

BETÆNKNING
AFGIVET AF
BYGGELOVSUDVALGET
AF 1948

BETÆNKNING NR. 141

1955

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Udvalgets kommissorium og sammensætning	5
Indledende bemærkninger til udkast til landsbyggelo.	9
Udkast til Byggelov for købstæderne og landet	21
Bemærkninger til lovudkastets enkelte paragraffer.	42
Bygningsvedtægtsudkast I.....	56
Bygningsvedtægtsudkast II	74
Udkast til bygningsreglement.	85
Bemærkninger til udkastet	85
Bygningsreglementsudkast	86

Udvalgets kommissorium og sammensætning.

Den 12. juni 1948 nedsatte boligministeriet (ministeriet for byggeri og boligvæsen) et udvalg til udarbejdelse af et forslag til en byggelov for kommunerne uden for København og Frederiksberg til afløsning af den gældende bygningslov for købstæderne og af de bemyndigelseslove, der danner grundlaget for udfærdigelse af bygningsreglementer i landdistrikter. Udvalget skulle herved tage stilling til, hvilke byggeregler der bør fastsættes som umiddelbart gældende for kommunerne eller for forskellige grupper af disse, og hvilke normer der kan henskydes til regulering ved lokale bygningsvedtægter, og til i hvilket omfang bestemmelserne i byggeloven for København skønnes at kunne lægges til grund for lovens og reglernes udformning.

Til formand udpegedes daværende direktør for statens bygningsdirektorat, nu stiftamtmand *Ove Larsen*.

Ved nærværende betænkningens afgivelse har udvalget følgende sammensætning:

Som repræsentanter for boligministeriet:

stiftamtmand *Ove Larsen*, formand,

amtmand (daværende kontorchef i boligministeriet) *A. M. Wamberg*, Vejle,
stadsbygmester, m. a. a. *Svend Møller*, København, og

bygningsinspektør, civilingeniør *Folmer Andersen*, Gladsaxe.

Som repræsentant for justitsministeriet:

kst. landsdommer *H. Schaumburg-Christensen*.

Som repræsentant for Den danske Købstadforening:

borgmester *Ferd. Jensen*, Svendborg.

Som repræsentant for Amtsrådsforeningen i Danmark:

borgmester *Vold. Hansen*, Glostrup.

Som repræsentant for foreningen Bymæssige Kommuner:

folketingsmand *Kai Jensen*, Birkerød.

Som repræsentant for De samvirkende Sognerådsforeninger i Danmark:

sognerådsformand *Gotfred Knudsen*, Holsted.

Som repræsentant for Stads- og Havneingeniørforeningen:

stadsingeniør *A. Grum-Schwensen*, Fredericia.

Som repræsentant for Dansk Ingeniørforening:

civilingeniør *P. Kerrn-Jespersen*, København.

Som repræsentant for Amtsvej inspektørforeningen:

amtsvej inspektør *A. Grimstrøwp*, Svendborg.

Som repræsentant for Akademisk Arkitektforening (nu Danske Arkitekters Landsforbund): stadsarkitekt *Poul Gøtzsche*, Gentofte.

Som repræsentant for Dansk Arkitektforening (nu Danske Arkitekters Landsforbund): arkitekt *Gunnar Quist*, Fredericia.

Som repræsentant for Dansk Arbejdsgiverforening: muremester *Knud Dyrberg*, Hellerup.

Som repræsentant for De samvirkende Fagforbund: borgmester *Ingvar Dahl*, København.

Som repræsentant for Håndværksrådet: muremester *Melchior Kjeldsen*, Askildrup.

Som repræsentant for ministeriet for offentlige arbejder, vejdirektoratet, ved drøftelser i udvalget af en byggelovs bestemmelser vedrørende vejforhold: vej direktør *Kaj Bang*.

Som sekretærer for udvalget har fungeret ekspeditionssekretær frk. *Inger Vogt* og ekspeditionssekretær *Vagn Rud Nielsen*, boligministeriet.

I forhold til det den 12. juni 1948 nedsatte udvalg er der sket følgende ændringer i udvalgets sammensætning:

Civilingeniør *P. Kerrn-Jespersen* indtrådte først den 4. oktober 1948 som medlem af udvalget.

Muremester *Knud Dyrberg* afløste den 25. marts 1950 æresoldermand, muremester *Esper Eising* som medlem.

Borgmester *Ferd. Jensen* afløste den 20. november 1950 borgmester *V. Werner*, Odense, som medlem.

Landsdommer *Schaumburg-Christensen* afløste den 29. september 1951 landsdommer *A. Blom-Andersen* som medlem.

Borgmester *Vald. Hansen* og muremester *Melchior Kjeldsen* udnævntes først den 14. maj 1952 som medlemmer af udvalget.

Fuldmægtig *F. J. Boas* deltog i 1953—55 i udvalgets møder i stedet for vejdirektør *Kaj Bang*.

Det samlede udvalg har afholdt 23 møder. Efter en generaldebat på det samlede udvalgs første møde den 18. august 1948 ned sattes et arbejdsudvalg bestående af formanden, stiftamtmand *Ove Larsen*, stadsbygmester *Svend Møller* og bygningsinspektør *Folmer Andersen*. Senere indtrådte stadsarkitekt *Poul Gøtzsche* i arbejdsudvalget.

Arbejdsudvalget udarbejdede udkast til et forslag til en landsbyggeloV med tilhørende bygningsvedtægter I og II, som forelagdes det samlede udvalg, hvorefter arbejdsudvalget har foretaget flere fornyede gennemgange og omarbejdninger af udkastet under hensyn til forhandlingerne i det samlede udvalg.

Endvidere har arbejdsudvalget foretaget en gennemgang af bebyggelsesforhold i købstæderne og byerne på landet med henblik på de i forslaget til landsbyggeloven optagne bestemmelser om udnyttelsesgrader og bygningsafstande. Under ledelse af stadsarkitekt *Gøtzsche* er der blevet fremstillet et betydeligt tegningsmateriale til belysning af resultaterne

af de foretagne undersøgelser. Dette materiale og redegørelsen for undersøgelsen iøvrigt afgives til ministeriet som særlige bilag.

Stadsbygmester *Svend Møller* har udarbejdet et udkast til et bygningsreglement, indeholdende de tekniske og konstruktive bestemmelser, som tænkes udsendt af boligministeriet med hjemmel i en landsbyggelov. Dette udkast er blevet gennemgået og omarbejdet af arbejdsudvalget, og et underudvalg af det samlede udvalg har foretaget en detaljeret gennemgang af det således reviderede udkast.

Underudvalget vedrørende bygningsreglementet har bestået af stadsbygmester *Svend Møller*, bygningsinspektør, civilingeniør *Folmer Andersen*, stadsarkitekt *Poul Gøtzsche*, muremester *Knud Dyrberg*, muremester *Melchior Kjeldsen*, borgmester *Ingvar Dahl*, stadsingeniør *A. Grum-Schwensen*, civilingeniør *P. Kerrn-Jespersen* og arkitekt *Gunnar Quist*.

Som sekretærer for dette underudvalg har fungeret arkitekt *Oskar Hansen* og arkitekt *Eric Steen*. Under drøftelserne af udkastet til bygningsreglement har underudvalget skitseret et forslag til et udvidet bygningstilsyn på landet, hvorefter det skulle påhvile sognerådene at føre et almindeligt tilsyn med byggelovens overholdelse, og endvidere påhvile enhver, der udfører et byggearbejde, at gøre anmeldelse om dette til sognerådet snarest muligt efter dets afslutning.

Der skulle derved gives sognerådene mulighed for at holde sig i kontakt med udviklingen inden for byggeriet, og den foreslåede anmeldelsespligt ville svare til den nu ifølge landbrandpolitilovens § 53 bestående pligt til at anmelde færdige byggearbejder til sognefogden.

I samme forbindelse har underudvalget foreslået en udvidelse af lovudkastets § 8, stk. 2, om bygningsreglementets indhold til også at omfatte bestemmelser om bygningers brug, bl. a. for at hjemle optagelse i reglementet af nogle bestemmelser om friarealers og boligers indretning, delvis svarende til de bestemmelser herom, der indeholdes i bygningsvedtægtsudkastene.

Da der ikke i det samlede udvalg har kunnet opnås enighed herom, har underudvalget afstået fra at fremsætte særlige ændringsforslag om disse punkter.

Udvalget er herefter enigt om at afgive den nedenfor anførte betænkning med tilhørende forslag til byggelov og udkast til bygningsvedtægt og bygningsreglement.

København, den 9. december 1955.

Folmer Andersen	K. Bang	Ingv. Dahl	K. Dyrberg	A. P. Grimstrup
A. Grum-Schwensen	Poul Gøtzche	Vald. Hansen	Ferd. Jensen	
Kai Jensen	P. Kerrn-Jespersen	Melchior Kjeldsen	Gottfred Knudsen	Ove Larsen formand.
Svend Møller	Gunnar Quist	H. Schaumburg-Christensen	A. Wamberg	

Vagn Rud Nielsen Eric Steen Inger Vogt

Indledende bemærkninger til udkast til landsbygge lov.

Den hidtidige lovgivning.

Den hidtil gældende bygningslovgivning uden for København og Frederiksberg udgøres af:

Købstadbygningsloven af 30. december 1858, der trådte i kraft den 1. juli 1859,

lov nr. 7 af 3. januar 1890 om forandring i og tillæg til købstadbygningsloven,

lov nr. 130 af 8. april 1924 om lovens gyldighed i Sønderjylland,

samt de bemyndigelseslove, der hjemler udfærdigelse af bygningsvedtægter og -reglementer for henholdsvis købstæder og landkommuner, nemlig:

for købstæderne:

købstadbygningslovens § 40, hvorefter der ved bygningsvedtægt kan gives sådanne yderligere forskrifter for købstæderne, som anses for nødvendige for at fuldstændiggøre lovens bestemmelser. Om indholdet af denne bemyndigelse antages i praksis, at der ikke kan optages bestemmelser i strid med købstadbygningsloven, og ikke stilles ringere, men kun skærpede krav i forhold til loven, samt ikke gives bestemmelser om forhold, som ikke omfattes af lovens område;

lov nr. 216 af 5. december 1894, § 2, hvorefter frederiksberglovens bestemmelser kan udvides til købstæderne, uanset at købstadbygningslovens bestemmelser derved forandres eller lempes;

byggelov for København § 75, hvorefter lovens bestemmelser kan gøres anvendelige helt eller delvis og med de forandringer, som det pågældende steds særegne kommunale og stedlige forhold gør tilrådelige;

for landet:

lov nr. 20 af 11. februar 1876, hvorefter bestemmelserne i den gamle frederiksberglov af 12. januar 1858 kan udvides helt eller delvis til landkommuner med de forandrin-

ger, som det pågældende steds særegne kommunale og stedlige forhold gør nødvendige;

lov nr. 216 af 5. december 1894, § 1 med tilsvarende regel med hensyn til frederiksbergloven af 1890, og lov nr. 109 af 23. april 1915, hvorefter frederiksberglovens bestemmelser kan gøres anvendelige med de forandringer, som de stedlige forhold gør tilrådelige;

Københavnslovens § 75, hvis bemyndigelse også gælder landet.

Endvidere findes bygningsbestemmelser i brandlovene:

brandpoliti loven for landet af 31. marts 1926 og lov om brandvæsenet i købstæderne af 21. marts 1873.

På tidspunktet for nærværende betænkningens afgivelse forefindes der 67 bygningsvedtægter for købstæder, derunder Gentofte, og 294 bygningsreglementer for landkommuner.

Kritik af lovgivningen.

Kritikken mod denne lovgivning angår dels dens indhold dels selve dens organisatoriske opbygning.

I førstnævnte henseende ankes over, at lovgivningen som følge af sin ælde repræsenterer synspunkter, der kun dårligt stemmer overens med nutidens synspunkter om bebyggelsens ordning i henseende til grundarealernes udnyttelse og bygningers indbyrdes placering eller med de synspunkter om bygningers konstruktion og indretning, der er en følge af nutidens stærke tekniske udvikling, samt over den ulighed, der består i henseende til såvel konstruktive som andre krav til bebyggelse i de forskellige, ofte hinanden nærliggende kommuner. I sidstnævnte henseende ankes over, at det er den for byerne og for hovedstaden gældende lovgivning, der danner grundlaget for lovgivnin-

gen i form af vedtægter og reglementer også for kommuner med langt ringere bebyggelsesmæssig udvikling, således at der til disse overføres bestemmelser, der muliggør bebyggelser, der i omfang og tætlighed slet ikke svarer til de naturlige forudsætninger på stedet.

Hvad det rent konstruktive angår, må det dog vistnok erkendes, at den eksisterende lovgivning i det væsentlige har sat administrationen i stand til at opfylde de krav, der har været en følge af udviklingen på det bygningstekniske område.

Dette resultat skyldes den smidighed, som i denne henseende præger lovgivningen. Ganske vist indeholder lovgivningen ret detaljerede regler angående udførelsesmåder og dimensioner vedrørende bygningers konstruktion, og vel har disse regler hensyn til de byggemåder, som kendtes i 1858 og 1890, da henholdsvis købstadbygningsloven og frederiksbergloven blev til. Men samtidig indeholder lovgivningen dels en almindelig dispensationsbeføjelse for administrationen, dels en almindelig regel om, at administrationen ikke blot er berettiget, men ligefrem forpligtet til at godkende andre konstruktioner end de i loven omhandlede, når de ikke i styrke, brandsikkerhed eller iøvrigt står tilbage for dem, der omhandles i loven. En særlig anvendelse af dispensationsbeføjelsen er gjort ved dispensationscirkulæret af 22. januar 1929, der i flere henseender betegner en almindelig ændring af lovgivningens konstruktive regler.

Endvidere beror lovgivningens smidighed på den bemyndigelse, der er givet administrationen til at supplere lovgivningen med vedtægter og reglementer. Navnlig i de senere år har ministeriet ved udøvelsen af sin stadfæstelsesbemyndigelse følt sig ret frit stillet i forhold til indholdet af de love, købstadsloven og frederiksbergloven, som danner grundlaget for vedtægts- og reglementsordningen. Man har ikke blot anset sig for bemyndiget til at stadfæste bestemmelser, der afviger fra indholdet af købstads- og frederiksberglovene, og som man har anset for forbedringer i forhold til lovens regler, men man har i adskillige tilfælde ligefrem opfordret kommunerne til at søge sådanne bestemmelser gennemført. Et udtryk for, hvor langt man i denne henseende mener at kunne gå, er det af ministeriet affattede nor-

malbygningsreglement for landkommuner, navnlig dettes regler om vejudlæg, bygningshøjde, ubebygget areal og lysafstande.

Denne frihed til at fastsætte vedtægtsbestemmelser, der afviger fra grundlaget i købstads- og frederiksbergloven, er ret uomtvistelig, for så vidt angår landkommunerne. I loven af 23. april 1915 hedder det udtrykkeligt, at der i bygningsreglementer for landkommuner kan optages bestemmelser, der gør frederiksberglovens bestemmelser anvendelige med de forandringer, der efter kommunens forhold skønnes tilrådelige, og af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at det har været hensigten med loven at muliggøre en tillem্পning af de for hovedstadsforholdene givne regler på de landlige forhold.

For købstædernes vedkommende er det mere usikkert, om der består den samme frihed til at afvige fra grundlaget i købstads- og frederiksberglovene. I loven af 1894 hedder det, at frederiksberglovens bestemmelser kan udvides til købstæderne, uanset at frederiksberglovens bestemmelser forandres eller lempes. Men ministeriet har dog allerede i adskillige år følt sig ret frit stillet, også når det drejede sig om købstæderne, og anser sig faktisk for bemyndiget til også for købstæders vedkommende at stadfæste bestemmelser af samme regulerende indhold som dem, der indeholdes i normalreglementet. Og denne opfattelse er blevet bestyrket efter vedtagelsen af § 75 i københavnsloven.

Med hensyn til kritikken af de varierende konstruktive krav i forskellige kommuner må det erkendes, at der under den gældende lovgivningstilstand består sådanne forskelligheder, og at det forekommer vanskeligt at begrunde disse. Selvom denne forskellighed, som kan give anledning til urimeligt besvær, navnlig for teknikere og håndværkere, som bygger i forskellige kommuner, i de senere år delvis er blevet noget udjævnet som følge af ministeriets ensartede krav til støttet byggeri, har udvalget anset det for en af sine opgaver at foreslå regler, der muliggør større ensartethed på dette område.

Bortset herfra må den nugældende bygningslovgivning anses for at have været tilstrækkelig, for så vidt angår det rent konstruktive, og den kritik, der kan fremsættes

mod denne lovgivning, og som også efter udvalgets mening begrundet ønsket om en revision, retter sig også hovedsagelig mod andre sider af lovgivningen.

For det første kan man rejse den indvending mod ordningen, at det lovgrundlag, på hvilket vedtægterne skal bygges op, er så forskelligartet. Det fremgår af den givne fremstilling, at dette lovgrundlag udgøres af: købstadbygningsloven af 1858, frederiksbergloven af 1890 og den københavnske lov af 1939. Allerede disse loves store indbyrdes aldersforskel viser, hvor uensartet dette grundlag er, og dette bliver endnu mere fremtrædende, når man tænker på, hvor indbyrdes forskellige disse love er både i principper og i detaljer.

En anden væsentlig indvending er de betydelige praktiske vanskeligheder, der faktisk er forbundet med gennemførelsen af nye bygningsvedtægter, og den lange tid, det ofte tager at få gennemført sådanne vedtægter. Udarbejdelsen af normalbygningsreglementet for landkommuner er et forsøg fra ministeriets side på at tilvejebringe et sådant grundlag for arbejdet med nye vedtægter, at der skulle kunne opnås en væsentlig besparelse af tid og kræfter. Men alligevel tager gennemførelsen altfor ofte lang tid. En af grundene hertil er vistnok, at vedtægterne indeholder de mange konstruktive bestemmelser, som erfaringsmæssigt næsten altid giver anledning til ønsker om ændringer, der igen giver anledning til forhandlinger med henstillinger og modforslag.

Som en tredje indvending mod den bestående vedtægtsordning kan anføres det forhold, at vedtægterne ofte først kommer til eksistens, når det er for sent; især når det drejer sig om områder på landet, hvor der opstår ny, bymæssig bebyggelse, hvad enten det nu drejer sig om en bebyggelse med sommerhuse, en fabrik eller en bebyggelse ved en jernbanestation eller et trafikknudepunkt eller andet. Gennemførelsen af en vedtægt forudsætter et initiativ, en vedtagelse fra kommunalbestyrelsens side. Men når det drejer sig om en bebyggelse, der måske endda til at begynde med er af ret ringe omfang, i en almindelig landkommune, kan det ikke forventes, at sognerådet skal kunne have nogen klar erkendelse af nødvendigheden af at indføre et sæt bygge-

regler i form af en vedtægt i den anledning, ligesom det sandsynligvis heller ikke råder over nogen teknisk medhjælp, der kan tage sig af at få en vedtægt affattet og forelagt til godkendelse. Erkendelsen af nødvendigheden af sådanne regler vil som regel først opstå, når bebyggelsen har nået et vist omfang, uden at nogen egentlig regulering har fundet sted, og når manglerne ved en sådan ureguleret bebyggelse begynder at vise sig i form af et mangelfuldt system af adgangsveje til bebyggelsen, skæmmende og uheldigt beliggende bygninger, vanskeligheder ved tilvejebringelse af ordentlige kloakforhold og en uheldig sammenrodning af bygninger med forskellig benyttelse. Når der så atter hengår længere tid med gennemførelse af et bygningsreglement, vil det oftest vise sig, at de uheldige følger af den uregulerede bebyggelse inden reglementets gennemførelse er så vidtrækkende, at de stadig gør deres uheldige virkninger gældende og skaber vanskeligheder for overholdelsen af reglementets bestemmelser.

Dette hænger sammen med den grundfejl ved den nuværende ordning, at der overhovedet mangler enhver regulering af bebyggelsen på det åbne land, når man bortser fra de få bestemmelser i brandpolitiloven, der alene regulerer bebyggelsen ud fra visse simple, brandtekniske hensyn. Dette er vel ingen mangel, så længe det kun drejer sig om den almindelige landlige, spredte bebyggelse til landbrugsformål. Det må erkendes, at bebyggelse af denne art slet ikke skaber problemer af den art, der har givet anledning til udvikling af en særlig bygningslovgivning.

Men forholdet bliver et ganske andet, så snart der er tale om, at områder på landet ophører med at anvendes til landbrugsformål og gøres til genstand for udstykning og bebyggelse af en sådan art, som efter sin beskaffenhed er egnet til at rejse de samme problemer i henseende til vejadgang, afløb, konstruktion og anvendelse, som knytter sig til bebyggelsen i byerne. Det er da et ganske åbenbart misforhold, at medens der om en sådan bebyggelse gælder en række regler og begrænsninger, når den opføres i en by, så hersker der i virkeligheden en fuldstændig lovløshed og ubundethed, når den opføres på det åbne land. Det ses ikke ret-

tere, end at denne forskel er ganske irrationel og beror på en faktisk tilstand, hvorefter der er en virkelig forskel mellem by og land i bebyggelsesmæssig henseende, en forskel, som måske nok bestod for ca. 100 år siden, da bygningslovgivningen for byerne udviklede sig, men som er ophørt at have gyldighed, idet samfærdselsmidlernes udvikling forlængst har udvisket denne forskel.

Det må derfor formentlig blive en af opgaverne for en revision af bygningslovgivningen, at der skabes en vis regulering allerede i starten af enhver bebyggelse udover den rent landbrugsmæssige bebyggelse, hvad enten det drejer sig om bebyggelse i en by eller en bebyggelse på landet.

Hvad angår selve bygningslovgivningen, således som den nu forefindes, kan endvidere som en væsentlig principiel anke imod den anføres, at den kun regulerer den enkelte bebyggelse som en enkelthed, og ikke giver det offentlige tilstrækkelig myndighed til at regulere bebyggelsen i sammenhæng. Dette hænger sammen med bygningslovgivningens ælde og med, at man på den tid, da den udførtes, endnu ikke havde gjort erfaringer om nødvendigheden af at regulere bebyggelsen også i andre henseender end med hensyn til det konstruktive, det brandtekniske og det sundhedsmæssige. Den gamle bygningslovgivning, således som den udførtes i løbet af halvtredserne i forrige århundrede, havde sin oprindelige rod i de bestemmelser, der særlig tog sigte på at begrænse brandfaren og hindre ildebrandens opståen og udbredelse, og som særlig fremkom i tiden efter den københavnske brand i 1795. Hertil kom så under indtryk af erfaringerne fra den livlige byggevirksomhed i de københavnske forstæder i begyndelsen af halvtredserne efter demarkationsbestemmelsernes lempelse i 1852 og vel også under indtryk af erfaringerne under koleraepidemien i hærge i den gamle, usunde by i 1853 forståelsen af nødvendigheden af at regulere bebyggelsen også ud fra sundhedsmæssige hensyn og bl. a. i henseende til vejadgang. Men alle disse erfaringer førte ikke videre end til at opstille en række krav til den enkelte bebyggelse, grundet i disse hensyn.

Først en senere tids udvikling, der har været præget af, at den bymæssige bebyggelse er kommet til at omfatte bygninger af

helt andre størrelsesforhold og langt mere sammensat og forskelligartet karakter, end man kendte dem for 100 år siden, har efterhånden skabt forståelse af, at den enkelte bebyggelse bør undergives en regulering, der ikke blot tager hensyn til selve dens individuelle beliggenhed, opførelsesmåde og formål og til dens umiddelbare omgivelser, men også til, at den er et led i en større sammenhæng, der både omfatter det kvarter, i hvilket den er beliggende, og byen i sin helhed. Dette er erkendt ved tilvejebringelsen af byplanloven, og der er allerede i denne givet kommunerne adgang til at træffe bestemmelser, der af hjælper bygningslovgivningens mangler i denne henseende. Men med hensyn til tilvejebringelse af byplaner gælder det samme forhold, som før er omtalt med hensyn til tilvejebringelse af bygningsreglementer for landdistrikter, at deres tilvejebringelse forudsætter et initiativ fra kommunalbestyrelsens side og derfor ofte ikke når at blive tilvejebragt, når en konkret byggesag, på hvilken de skulle finde anvendelse, fremkommer. Og det kan endvidere anføres, at det i praksis har vist sig, at byplanlovens regler om byplaners gennemførelse og særlig om deres tinglysning har vist sig i nogen grad at vanskeliggøre gennemførelsen af mere generelle regler for hele kommunen eller større dele af denne. Det vil vel derfor være naturligt i en ny bygningslovgivning at hjemle bygningsmyndighederne visse generelle beføjelser til at regulere den enkelte bebyggelse ud fra hensynet til kvarterets og byens forhold iøvrigt.

Beføjelser af denne art må nødvendigvis gå ud på at tillægge bygningsadministrationen større skønsmæssig myndighed ved behandlingen af den enkelte byggesag, end tilfældet er under den nuværende ordning, ligesom de indskrænker de privates muligheder for på forhånd at beregne den enkelte grundejendoms byggemuligheder. Det skete ved den københavnske byggelov af 1939, og erfaringerne i denne henseende om den københavnske lovs anvendelse begrundes efter udvalgets mening ingen principiel betænkelighed ved også at tillægge andre kommuner tilsvarende større skønsmæssig myndighed.

Endelig kan man som en væsentlig principiel indvending mod den gældende byg-

ningslovgivning indvende, at de principper, hvorefter bebyggelsen reguleres, i flere henseender er forældede og utilstrækkelige. Dette gælder f. eks. bestemmelserne om bygningshøjde i forhold til vej bredde, idet den sædvanlige tilladelighed af en bygningshøjde på $\frac{5}{4}$ af vejbredden ganske åbenbart er utilstrækkelig til at sikre nogenlunde forsvarlige lysadgangsforhold for de underste etager. Det gælder endvidere de meget vigtige bestemmelser om lysafstande iøvrigt, der både er i høj grad utilstrækkelige og irrationelle derved, at den skyggede og ikke blot den skyggende murs højde indgår i bestemmelsen af lysafstanden. Og det gælder reglerne om ubebygget areal, der oftest er utilstrækkelige, og som i selve købstadbyggeloven er så mangelfulde, at de overhovedet ikke gælder for anden bebyggelse end egentlige beboelseshuse.

Synspunkter for lovrevisionen.

Opgaven, som den er stillet i følge kommissoriet, går ud på tilvejebringelse af en byggelov for kommunerne uden for København og Frederiksberg, og det fremgår af det allerede anførte, at loven må have gyldighed ikke blot for købstæderne, men også for bebyggelse på landet, og at der altså er tale om tilvejebringelse af en landsbyggelov. På den anden side har udvalget ikke anset det for nødvendigt at bryde med den hidtidige tradition, hvorefter det egentlige landbrugsbyggeri i hovedsagen er undtaget fra bygningslovgivningen. Selv med denne begrænsning er det åbenbart, at en lov af dette omfang vil komme til at omfatte forhold med store indbyrdes forskelligheder, idet den altså skal spænde fra det beskedne parcelbyggeri i en udpræget landkommune til byggeri i de store købstæder. Det må være klart, at der ikke uden videre kan fastsættes samme sæt regler for så forskelligeartede opgaver, men loven må affattes således, at den åbner mulighed for en graduering af både indholdet og omfanget af de regler, der finder anvendelse, efter som det drejer sig om den simple eller om den mere sammensatte del af opgaven. Allerede dette gør det rimeligt at tænke sig en deling af stoffet, således at dette kun delvis optages i selve loven, medens den nærmere graduering af indholdet og omfanget af de bestemmel-

ser, der skal finde anvendelse i den enkelte kommune eller del af denne, sker ved særlige forskrifter, formentlig navnlig vedtægter.

Herved opstår spørgsmålet om stoffets deling mellem selve loven og andre forskrifter. Denne deling må efter udvalgets mening foretages sådan, at der i selve loven må optages dels regler om, hvilke forhold denne lovgivning overhovedet skal beskæftige sig med, dels regler, der angiver de principielle retningslinier for, i hvilke henseender, i hvilket omfang og på hvilken måde de pågældende forhold kan reguleres, medens der i de stedlige vedtægter optages bestemmelser, der under hensyntagen til de stedlige forhold nærmere angiver, hvorledes disse principper skal kunne gennemføres på dette sted.

De emner, der ifølge forslaget tænkes optaget i selve loven, kan i korthed angives som: lovens stedlige og saglige område, der under den nærmere bestemmelse af begrebet bebyggelse som lovens genstand (kapitel 1), bygningsvæsenets administration (kapitel 2), bebyggelsens zoneinddeling i grundkredse og byggeområder og dens ordning i henseende til afløb og vandforsyning, samt bebyggelse på landet (kapitel 3), bebyggelsens forhold til adgangsveje, (kapitel 4), udnyttelse af grundareal til bebyggelse og dennes afstand i forhold til vej og til anden bebyggelse, (kapitel 5), visse grundlæggende krav til opholdsrum og beboelseslejligheder (kapitel 6), regulering af grunde og områder, (kapitel 8), og lovgivningens håndhævelse (kapitler 10 og 11).

I bygningsvedtægter, der forudsættes vedtaget og stadfæstet for de enkelte kommuner, tænkes optaget forskrifter, der under hensyntagen til den enkelte kommunes størrelse og administrative udbygning nærmere bestemmer og supplerer lovens regler, således som de ønskes gennemført i kommunen.

Udvalget har affattet to forslag til normalvedtægter, dels vedtægt I, som anses for anvendelig i de større kommuner med en udbygget administration, dels vedtægt II, som indeholder de forskrifter, som efter udvalgets mening er det mindste, der kan tænkes optaget i en sådan vedtægt, og som anses for anvendelig i kommuner med nogen bymæssig udvikling, som uden at have eller

ønske nogen større teknisk administration, anser det for nødvendigt eller ønskeligt i et vist omfang at supplere lovens forskrifter.

Med hensyn til bygge Lovgivningens konstruktive bestemmelser har det været udvalgets opfattelse, at de helt må udelades af selve loven og henvises til fastsættelse i særlige forskrifter. Men man har dog ikke ment, at de bør optages i de lokale vedtægter. Som tidligere anført, volder deres nuværende gennemførelse i vedtægtsform visse praktiske vanskeligheder, og den uensartethed, der er en følge af denne fremgangsmåde, er til unødigt besvær for de byggende og forekommer ganske irrationel, da de naturlige forhold her i landet ikke begrundes nogen forskel med hensyn til konstruktionernes styrke og udførelse. Endvidere er der her tale om normer af rent saglig karakter, som ikke synes at kunne begrunde nogen særlige interesser af politisk, økonomisk eller lokal art.

Man har anset det for simplest og mest rationelt at foreslå, at disse regler gives som gældende for hele lovens område i form af en ministeriel bekendtgørelse. Også den faktiske udvikling synes at begrunde en sådan fremgangsmåde. Der kan herom henvises til ingeniørforeningens normer for bygningskonstruktioner, der endda uden noget legalt grundlag har opnået almindelig anerkendelse. Og der kan også henvises til, at ministeriet modtager stadige henvendelser om godkendelse af nye konstruktioner og materialer og behandler dem og godkender dem, men under den nuværende retstilstand må give godkendelsen det indhold, at den kun gælder det statsstøttede byggeri, og at de stedlige bygningsmyndigheders godkendelse må indhentes i hvert enkelt tilfælde. En ændring i denne retning synes ikke at kunne krænke nogen berettiget interesse i lokalt selvstyre, når man opretholder en vis adgang for de stedlige myndigheder til på grundlag af de almene forskrifter at godkende de i enkelttilfældene forekommende materialer og konstruktioner, og derved til at tage hensyn til eventuelle særlige, stedlige byggetraditioner.

Et andet hovedspørgsmål er dernæst spørgsmålet om bygningsvæsenets administration. Udvalget er enigt om, at bygningsvæsenet som hidtil bør være et kommunalt anliggende. I overensstemmelse med prin-

cippet i den københavnske bygge Lov har man foreslået, at bygningsmyndigheden i kommunerne overtages af kommunalbestyrelsen. Til afløsning af de nuværende bygningskommissioner med besluttede myndighed foreslår man, at der oprettes sagkyndige bygningsråd med rådgivende myndighed efter bygningsvedtægten nærmere regler herom.

Løvrigt opstår spørgsmålet om bygningsvæsenets administration særlig i forbindelse med den foran anførte kritik mod den nuværende ordning med hensyn til dennes utilstrækkelighed til at sikre den nødvendige kontrol med enhver bebyggelse også på landet udover den rent landbrugsmæssige bebyggelse.

Udvalget har ikke anset det for muligt at opnå en ordning, der sikrer en sådan nødvendig kontrol uden en principiel ændring af den nuværende tilstand, der som tidligere omtalt kan karakteriseres ved, at der, når ingen særlige bestemmelser er truffet, består faktisk byggefrihed på landet, og ændringen må gå ud på, at denne hidtidige byggefrihed begrænses til at gælde det egentlige landbrugsbyggeri, derunder småhuse på landet, medens opførelse af bebyggelse af anden art undergives kontrol.

Man har derfor anset det for nødvendigt, at der overalt, også hvor der ikke findes nogen kommunal bygningsadministration, oprettes sagkyndige organer, som får indsigt med al anden bebyggelse ud over det egentlige landbrugsbyggeri, og får ret og pligt til at regulere alt sådant andet byggeri. Som sådanne sagkyndige organer foreslår man oprettet amtsbygningsråd, eet for hver amtsrådsreds, der foreslås opbyggede som udvalg af vedkommende amtsråd, suppleret med sagkyndige.

Oprettelsen af sådanne amtsbygningsråd vil dog ikke kunne anses for nogen egentlig nydannelse. Allerede under den bestående ordning udøver amterne bygningsmyndighed på landet, idet amtet ifølge brandpolitilovens § 16 er dispensationsmyndighed med hensyn til de bygningsmæssige bestemmelser i denne lovs kapitel 1, såvel som ifølge bygningsreglementerne for landkommunerne. Endvidere er ifølge brandpolitilovens § 53 byggeriet på landet undergivet tilsyn af sognefogederne, til hvem alle udførte byggearbejder skal anmeldes.

Men disse regler er ganske utilstrækkelige over for den kontrol med begyndende bymæssige dannelser på landet, som i denne forbindelse anses for et hovedpunkt.

I forhold til den hidtidige administrative ordning vil amtsbygningsrådene altså betyde — ikke en egentlig nydannelse, men — en vis udvidelse og rationalisering af amternes allerede bestående bygningsmyndighed, dels i organisatorisk henseende ved supplerings med dels folkevalgt dels sagkyndig repræsentation, dels i kompetencemæssig henseende, ved at myndigheden udvides til at omfatte nogle flere forhold end nu i det omfang, som skønnes nødvendigt for at kontrollere de nævnte bymæssige nydannelser på landet.

Med hensyn til de kommunale bygningsmyndigheders kompetence kan i tilslutning til det foran anførte om godkendelse af bebyggelsen i sammenhæng bemærkes, at lovforslagets forskellige bestemmelser tillægger myndighederne ret vidtgående beføjelser til skønmæssige afgørelser, som i flere henseender går videre end i følge den nugældende lovgivning.

Den almindelige dispensationsmyndighed foreslås som i følge den nuværende lovgivning tillagt ministeren og amtsbygningsrådet for henholdsvis byernes og landets vedkommende, men med udtrykkelig hjemmel til at delegere dispensationsbeføjelsen til de kommunale bygningsmyndigheder.

Ankemyndigheden foreslås tillagt ministeren for byernes vedkommende og amtsbygningsrådet for landets vedkommende.

For at sikre, at vedkommende bygningsmyndighed i rette tid får indseende med den bebyggelsesmæssige udvikling, har man i erkendelse af udstykningens fundamentale betydning for denne foreslået, at alle udstykningsandragender — til andet end landbrug, havebrug eller skovbrug — skal påtegnes af vedkommende bygningsmyndighed. I følge udstykningsloven af 31. marts 1949 § 8 gælder, at alle udstykningsandragender skal påtegnes af kommunalbestyrelsen, og det heromhandlede forslag betyder altså ingen udvidelse i de tilfælde, i hvilke kommunalbestyrelsen ifølge en bygningsvedtægt for kommunen udøver bygningsmyndigheden i denne. Men i alle de tilfælde, i hvilke der ikke findes nogen bygningsvedtægt for kommunen og følgelig heller ingen

kommunal bygningsmyndighed, betyder forslaget, at alle udstykningsandragender til andet end landbrug, havebrug eller skovbrug skal forelægges amtsbygningsrådet. Under hensyn til betydningen af, at amtsbygningsrådet på et så tidligt tidspunkt som muligt får lejlighed til at regulere enhver form for bymæssig bebyggelse, og til, at amtsbygningsrådet ikke kan forudsættes at råde over nogen form for direkte tilsyn med bebyggelsen eller dens opståen, har man ikke ment, at der kan rejses afgørende indvending mod denne ringe udvidelse af en allerede i princippet eksisterende anmeldelsespligt for udstykningsandragender, og navnlig ikke når andragender om udstykning inden for de normale erhverv på landet, landbrug, havebrug og skovbrug undtages.

Den i udkastet foreslåede ordning af byggeriet på landet vil herefter være følgende: De bebyggelser, der almindeligvis forekommer i forbindelse med landbrugserhvervene, land-, have- og skovbrug, og såvel beboelses- som avlsbygninger, kan som nu opføres uden anmeldelse til eller godkendelse af nogen bygningsmyndighed, (udkastets § 14, stk. 3).

Udstykninger til sådanne bebyggelser passerer ligeledes uden amtsbygningsrådets kontrol, (udkastets § 5, stk. 2).

De fritages for den nugældende, efterfølgende anmeldelse til sognefogden.

Det beror på amtsrådets bestemmelse (udkastets § 2, stk. 3, jfr. § 14, stk. 1) om de skal undergives lovens bestemmelser om veje, om grundudnyttelse, højde og afstande, vedligeholdelse, regulering og ekspropriation, henholdsvis udkastets kapitler 4, 5, 7, 8 og 9, og om de skal undergives bygningsreglementets konstruktive bestemmelser (udkastets § 8, stk. 3), samt, om der skal føres et vist løbende tilsyn med sådanne bebyggelser (udkastets § 6, stk. 6).

De skal være forsynet med forsvarligt afløb (udkastets § 13, stk. 2), have lovlig vejadgang og holdes i byggelinieafstand eller mindst 10 m fra vej midte (udkastets § 14, stk. 2), samt overholde reglerne om beboelsesrum og -lejligheder, og de er undergivet tidsbegrænsningen 80 år i henhold til udkastets § 49.

Men overholdelsen af disse forskellige forhold er altså for dette byggeris vedkommende undtaget fra forudgående kontrol.

Al anden bebyggelse på landet, derunder også visse arter i mere indirekte forbindelse med landbrugserhvervet, nemlig mejerier, savværker, møller og større drivhusanlæg, skal inden udførelsen anmeldes til og godkendes af amtsbygningsrådet, der kan modsætte sig sådan bebyggelse såvel som udstykninger hertil, når de er i strid med loven eller med en forsvarlig og hensigtsmæssig fremtidig bebyggelsesmæssig udvikling (udkastets § 15, stk. 1, jfr. § 5, stk. 2). Også disse bebyggelser er undergivet lovens og bygningsreglementets bestemmelser, og dette påses af amtsbygningsrådet.

Grundudnyttelsen.

Under udvalgets arbejde er spørgsmålet om grundudnyttelsen til bebyggelse, d. v. s. spørgsmålet om forholdet mellem bebyggelsen og dens friarealer, mere og mere kommet til at stå som det centrale problem i bygningslovgivningen, og det er et problem, som i høj grad har været genstand for udvalgets overvejelser og undersøgelser.

Det må efter udvalgets opfattelse være en følge allerede af kommissoriet, at man i et forslag til en ny bygge lov må opgive den ældre bygge lovgivnings i og for sig simple og let anvendelige metode, der går ud på at bestemme den tilladte bebyggelses omfang alene som et forhold mellem en grunds bebyggede og ubebyggede areal. Det er allerede i den hidtidige bygningslovgivning erkendt, at det bebyggede areal alene ikke er tilstrækkeligt til at være normgivende i denne henseende, idet såvel købstadsbygningsloven som frederiksbergloven hjemler krav om udlægning af friarealer for hver etage, en bebyggelse indeholder udover 2. Men dels undergraves disse regler, i hvert fald for frederiksberglovens vedkommende, af reglen om, at hjørnegrunde altid kan bygges på halvdelen af deres areal, en regel, der giver vid mulighed for omgåelse af lovens hensigt ved udstykning af en karré i fire hjørnegrunde, dels synes disse regler bestemt af ældre tiders byggeskik i byerne, karakteriseret ved den sluttede bebyggelse langs gader og veje, og utilstrækkelige over for nutidens friere og mere opløste bebyggelsesplaner. Dertil kommer, at de ældre regler indskrænker sig til kravet om et vist forhold mellem bebyggelse og friareal, men iøv-

rigt ikke interesserer sig for dettes anlæg og benyttelse, medens nutidens byggeskik har udviklet en opfattelse af friarealets betydning som et betydningsfuldt led i bebyggelsens ordening og følgelig har begrundet, at der bør stilles særlige krav til dets indretning og dets beliggenhed i forhold til bebyggelsen. Endelig er den ældre bygningslovgivnings regler om de såkaldte lysafstande, d. v. s. om afstanden mellem bygninger indbyrdes og mellem disse og skel efter nutidens opfattelse ganske utilstrækkelige og irrationelle.

Udvalget har derfor og iøvrigt i henhold til kommissoriet anset det for sin opgave at formulere et forslag, hvorefter principperne i den københavnske bygge lov af 1939 søges overført til en landsbygge lov.

Disse principper går ud på, at der principalt opstilles forskellige krav om friarealer til bebyggelserne og om disses indretning, bestemt af deres tilsigtede funktioner som rekreations-, opholds-, adgangs-, tilkørsels- og parkeringsareal, alt efter arten af bebyggelsen, og på, at bebyggelsens tilladelige, maksimale omfang, når disse funktionskrav iøvrigt er opfyldt, bestemmes som et forhold mellem bebyggelsens omfang, udtrykt i etageareal, og friarealerne, derunder en del af det tilstødende vejareal, hvilket forhold i loven betegnes som udnyttelsesgrad. Den sidstnævnte faktor, vejarealet, er indført i den københavnske bygge lov som en regulerende faktor, der bedre end den ældre lovgivnings regler om hjørnegrunde skulle skabe ligelige udnyttelsesmuligheder for de forskellige grunde uanset deres beliggenhed som hjørne- eller mellemgrunde.

Udvalgets undersøgelser har vist, at heller ikke denne regel er tilstrækkelig til i særlige tilfælde at udelukke uheldige resultater, hvorfor man har foreslået en begrænsning af, i hvilket omfang vejarealet kan medregnes, men man har trods forsøg derpå ikke kunnet angive nogen anden metode, der med sikkerhed og på simple måde kunne lede til de samme resultater.

Det derefter opstående spørgsmål om princippet nærmere udformning i lovudkastet har givet udvalget anledning til adskillig overvejelse og ret omfattende undersøgelser.

Man har anset det for givet, at de i den københavnske lov indeholdte udnyttelses-

grader ikke egner sig til umiddelbar overførelse til en landsbyggelov. De er i sin tid bestemt på grundlag af forholdene i København og præget af forholdene i byens ældre dele, om hvilke det uden videre kan siges, at de ikke egner sig til at være normgivende for den fremtidige bebyggelse i købstæderne og i de bymæssige bebyggelser på landet. Når spørgsmålet derefter bliver, hvilke udnyttelsesgrader der bør foreslås som normer i disse henseender, ville den letteste udvej være at gå helt uden om problemet i selve loven og foreslå udnyttelsesgraderne henvist til at fastsættes i bygningsvedtægten for den enkelte kommune, ligesom en sådan fremgangsmåde måske også kunne anses for i hvert fald teoretisk stemmende med det før omtalte princip for lovudkastets affattelse: at indskrænke sig til angivelse af grundsætningerne i denne og overlade enkelthederne til fastsættelse i bygningsvedtægten med mulighed for størst mulig hensyntagen til de stedlige forhold.

At man ikke har ment at kunne nøjes med denne i første omgang lettere fremgangsmåde, skyldes forskellige betragtninger.

For det første har man ment, at spørgsmålet om, i hvilket omfang grundene bør kunne udnyttes til bebyggelse, er af så vigtig og gennemgribende betydning, både for bebyggelsernes ejere og brugere og for hele samfundet, at det er rimeligt, at lovgivningsmagten tager stilling dertil, ligesom det er sket for den københavnske bygge-lovs vedkommende.

Endvidere har man ment, at den lettelse, som ville opnås ved selve lovens affattelse ved at gå uden om spørgsmålet, på ingen måde ville opvejes af det besvær, der ville opstå for administrationen, når man i de enkelte bygningsvedtægter skulle tage stilling til spørgsmålet om udnyttelsesgradernes størrelse, og man har derfor anset det for rimeligt, at udvalget søgte at gennemføre de overvejelser og undersøgelser, som ellers måtte forudses med sikkerhed at ville give anledning til vidtløftige diskussioner i hvert enkelt tilfælde af affattelse og godkendelse af en bygningsvedtægt, ligesom man har anset det for nyttigt for den saglige og nøgterne bedømmelse af dette vanskelige spørgsmål, at undersøgelsen kan ske på det bredere og almindeligere grundlag, som udval-

get har tilstræbt at tilvejebringe, fremfor at bedømmelsen alene skulle ske på grundlag af forholdene på det enkelte sted.

Man har også overvejet den fremgangsmåde at formulere regler om bebyggelsernes inddeling i forskellige zoner, betegnede med visse almindelige karakteriseringer af disse i henseende til bebyggelsens tæthed og art, og med forskellige maksimale udnyttelsesgrader for de forskellige zoner, således at der i bygningsvedtægt skulle træffes bestemmelse dels om de enkelte områders henføring til de af loven betegnede zoner dels om udnyttelsesgradernes fastsættelse for de enkelte zoner inden for de i loven hjemlede maksima.

Man har imidlertid opgivet også denne fremgangsmåde, dels fordi disse bestemmelser i bygningsvedtægterne kan forudses at ville rejse vanskeligheder og diskussioner af lignende art som foran nævnt, dels og navnlig ud fra de iagttagelser og overvejelser, som de af udvalget anstillede undersøgelser af spørgsmålet har givet anledning til.

Ved de anstillede undersøgelser har udvalget på grundlag af en rekognoscering af eksempelvis udvalgte områder i byer og bymæssige bebyggelser over alt i landet og af forskellig størrelse og karakter søgt oplyst de faktisk bestående forhold, dels beregnet ud fra de beregningmåder til bestemmelse af udnyttelsesgraderne, som tænkes lagt til grund i lovudkastet, dels med hensyn til bebyggelsernes indbyrdes afstande og friarealer.

Af bekostningshensyn og af hensyn til de tekniske vanskeligheder ved at reproducere undersøgelsens planmateriale i betænkningens form er den nærmere redegørelse for undersøgelsen ikke optaget i selve betænkningen, men dens materiale afgives samtidig med denne til ministeriet. Som de efter udvalgets mening væsentligste resultater af undersøgelserne skal her blot anføres, at de faktisk eksisterende udnyttelsesgrader gennemgående er betydelig lavere, end det undertiden anses for nødvendigt for en hensigtsmæssig og økonomisk forsvarlig ordning af bebyggelsen, så at der ikke i de eksisterende forhold skulle være nogen begrundelse for nødvendigheden af at regne med særlig høje udnyttelsesgrader i en bygge-lov, at det nyere byggeri har gennemgående ret lave udnyttelsesgrader, og at det for bebyggelsens forsvarlige ordning er nødven-

digt, at den lave grundudnyttelse sker i henhold til en fornuftig planlægning, og at denne nødvendighed bliver mere bydende, jo mere udnyttelsesgraderne øges.

På dette grundlag har man foreslået et sæt bestemmelser, hvorefter bebyggelsen i almindelighed skal holdes inden for en udnyttelsesgrad af 0,20, når det drejer sig om ny bebyggelse i hidtil frie, ubebyggede områder, og 0,40, når det drejer sig om bebyggelser i ældre, allerede delvis bebyggede områder. Ved bygningsvedtægt kan kommunalbestyrelsen bemyndiges til at tillade disse udnyttelsesgrader forøgede indtil det dobbelte, og under særlig vanskelige forhold indtil henholdsvis 0,50 og 1,00, når det drejer sig om boligbyggeri, og under forudsætning af, at bebyggelsen udføres på grundlag af en planlægning, der sikrer forsvarlige bygningsafstande og friarealer. Når det drejer sig om erhvervsbyggeri på hertil bestemte byggeområder, kan udnyttelsesgraden tillades forøget uden begrænsning.

Når der er tale om yderligere forøgelse af udnyttelsen ud over disse grænser, navnlig for boligbyggeriets vedkommende, og når opgaven ved planlægning at afbøde ulemperne ved den intensivere bebyggelse bliver så meget vanskeligere, forudsættes planlægningen at ske enten ved reguleringsplaner eller byplaner.

Det er udvalgets opfattelse, at de foreslåede bestemmelser er egnet til at danne grundlag for et fremtidigt boligbyggeri i overensstemmelse med nutidens synspunkter for dette, og at der ved de foreslåede bestemmelser også er taget rimeligt hensyn til erhvervsbyggeriets særlige forhold. Det er videre udvalgets opfattelse, at den nævnte fordeling af kompetencen med hensyn til planlægningen, hvorefter den bebyggelsesregulering og planlægning, der kan udføres umiddelbart på grundlag af byggeoven, begrænses inden for rammer, der næppe kan anses for særlig snævre, medens den videregående regulering og planlægning må ske især ved byplaner, d. v. s. på grundlag af byplanloven, er en rimelig fordeling af de to loves virkeområde.

Det ville være urimeligt at forsøge helt at unddrage disse opgaver fra byplanlovens område, og det ville efter udvalgets formening heller ikke være muligt i byggeoven at opstille normer, der samtidig var så kon-

krete, at de kunne give nogen virkelig vejledning, og så rummelige, at de kunne være anvendelige og tilstrækkelige for alle forekommende tilfælde.

På den anden side har man ikke ment at kunne gå så vidt, som tilfældet er ifølge både den svenske og den norske byggeovngivning, hvorefter alle bestemmelser om bebyggelsens omfang, udstrækning og højde henvises til at ske gennem byplaner. Man har anset det for naturligt at fortsætte den hidtidige tradition, hvorefter disse spørgsmål behandles i bygningslovgivningen, ligesom man har den opfattelse, at den kontrol med de enkelte bebyggelsesplaner fra centralmyndighedens side, hvorom man har haft lejlighed til at gøre iagttagelser ved drøftelser med svenske og norske myndigheder, ville føles af de kommunale myndigheder som en besværliggørelse i forhold til de hidtidige forhold og være lidet stemmende med den udvikling i decentraliserende retning, som man iøvrigt har ønsket at tilstræbe i lovudkastet. Endelig er man af den opfattelse, at det vil være en vejledning og støtte for byplanlægningen i sin helhed og for de forskellige myndigheders samvirken til denne, at der i byggeovngivningen gives udtryk for de normer for bebyggelsens omfang, som man på grundlag af den foretagne undersøgelse er nået til at anse som de rimelige.

Over for den eventuelle indvending, at der i hovedsagen regnes med kun to grundkredse i alle byer, og at dette i forbindelse med de faste højdebestemmelser ikke tillader en tilstrækkelig variation af bygningsvedtægternes indhold under hensyn til de forskellige forhold til byer af forskellig størrelse, alder og sammensætning, må for det første henvises til den i loven indeholdte mulighed for inddeling af byggeområder til erhvervs- og blandet bebyggelse og lovens adgang til at lempe både udnyttelsesgrader og højde- og afstandsregler inden for sådanne områder.

Endvidere henvises til det anførte om det formentlig naturlige i at henvise den mere differentierede planlægning til den mere konkrete udførelse på grundlag af byplanloven og om det vanskelige i at udforme egnede bestemmelser herom i en byggeovngivning.

Og endelig kan anføres, at der i byerne stort set findes to slags bebyggelse.

Der er de ældre, tættere bebyggede områder, hvor bebyggelsen har udviklet sig nogenlunde frit og tilfældigt alene reguleret af ældre byggelovsbestemmelser, der kun tog sigte på rent sikringsmæssige og brandmæssige forhold. Det er de områder, der i lovudkastet betegnes som områder med overvejende sluttet bebyggelse, og som i det væsentlige udgøres af ældre byområder.

I disse områder må byggelovsbestemmelser naturligvis tage det allerede eksisterende som udgangspunkt. Bestemmelser uden forbindelse med allerede skabte værdier vil gøre mere skade end gavn. Der skal rettes på tidligere tiders uheldige bebyggelse, og dette kræver smidige regler, der tillader udnyttelse af hvert enkelt steds særlige muligheder.

Resten af de områder, der skal inddrages under byggeloven, er de områder, hvor den hidtidige bebyggelse i det væsentlige har været fritliggende. Det er områder med villaservitutter, det er de senere årtiers åbne parkbebyggelser, og det er den mere tilfældige spredte bebyggelse på steder, hvor der hidtil ikke har været noget ønske om tættere bebyggelse, og det kan endelig være det helt åbne land.

Det er i disse sidstnævnte områder, den nye byggelovs principper kan få lov til at udfolde sig fuldt ud. Det er her, den fremtidige bebyggelse skal ske efter vore dages idealer.

Naturligvis skal idealerne også hævdes i de førstnævnte områder, men problemerne er her så store og så forskellige fra by til by, at man i første række må sætte sin lid til den individuelle planlægning i hver enkelt by. Byggelovens bestemmelser må derfor her i første række tage sigte på at fremme planlægning, og de må under ingen omstændigheder virke i modsat retning.

Det har været udvalgets bestræbelse at udforme reglerne for de grundkredse, der forudsættes at skulle omfatte disse ældre byområder, med den smidighed, som tillader rimelig og fornøden hensyntagen til de enkelte steders særlige muligheder og forhold.

Udvalget har været opmærksomt på de fra forskellig side udtalte betænkeligheder ved, at den bymæssige udvikling skulle beslaglægge unødigt store arealer til boligbe-

byggelse, bl. a. som følge af det nyere byggeris forholdsvis lave udnyttelsesgrader, og har derfor fundet anledning til at citere nogle af boligministeriets kommitterede i byplansager herom fremsatte oplysninger*):

„Landbrugsarealet udgjorde i 1951 74,2 pct. af landets samlede areal — en nedgang siden 1929 på 1,4 pct. Den årlige nedgang i landbrugsarealernes størrelse har i de seneste år været ca. 10 000 ha, men skyldes kun for en mindre del (7—800 ha) den bymæssige bebyggelses vækst og arealforbrug. De arealer, der kan regnes udnyttet til bymæssige formål (bebyggede grunde, haver, offentlige anlæg, gader, veje, jernbaner m. v.) udgjorde i 1951 ca. 8 pct., i 1929 ca. 5,7 pct. af landets samlede areal. Det er i og for sig naturligt, at der kan opstå ængstelse over landbrugsarealernes formindskelse, navnlig da befolkningsforøgelsen på den ene side er medvirkende til at beslaglægge landbrugsareal til bebyggelse, gader, skoler m. v., og på den anden side kræver en forøget landbrugsproduktion. Mulighederne for landvindinger ved udtørring af søer eller for kultivering af moser og hidtil udyrkede hede- eller klitarealer er efterhånden ret små og kan ikke forventes at give nogen væsentlig forøgelse af landbrugsarealet.

En besindig overvejelse synes imidlertid at gøre det klart, at der ikke er grund til alvorlig bekymring, og at der i hvert fald ikke er nogen virkelig saglig motivering for af denne grund at forringe bygge- og boligstandarder og sætte de opnåede fordele ved det i de seneste år opførte boligbyggeri over styr ved fremtidig at bygge med større udnyttelsesgrader.

Det statistiske Departement har udarbejdet en befolkningsprognose, der på grundlag af folketællingen i 1945 og erfaringerne om dødelighed, fødselshyppighed og vandring regner med en stigning i befolkningsmængden fra 4,3 millioner i 1951 til 5,7 millioner i 1981, altså en forøgelse på ca. 1,4 million. Tænk man sig — selvom dette er utopi —, at alle disse 1,4 millioner mennesker bosættes på den mest arealkrævende måde, nemlig alene i eenfamiliehuse på grunde på ca. 700 m², d. v. s. med en tæthed på 50 personer pr. ha, betyder befolk-

*) Edmund Hansen og Kaufmann Rasmussen: Bedre Byer, pag. 105 f. f.

ningstilvæksten i 30 år altså et arealforbrug på knap 30 000 ha eller ca. $\frac{3}{4}$ pct. af Danmarks areal. Hertil skal lægges det øgede behov for veje, baner, offentlige arealer m. v., som antagelig vil beløbe sig til nogenlunde det samme areal, således at det samlede arealforbrug til bosættelse m. v. for 14 millioner mennesker vil andrage højst 60 000 ha eller ca. $1\frac{1}{2}$ pct. af Danmarks areal. Tænker man sig yderligere, at dette arealbehov udelukkende skal tilfredsstilles ved inddragelse af landbrugsareal, bliver der tale om en reduktion af dette med knap 2 pct. Der kan i denne forbindelse gøres opmærksom på, at den gennem de seneste årtier skete nedgang i landbrugsarealets størrelse har været af ganske underordnet betydning for Danmarks samlede landbrugsproduktion i sammenligning med virkningen af de forbedrede dyrkningsmetoder. Det statistiske Departement har således opgjort, at landbrugsproduktionen er steget med

40 pct. fra perioden 1920—1925 til perioden 1945—50.

Det er givet, at forøgelsen af boligarealet ikke vil blive nær så voldsom som i eksemplet forudsat. Man må således regne med, at en væsentlig del af de nye boliger fortsat vil blive etagelejligheder (for tiden er ca. 50 pct. af nybyggeriet etagelejligheder). Endvidere vil boligarealets forøgelse ikke udelukkende ske på landbrugsarealets bekostning, og endelig vil nedgangen i landbrugsarealet blive afbødet i nogen grad ved de endnu mulige land vindings- og kultiveringsarbejder. Den besparelse i arealforbruget, der kan opnås ved at forøge udnyttelsesgraden for etageboligbyggeriet, er meget ringe — kun ca. 30—40 ha årlig ved en fordobling af de nu sædvanlige udnyttelsesgrader på 0,4—0,5. Det synes derfor uberettiget at antage, at størrelsen af udnyttelsesgraderne for etagebyggeriet har nogen indflydelse af betydning på landbrugsproduktionen“.

Udkast til Byggelov for købstæderne og landet.

Kapitel 1.

§ 1.

Lovens stedlige område

Stk. 1. Denne lov gælder for købstæderne og for landet uden for København og Frederiksberg.

Stk. 2. Efter indstilling af Frederiksberg kommunalbestyrelse kan boligministeren træffe bestemmelse om, at loven skal være anvendelig i Frederiksberg kommune med de ændringer, som kommunens forhold gør tilrådelige, og bekendtgøre loven med disse ændringer som byggelov for Frederiksberg kommune.

Stk. 3. Loven gælder ikke for Færøerne eller Grønland.

§ 2.

Lovens saglige område.

Stk. 1. Lovens bestemmelser finder anvendelse på

- a. ny bebyggelse,
- b. ombygning af eller tilbygning til bestående bebyggelse,
- c. forandringer af indretningen eller af benyttelsen af bestående bebyggelse, som ville falde ind under loven, såfremt de bragtes til udførelse som ny bebyggelse.
I de under b. og c. omhandlede tilfælde finder bestemmelserne anvendelse i det omfang, de umiddelbart eller ifølge de til grund for samme liggende hensyn efter bygningsmyndighedens skøn er anvendelige derpå.
- d. Loven finder endvidere anvendelse på bestående bebyggelse, når de enkelte bestemmelser indeholder udtrykkelig hjemmel derfor.

Stk. 2. Til bebyggelse henregnes:

- a. faste konstruktioner og anlæg, som efter lovens almindelige forudsætninger må

betegnes som bebyggelse, tillige med sammes enkelte dele og tilbehør,

- b. transportable konstruktioner, såsom telte, både, vogne eller lignende, når de er genstand for en bygningsmæssig udnyttelse, der ikke er af rent forbigående art,
- c. tank- og beholderanlæg, kraner, transportbroer, tunnelanlæg, tribuner og andre konstruktioner, i det omfang lovens anvendelse er begrundet i de hensyn til den offentlige sikkerhed, orden og sundhed, som loven tilsigter at varetage.

Stk. 3. På de til landbrug, havebrug eller skovbrug hørende bebyggelser er bestemmelserne i kapitlerne 4, 5, 7, 8 og 9 kun anvendelige i det omfang der derom af bygningsmyndigheden er truffet nærmere bestemmelse, der bekendtgøres på den på stedet brugelige måde. For sognekommuner, hvor amtsbygningsrådet er bygningsmyndighed, træffes bestemmelsen af amtsrådet, efter at der er givet vedkommende sogneråd lejlighed til at udtale sig.

Militære anlæg.

Bygningsmæssige foranstaltninger, der tjener militære formål, og som efter vedkommende ministeriums skøn bør hemmeligholdes, kan på ministeriets ansvar bringes til udførelse uden forelæggelse for eller godkendelse af bygningsmyndigheden i det omfang, de ikke omfatter tilslutning til kommunale veje, forsynings- eller afløbsledninger eller lignende offentlige anlæg.

§ 4.

Byggeservitutter.

Stk. 1. Ved en byggeservitut forstås i denne lov enhver servitut, der vedrører opførelse, indretning eller benyttelse af bebyggelse.

Stk. 2. Når kommunalbestyrelsen eller bygningsmyndigheden har påtaleret ifølge en byggeservitut, kan byggetilladelse betinges af servitutens overholdelse, ligesom denne iøvrigt kan håndhæves efter reglerne i §§ 53—55.

Stk. 3. Bestående byggeservitutter kan kun ophæves eller forandres, og nye byggeservitutter kan kun retsgyldigt stiftes med samtykke af bygningsmyndigheden, der kan håndhæve en sådan bestående eller gyldigt stiftet servitut efter reglerne i stk. 2.

§ 5.

Udstykning.

Stk. 1. Udstykning, omdeling eller skelforandring af ejendomme, hvorved der ville fremkomme forhold, der er i strid med denne lov, må ikke finde sted, men bygningsmyndigheden kan tillade, at der under udførelse af et byggeforetagende midlertidigt bortses herfra.

Stk. 2. Når bygningsmyndigheden i en kommune udøves af kommunalbestyrelsen, skal alle andragender om udstykning i kommunen påtegnes af denne. I andre tilfælde skal kommunalbestyrelsen foranledige, at alle andragender om udstykning til andet end landbrug, havebrug eller skovbrug påtegnes af amtsbygningsrådet. Udstykningen må ikke foretages, når det af påtegningen fremgår, at den er i strid med loven, eller at den vil komme i strid med en forsvarlig og hensigtsmæssig fremtidig bebyggelsesmæssig udvikling.

Stk. 3. I de i medfør af lov nr. 129 af 13. april 1954 udlagte yder- og mellemzoner må udstykning, bortset fra tilfælde, hvor det udstykkede areal sammenlægges med anden ejendom, eller hvor der finder udstykning sted til selvstændigt jordbrug, ikke foretages uden samtykke af byudviklingsudvalget.

Kapitel 2.

§ 6.

Bygningsmyndighederne.

Stk. 1. Den almindelige bygningsmyndighed udøves i købstæderne og i de med disse i kommunal henseende ligestillede kommuner af kommunalbestyrelsen og i sognekommunerne af amtsbygningsrådet.

Stk. 2. Ved bygningsvedtægt kan bestemmes, at bygningsmyndigheden i en sognekommune udøves helt eller delvis af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Når bygningsmyndigheden udøves af kommunalbestyrelsen, nedsætter denne som rådgivende et bygningsråd med kommunalbestyrelsens formand som formand for rådet og med indtil fire af kommunalbestyrelsen for sin valgperiode af eller uden for sin midte valgte medlemmer. Nærmere regler for bygningsrådets sammensætning, herunder bestemmelser om, at bygningsrådet kan tiltrædes af de til den kommunale tekniske administration knyttede tjenestemænd og andre sagkyndige, kan optages i bygningsvedtægt.

Stk. 4. Amtsbygningsrådet oprettes for hver amtsrådsreds og består af amtmanden som formand, tre af amtsrådet for sin valgperiode af eller uden for sin midte valgte medlemmer, amtsvej inspektøren, amtslægen og en arkitekt eller et andet medlem med tilsvarende sagkundskab i bygnings- og byplanmæssig henseende, der beskikkes og afskediges af boligministeren efter amtsrådets indstilling. De med dets forretninger forbundne udgifter, derunder vederlag efter amtsrådets bestemmelse til dets medlemmer og medhjælp, afholdes af vedkommende amtsfond.

Stk. 5. Amtsbygningsrådet kan bemyndige et udvalg på mindst 2 medlemmer af sin midte til i nærmere bestemt omfang at udføre de til rådet henlagte forretninger.

Stk. 6. Nærmere regler for bygningsmyndighedens udøvelse og for tilsynet med byggeforskrifternes overholdelse kan fastsættes i bygningsvedtægt eller i en af henholdsvis amtsrådet og kommunalbestyrelsen — hver for sit område — vedtaget og af boligministeren stadfæstet administrationsvedtægt.

§ 7.

Byggetilladelse og bygningssattest.

Stk. 1. Når bygningsmyndigheden udøves af kommunalbestyrelsen, må intet af lovens bestemmelser omfattet arbejde påbegyndes uden dens tilladelse, og intet af lovens bestemmelser omfattet arbejde må tages i brug, før kommunalbestyrelsen har udfærdiget attest for, at det er udført i overensstem-

melse såvel med lovens bestemmelser som med de til tilladelsen knyttede vilkår.

Stk. 2. På de til landbrug, havebrug eller skovbrug hørende bebyggelser er bestemmelserne i stk. 1 kun anvendelige i det omfang der derom af kommunalbestyrelsen er truffet nærmere bestemmelse, der bekendtgøres på den på stedet brugelige måde.

Stk. 3. For så vidt angår de i § 2, stk. 2 c omhandlede anlæg og konstruktioner, kan det ved forhandling mellem boligministeren og vedkommende fagminister bestemmes, at nærmere bestemte offentlige myndigheder og koncessionerede selskaber skal være undtaget fra reglen i stk. 1. I disse tilfælde skal vedkommende myndighed eller koncessionerede selskab forhandle med bygningsmyndigheden om anlæggets eller konstruktionens art, beliggenhed og udførelse og senest 3 uger før arbejdets påbegyndelse til bygningsmyndigheden indsende tegninger og planer over anlægget eller konstruktionen med angivelse af forholdet til omliggende grunde eller bebyggelse. Hvis bygningsmyndigheden finder, at anlægget eller konstruktionen vil komme i strid med de hensyn, loven tilsigter at varetage, hvorom indsigelse må fremsættes over for vedkommende myndighed eller selskab inden 3 uger efter anmeldelsen, og hvis enighed ikke kan opnås ved forhandling mellem bygningsmyndigheden og pågældende myndighed eller selskab, kan arbejdet kun gennemføres i det omfang og på den måde, hvorom der opnås enighed mellem vedkommende fagminister og boligministeren.

§ 8.

Bygningsvedtægt og bygningsreglement.

Stk. 1. Forskrifter til opfyldelse af de i loven derom givne bestemmelser og forskrifter, der efter de til enhver tid indvundne erfaringer findes nødvendige for at fuldstændiggøre lovens bestemmelser, kan optages i en af kommunalbestyrelsen vedtagen og af boligministeren stadfæstet bygningsvedtægt.

Stk. 2. De med hensyn til bygningers forvarlige opførelse og konstruktion fornødne forskrifter gives i et af boligministeren udfærdiget bygningsreglement.

Stk. 3. For de i § 14, stk. 1, litr. a—c)

omhandlede bebyggelser er de i medfør af forrige stykke udfærdigede bestemmelser kun gældende, forsåvidt der træffes bestemmelse derom af vedkommende bygningsmyndighed, eller, forsåvidt angår sognekommuner, hvor amtsbygningsrådet er bygningsmyndighed, af vedkommende amtsråd. For de herefter undtagne bygninger gælder bygningsbestemmelserne i lov nr. 174 om brandpolitiet på landet af 31. marts 1926.

§ 9.

Anke.

Stk. 1. Medmindre andet udtrykkelig er foreskrevet i lovens enkelte paragraffer eller i vedtægtsbestemmelser, der er givne i medfør af loven, kan de af de landkommunale bygningsmyndigheder trufne afgørelser indankes for amtsbygningsrådet eller for en i medfør af stk. 3 oprettet ankeinstans.

Stk. 2. Med samme forbehold kan de af bygningsmyndighederne i købstæderne og — når bestemmelse derom er truffet i bygningsvedtægt — i de med disse i kommunal henseende ligestillede kommuner, samt de af amtsbygningsrådene i 1. instans trufne afgørelser indankes for boligministeren eller for en i medfør af stk. 3 oprettet ankeinstans.

Stk. 3. Boligministeren kan efter indstilling fra vedkommende kommunalbestyrelser stadfæste vedtægtsbestemmelser om oprettelse af særlige ankeinstanser, fælles for områder, der foruden en eller flere købstæder eller dele af disse omfatter omliggende landdistrikter, og med repræsentation for de for vedkommende områder kompetente bygningsmyndigheder.

Stk. 4. De af amtsbygningsrådet i 2. instans og af den i stk. 3 omhandlede ankeinstans trufne afgørelser kan ikke indbringes for nogen højere administrativ myndighed. Dog kan spørgsmål om forståelse af loven eller af en i henhold til denne udstedt forskrift indbringes for boligministeren.

Stk. 5. Når ikke andet er foreskrevet, er ankefristen 30 dage fra den dag, da afgørelsen er meddelt den pågældende tillige med oplysning om denne frist og om, til hvilken myndighed anke kan ske. For beslutninger, hvorom der er udfærdiget offentlig bekendtgørelse, regnes ankefristen fra denne dato.

Stk. 6. Anke af et af bygningsmyndigheden givet pålæg fritager ikke for at efterkomme dette. Dog kan ankemyndigheden bestemme, at en anke skal have opsættende virkning.

Stk. 7. Søgsmål til prøvelse af de af administrationen i medfør af loven truffne beslutninger skal anlægges inden 6 uger efter den dag, da beslutningen er meddelt klageren.

§ 10.

Dispensation.

Stk. 1. Når vægtige grunde taler derfor, og når vedkommende bygningsmyndighed har haft lejlighed til at ytre sig over andragendet, kan for købstædernes og — når bestemmelse derom er truffet i bygningsvedtægt — de med disse i kommunal henseende ligestillede kommuners vedkommende boligministeren og iøvrigt amtsbygningsrådet tillade, at de i loven og i medfør af denne udfærdigede bestemmelser fraviges, efter omstændighederne mod nærmere fastsatte vilkår.

Stk. 2. Henholdsvis ministeren og amtsbygningsrådet kan bemyndige bygningsmyndighederne til helt eller delvis og efter omstændighederne under nærmere bestemte forudsætninger at udøve dispensationsbeføjelsen i følge stk. 1.

Kapitel 3.

§ 11.

Grundkredse.

Ved bygningsvedtægt kan træffes bestemmelse om inddeling af vedkommende kommune i grundkredse i henseende til bebyggelsens regulering, for så vidt angår udnyttelsesgrad, højde og tæthed.

§ 12.

Byggeområder.

Stk. 1. Ved bygningsvedtægt kan bestemmes, at nærmere i vedtægten angivne områder skal være forbeholdt henholdsvis boligbebyggelse, forretningsbebyggelse eller industribebyggelse eller skal kunne bebygges med blandet bebyggelse. Nærmere bestemmelser om de forskellige bebyggelsesarter kan gives i bygningsvedtægt.

Stk. 2. Når et område har en sådan beskaffenhed eller beliggenhed, at bebyggelse på samme kan udsættes for sammenstyrtning, oversvømmelse eller anden skade, der kan medføre fare for brugernes eller andres liv, helbred eller ejendom, og sådan fare ikke ved passende foranstaltninger kan afværges, kan bygningsmyndigheden bestemme, at det pågældende område skal holdes fri for bebyggelse.

Stk. 3. Om den nærmere afgrænsning af de i stk. 1 og 2 nævnte områder udfærdiges offentlig bekendtgørelse på den i kommunen brugelige måde.

Stk. 4. Ændringer i et fastlagt byggeområde kan ske som vedtægtsændring, når forudsætningerne for den oprindelige inddeling er i væsentlig grad ændrede, og når de kan ske uden ulempe for de af forandringen omfattede eller berørte grunde, samt i forbindelse med regulering i henhold til §§ 35—44.

Stk. 5. Inden indsendelsen af et forslag til ministerens godkendelse fremlægges det til offentlig eftersyn i mindst 3 uger og med adgang til at fremkomme med indsigelser inden 6 uger fra bekendtgørelsens dato.

§ 13.

Afløb, vandforsyning m. m.

Stk. 1. Når bygningsmyndigheden udøves af kommunalbestyrelsen, er bebyggelse betinget af:

- at kommunalbestyrelsen har godkendt grundens og bebyggelsens vandafledning som tilfredsstillende såvel for den pågældende ejendom som i forhold til de omliggende arealer;
- at der forefindes en efter brandvæsenets skøn tilstrækkelig adgang til brandslukning;
- at der er sikret en af kommunalbestyrelsen godkendt drikkevandsforsyning, og
- at kommunalbestyrelsen har truffet bestemmelse om eller har godkendt, i hvilken højde bebyggelsen og terrænet om denne skal lægges.

Stk. 2. Når intet andet godkendes af bygningsmyndigheden, skal enhver ejendom være forsynet med forsvarligt afløb for såvel spildevand som regnvand, overflade- og grundvand.

Stk. 3. Bygningsmyndigheden kan til enhver tid kræve de til fyldestgørelse heraf fornødne foranstaltninger bragt til udførelse. Nødvendiggør dette, at afløb føres over andenmands grund, kan den til enhver tid gældende lovgivning herom bringes til anvendelse.

Stk. 4. Når undersøgelser, derunder blotlæggelse af ledninger o. lign., skønnes nødvendige til konstatering af årsagen til mangler ved en ejendoms afløb, kan bygningsmyndigheden lade foretage de hertil fornødne arbejder såvel på den pågældende ejendom som på tilstødende ejendom. Konstateres der herved fejl eller mangler, der skønnes helt eller delvis at være årsag til ulempen, skal ejeren af den pågældende ejendom godtgøre de med de foretagne undersøgelser og arbejder forbundne udgifter efter regning.

Stk. 5. Yderligere regler om afløb og dets ordening og om afløbsledningers udførelse og forandringer kan gives i bygningsvedtægt.

§ 14.

Landbrugsbyggeri og boliger på landet.

Stk. 1. På de områder på landet, hvor bygningsmyndigheden udøves af amtsbygningsrådet, gælder bestemmelsen i § 2, stk. 3, for

- a) de til landbrug, havebrug eller skovbrug hørende bebyggelser,
- b) småhuse, der kun indeholder en enkelt beboelseslejlighed, og
- c) småhuse, der i eller uden forbindelse med beboelse indrettes til mindre værksteder eller udsalg til betjening af en udelukkende eller overvejende stedlig kundekreds.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte bebyggelser skal have lovlig adgang til vej og være fjernet mindst 10 m fra midten af den eller de veje, ved hvilke de er beliggende, for så vidt der ikke ifølge en lovlig fastsat byggegrænse kræves større afstand mellem bebyggelsen og vejen.

Stk. 3. De i stk. 1 nævnte bebyggelser kan opføres uden anmeldelse til eller tilladelse af amtsbygningsrådet. I forbindelse med amtsrådets vedtagelse i medfør af stk. 1, jfr. § 2, stk. 3, kan dog bestemmes, at de af vedtagelsen omfattede bebyggelser kun må opføres efter amtsbygningsrådets forudgående tilladelse.

§ 15.

Andre bebyggelser få landet.

Stk. 1. På de i § 14 omhandlede områder må andre bebyggelser end de der nævnte arter samt udlæg af nye veje til bebyggelse kun udføres med amtsbygningsrådets forudgående godkendelse i hvert enkelt tilfælde. For denne godkendelse finder bestemmelsen i § 5, stk. 2, 3. punktum tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Bebyggelse til industri, derunder mejerier, teglværker, savværker, møller, større drivhusanlæg, større værksteder, samt til kontorer, lagre eller siloer, eller som er bestemt til at samle et større antal personer, såsom kirker, forsamlingsbygninger, skoler, sygehuse, alderdomshjem, hoteller, pensionater eller teatre, skal foruden at være undergivet amtsbygningsrådets godkendelse i henhold til stk. 1 og lovens øvrige bestemmelser opføres i overensstemmelse med de krav, som amtsbygningsrådet måtte stille i forbindelse med sin godkendelse ud fra byplanmæssige, sikkerhedsmæssige, brandtekniske og sundhedsmæssige hensyn.

Stk. 3. Amtsrådet kan bestemme, at bebyggelser, hvis opførelse i medfør af stk. 1 og stk. 2, eller § 14, stk. 3, 2. pkt., er betinget af amtsbygningsrådets forudgående godkendelse, ikke må tages i brug, før rådet har udfærdiget attest for, at de er opført i overensstemmelse med lovens forskrifter og med de til godkendelsen knyttede vilkår.

Kapitel 4.

§ 16.

Vejadgang som betingelse for udstykning og bebyggelse.

Stk. 1. Lovens bestemmelser om veje kommer til anvendelse på såvel offentlige som private veje, gader og pladser. Lovens forskrifter medfører ingen ændringer i de beføjelser, der ved vejlovgivningen er tillagt de i denne omhandlede myndigheder.

Stk. 2. Udstykning, omdeling eller skelforandring af ejendomme til bebyggelse må kun foretages, når enhver af de derved fremkommende parceller på en af bygningsmyndigheden godkendt måde og i en af samme godkendt facadelængde støder op til og har lovlig adgang til en godkendt vej. For bebyggede parcellers vedkommende er det

endvidere et vilkår, at vejen er anlagt på en af kommunalbestyrelsen godkendt måde. Beliggenheden for enden af en vej er ikke fyldestgørende, medmindre dette forhold er godkendt af bygningsmyndigheden.

Stk. 3. Det er en betingelse for bebyggelse af en grund, at den har lovlig adgang til en godkendt og behørigt anlagt vej og grænser op til denne i den udstrækning, bygningsmyndigheden skønner passende under hensyn til grundens størrelse og benyttelse.

§ 17.

Udlæg af veje ved retningsplan.

Stk. 1. I bygningsvedtægt kan optages bestemmelser om udlæg af veje ved retningsplan, ved hvilken de pågældende vejes beliggenhed, retning og tilslutning til tidligere anlagte veje fastlægges. Såfremt planen forudsætter tilslutning til en landevej, er det dog en betingelse, at vedkommende amtsråd giver sit samtykke dertil. Retningsplanen kan endvidere indeholde bestemmelser om beliggenhed, omfang og udformning af bebyggelsen ved de pågældende veje, om godkendelse — om fornødent af reguleringskommissionen — og sikring af sådan retningsplan som betingelse for bebyggelse, og om vejes nedlæggelse ved retningsplan. Det kan ved retningsplan bestemmes, at lodsejerne ved en offentlig vej i tilfælde af dens nedlæggelse ikke har krav på vejens opretholdelse som privat.

Stk. 2. Når det ved bebyggelse af en del af en grund under hensyn til dennes størrelse og beliggenhed må forudses, at yderligere bebyggelse på grunden vil medføre udstyknings af denne og anlæg af nye veje til de udstykkede grundstykker, og bebyggelsen derfor efter bygningsmyndighedens skøn bør ske i henhold til en vej- og bebyggelsesplan for hele grunden, kan byggetilladelse nægtes, indtil en retningsplan for veje over grunden med de efter bygningsmyndighedens skøn fornødne bestemmelser om bebyggelsen er godkendt og behørigt sikret.

§ 18.

Nye vejes bredde.

Bestemmelser om nye vejes bredde kan optages i bygningsvedtægt, herunder bestemmelser om vejes udlæg i nedsat bredde i

forbindelse med sikring og godkendelse af bebyggelsesforholdene.

§ 19.

Hjørneafskæring.

Stk. 1. Når en grunds grænselinier mod vej skærer hinanden under en vinkel, der er mindre end 135 grader, skal det således fremkommende hjørne afskæres med en linie, der danner lige store vinkler med de to vejlinier. Arealet uden for hjørneafskæringen skal udlægges til og anlægges som vejareal.

Stk. 2. Hjørneafskæringen skal, når ikke andet fastsættes ved byplan eller reguleringsplan, have en længde af mindst 5 m, der i områder med ældre, tæt bebyggelse kan nedsættes til 3 m.

Stk. 3. I tilfælde af tilbagerykning i henhold til § 20, finder hjørneafskæring sted i forhold til den fastsatte udvidelseslinie.

Stk. 4. Foranstående bestemmelser kan bringes i anvendelse også på tidligere udstykkede grunde, når bestående bebyggelse ikke er til hinder derfor. Når afskæringen ikke finder sted i forbindelse med opførelse af en ny hjørnebygning, afholdes udgifterne til skelforandring, hegnsnytning og til arealets anlæg som vej af kommunen.

§ 20.

Udvidelse af bestående veje.

Stk. 1. Ny bebyggelse ved en vej skal holdes inden for en udvidelseslinie i indtil 10 m afstand fra vejens midtlinie, medmindre kommunalbestyrelsen tillader afvigelse herfra. For veje i ældre, tæt bebyggede områder kan kommunalbestyrelsen tillade, at udvidelseslinien holdes i 7,5 m afstand fra vejens midtlinie.

Stk. 2. Når der i henhold til stk. 1 kræves tilbagerykning til en udvidelseslinie, og for så vidt ingen anden bestemmelse er til hinder for den i stk. 3 hjemlede udnyttelse af grunden ved dennes bebyggelse i forhold til den fordrede vejbredde, kan arealet mellem udvidelseslinien og en tidligere vejlinie fordres afgivet til vejens udvidelse uden vederlag. Afgivelsen af udvidelsesarealet kan efter kommunalbestyrelsens bestemmelse ske ved tinglysning, hvorved arealet udlægges som vej, eller ved dets afskrivning i matriklen, og sådan tinglysning eller afskrivning skal

respekteres af ejeren og andre indehavere af rettigheder over arealet, uanset når sådan ret er stiftet. Kommunalbestyrelsen kan tillade, at arealet midlertidigt udnyttes af ejeren på de i hvert tilfælde fastsatte vilkår.

Stk. 3. Når der er krævet tilbagerykning til en udvidelseslinie, kan der ved grundens bebyggelse regnes med den fordrede vejbredder. Tilstødende ejendomme kan ikke uden kommunalbestyrelsens tilladelse på nogen som helst måde, såsom ved anbringelse af døre eller vinduer, skiltning eller reklame, udnytte en sådan tilbagerykning.

Stk. 4. Ved anvendelse af foranstående regler bestemmes en vejs midtlinie, når det drejer sig om en vej uden fastlagte retningslinier, i forhold til den anlagte vejs vejlinier, og for en vej med fastlagte retningslinier i forhold til disse, alt uden hensyn til mulig delvise, ensidige eller på anden måde uensartede udvidelser. Tvivlstilfælde afgøres af kommunalbestyrelsen, der, når forholdene taler derfor, kan indrømme afvigelser fra disse regler.

Stk. 5. Om vejes udvidelse til større bredde end ifølge foranstående regler henvises til § 24, stk. 4.

§ 21.

Udnyttelse af grunde efter pålæg af udvidelseslinie.

Stk. 1. Opførelse af tilbygning, side- eller bagbygning eller anden bebyggelse, der vil være til hinder for eller i væsentlig grad vanskeliggør en senere bebyggelse på samme grund i en for denne fastsat udvidelseslinie, må ikke finde sted. Dette gælder også ombygning af et sådant omfang, at den i denne henseende må sidestilles med ny- eller tilbygning.

Stk. 2. Når et krav om tilbagerykning og arealafståelse i henhold til § 20 medfører, at den bebyggelige del af grunden bliver så lille eller således beskaffen, at den ikke kan anvendes til selvstændig bebyggelse i forhold til den for området forudsatte udnyttelsesgrad og bebyggelsesart — og under overholdelse af de for samme gældende bestemmelser om bygningsafstande — kan ejeren inden 6 uger efter at være gjort bekendt med kravet forordre ejendommen som helhed overtaget af kommunen mod erstatning, alt

forsåvidt ulemperne ikke kan afhjælpes ved regulering i henhold til §§ 35—44. Kommunalbestyrelsen kan frigøre sig for kravet, når den frafalder tilbagerykningen inden 6 uger, efter at være gjort bekendt med reguleringskommissionens afgørelse.

Stk. 3. Tvivlsspørgsmål om berettigelsen af de i henhold til stk. 2 truffne beslutninger eller fremsatte krav afgøres af reguleringskommissionen.

§ 22.

Vedtægtsbestemmelser om veje.

I bygningsvedtægt kan optages nærmere bestemmelser om godkendelse af veje til bebyggelse, om anvisning af vejlinie og terrænhøjder som vilkår for byggetilladelse, om sikring af vej ved byggeføretager, derunder om kommunens ret til at udføre de fornødne arbejder mod refusion efter regning af de hermed forbundne omkostninger, og om hegn mod vej.

Midlertidige bestemmelser.

§ 22 a.

Udlæg og anlæg af private veje.

Stk. 1. Inden nogen ny privat vej anlægges med bebyggelse for øje, skal den være udlagt på en af kommunalbestyrelsen godkendt måde i henseende til beliggenhed, retning og tilslutning til tidligere godkendte veje.

Stk. 2. Ved denne godkendelse skal der ikke blot tages hensyn til vejens beliggenhed på selve det pågældende grundstykke, men også til, at vejen på hensigtsmæssig måde kan indgå i det øvrige system af godkendte veje, og til, at vandafledning og vandtilførsel kan ordnes på hensigtsmæssig måde.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen bestemmer, i hvilket omfang og til hvilke tidspunkter de veje, til hvilket et grundstykke grænser op, skal bringes til udførelse, og påser, at der skabes sikkerhed for, at det samlede vejnet med de i vejprojektet indbefattede pladser og stier og det samlede afløbssystem for det pågældende område efterhånden kan blive udført.

§ 22 b.

Ledningsanlæg i veje.

Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at anlæg af en vej skal omfatte dens forsyning med de til en tilfredsstillende afvanding såvel af vejen som af de tilstødende eller omliggende grunde fornødne afløbsledninger og disses betryggende sikring i det omfang, de ikke anbringes i selve vejens grund. Kommunalbestyrelsen bestemmer iøvrigt fremgangsmåden og kravene med hensyn til godkendelse af vejens anlæg, forsåvidt bestemmelser derom ikke indeholdes i bygnings- eller vej vedtægt.

§ 22 c.

Vedtægtsbestemmelser om veje.

I bygnings- eller vej vedtægt kan optages bestemmelser om udlæg af veje med større bredde end 20 m mod erstatning af kommunen for det hertil fornødne grundareal eller ifølge særlig aftale eller ordning, og om anlæg af overkørseler, ligesom det kan bestemmes, at reglerne i lov nr. 90 af 23. marts 1932 om anlæg, overtagelse og vedligeholdelse af gader og veje i landkommuner med bymæssig bebyggelse finder anvendelse også i kommuner uden den bymæssige bebyggelse.

§ 22 d.

Bestemmelsernes ophævelse.

Forsåvidt der i en lov om vejvæsenets ordning optages bestemmelser svarende til de i §§ 22 a.—c. indeholdte, ophæves disse og nærværende § efter nærmere bestemmelse derom i den pågældende vejlov.

Kapitel 5.

§ 23.

Bebyggelsens omfang få den enkelte grund.

Stk. 1. Ingen grund må ved bebyggelse udnyttes i et sådant omfang, at der derved opstår en for tæt sammenhobning af boliger, værksteder eller andre rum, der tjener til ophold for mennesker, og ingen bebyggelse må i højde eller øvrige udstrækning overstige, hvad der kan anses for rimeligt og forvarsligt under hensyn til områdets bebyggelsesforhold iøvrigt.

Stk. 2. Når ingen anden bestemmelse er truffet i bygningsvedtægt, byplan eller reguleringsplan eller i medfør af 2. punktum, må ingen bebyggelse opføres med mere end 2 etager, og ingen del af en bygnings ydermure eller tag være hævet mere end 8,5 m over det omgivende terræn. For bebyggelse til andet end beboelse på grunde, der ikke omfattes af nogen af de i 1. punktum nævnte forskrifter, kan bygningsmyndigheden godkende afvigelser fra bestemmelserne i dette stykke.

Stk. 3. Bebyggelsens største tilladelige omfang bestemmes for hver enkelt grund som et forhold mellem bygningernes bruttoetageareal og grundens areal med tillægsareal. Det derved fremkomne tal betegnes som udnyttelsesgraden.

Stk. 4. Som tillægsareal medregnes vejarealet ud for grunden indtil vejens **midtlinie**, dog ikke ud over 10 m fra grundens grænse mod vejen. Tillægsarealet kan dog i intet tilfælde medregnes med mere end en fjerdedel af grundens areal.

Stk. 5. Når der gives en vej en større bredde end 20 m, kan bygningsmyndigheden, når forholdene skønnes at tale derfor, tillade, at tillægsarealet — endeligt eller midlertidigt — beregnes på grundlag af den således øgede afstand fra grundens grænse til vejens midte. Arealer, der under den tidligere bygningslovgivning er afgivet til vej, men uanset dette er tilladt medregnet til grundarealet, medregnes til dette i overensstemmelse med de for tilladelsen fastsatte vilkår.

Stk. 6. Nærmere bestemmelser om beregningen af bruttoetageareal, grundens areal og tillægsareal kan optages i det i § 8 omhandlede bygningsreglement.

§ 24.

Bebyggelsens anbringelse få grunden.

Stk. 1. Ved godkendelse i henhold til §§ 23—27 af en grunds bebyggelse skal det iagtages, at bygningerne anbringes således, at der både på selve grunden og i forhold til de tilstødende grunde opnås de bedst mulige samlede bebyggelsesforhold.

Stk. 2. Når anden bestemmelse ikke er truffet, skal al bebyggelse være fritliggende. Ved fritliggende forstås, at bebyggelsen

ikke opføres nærmere skel end 2,5 m. Herfra undtages garager, skure og mindre udhuse uden ildsted, når disse bygningers højde i skel ikke overstiger 2,5 m, og deres flademål ikke overstiger 25 m².

Stk. 3. I forbindelse med grundkredsinddeling i henhold til § 11 kan der i bygningsvedtægt træffes bestemmelse om, at bebyggelsen i visse områder kan være sluttet. Når særlige grunde taler derfor, kan bygningsmyndigheden også i andre tilfælde meddele tilladelse hertil. Ved sluttet bebyggelse forstås, at denne føres ud i skel for at muliggøre sammenbygning med bebyggelse på nabogrunden. Tilladelse til sluttet bebyggelse er betinget af, at fritstående gavle og bagmure udføres efter bygningsmyndighedens nærmere godkendelse i bedst mulig overensstemmelse med det samlede bybillede, og af, at tilsvarende bebyggelse på nabogrunden kan påregnes inden for overskuelig fremtid.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan — for at sikre en hensigtsmæssig og forsvarlig regulering af bebyggelsen — bestemme, at bebyggelsen skal holdes i en afstand af indtil 15 m fra vejens midtlinie, efter omstændighederne med hjørneafskæring i forhold til den således bestemte afstand. Disse bestemmelser gennemføres iøvrigt med den i § 21, stk. 2 nævnte retsvirkning.

§ 25.

Det ubebyggede areal.

Stk. 1. Ved bebyggelsen af en grund skal en så stor del af denne holdes ubebygget, at der kan tilvejebringes tilfredsstillende lysforhold, brandsikring og adgangsforhold, samt, om fornødent, areal til tilkørsel og parkering.

Stk. 2. Ved beboelsesbygninger skal der i det fri sikres et passende opholdsareal for beboerne. Når en bebyggelse indrettes til beboelse for mere end 8 familier, skal der, når ikke andet godkendes af bygningsmyndigheden, tillige tilvejebringes et tilstrækkeligt stort og frit areal alene til opholdssted og legeplads for børn.

Stk. 3. Ved bebyggelse, der helt eller delvis indrettes til erhvervsformål, skal der, når ikke andet godkendes af bygningsmyndigheden, indrettes særlig opholdsplads i det fri for de i virksomheden beskæftigede.

Stk. 4. Til enhver bebyggelse kan kræves passende indretning for cykelparkering. Til bebyggelse, der helt eller delvis indrettes til erhvervsformål eller andre formål, der nødvendiggør parkering af vogne, kan kræves udlagt et passende frit areal til tilkørsel og parkering.

Stk. 5. Beplantning, der væsentlig forringer adgangs- eller lysforholdene, kan forlanges beskåret eller fjernet.

Stk. 6. Ubebyggede arealer, der er udlagt og godkendt i henhold til bestemmelserne i stk. 1—4, må ikke benyttes i strid med formålet med deres udlæg. Når der ved en bebyggelse, der er opført inden lovens ikrafttræden, findes frie arealer, der er egnede til at opfylde de i denne paragraf angivne formål, kan bygningsmyndigheden modsætte sig, at de bebygges eller benyttes på en måde, der vil komme i strid med disse formål. Bestemmelsen i stk. 5 kan ligeledes bringes til anvendelse på sådanne arealer.

Stk. 7. Nærmere regler for de ubebyggede arealers anlæg, indretning og adgangsforhold, samt om lempelser i forhold til ældre bebyggelse eller i andre særlige forhold kan fastsættes i bygningsvedtægt.

§ 26.

Udnyttelsesgradens fastsættelse.

Stk. 1. Når ingen anden bestemmelse er truffet i henhold til reglerne i stk. 2—6, må udnyttelsesgraden for bebyggelse i ældre byområder, hvor en overvejende del af bebyggelsen er sluttet, ikke overstige 0,40. I alle andre områder må udnyttelsesgraden ikke overstige 0,20.

Stk. 2. Ved bygningsvedtægt kan der i forbindelse med inddeling af dennes område i grundkredse i henhold til § 11 træffes bestemmelse om de tilladelige udnyttelsesgrader i de enkelte grundkredse.

a. I grundkredse, der omfatter ældre byområder med overvejende sluttet bebyggelse, må udnyttelsesgraden ikke overstige 0,40. I vedtægten kan bestemmes, at bygningsmyndigheden inden for sådanne grundkredse under den i stk. 3 nævnte forudsætning kan godkende udnyttelsesgrader indtil 0,80.

b. I grundkredse, der omfatter andre områder, må udnyttelsesgraden ikke overstige 0,20. I vedtægten kan bestemmes,

at bygningsmyndigheden inden for sådanne grundkredse under den i stk. 3 nævnte forudsætning kan godkende udnyttelsesgrader indtil 0,40.

Stk. 3. De i stk. 2 a og b, 2. pkt., omhandlede forøgelse af udnyttelsesgraderne til henholdsvis 0,80 og 0,40 er betinget af, at bebyggelsen i hvert enkelt tilfælde udføres på grundlag af bebyggelsesplaner for passende afgrænsede områder, ved hvilke der sikres bebyggelsen de i byggeloven foreskrevne friarealer og afstandsforhold, og som er godkendt af bygningsmyndigheden.

Stk. 4. Når en bys størrelse eller særlig vanskelige bebyggelsesforhold begrundet det, kan det i bygningsvedtægten bestemmes, at de i stk. 2 a og b omhandlede udvidede udnyttelsesgrader øges yderligere til henholdsvis 1,00 og 0,50, når bebyggelsen udføres på grundlag af godkendte planer som bestemt i stk. 3. Bestemmelser af dette indhold er sædvanligvis betinget af, at bygningsmyndigheden råder over fornøden sagkyndig bistand.

Stk. 5. For byggeområder, der i henhold til § 12 udlægges til forretnings- eller industribebyggelse eller til blandet bebyggelse, kan der i bygningsvedtægten fastsættes særlige udnyttelsesgrader eller træffes bestemmelser af andet indhold til regulering af bebyggelsens omfang. Disse bestemmelsers anvendelse på områder med blandet bebyggelse er betinget af, at boligbebyggelsen indskrænkes eller begrænses, således at den får tilfredsstillende friarealer og afstandsforhold.

Stk. 6. Yderligere indskrænkninger eller forøgelse af udnyttelsesgraderne ifølge stk. 1—4 kan fastsættes i byplaner og reguleringsplaner.

§ 27.

Bebyggelsens højde og afstandsforhold.

Stk. 1. Ingen bygnings eller bygningsdels højde må være større, end at der kan tilvejebringes tilfredsstillende lysforhold og passende overensstemmelse mellem bygningerne såvel på den pågældende grund som på de omliggende grunde, eller større end brandtekniske hensyn tillader.

Stk. 2. For bebyggelse, der i henhold til § 26, stk. 1, 2. pkt., stk. 2 b, og stk. 4 opføres med udnyttelsesgrader indtil hen-

holdsvis 0,20, 0,40, og 0,50 gælder, at intet punkt af en bygnings ydermure eller tagflader må have en højde, der:

- a. i forhold til vej er større end 0,40 gange afstanden til modstående vejlinie,
- b. i forhold til naboskel er større end 3 m -f 0,5 gange afstanden til skellet,
- c. i forhold til anden bebyggelse på samme grund er større end 0,40 gange afstanden til den modstående bygning.

Stk. 3. Når forholdene taler derfor, derunder når bebyggelsen på de tilstødende grunde er sikret ved bebyggelsesplaner i henhold til § 26, kan bygningsmyndigheden tillade, at der gives en bebyggelses tre sider en højde svarende til 1,6 gange afstanden til naboskel, når der samtidig sikres bebyggelsens fjerde side afstandsforhold svarende til afstanden mellem bygninger på samme grund i henhold til stk. 2 c.

Stk. 4. For bebyggelse, der i henhold til § 26, stk. 1, 1. pkt. og stk. 2 a, opføres med udnyttelsesgrader indtil henholdsvis 0,40 og 0,80, gælder, at intet punkt af en bygnings ydermure eller tagflader må have en højde, der

- a. i forhold til vej er større end 0,60 gange afstanden til modstående vejlinie,
- b. i forhold til naboskel er større end 3 m + 0,65 gange afstanden til skellet,
- c. i forhold til anden bebyggelse på samme grund er større end 0,60 gange afstanden til den modstående bygning.

Stk. 5. Når udnyttelsesgraden for den i stk. 4 nævnte bebyggelse i medfør af § 26, stk. 4, kan øges indtil 1,00, kan bygningshøjden øges tilsvarende, således at højden af en bygnings ydermure eller tagflader:

- a. i forhold til vej bliver indtil 0,80 gange afstanden til modstående vejlinie,
- b. i forhold til naboskel bliver indtil 3 m + 0,80 gange afstanden til skellet,
- c. i forhold til anden bebyggelse på samme grund bliver indtil 0,80 gange afstanden til den modstående bygning.

Stk. 6. Ved beregningen af den tilladelige højde i medfør af stk. 2—5 må i intet tilfælde regnes med større vej bredde end 20 m, medmindre andet godkendes af bygningsmyndigheden, der endvidere kan tillade, at afstanden måles i forhold til fastsatte udvidelses- eller byggelinier.

Stk. 7. Særlige højdebestemmelser, der går ud over de i stk. 4 og 5 fastsatte normer, kan, når der i hvert enkelt tilfælde tages hensyn til de særlige forhold inden for vedkommende område, fastsættes i bygningsvedtægt i forbindelse med de i § 26, stk. 5 omhandlede bestemmelser om byggeområder, samt i reguleringsplaner og byplaner.

Stk. 8. De i stk. 2—5 omhandlede afstande måles vandret uden hensyn til terrænforskelle og vinkelret på den pågældende, modstående linie eller flade. Ved højden forstås den lodrette højde, målt fra et vandret plan, niveauplan, almindeligvis gennem den for midtpunktet af grundstykkets grænse mod vej fastsatte terrænhøjde. For bebyggelse på faldende eller stigende terræn bestemmes niveauplanerne i hvert enkelt tilfælde af bygningsmyndigheden under hensyntagen også til terrænforholdene på de tilstødende grunde.

Stk. 9. Yderligere bestemmelser om niveauplaner, om grunde, der grænser til flere veje, om opførelse af bygningsdele over lovligt profil, samt om regulering af bygningshøjde og -afstande i forhold til anden, ny eller ældre bebyggelse kan gives i bygningsvedtægt.

§ 28.

Grænseområder.

Stk. 1. For sammenhængende eller iøvrigt samhörørende områder i forskellige kommuner kan der ved overenskomst mellem kommunalbestyrelserne træffes bestemmelse om ensartede bygningshøjder, bebyggelsesformer og byggeområder.

Stk. 2. Kan sådan overenskomst ikke opnås, kan enhver af de pågældende kommuner indstille sagen til boligministeren, der da kan træffe en for kommunerne bindende ordning af de nævnte forhold.

§ 29.

Gårdrydning.

Stk. 1. For grunde, der er bebyggede ved lovens ikrafttræden og ikke opfylder dennes forskrifter om opholdsarealer, men er således indrettede og beliggende, at der ved omlægning af gårdspladser, fjernelse af hegn, skure eller lignende småbygninger kan tilvebringes opholdsarealer — efter omstæn-

dighederne som fælles anlæg for flere ejendomme —, der i væsentlig grad kan afhjælpe de hidtidige mangler, uden at der derved påføres ejere eller andre væsentlige ulemper, kan kommunalbestyrelsen påbyde udførelse af forandringer som de nævnte og træffe bestemmelse om vedligeholdelse og belysning af og opretholdelse af orden på de således tilvebragte, efter omstændighederne fælles opholdsarealer.

Stk. 2. Hvis arbejderne ikke gennemføres inden for en i forbindelse med påbudet fastsat tidsfrist, kan kommunalbestyrelsen lade arbejderne udføre for de pågældende ejeres regning og fordele udgifterne mellem dem. Inden for en 5-års periode kan ingen ejer tilpligtes at yde et større bidrag til udgifterne til sådanne foranstaltninger, derunder arealernes vedligeholdelse og belysning, end svarende til 10 pct. af hans ejendoms brutto-årsleje eller dennes anslåede værdi i det senest afsluttede regnskabsår, varmebidrag og lignende ydelser ikke medregnet.

Kapitel 6.

§ 30.

Beboelses- og opholdsrum.

Stk. 1. Rum, der er bestemt til ophold for mennesker, skal med hensyn til såvel beliggenhed som indretning, derunder størrelse, adgang for lys og luft, trapeadgang, udgang til det fri, tørhed, lunhed og opvarmning, fyldestgøre sådanne krav, som navnlig sundhedsmæssige og brandmæssige hensyn begrunder.

Stk. 2. For så vidt bestemmelser derom ikke indeholdes i den øvrige lovgivning, kan i bygningsvedtægt fastsættes de fornødne regler til fyldestgørelse af de i stk. 1 omhandlede hensyn ved indretning af:

- egentlige opholds- eller arbejdsrum, d. v. s. rum, der er bestemte til varigt dag- eller natophold for mennesker,
- de til egentlige opholds- eller arbejdsrum knyttede birum, der kun er bestemt til kortvarigt ophold, såsom entré og anretterum, vaske-, stryge- og tørrerum, toilet- og baderum,
- rum, der efter deres indretning og benyttelse, såsom til lager eller arkivbrug, ikke

kan sidestilles med egentlige opholds- eller arbejdsrum.

§ 31.

Beboelseslejligheder.

Stk. 1. Enhver beboelseslejlighed skal have en sådan størrelse og skal indrettes og til enhver tid holdes i en sådan stand, at den frembyder et i enhver henseende forsvarligt opholdssted for mennesker.

Stk. 2. Enhver beboelseslejlighed skal have mindst eet opholdsrum, der kan få sollys i et efter bygningsmyndighedens skøn forsvarligt omfang, og skal være forsynet med vinduer til modstående sider, hvilket sidste dog kan fraviges i lejligheder med særlig god beliggenhed, når der tilvejebringes mulighed for effektiv gennemluftning.

Stk. 3. Beboelseslejligheder skal såvel indbyrdes som i forhold til andre tilstødende eller omliggende lokaliteter være isolerede på en i enhver henseende forsvarlig måde, såsom med hensyn til lyd, lugt og varme.

Stk. 4. Ingen del af en beboelseslejlighed må have gulvet beliggende mindre end 20 cm over det omgivende terræn.

Stk. 5. Der kan i bygningsvedtægt gives yderligere forskrifter angående beboelseslejligheder til supplering og nærmere bestemmelse af ovenstående almindelige regler efter den til enhver tid indvundne erfaring med hensyn til indretning, byggemåde og materialer.

Stk. 6. Bestemmelserne i nærværende og foregående paragraf berører ikke sundhedsmyndighedernes ret til indskriden over for sundhedsmæssigt utilfredsstillende opholds- eller arbejdsrum og beboelseslejligheder.

Kapitel 7.

§ 32.

Grundudgravning og byggearbejde.

Stk. 1. Den, som på sin grund lader foretage fundering, udgravning, ændring af terrænhøjde eller anden terrænændring, skal, uanset om lovens bestemmelser iøvrigt kommer til anvendelse ved det pågældende arbejde, træffe enhver foranstaltning, der udkræves for i den anledning at sikre andenmands grund eller bygning.

Stk. 2. I det omfang, i hvilket sådan sikring af andenmands grund eller bygning nødvendigsgøres ved uforsvarligt forhold på denne i henseende til udførelse, vedligeholdelse eller andet, såvel som når funderingen af en sådan bygning, uanset hvornår den er opført, ikke er i overensstemmelse med de i bygningsreglementet indeholdte regler, påhviler det ejeren at afholde en forholdsmæssig del af eller efter omstændighederne hele den til sikring af hans grund eller bygning medgående udgift efter bygningsmyndighedens bestemmelse.

Stk. 3. Hvis nedrivning af en bygning nødvendiggor afstivning af tilstødende bygning på nabogrund, påhviler det dennes ejer at foretage det i så henseende fornødne. Fjernes der i forbindelse med nedrivningen mur under terrænet, forholdes der i så henseende efter bestemmelserne i stykkerne 1 og 2.

Stk. 4. Har en mur eller andet bygværk forskudt sig således i forhold til skellinie mod andenmands ejendom, at der derved påføres denne ulemper, kan bygningsmyndigheden meddele pålæg om foretagelse af de i så henseende fornødne bygningsmæssige foranstaltninger.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 kommer også til anvendelse på arbejder, der udføres i vej.

Stk. 6. Yderligere bestemmelser om sikring af andenmands grund, om adgang til og anden midlertidig rådighed over denne i anledning af udførelse af byggearbejder eller sikringsforanstaltninger i forbindelse med sådanne kan gives i bygningsvedtægt.

§ 33.

Ordensbestemmelser.

Stk. 1. I forbindelse med den i § 7 omhandlede godkendelse af en bebyggelse kan bygningsmyndigheden kræve, at bebyggelsen i sine væsentlige træk får en sådan ydre udformning og farve, at der i forbindelse med den øvrige bebyggelse på stedet kan opnås en god helhedsvirkning, og iøvrigt stille de krav, som er nødvendige, for at bebyggelsen såvel som dens hegning, skiltning m. v., kan fremtræde på en i forhold til dens omgivelser og til den øvrige bebyggelse på stedet rimelig og forsvarlig måde.

Stk. 2. Når de i stk. 1 nævnte hensyn eller arkitektoniske hensyn iøvrigt kræver det, kan det forlanges, at en bebyggelses ydre fremtræden bevares i samme skikkelse, i hvilken den forefindes, og ændringer af disse forhold må kun udføres med bygningsmyndighedens forudgående godkendelse.

Stk. 3. Skiltning, lysinstallationer o. lign. må ikke ved blænding, blinkning eller på anden måde efter bygningsmyndighedens skøn være til alvorlig ulempe for omgivelserne eller i brandmæssig henseende.

Stk. 4. Nærmere forskrifter angående de i denne paragraf omhandlede forhold kan optages i bygningsvedtægt.

§ 34.

Vedligeholdelse.

Stk. 1. Enhver bebyggelse skal i alle dens dele og med alt tilbehør i eller uden for samme til enhver tid holdes i sømmelig og forsvaret stand.

Stk. 2. Foreligger der forhold, der skønnes at medføre fare for ejendommens beboere eller andre, kan bygningsmyndigheden kræve afspærring, om fornødent rømning i nødvendigt omfang af den pågældende eller anden grund og bebyggelse.

Stk. 3. Såfremt pålæg, der meddeles i medfør af stk. 1 eller 2, ikke efterkommes inden for en af bygningsmyndigheden fastsat frist, er denne berettiget til at lade de pågældende arbejder udføre på ejerens bekostning.

Stk. 4. Bestemmelserne i denne paragraf gælder, uanset hvornår bebyggelsen er opført.

Stk. 5. Nærmere forskrifter angående de i denne paragraf omhandlede forhold kan optages i bygningsvedtægt.

Kapitel 8.

§ 35.

Reguleringsplan.

Stk. 1. Ved reguleringsplan kan træffes bestemmelse om ordening i hovedtræk af de fremtidige grund-, bebyggelses- og vejforhold inden for et område, når de bestående forhold i disse henseender er af en sådan beskaffenhed, at gennemførelse af en ny

bebyggelse i henhold til lovens forskrifter gør en sådan samlet planlægning nødvendig.

Stk. 2. I en reguleringsplan kan optages bestemmelser til sikring af de i § 45 omhandlede offentlige formål.

Stk. 3. Reguleringsplaner vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres på den i kommunen brugelige måde. Om vedtagelsen skal der sendes de ejere af grunde inden for området, hvis adresser er kommunalbestyrelsen bekendt, skriftlig meddelelse. Enhver i planen interesseret skal have adgang til at gøre sig bekendt med dens indhold.

Stk. 4. En vedtagen og offentliggjort reguleringsplan medfører:

- at nybygninger og ombygninger inden for området skal ske i overensstemmelse med planen,
- at der ikke må foretages matrikulære ændringer i strid med denne,
- at de af planen omfattede grunde og bygninger kan fordres afstået eller forandret efter reglerne i de følgende paragraffer.

Stk. 5. Reguleringsplanen medfører ingen indskrænkning i kommunalbestyrelsens adgang til ekspropriation til hel eller delvis opnåelse af formålene i følge planen.

Stk. 6. En reguleringsplan kan omfatte områder i to eller flere kommuner, når kommunalbestyrelserne derom er enige, eller boligministeren giver samtykke dertil.

§ 36.

Udredning.

Ved udredningsplan kan der til gennemførelse af bebyggelse i henhold til en reguleringsplan og til ordening af de dertil knyttede retsforhold træffes bestemmelser om:

- vejes retning og bredde, de enkelte byggegrundes beliggenhed, form og størrelse, bebyggelsens anvendelse og dens beliggenhed og omfang på de enkelte grunde, samt andre enkeltheder i den tilsigtede regulering, som, selv om de ikke er bestemt i reguleringsplanen, dog er nødvendige eller ønskelige af hensyn til dennes tilfredsstillende gennemførelse,
- afståelse eller omlægning af de til tilvejebringelse af de regulerede byggegrunde og veje nødvendige arealer, samt afstå-

else, ændret anvendelse, nedbrydning eller ombygning af bygninger i det til reguleringens gennemførelse fornødne omfang,

- c. de fremtidige ejendomsforhold med hensyn til de regulerede byggegrunde og bebyggelser,
- d. de erstatningsbeløb, som tilkommer ejere, panthavere og andre indehavere af rettigheder i de afståede grunde og i de afståede, nedrevne eller forandrede bygninger,
- e. påligning af de pågældende beløb såvel som af de med reguleringen iøvrigt forbundne udgifter på de i bebyggelsens tilvejebringelse og i reguleringen iøvrigt interesserede grundejere,
- f. det offentliges deltagelse i udgifterne, for så vidt angår dels dettes erhvervelse af arealer og bygninger, som medgår til anlæg, udvidelse eller regulering af veje, og som ikke efter reglerne i denne lov kan fordres afstået vederlagsfrit i forbindelse med bebyggelsen, eller som medgår til andre ved reguleringen tilsigtede offentlige formål, dels det offentliges interesse i reguleringen iøvrigt,
- g. hvorvidt og på hvilken måde det kan tildeles ejere af de afståede grunde og bygninger at deltage i udredningen i henhold til § 37, stk. 3,
- h. indholdet, arten og omfanget af de rettigheder i de regulerede grunde og bebyggelser, som skal tillægges de pågældende berettigede som hel eller delvis erstatning for afståelserne,
- i. tidspunkterne for gennemførelse af planens bestemmelser og for berigtigelsen af de tilkendte erstatningsbeløb,
- k. vilkårene for berigtigelsen af de til planens gennemførelse pålignede ydelser, derunder hvorvidt afdragsvis betaling indrømmes, og betingelserne for denne i henseende til afdragetid, forfaldtid og forrentning,
- l. hvorvidt der, når der indrømmes afdragsvis betaling af de til en regulering pålignede ydelser, skal foretages henlæggelse af disse beløb til en under kommunalbestyrelsens forvaltning henlagt reguleringsfond, hvis midler anvendes til afholdelse af de med reguleringens gennemførelse forbundne udgifter, og som,

for så vidt de overstiger de af kommunen dertil afholdte udlæg, skal holdes adskilt fra kommunens egne midler.

§ 37.

Retsforhold vedrørende regulering og udredning.

Stk. 1. De til tilvejebringelsen af de regulerede byggegrunde og de til reguleringens gennemførelse iøvrigt fornødne arealer og bygninger med dertil knyttede rettigheder kan fordres afstået eller forandret mod erstatning.

Stk. 2. Når den fordrede afståelse kun angår en del af en ejendom, og den øvrige del af denne efter afståelsen vil få en sådan størrelse, form, beliggenhed eller beskaffenhed iøvrigt, at den ikke hensigtsmæssigt kan anvendes til bebyggelse eller udnyttes som hidtil, og ej heller kan afstås til andre regulerede grunde, kan ejeren forlange denne del af ejendommen overtaget af kommunen mod erstatning, der efter reguleringskommissionens bestemmelse udredes enten af kommunen eller i forbindelse med de iøvrigt til reguleringens gennemførelse fornødne midler.

Stk. 3. For så vidt det er foreneligt med en hensigtsmæssig og tilfredsstillende gennemførelse af den tilsigtede regulering, skal der gives ejerne af de ifølge denne afståede ejendomme adgang til at deltage i udredningen, f. eks. ved at der som hel eller delvis erstatning tillægges dem ejendomsret, medejendomsret, brugsret eller panteret i de regulerede grunde eller bebyggelser. Når ingen af de pågældende ønsker at overtage en sådan grund eller bebyggelse eller skønnes at byde tilfredsstillende sikkerhed for opfyldelse af de derfor ved udredningen fastsatte vilkår, kan ejendommen overlades andre, som frembyder sådan sikkerhed.

Stk. 4. Ejere, panthavere og andre rettighedsindehavere, der ikke deltager i udredningen, har ret til erstatning for de afståede grunde, bygninger og rettigheder.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen bestemmer, hvorvidt og på hvilken måde de med en regulerings gennemførelse forbundne udgifter, som ikke endeligt skal afholdes af kommunen, forskudsvis kan afholdes af denne, men

reguleringskommissionen kan, når omstændighederne taler derfor, betinge sin godkendelse af, at de pågældende udgifter i et nærmere bestemt omfang forskudsvis udredes på denne måde.

§ 38.

Udredningsplaners affattelse.

Stk. 1. Kommunalbestyrelsen bestemmer, hvornår og i hvilket omfang en besluttet regulering skal søges gennemført ved udredning.

Stk. 2. Forslag til udredningsplan udarbejdes sædvanligvis af kommunalbestyrelsen. Denne bestemmer, hvilke ejendomme planen skal omfatte, foranlediger, at planen forhandles med de interesserede ejere og andre berettigede, og, — når der ikke opnås enighed mellem de interesserede om planens bestemmelser, — indstiller planen, ledsaget af de fremkomne indsigelser og ændringsforslag, til reguleringskommissionens afgørelse.

§ 39.

Standstning af udredning.

Stk. 1. Kommunalbestyrelsen kan begære en allerede påbegyndt udredning standset, således at den bortfalder, dog mod erstatning af kommunens kasse efter reguleringskommissionens bestemmelse af de udgifter, som ved den allerede stedfundne behandling er påført de under denne inddragne ejere og andre berettigede.

Stk. 2. Dog kan enhver grundejer, der som følge af bestemmelser i en reguleringsplan, der går ud over, hvad der ville kunne bestemmes ved en byplan i medfør af § 2, stk. 2 nr. 1, 6 og 7 i lovebkendtgørelse nr. 242 af 30. april 1949 om byplaner, hindres i at udføre bebyggelse eller udøve nogen anden rådighed over sin grund, inden 3 måneder, efter at nægtelsen er meddelt ham, forlange, at den hans ejendom vedrørende regulering inden et år søges gennemført ved udredning, alt for så vidt kommunalbestyrelsen ikke beslutter at erhverve ejendommen ved ekspropriation. Reguleringskommissionen afgør, om udredning skal gennemføres. Skønner kommissionen, at udredningen ikke skal eller ikke for tiden kan gennemføres, medfører dette ingen ret for den pågældende over for det offentlige.

§ 40.

Magelæg.

Stk. 1. Ved magelægsplan kan træffes bestemmelse om en omlægning af matrikelskel og om magelæg, enten i eller uden forbindelse med en nærmere fastsat godtgørelse i penge, mellem bebyggede eller ubebyggede grundstykker, som i henseende til beliggenhed, udstrækning og øvrige beskaffenhed er af ensartet værdi, og iøvrigt om udligning af de af omlægningen berørte rettigheder, når omlægningen skønnes nødvendig for gennemførelse af en tilfredsstillende bebyggelse på en eller flere af grundene.

Stk. 2. Når en af kommunalbestyrelsen vedtagen magelægsplan er meddelt ejerne af de af forslaget omfattede grunde, kan kommunalbestyrelsen modsætte sig, at nogen af disse bebygges eller udnyttes på en måde, der efter kommunalbestyrelsens skøn vil være til hinder for den tilsigtede omlægning.

Stk. 3. En magelægsplan bliver endeligt bindende for alle vedkommende enten ved en af kommunalbestyrelsen godkendt overenskomst mellem ejerne og øvrige berettigede eller ved dens godkendelse af reguleringskommissionen, til hvilken forslaget kan indstilles af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Ved udarbejdelsen af en magelægsplan foregribes intet med hensyn til dens gennemførelse, men planen skal af kommunalbestyrelsen indstilles til reguleringskommissionen, når det forlanges af nogen ejer, der som følge af planen hindres i en ellers tilladelig bebyggelse eller udnyttelse af sin grund.

Stk. 5. En magelægsplan kan omfatte områder i to eller flere kommuner, når de pågældende kommunalbestyrelser derom er enige, eller boligministeren giver sit samtykke dertil.

§ 41.

Ændring af bestående byggeservitutter.

Stk. 1. En byggeservitut, der ikke kan anses for umiddelbart bortfaldet som uforenelig med de i henhold til loven trufne bestemmelser om et områdes bebyggelse eller benyttelse, kan ophæves eller ændres med hensyn til indhold, tidsbegrænsning, gyldig-

hedsområde, påtaleret eller på anden måde, når det er nødvendigt af hensyn til bebyggelsens forsvarlige og rimelige ordning, og når det offentliges interesser i bebyggelsens ordning findes at opveje den berettigedes interesse i servitutens opretholdelse.

Stk. 2. Kan der ikke opnås enighed med de påtaleberettigede, kan sagen af kommunalbestyrelsen indstilles til reguleringskommissionens afgørelse. I forbindelse med sin afgørelse om servitutens ophævelse eller ændring afgør reguleringskommissionen endvidere, om servitutten er af et sådant indhold, at dens ophævelse eller ændring begrunder et tab af økonomisk indhold. I så fald tilkommer der den berettigede en erstatning, der efter reguleringskommissionens bestemmelse helt eller delvis kan pålignes de ejendomme, som derved måtte opnå mulighed for øget eller forbedret udnyttelse, og iøvrig udredes af kommunen.

Stk. 3. Skønner reguleringskommissionen, at lovgivningens betingelser for mortifikation af servitutten foreligger, kan den tillægge kommunalbestyrelsen samme ret, som ellers tilkommer ejer eller andre, til at anlægge sag til mortifikation.

Stk. 4. Opstår spørgsmålet om en byggeservituts ordning eller ophævelse i forbindelse med en byggesags behandling, kan denne stilles i bero, indtil servitutspørgsmålet er afgjort. Sagen herom skal da, om fornødent ved kommunalbestyrelsens foranstaltning, uden unødigt ophold forelægges reguleringskommissionen.

§ 42.

JReguleringskommissionens sammensætning.

Stk. 1. For hver landsretskreds nedsættes en reguleringskommission.

Hver af disse består af 5 medlemmer:

- a. en af præsidenten for vedkommende landsret blandt landsrettens dommere udpeget formand,
- b. et ligeledes af præsidenten for vedkommende landsret efter indstilling af under offentligt tilsyn stående institutioner, som yder prioritetslån i faste ejendomme inden for landsretskredsens område, udpeget medlem, der opfylder de i retsplejeloven foreskrevne betingelser for at

beskikkes til landsdommer, samt to af boligministeren valgte medlemmer med indsigt i bygnings- og byplanforhold, nemlig:

- c. et medlem efter indstilling af større grundejersammenslutninger indenfor landsretskredsen, og
- d. et medlem efter indstilling af institutioner, der repræsenterer bygningsmæssig og byplanmæssig sagkundskab,
- e. endelig tiltrædes kommissionen i hver enkelt sag af et af den pågældende kommunalbestyrelse valgt medlem med indsigt i bygnings- og byplanforhold.

Stk. 2. For så vidt angår reguleringskommissionen for østre landsretskreds kan boligministeren dog bestemme, at der indtil videre ikke sker udpegning af særskilte medlemmer i henhold til stk. 1, a, b og d, men at de personer, som er udpeget til medlemmer af den københavnske reguleringskommission i medfør af § 40, stk. 1, a, b og e i byggelov for staden København af 29. marts 1939, indtager de tilsvarende pladser i kommissionen for landsretskredsen. Medlemsskab kan være fælles mellem de to kommissioner med hensyn til det i stk. 1, c omhandlede medlem. Iøvrig bestemmer boligministeren for de under b, c, og d nævnte medlemmer fremgangsmåden ved indstillingen. Hver indstilling skal omfatte mindst 4 personer. Samtidig med valget af kommissionsmedlemmer udpeges en stedfortræder for hver af disse til i vedkommendes midlertidige eller varige forfald at træde i hans sted i kommissionen. Valget af medlemmer og suppleanter gælder for 6 år, dog således, at valgperioden for de medlemmer, der er fælles for østre landsretskreds og Københavns reguleringskommissioner, falder sammen med deres valgperiode i denne sidstnævnte. Genvalg kan finde sted. Intet medlem af nogen af landsretskredsens kommunalbestyrelser, ingen, som står i tjenesteforhold til nogen af disse kommuner, og ingen der er knyttet til de i stk. 1, litr. b omhandlede institutioners styrelser eller administration, kan være medlem af kommissionen eller stedfortræder.

Stk. 3. Formanden for en reguleringskommission kan beskikkes til formand for den vurderingskommission, som ifølge § 47 skal

foretage vurdering i en sag, der er forelagt reguleringskommissionen. I øvrigt kan medlemsskab ikke være fælles for reguleringskommissionerne og vurderingskommissionerne.

Stk. 4. Når en til reguleringskommissionen indstillet sag omfatter grunde i to eller flere kommuner, tiltrædes kommissionen af hvert af de medlemmer, der af de interesserede kommuner er valgt til at tiltræde kommissionen.

§ 43.

Reguleringskommissionens myndighed.

Stk. 1. Bestemmelserne i § 36, litr. d—k om udredningsplaner finder tilsvarende anvendelse også i andre tilfælde af påkendelse og fordeling af de med en foranstaltning gennemførelse forbundne udgifter, for så vidt de derpå er anvendelige.

Stk. 2. De af reguleringskommissionen truffne afgørelser skal respekteres af alle indehavere af rettigheder i de vedkommende ejendomme uden hensyn til, hvornår sådan ret er stiftet. Kommunalbestyrelsen lader afgørelserne tinglyse på ejendommene med denne retsvirkning og foretager de i samme hjemlede tilskødnings, prioriteringer eller stiftelse af andre rettigheder over fast ejendom eller udslettelse af sådanne.

Stk. 3. Ydelser, der i medfør af reguleringskommissionens afgørelse skal erlægges enten til private eller til kommunen, kan ved kommunens foranstaltning inddrives ved udpantning efter reglerne i § 52. For ydelser, der erlægges afdragsvis eller forfalder til senere tidspunkter, haves samme udpantningsret.

§ 44.

Reguleringskommissionens instruks og forretningsgang.

Stk. 1. Indehavere af rettigheder, der berøres af en reguleringskommissionen til afgørelse forelagt sag, skal af kommissionen ved offentlig bekendtgørelse indkaldes til at give møde for kommissionen til varetælle af deres interesser. Udeblivelse medfører fortabelse af de pågældende rettigheder, for så vidt disse ikke er tinglyste eller lovbestemte. Der gives personlig underretning ved anbefalet brev til indehavere af tinglyste rettigheder i de berørte ejendomme, for så vidt disse indehaveres bopæle kendes.

Stk. 2. I mangel af mindelig overenskomst om størrelsen af en erstatning, der skal lægges til grund ved reguleringskommissionens afgørelse, foretages alle til erstatningens beregning fornødne værdiansættelser af vedkommende vurderingskommission, medens den endelige fastsættelse af erstatning der foretages af reguleringskommissionen, der kan afkræve vurderingskommissionen meddelelse om de til grund for værdiansættelsen liggende oplysninger, hensyn og synspunkter og i øvrigt selvstændigt skønner over værdiansættelsens rigtighed og forsvarlighed.

Stk. 3. Reguleringskommissionens afgørelser træffes med almindelig stemmeflerhed og skal i alle tilfælde træffes inden $\frac{3}{4}$ år efter sagens indstilling til kommissionen. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende.

Stk. d. Boligministeren udfærdiger for hver kommission en instruks indeholdende de nærmere bestemmelser angående dens forretningsgang og beslutningsdygtighed, derunder stedfortrædernes funktion, dens beføjelse til at antage fornøden medhjælp og tilkalde specielt sagkyndige m. v. samt de fornødne honorarregler.

Stk. 5. Alle spørgsmål om afholdelse af de med en sags behandling af eller førelse for reguleringskommissionen forbundne udgifter afgøres af kommissionen.

Kapitel 9.

§ 45.

Ekspropriation.

Stk. 1. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at private tilhørende grunde, bygninger, vandarealer, bolværker m. m. eller dertil knyttede rettigheder, såvel som private rettigheder, der er knyttet til i kommunens eje værende grunde, bygninger m. v., helt eller delvis skal afstås mod erstatning, når det er nødvendigt at kunne råde over dem til:

opnåelse af tilfredsstillende bebyggelses- eller vejforhold, tilvejebringelse eller udvidelse af kommunale institutioner eller virksomheder, tilvejebringelse eller udvidelse af anlæg, der tjener et almennyttigt formål.

Stk. 2. Spørgsmål om nødvendigheden af en i henhold til denne paragraf fordret afståelse kan indstilles til afgørelse af boligministeren. Når formålet med ekspropriationen alene er anlæg, regulering eller udvidelse af veje, skal anke af ekspropriationsbeslutningen rettes til ministeren for offentlige arbejder, eller, for så vidt angår vejarbejder, der udføres efter beslutning af et sogneråd, til vedkommende amtsråd.

Stk. 3. Tilsigter ekspropriationen såvel vejanlæg som andre af de i denne paragraf omhandlede formål, påkendes anken af boligministeren efter forhandling med ministeren for offentlige arbejder, eller, for så vidt angår anlæg, der udføres efter beslutning af et sogneråd, med vedkommende amtsråd.

Stk. 4. Når der er givet ejeren af en ejendom meddelelse om ekspropriation, kan han ikke modsætte sig, at kommunalbestyrelsen med 8 dages skriftligt varsel foretager de herved nødvendiggjorte afmærkninger, opmålinger eller andre undersøgelser vedrørende ejendommen.

Stk. 5. I tilfælde af ekspropriation finder reglerne i §§ 36—39 om udredning kun anvendelse, når og i det omfang det besluttet af kommunalbestyrelsen.

Stk. 6. Ekspropriationer til anlæg, regulering og udvidelse af offentlige veje foretages efter vejlovgivningens regler og kan kun i ganske særlige tilfælde foretages i henhold til denne lov.

§ 46.

Delvis ekspropriation af en ejendom.

Stk. 1. Når afståelse af en del af en ejendom eller af rettigheder knyttede til denne vil medføre, at ejendommen efter den fordrede afståelse bliver så lille eller således beskaffen, at den ikke skønnes hensigtsmæssigt at kunne udnyttes som selvstændig ejendom med den af denne hidtil gjorte brug, kan ejeren inden 6 uger efter modtagelsen af meddelelsen om den fordrede afståelse begære hele ejendommen overtaget af kommunen mod erstatning.

Stk. 2. Når et offentligt anlægsarbejde nødvendiggør sådanne ændringer eller andre foranstaltninger ved en ejendom, at ud-

giften derved ikke er rimelig i forhold til de værdier, som derved sikres, kan kommunalbestyrelsen forlange ejendommen afstået i sin helhed.

Stk. 3. Spørgsmål om berettigelsen af krav i henhold til stk. 1—2 afgøres af vurderingskommissionen, medmindre afgørelsen ifølge loven tilkommer reguleringskommissionen.

Stk. 4. Når en ejendom begæres overtaget af kommunen efter foranstående regler, vil dens værdi ved erstatningsberegningen være at ansætte efter den af samme hidtil gjorte brug.

§ 47.

Vurderingskommission.

I mangel af mindelig overenskomst derom afgøres spørgsmål om erstatning for afståelse efter de foranstående regler af den samme myndighed, som foretager vurdering ved afståelse af grund til gader og veje i kommunen. Såfremt der ikke i en for kommunen gældende vedtægt er eller i en lov om vejvæsenet måtte blive fastsat bestemmelser herom, træffes afgørelsen dog af den i henhold til § 16, stk. 2, i byplanloven, jfr. lovbekendtgørelse af 30. april 1949, nedsatte kommission.

§ 48.

Vurdering.

Stk. 1. Vurderingskommissionen skal ved sine erstatningsansættelser vurdere det eksproprierede retsgode til dets værdi i handel ogandel for en kyndig og forstandig erhverver.

Stk. 2. Ved vurderingen skal tages hensyn til:

- a. den værdiforøgelse, som den ved en arealafgivelse tilsigtede foranstaltning vil medføre for den øvrige del af en ejendom, således at erstatning ganske kan bortfalde, når den af foranstaltningen følgende værdiforøgelse svarer til eller overstiger værdien af det afståede;
- b. de begrænsninger, forbehold eller vilkår, som måtte gælde for godkendelsen af bebyggelsen på ejendommen;
- c. om den i § 34 omhandlede vedligeholdelsespligt er behørigt overholdt;
- d. om de af en ejendom gående lejeindtægter er rimelige i forhold til det lejedes brugsværdi.

Stk. 3. I de i § 40 omhandlede tilfælde skal kommissionen søge tilvejebragt hensigtsmæssige omdelinger enten ved overdragelser mod vederlag i penge eller ved magelæg. I mangel af mindelig overenskomst kan kommissionen, når omstændighederne i væsentlig grad taler derfor, påbyde magelæg mellem jordstykker af samme værdi efter kommissionens ansættelse.

Stk. 4. Bestemmelsen i § 44 om indkaldelse af indehavere af rettigheder og om meddelelser til sådanne finder tilsvarende anvendelse i de vurderingskommissionens afgørelse undergivne sager.

Stk. 5. Erstatning for en pantebehæftet ejendom udbetales i mangel af anden aftale mellem panthaverne til disse i den orden, hvori de efter tingbogen er panteberettigede. Dog kan erstatningsbeløb, der ikke overstiger 2 pct. af ejendommens ejendoms-skyldværdi, udbetales ejeren, når ingen af panthaverne over for kommissionen har krævet også beløb af denne størrelse udbetalt til sig.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen bestemmer tidspunktet for kommunens overtagelse af det eksproprierede. En ekspropriationsbeslutning er dog først bindende for ejendommens ejer og bruger, når der efter kommunalbestyrelsens bestemmelse er enten meddelt dem bevislig underretning herom, eller afholdt en åstedsforretning vedrørende ejendommen. Til åstedsforretningen indkaldes ejeren, og, såvidt muligt, de brugere, hvis rettigheder berøres, med mindst 8 dages forudgående varsel. Ved forretningen gøres den eller de fremmødte ejere og brugere bekendt med den truffne ekspropriationsbeslutning og dennes nærmere omfang, og der føres en protokol over det ved forretningen passerede.

Stk. 7. Vurderingskommissionen udfærdiger på kommunalbestyrelsens begæring et protokollat af kommissionens beslutning vedrørende den enkelte ejendom, hvilket protokollat i forbindelse med dokumentation for erstatningsbeløbets berigtigelse tjener som legitimation med hensyn til kommunens overtagelse af det eksproprierede til den fastsatte dato.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen eller reguleringskommissionen kan til brug ved udarbejdelse eller prøvelse af projekter eller

overslag kræve foretaget pr øve vurdering. Såfremt kommissionen finder det nødvendigt til en sådan forretning at indkalde ejere eller andre, skal det udtrykkelig tilkendes disse, at pr øve vurderingen intet foregriber med hensyn til gennemførelse af ekspropriationen, men de pågældende er pligtige — med bindende virkning i tilfælde af sagens videre behandling — at give alle nødvendige oplysninger.

Kapitel 10.

§ 49.

Godkendelsers tidsbegrænsning.

Stk. i. De i medfør af denne lov meddelte godkendelser derunder dispensationer og andre lempelser, er efter forløbet af 80 år fra godkendelsens dato ikke til hinder for, at bebyggelsen i henseende til dens udførelse, indretning, benyttelse, omfang, beliggenhed og iøvrigt kan forlanges bragt i overensstemmelse med den til den tid gældende lovgivning og de i henhold til denne truffne beslutninger.

Stk. 2. Samme krav kan gøres gældende over for bebyggelser, der uden godkendelse er opført efter lovens ikrafttræden, således at fristen i disse tilfælde regnes fra det tidspunkt, da bebyggelsen er taget eller kunne tages i brug, samt efter forløbet af 80 år fra nærværende lovs ikrafttræden over for bebyggelser, der er opført inden lovens ikrafttræden, uanset om de er godkendt i henhold til den tidligere lovgivning.

Stk. 3. Når et byggeforetagendes særegne art, udførelsesmåde, beliggenhed eller andre særegne omstændigheder gør det påkrævet, eller når et byggeforetagende udføres i tilslutning til bebyggelse, hvis godkendelse er tidsbegrænset i henhold til denne paragraf, kan godkendelsen meddeles som midlertidig eller for et nærmere angivet kortere tidsrum.

Stk. 4. Efter forløbet af tre fjerdedele af den for godkendelsen af en bebyggelse i henhold til denne paragraf gældende tidsbegrænsning kan bygningsmyndigheden tilstå forlængelse af samme, når bebyggelsen skønnes forsvarlig under hensyn til forskrifterne i den til den tid gældende lovgivning.

§ 50.

Tinglysning.

Stk. 1. De til en meddelt byggetilladelse eller dispensation knyttede betingelser er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår sådan ret måtte være stiftet.

Stk. 2. Når betingelserne angår benyttelsen af eller anden rådighed over ejendommen, bebyggelsen eller dele af disse, lader bygningsmyndigheden på den byggedes bekostning tinglyse en kort meddelelse på ejendommen om, at sådanne betingelser er fastsat. Tilsvarende meddelelse skal tinglyses, når der påhviler ejendommen ydelser eller refusioner, der i medfør af § 52 kan inddrives ved udpantning.

Stk. 3. På begæring og mod gebyr i henhold til derom truffede vedtægtsbestemmelser meddeles enhver en fuldstændig udskrift af de for en ejendom gældende bestemmelser af fornævnte art.

§ 51.

Gebyrer.

Om gebyrer for forretninger i medfør af denne lov og tilhørende vedtægter kan der træffes bestemmelse i en af kommunalbestyrelsen vedtagen og af boligministeren stadfæstet vedtægt.

§ 52.

Udpantningsret.

De gebyrer, der er hjemlede i loven eller i vedtægtsbestemmelser, der er givne i medfør af denne, de i medfør af loven pålignede ydelser til reguleringsforanstaltninger og andre anlæg, samt de af kommunen i henhold til loven eller vedtægtsbestemmelser, der er givne i medfør af denne, forskudsvis udredede beløb kan inddrives ved udpantning i den pågældende ejendom, for så vidt angår gebyrer og de af kommunen i henhold til § 34, stk. 3 og § 54, stk. 4 afholdte beløb med fortrinsret som for kommunale ejendomsskatter og iøvrigt med prioritet efter lån af overformynderiet, sparekasser og kredit- og hypotekforeninger, men forud for andre hæftelser og byrder.

§ 53.

Overtrædelser.

Stk. 1. Med bøde anses:

- a. den, som påbegynder noget under lovens bestemmelser hørende arbejde uden foreskrevet tilladelse,
- b. den, som undlader at foretage nogen foreskreven anmeldelse til bygningsmyndigheden,
- c. den, som tager et byggearbejde i brug uden foreskreven attest eller midlertidig tilladelse,
- d. den, som lægger hindringer i vejen for et lovhjemlet eftersyn,
- e. den, som sidder et lovligt meddelt pålæg overhørig,
- f. den, som tilsidesætter særlige betingelser, der er knyttet til en meddelt byggetilladelse eller udfærdiget bygningsattest,
- g. den, som iøvrigt overtræder lovens bestemmelser, uden at overtrædelserne kan henføres under reglerne i a—f.

Stk. 2. Ved straffens fastsættelse vil der være at tage hensyn til den økonomiske fordel, der er indvundet eller tilsigtedes indvundet ved det ulovligt udførte arbejde.

Stk. 3. Strafansvaret for et ulovligt udført byggearbejde påhviler den, der har forestået arbejdets udførelse, eller den, der har udført det, efter omstændighederne dem begge. Den, der har ladet arbejdet udføre, drages kun til ansvar, når han ikke kan opgive nogen anden, mod hvem strafansvaret kan gøres gældende, eller når han ved anvisning med hensyn til arbejdets udførelse eller på anden måde har medvirket til overtrædelserne, og det godtgøres, at den, der har forestået arbejdets udførelse, eller den, der har udført det, har gjort udtrykkeligt opmærksom på forholdets ulovlighed. Strafansvaret kan da efter omstændighederne bortfalde for de fornævnte personer, der har givet sådan meddelelse.

§ 54.

Berigtigelse af lovstridigt forhold.

Stk. 1. Det påhviler den til enhver tid værende ejer af en ejendom at berigtige lovstridige forhold i denne, medmindre den

ifølge § 10 kompetente dispensationsmyndighed, efter at der er givet bygningsmyndigheden lejlighed til at ytre sig derom, godkender, at sagen afgøres på anden måde, efter omstændighederne mod erlæggelse af en kommunekassen — henholdsvis amtsfonden — tilfaldende, passende pengeydelse, fastsat under hensyn til omfanget og karakteren af det etablerede lovstridige forhold og den med opretholdelsen af det lovstridige forhold forbundne fordel for ejeren.

Stk. 2. Efterkommer ejeren ikke et ham derom meddelt pålæg, kan det ved dom pålægges ham inden en fastsat tidsfrist under tvang af en tilstrækkelig, fortløbende bøde at berigtige forholdet.

Stk. 3. Angår overtrædelsen brugen af ejendommen, og er der af ejeren meddelt brugeren fornøden underretning om forpligtelsen, påhviler ansvaret brugeren.

Stk. 4. Når en ved dom pålagt forpligtelse til at rette et lovstridigt forhold ikke efterkommes inden den herfor fastsatte tidsfrist, og når inddrivelse af bøder ikendte i henhold til § 53 må antages ikke at føre til det tilsigtede resultat, kan bygningsmyndigheden kræve politiets bistand til i fornødent omfang at opnå adgang til at foretage det efter dens skøn fornødne til forholdets lovliggørelse, når hensynet til offentligheden efter politiets skøn gør det påkrævet. Det samme gælder foranstaltninger til fyldestgørelse af forskrifterne i § 34, stk. 1 og 2.

Stk. 5. Ingen kan nægte bygningsmyndighedens udøvere eller befuldmægtigede adgang, når de, forsynede med behørig legitimation, indfinder sig i en ejendom for at anstille undersøgelse af, om lovens bestemmelser er overholdt.

§ 55.

Andre forskrifters håndhævelse.

Forskrifter, der er udfærdigede i medfør af denne lov, er undergivet ganske samme håndhævelse som lovens bestemmelser uden hensyn til, om de indeholdes i vedtægt, reglement eller regulativ, udfærdiget i henhold til loven eller i henhold til en vedtægt, eller i almindelige eller til den enkelte byggetilladelse knyttede bestemmelser.

Kapitel 11.

§ 56.

Lovens ikrafttræden.

Stk. 1. Boligministeren fastsætter tidspunktet for denne lovs ikrafttræden ved en i lovtidende derom indrykket bekendtgørelse, jfr. dog stk. 2—4, der træder i kraft straks. Ikrafttrædelsestidspunktet kan ikke fastsættes tidligere end 3 måneder fra bekendtgørelsens dato. Loven træder dog i alle tilfælde i kraft senest 1. april 19 .

Stk. 2. Inden det i eller i medfør af stk. 1 fastsatte tidspunkt kan bygningsmyndigheden modsætte sig byggeforetagender, som i væsentlig grad vil stride mod lovens bestemmelser, og som ikke er godkendt inden dens stadfæstelse. Bygningsmyndighedens beslutning herom kan indankes for boligministeren.

Stk. 3. For så vidt approbation allerede måtte være meddelt på noget under lovens bestemmelser henhørende arbejde, der strider mod lovens bestemmelser, taber sådan approbation sin gyldighed, hvis det pågældende arbejde ikke påbegyndes inden 3 måneder efter lovens stadfæstelse og derefter fortsættes uden ugrundet ophold.

Stk. 4. På tilsvarende måde kan byggearbejder, der inden lovens stadfæstelse lovligt måtte være påbegyndt uden approbation, tilendebringes, når dette sker uden ugrundet ophold, hvorimod denne ret bortfalder, når byggearbejdet uden tilstrækkelig grund standses i mere end 3 måneder efter dette tidspunkt.

Stk. 5. Beføjelser, der tilkommer og forpligtelser, der påhviler de før loven bestående bygningsmyndigheder, overtages af de ved loven oprettede myndigheder.

§ 57.

Ophævelse af ældre bestemmelser.

Stk. 1. Samtidig med denne lovs ikrafttræden ophæves følgende bestemmelser:

Danske lovs 5—10—56, forordning af 6. april 1832, § 11, stk. 6 i lov nr. 112 af 1. marts 1919, bestemmelserne i § 19 i lov nr. 87 om købstadskommunernes styrelse af 25. marts 1933, for så vidt angår bygnings-

kommissionerne, bekendtgørelse nr. 210 af 1. august 1912 af bygningsloven for købstæderne af 30. december 1858, lov nr. 7 af 3. januar 1890 og lov nr. 130 af 8. april 1924, lov nr. 216 af 5. december 1894, lov nr. 20 af 11. februar 1876, lov nr. 109 af 23. april 1915, § 75 i byggelov for staden København af 29. marts 1939, bygningsbestemmelserne i lov nr. 28 om brandvæsenet i købstæderne af 21. marts 1873 og bestemmelserne i kapitel 1 og i §§ 53—55 i lov nr. 174 om brandpolitiet på landet af 31. marts 1926, undtagen forsåvidt angår de bygninger, for hvilke sidstnævnte lovs bestemmelser ifølge nærværende lovs § 8, stk. 3, fortsat finder anvendelse.

Endvidere ophæves de i medfør af oven-

nævnte bestemmelser stadfæstede bygningsvedtægter og -reglementer.

Stk. 2. Boligministeren kan, når det findes nødvendigt i en kommune at indrømme en yderligere frist med gennemførelse af denne lovs bestemmelser, tillade, at en eksisterende bygningsvedtægt eller et eksisterende bygningsreglement fortsat er gældende, dog normalt ikke ud over 3 år efter lovens ikrafttræden.

Stk. 3. I det omfang, de i medfør af de ovennævnte bestemmelser stadfæstede bygningsvedtægter og -reglementer ikke inden lovens ikrafttræden måtte være afløst af nye bestemmelser i medfør af denne lov, bevarer de deres gyldighed i indtil et år efter lovens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovudkastets enkelte paragraffer.

TU § 1.

Paragraffen bestemmer lovens stedlige gyldighedsområde som købstæder og landet uden for København og Frederiksberg, hvorved må sammenholdes den i paragraffens stk. 2 givne bemyndigelse til lovens udvidelse til denne sidstnævnte kommune.

Til § 2.

Bestemmelserne om lovens saglige område svarer til § 2 i byggeloven for København af 29. marts 1939, idet man ved en delvis mere skematisk redaktion af bestemmelserne om lovens anvendelse på ældre bebyggelser og om bebyggelsesbegrebet som lovens genstand har tilstræbt noget større klarhed og overskuelighed i disse henseender.

Spørgsmålet om byggelovgivningens anvendelse på ældre bebyggelser indeholder to hovedspørgsmål: 1) arten af de byggearbejder, som begrundes en sådan anvendelse, og 2) i hvilket omfang lovgivningens regler finder anvendelse på de pågældende arbejder.

At byggelovgivningen må komme til anvendelse på tilbygninger, ved hvilket helt nye bygningsled tilvejebringes, har næppe nogen sinde givet anledning til tvivl, hvad enten tilbygningen opføres fra grunden, altså således at hidtil ubebyggede eller frilagte dele af grundarealet bebygges i tilslutning til en bestående bebyggelse, eller den sker som påbygning på en sådan. Det samme må gælde ombygninger af bestående bebyggelse, der er så omfattende, at der i virkeligheden skabes en i alle væsentlige henseender ny bebyggelse. Også når

ombygningen er mindre omfattende, så at den snarere vil kunne betegnes som en forandring, har det hidtil været anset for rimeligt, at den i det omfang den angår arbejder eller forhold, som lovgivningen beskæftiger sig med, må udføres under overholdelse af reglerne herom. Man har i forslaget undladt det i den københavnske lovs tilsvarende bestemmelse indeholdte kriterium af forandringerne som „væsentlige“, idet det i praksis har vist sig, at dette kriterium ingen praktisk anvendelig vejledning indeholder med hensyn til reglens forståelse og anvendelse. Problemet i denne henseende bliver nærmest afgrænsningen af begrebet bygningsforandring i forhold til den blotte bygningsvedligeholdelse, hvorved forstås byggearbejder, der blot tilsigter at opretholde eller retablere en bygnings hidtidig sammensætning, inddeling og beskaffenhed efter slid og forringelse, der er en naturlig følge af bygningens hidtidige brug. I praksis må afgrænsningen ske efter et skøn, som forholdsvis sjældent vil volde vanskelighed, og formodningen må være for, at bygningslovgivningens regler — i større eller mindre omfang — er anvendelige på byggearbejder, der medfører forandringer ud over den blotte vedligeholdelse.

Spørgsmål 2) om, i hvilket omfang lovens regler finder anvendelse på sådanne arbejder i eller ved ældre bebyggelse, er, om andre konstruktive eller lignende regler end de, der omhandler selve det arbejde eller den konstruktion, der agtes udført, kan kræves overholdt, og navnlig om lovens øvrige regler om grundudnyttelse og om forhold

til veje og til anden bebyggelse skal finde anvendelse.

Heller ikke i den henseende er der nogen tvivl, forsåvidt angår tilbygninger eller ombygninger, der er så omfattende, at faktisk en helt ny bebyggelse tilvejebringes. Når det drejer sig om mindre omfattende ombygninger eller forandringer, må afgørelsen bero på en bedømmelse i de enkelte tilfælde af arbejdernes omfang og art. Hvad de egentlige konstruktive bestemmelser angår, må det altid kunne kræves, at ikke blot selve de led eller konstruktioner, der udføres, opfylder lovens forskrifter, men det må være en forudsætning, at alle led, der skal bære disse konstruktioner, opfylder lovens krav og ellers forstærkes i overensstemmelse med disse. Hvad spørgsmålet angår om f. eks. trappeadgang, må afgørelsen bero bl. a. på, om der tilsigtes en væsentlig forandring af den hidtidige benyttelses art og omfang. Medens en mindre omfattende, indre forandring af en beboelseslejlighed eller sammenlægning af enkelte lejemål til eet næppe kan begrunde krav om ændring af trappeforholdene, selv om disse ikke opfylder lovens krav, har der hidtil i praksis ikke været tvivl om, at en deling af større lejemål i flere mindre må være betinget bl. a. af, at hvert af disse får lovlig trappeadgang, og det synes ikke betænkeligt at stille det samme krav, hvis en beboelseslejlighed ved bygningsforandring indrettes til en erhvervsvirksomhed, i hvilken måske et større antal personer beskæftiges.

Med hensyn til reglerne om grundudnyttelse og afstandsforhold til veje og skel er det i praksis antaget, at disse er anvendelige i alle tilfælde af forandringer, ved hvilke bestående bebyggelse forhøjes eller på anden måde udvides i udstrækning eller omfang, eller der foretages væsentlige indgreb i bygningens bærende dele, og de foreslåede bestemmelser tilsigter ingen ændring i denne praksis.

I overensstemmelse med den københavnske lov har man foreslået, at også forandringer af benyttelsen af en bestående bebyggelse skal kunne begrunde anvendelse af lovens regler, hvilket er en naturlig følge allerede af den i loven tilsigtede differentiering af kravene bl. a. under hensyn til bygnings forskellige benyttelse. Med hensyn til bestemmelsen af begrebet „bebyggelse“ som lovgivningens genstand har man ligesom i den københavnske lov opgivet at forsøge en egentlig begrebsbestemmelse heraf, men har holdt sig til denne lovs eksempelvisse angivelse af forskellige arter af konstruktioner med henvisning dels til deres art og benyttelse, dels til deres betydning for de reale hensyn, som loven tilsigter at vare-

tage. Navnlig de i forslaget § 2, stk. 2 c omhandlede konstruktioner kan være af en så speciel art, at en vis begrænsning af bygningsmyndighedens kompetence vil være naturlig. Fra praksis kan oplyses, at et spørgsmål om nogle specielle transportbroer på statsbanerne er afgjort i princippet derhen, at ansvaret for selve konstruktionen er statsbanerne, medens bygningsmyndigheden er berettiget til at påse, at de ved deres beliggenhed og højde i forhold til vej og anden bebyggelse anbringes og udføres således, at der ikke påføres disse ulemper eller fare i strid med principperne i byggeloven. Med hensyn til transformatorer er det i praksis antaget, at deres placering vel må bestemmes af forsyningsselskabet under hensyn til ledningsnettets udstrækning og beskaffenhed, medens de med hensyn til afstand til vej og skel og til højde er underkastet de stedlige forskrifter.

Paragraffens sidste stykke er udtryk for, at det egentlige landbrugsbyggeri undtages fra hovedparten af lovens bestemmelser, idet det foreslås — i lighed med, hvad der er gældende ifølge en række nyere bygningsreglementer — at den stedlige bygningsmyndighed — på landet amtsrådet — skal kunne bestemme, hvorvidt sådant byggeri skal være underkastet disse forskrifter.

Til § 3.

Bestemmelsen svarer til den københavnske lovs § 3 med det ene forbehold, at man har fundet det naturligt, at eventuelle tilslutninger til offentlige veje eller ledningsanlæg ikke skal kunne ske uden den pågældende myndigheds viden og medvirken.

Til § 4.

Bestemmelsens indhold svarer til den københavnske lovs § 4 i en noget ændret og simplificeret redaktion.

Til § 5.

Bestemmelsen, der er affattet i samråd med matrikeldirektoratet, tilsigter at sikre bygningsmyndighedens indseende med alle udstykninger, der kan inlde en bebyggelsesmæssig udvikling af en sådan art, at den bør være undergivet kontrol efter lovens regler. Som et formentlig rimeligt supplement hertil foreslås det, at bygningsmyndigheden kan modsætte sig udstykninger, der vil komme i strid med loven eller med en sådan hensigtsmæssig udnyttelse eller udvikling, som det er et hovedformål med loven at sikre.

Til § 6.

I lighed med, hvad der gælder ifølge den københavnske byggelov og enkelte bygningsregle-

menter, foreslås i princippet, at bygningsmyndigheden i den enkelte kommune skal udøves af kommunalbestyrelsen. For købstædernes vedkommende foreslås dette foreskrevet umiddelbart i loven, og for de landkommuner, der indfører bygningsvedtægt, forudsættes bestemmelse herom optaget i denne. Ligeledes i lighed med den københavnske ordning foreslås, at der oprettes rådgivende bygningsråd svarende til den københavnske bygningskommission, der tænkes at skulle repræsentere bygningsmæssig og byplanmæssig fagkundskab, og som skal kunne bistå kommunalbestyrelsen ved udøvelsen af bygningsmyndigheden.

Forslaget om oprettelse af en amtskommunal bygningsmyndighed, amtsbygningsrådet, med sagkyndig repræsentation har hensyn til, at loven forudsættes gældende også uden for de områder, for hvilke der indføres bygningsvedtægt, og hvor der følger ikke er nogen kommunal bygningsmyndighed. Om repræsentation i bygningsrådene og i amtsbygningsrådene af brandteknisk sagkundskab henvises til bemærkningerne i betænkningen, side 86.

løvrigt tilsigter forslaget om oprettelsen af amtsbygningsrådene at sikre den i de indledende bemærkninger omhandlede kontrol med bymæssige nydannelser på steder, hvor ingen anden bygningsmyndighed findes.

Til § 7.

Forslaget om at sikre bygningsmyndighedens kontrol med lovgivningens overholdelse gennem kravet om byggetilladelse og bygningsattest er i overensstemmelse med den hidtidige ordning. Ordningen foreslås begrænset til umiddelbart at gælde, når kommunalbestyrelsen er bygningsmyndighed, hvilket også gælder den i stk. 2 foreslåede betingede anvendelse af anmeldelsespligten på landbrugsbyggeriet. Når bygningsmyndigheden udøves af amtsbygningsrådet, følger det af lovudkastets § 14, stk. 3, og § 15, stk. 3, at beslutning herom træffes af amtsrådet.

Forslaget i stk. 3 om adgang til yderligere at fritage offentlige myndigheder og koncessionerede selskaber for denne kontrol har særlig hensyn til sådanne anlæg af trafikal eller forsyningsmæssig art, hvis udførelse forudsætter en sagkundskab, som vedkommende myndighed eller selskab, men bygningsmyndigheden kun i undtagelsestilfælde, kan forudsættes at råde over, og den foreslåede ordning går ud på at sikre, at bygningsmyndigheden får lejlighed til at påse de hensyn til den almene sikkerhed, som naturligt hører under

dens kompetence. Det foreslås derhos, at eventuelle konflikter mellem disse interesser afgøres ved forhandling mellem vedkommende fagministerier.

Til § 8.

Forslaget i stk. 1 om adgang til indførelse af bygningsvedtægter til supplerende af lovens bestemmelser tilsigter dels at kunne variere og afpasse disse supplerende bestemmelser efter forholdene på de forskellige steder, dels at åbne en forholdsvis let adgang til at modernisere sådanne supplerende bestemmelser under hensyn til nye erfaringer og synspunkter.

Forslaget i stk. 2 om, at de konstruktive bestemmelser skal kunne gives administrativt af boligministeren i et bygningsreglement, tilsigter dels at afhjælpe den ulempe for de byggende, der følger af den i de indledende bemærkninger omtalte forskellighed, der under den hidtil gældende ordning består på dette område mellem forskellige kommuner, dels under hensyn til den stærke tekniske udvikling også indenfor byggeriet at åbne adgang til at ændre disse regler i overensstemmelse med denne udvikling.

Til § 9.

Den her foreslåede ankeordning svarer i princippet til den nuværende, hvorefter boligministeriet er ankemyndighed i forhold til købstæderne og — i anden instans — til amterne, medens disse er ankemyndighed i første instans i forhold til landkommunerne, med den ændring, der følger af, at amtsbygningsrådene forudsættes at indtræde som bygningsmyndigheder i stedet for amterne.

Forslaget i paragraffens stk. 3 om adgang til oprettelse af fælles ankeinstanser for en by og dens opland har hensyn til muligheden af, at man, som et led i egnsplanarbejdet skulle ønske, at navnlig administrationen af bygge Lovgivningens byplanmæssige forskrifter sker efter visse, fælles helhedshensyn inden for en by og dens opland.

Til § 10.

Den foreslåede ordning, hvorefter dispensationsmyndigheden for byernes vedkommende tillægges boligministeren og for landets vedkommende amtsbygningsrådet, svarer til den nuværende med den ændring, at myndigheden foreslås overført fra amterne til amtsbygningsrådet. Man har ment, at det ønskelige i principielt at bevare denne form for decentralisering opvejer den mere formelle betænkelighed, at amtsbygningsrådene derved også bliver dispensationsmyndigheder.

dighed i deres egne sager. Den i stk. 2 foreslåede bemyndigelse til at delegere dispensationsbeføjelsen svarer til den adgang, som allerede i en årrække har bestået for boligministeren til at bemyndige bygningskommissionerne til at meddele visse kurrante dispensationer.

Til § 11.

Medens de københavnske grundkredse er bestemt i selve byggeloven, vil det være udelukket, umiddelbart i loven at foretage en tilsvarende inddeling for de mange kommuner, der vil blive omfattet af en landslov, og bestemmelsen er derfor foreslået formuleret som en bemyndigelse til at træffe beslutning herom i en bygningsvedtægt, altså af kommunalbestyrelse med ministeriets godkendelse.

Til § 12.

Den foreslåede bestemmelses indhold svarer til indholdet af den københavnske lovs § 12 med den forskel, at bestemmelse om inddeling i byggeområder her foreslås givet i bygningsvedtægt, altså med ministeriets godkendelse, medens beslutning herom i følge den københavnske lov træffes af kommunalbestyrelsen. Disse dispositioner er så beslægtede med ministeriets godkendelse af byplaner i følge byplanloven, at man har fundet det rimeligt, at ministeriets godkendelse også i disse tilfælde bør indhentes. En tilsvarende ordning er godkendt for Gentofte kommunes vedkommende, hvilket også gælder den i stk. 5 foreslåede bestemmelse om forslagernes fremlæggelse til offentlig eftersyn.

Til § 13.

De i denne paragraf foreslåede betingelser for bebyggelse: afløb og drikkevandsforsyning, er elementære forudsætninger for al bebyggelse, og dette gælder, i hvert fald for ikke helt fritliggende bebyggelser, også muligheden for brandslukning. Af praktiske hensyn har man foreslået godkendelsen af disse forhold begrænset til de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen er bygningsmyndighed, for at undgå at belaste byggeriet på landet og amtsbygningsrådene med en sådan godkendelse. For disse gælder da kun det almindelige krav i følge stk. 2 om afløb, uden godkendelse, men med adgang for bygningsmyndigheden, altså også amtsbygningsrådet, i følge stk. 3 og 4 til at skride ind mod uforvarslede forhold.

Til § 14.

Den i stk. 1 foreslåede bestemmelse svarer til forslaget § 2, stk. 3, men udvidet til også at gælde eenfamiliehuse på landet og det også, selv om der i

sådanne småhuse indrettes skræder-, skomager- eller smedeværksteder eller købmandsudsalg eller lignende, mindre erhvervsvirksomheder til betjening af en stedlig kundekreds. Af en sammenholdelse med forslaget § 15, stk. 2, fremgår, at undtagelserne ikke omfatter de i denne omhandlede virksomheder.

Forslagets praktiske betydning skulle være at åbne adgang til at fritage det landbrugsprægede byggeri for overholdelse af lovforslagets detaljerede bestemmelser om udlæg til og anlæg af veje, om grundudnyttelse og om vedligeholdelse m. m., medens man ikke har ment at burde foreslå selve beboelserne fritaget for at overholde de få og elementære krav til sådanne, som indeholdes i lovforslagets kapitel 6.

Man har været opmærksom på, at beboelser på landet derved vil omfattes også af det i § 31, stk. 4, foreslåede forbud mod kælderbeboelser. Men man har anset disse for at være en så uheldig, af dårlige bebyggelsesforhold i byerne udviklet beboelsesform, at et forbud derimod i princippet bør gælde for al beboelse, og at enkelte, i særlige forhold begrundede undtagelser derfra bedst kan reguleres ad dispensationsvejen.

Af den i stk. 2 foreslåede bestemmelse følger, at disse bebyggelser på landet kan opføres uden anden regulering i forhold til omgivelserne, end hvad der følger af den her fordrede vejadgang og afstand fra vej. Den i stk. 3 foreslåede fritagelse for disse bebyggelser for anmeldelse til og godkendelse af amtsbygningsrådet følger allerede modsætningsvis af § 7, stk. 1.

Til § 15.

De i denne paragraf foreslåede bestemmelser hvorefter andre bebyggelser end de i § 14 omhandlede og bebyggelser til industri, erhvervs- og andre særlige formål undergives amtsbygningsrådets kontrol, er grundet i hensynet til at sikre kontrollen med bymæssige nydannelser. Som følge heraf forudsættes kontrollen altid og i første række at angå de pågældende bebyggelses placering i forhold til omgivelserne og de øvrige byplanmæssige hensyn, som måtte foreligge i de enkelte tilfælde, medens det iøvrigt må bero på amtsbygningsrådets egen afgørelse, hvorvidt det derudover også vil stille krav med hensyn til bebyggelsernes indretning og konstruktion.

Ifølge den i stk. 3 foreslåede bestemmelse skal det endvidere være overladt til amtsrådets beslutning, hvorvidt disse bebyggelser skal undergives den yderligere kontrol, at de skal godkendes efter deres opførelse, inden de må tages i brug. Bestem-

melsen herom forudsættes at kunne træffes enten som en almindelig regel for de pågældende bebyggelser, i hvilket tilfælde den bør bekendtgøres på brugelig måde, eller i forbindelse med den enkelte byggesag, når den pågældende bebyggelses særlige forhold giver anledning dertil.

Til § 16.

I overensstemmelse med og fortsættelse af den hidtidige tradition i bygningslovgivningen foreslås i kapitel 4 som et led i bestemmelserne om bebyggelsesregulering optaget et sæt regler om beliggenheden og indretningen af de veje, der skal give adgang til bebyggelserne.

I den hidtidige bygningslovgivning indeholdes forskellige bestemmelser om veje, som mindre er bestemt af hensynet til bebyggelsesregulering end af vejenes funktion som færdselsarealer. Under hensyn til, at det ved kongelig resolution af 2. december 1942, jfr. statsministeriets bekendtgørelse af 4. s. m. er bestemt, at den egentlige vejadministration henlægges under ministeriet for offentlige arbejder som central vejmyndighed, og under hensyn til de i dette ministerium stedfindende forberedelser til et forslag til lov om vejvæsenet, har man ved affattelsen af bestemmelserne i dette kapitel tilstræbt en nøjere sondring mellem de lovbestemmelser, der har særlig relation til bebyggelsesreguleringen, og dem, der er af mere udpræget færdselsmæssig betydning. Idet disse sidstnævnte må påregnes at ville blive søgt overført til en eventuel ny vejlovgivning, har man i nærværende forslag søgt at give disse, bestemmelser en sådan placering i forhold til det øvrige stof, at de uden forstyrrelse af dette kan afløses af tilsvarende bestemmelser i en vejlov og — i det omfang, dette måtte ske — udgå af byggeoven. Hertil sigter litreringen af §§ 22 a, b, c o. s. v. og den foreslåede formulering af § 22, d. Iøvrigt har man ved affattelsen tilstræbt en simplificering i forhold til de tilsvarende bestemmelser i den københavnske lov, svarende til, at forholdene de fleste steder må formodes at være mere enkle end i København, og således at de enkelte kommuner, som måtte have behov for yderligere regler, mere eller mindre svarende til de københavnske, vil kunne optage sådanne supplerende bestemmelser i bygningsvedtægten.

Under hensyn til de bestående forhold i henseende til vejenes inddeling på landet i biveje (kommuneveje) og landeveje (amtsveje) og disses bestyrelse er der foreslået optaget en udtrykkelig bestemmelse om, at lovforslaget ikke gør indgreb i vejmyndighedernes beføjelser ifølge vejlovgivningen.

Bestemmelserne i stk. 2 og 3 svarer til Københavns byggeovs § 14, stk. 1 og § 15, stk. 3.

Til § 17.

I stk. 1 foreslås de mere detaljerede bestemmelser om vejforhold henskudt til fastsættelse for hver kommune for sig ved optagelse af de pågældende bestemmelser i kommunens bygningsvedtægt. Dette svarer til, hvad der foreslås med hensyn til bestemmelser vedrørende andre forhold i lovforslaget, f. eks. om byggeområder og beboelses- og opholdsrum. Bestemmelserne om vejforhold i de udarbejdede forslag til normalvedtægter svarer iøvrigt i vidt omfang til bestemmelserne herom i Københavns byggeov.

Bestemmelsen i lovforslagets § 17, stk. 2, svarer til Københavns byggeovs § 15, stk. 5.

Til § 18.

Den foreslåede bestemmelse er en anvendelse af princippet ifølge § 17 og er affattet som foreslået efter forhandling med det af ministeriet for offentlige arbejder nedsatte vejlovsudvalg.

Til § 19.

De som stk. 1, 2 og 4 foreslåede bestemmelser svarer til Københavns byggeov § 20, stk. 1—3. Bestemmelsen i forslaget stk. 3 svarer til samme lov § 21, stk. 1, sidste pkt.

Til § 20.

Bestemmelserne i stk. 1—3 svarer til Københavns byggeov § 21, stk. 1—3, med de ændringer, som følger af landsbyggeovens anvendelse uden for København.

f Bestemmelsen i stk. 4 svarer med nogle redaktionelle ændringer til Københavns byggeov § 15, stk. 2.

Til § 21.

Bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., svarer til Københavns byggeov § 23, stk. 1. Bestemmelsen i stk. 1, 2. pkt. er foreslået dels som en anvendelse af princippet i følge § 2, stk. 1, b., dels for så vidt muligt at undgå de ved administrationen af den nugældende bygnings- og byplanlovgivnings bestemmelser om dette forhold opståede vanskelige grænsetilfælde.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer med nogle redaktionelle ændringer til Københavns byggeov § 23, stk. 2. Når der — modsat Københavns byggeov — ikke af grundejeren kan forlanges overtagelse på grundlag af et pålæg af en hjørneafskæringslinie, skyldes det, at et sådant pålæg i almindelighed ikke vil få en sådan betydning for mulig-

heden for at udnytte en ejendom, at det forekommer rimeligt at give grundejeren adgang til at forlange overtagelse alene på grundlag af en hjørneafskæringslinie, når der ikke tillige er pålagt ejendommen en udvidelseslinie.

En til den københavnske lovs § 22 om pålæg af byggelinier svarende bestemmelse er i nærværende forslag optaget i § 24, stk. 4, hvorom henvises til bemærkningerne til denne paragraf.

I forslaget § 21, stk. 2, sidste pkt., er optaget en bestemmelse om mulighed for en kommunalbestyrelse for at frigøre sig for kravet om overtagelse. Denne bestemmelse har sit forbillende i lov nr. 275 af 28. november 1928 om fastsættelse af byggelinier ved veje og gader § 2, stk. 5, sidste pkt. og byplanlovens § 15, stk. 2, 2. pkt.

Bestemmelsen i forslaget § 3 svarer til Københavns bygge-lov § 23, stk. 3.

Til § 22.

Der foreslås her givet hjemmel for optagelse i bygningsvedtægten for den enkelte kommune af de yderligere vejbestemmelser, der er af betydning for bebyggelsesreguleringen i det omfang der efter kommunens forhold er behov for sådanne yderligere forskrifter.

Til § 22 a—d.

I denne paragraf og følgende paragraffer foreslås nogle vej bestemmelser, der er af mindre bebyggelsesregulerende end egentlig vej-mæssig betydning. Som det fremgår af forslaget § 22 d, påregnes de foreslåede bestemmelser ophævet ved gennemførelsen af en lov om vejvæsenets ordning.

De som § 22 a foreslåede bestemmelser er optaget i de fleste bygningsvedtægter og har vist sig at have den største betydning for en hensigtsmæssig ordning af private udstykningsveje, ikke mindst, for så vidt angår deres naturlige sammenhæng med det øvrige vejsystem på stedet.

Forslagets § 22 a, stk. 1 svarer til Københavns bygge-lov § 19, stk. 1 med den ændring, at der ikke ifølge landsbygge-lovsforslaget kræves retningsplan. Man har i stedet i stk. 1 og stk. 2 givet en positiv formulering af de hensyn, der bør tages ved godkendelse af veje. Forslagets stk. 3 svarer til Københavns bygge-lovs § 15, stk. 3, sidste pkt.

§ 22 b svarer til Københavns bygge-lovs § 19, stk. 4.

§ 22 c svarer til princippet i Københavns bygge-lovs § 19, stk. 2, og § 24, stk. 3.

Til § 23.

I paragraffens første stykke foreslås udtrykt to principielle synspunkter med hensyn til be-

byggelsens tæthed og udstrækning. I første led, der svarer til den københavnske lovs § 49, stk. 1, foreslås udtrykt som det ene hovedsynspunkt, at der bør undgås en for tæt sammenhobning af rum og mennesker, og i andet led foreslås tilføjet som det andet hovedsynspunkt, at bebyggelsen i disse henseender bør svare til bebyggelsesforholdene iøvrigt på stedet. I andet stykke foreslås i konsekvens heraf, at på områder, der ikke omfattes af nogen stedlig byggeforskrift i form af bygningsvedtægt, byplan eller reguleringsplan, og som må forudsættes at være fri områder med spredt og åben bebyggelse, må bebyggelsen holdes inden for 2 etager, men med adgang for bygningsmyndigheden til at tillade, at erhvervsbyggeri opføres i større højde. De i stk. 3 og 5 foreslåede bestemmelser svarer til den københavnske lovs § 49, stk. 1, 2. pkt. og stk. 2, men med den begrænsning af tillægsarealet, at det ikke kan medregnes med mere end en fjerdedel af grundens areal. Dette forslag er begrundet i udvalgets undersøgelser, der har vist, at uden en sådan begrænsning kan små eller snævre grunde bebygges på uheldig måde.

Til § 24.

Den i stk. 1 foreslåede bestemmelse svarer til den københavnske lovs § 51, stk. 1.

Den i stk. 2 foreslåede bestemmelse om, at bebyggelsen, når ingen anden bestemmelse er truffet, skal være fritliggende, må sammenholdes med stk. 3, hvorefter der i bygningsvedtægt kan træffes bestemmelse om, at bebyggelsen i visse områder kan være sluttet. I følge den københavnske lov afgør magistraten, om en bebyggelse skal være fritliggende eller sluttet. De foreslåede bestemmelser synes at give en klarere forhånds vejledning for de byggende, og adskillige kommuner har i nyere bygningsvedtægter og -reglementer fået optaget lignende bestemmelser. Det foreslås endvidere, at det ved sluttet bebyggelse skal undgås, at skæmmende gavle og brandmure henstår udækkede i ubestemt tid. Det er anset for unødvendigt at anføre, at bestemmelse om sluttet bebyggelse også kan træffes i byplaner og reguleringsplaner.

Bestemmelsen i stk. 4 om 15 m byggelinieafstand svarer til den københavnske lovs § 22, men da den må anses at have betydning ikke blot for en eventuel vejudvidelse, men også og måske i højere grad for reguleringen af bebyggelsens beliggenhed på grunden, foreslås den optaget i denne sammenhæng.

Til § 25.

De i denne paragraf foreslåede bestemmelser svarer delvis til den københavnske lovs § 50. Som

afvigelser fra denne anføres, at kravet om legeplads ved beboelsesbygninger foreslås lempet til at gælde beboelser med mere end 8 familier og med adgang for bygningsmyndigheden til at godkende yderligere lempelser. Disse forslag begrundes med, at loven må forudsættes også at skulle gælde for områder med meget frie og åbne bebyggelsesforhold, og at det derfor synes rimeligt, at den stedlige myndighed bør kunne nærmere bestemme indholdet af et krav som dette under hensyn til forholdene på stedet.

Den i stk. 6, 2. punktum, foreslåede bestemmelse, der tilsigter at sikre eksisterende friarealer ved ældre bebyggelser, har man anset for en naturlig konsekvens af de synspunkter, der ligger til grund for forslaget bestemmelser om krav om friarealer ved ny bebyggelse og en lige så naturlig videreførelse af de principper, der ligger til grund for den **københavnske** lovs bestemmelser om gårdrydning i **dennes** § 50, stk. 7, hvilke bestemmelser i nærværende forslag er optaget i dettes § 29. Også uden en sådan udtrykkelig bestemmelse som her foreslået måtte bygningsmyndigheden kunne modsætte sig, at eksisterende friarealer forringes ved **ny** bebyggelse, og den foreslåede bestemmelses betydning bliver da, at myndighedens kontrol med sådanne friarealer også gælder deres benyttelse til andet end bebyggelse på samme måde som foreslået **for** friarealer ved ny bebyggelse.

Til § 26.

De i denne paragraf foreslåede bestemmelser er affattet ganske uafhængigt af den københavnske lov og på grundlag af udvalgets undersøgelser. Som grundlæggende hovedregel foreslås en udnyttelsesgrad af 0,20. For ældre byområder med overvejende sluttet bebyggelse foreslås en **udnyttelsesgrad af 0,40**. **Om** en bebyggelse skal henføres til den ene eller den anden kategori, må afgøres af bygningsmyndigheden, men det må forudsættes, **at der** i de fleste tilfælde, i hvilke der bliver anvendelse for den højere udnyttelsesgrad, er truffet bestemmelse i en bygningsvedtægt om inddeling af dennes område i en eller flere grundkredse, i **hvilke** denne højere udnyttelsesgrad skal kunne anvendes. Det foreslås dernæst, at der i bygningsvedtægt kan træffes bestemmelse om forøgelse af disse udnyttelsesgrader til de dobbelte, således at dette skal kunne tillades af bygningsmyndigheden i hvert enkelt tilfælde, og under forudsætning af, **at** bebyggelsen udføres i henhold til en af bygningsmyndigheden godkendt bebyggelsesplan. Under samme **forudsætning**, og når særlig vanskelige bebyggelsesforhold eller en bys størrelse begrun-

der det, foreslås, at udnyttelsesgraderne **skal** kunne tillades forøget til henholdsvis 0,50 og 1,00.

Med hensyn til de foreslåede udnyttelsesgrader bemærkes, at disse svarer til, hvad der ifølge udvalgets undersøgelser er gældende for godt og forsvarligt boligbyggeri i de senere år. Et hovedpunkt i det foreslåede system er sammenhængen mellem udnyttelsesgradernes forøgelse og bebyggelsens udførelse på grundlag af bebyggelsesplaner, der har hensyn ikke blot til selve den bebyggelse, der skal udføres, men også og i ikke mindre grad til de omliggende grunde og bebyggelser og til hele det byområde, i hvilket den konkrete bebyggelse skal indgå. Dette krav er efter udvalgets opfattelse en nødvendig konsekvens af nutidens opfattelse af bygningslovgivningens formål at regulere bebyggelsen i sammenhæng og med de synspunkter, der ligger til grund for gennemførelsen og administrationen af byplanloven, såvel som med de synspunkter og metoder, der præger nutidens gode byggeri, særlig således som det sker inden for det statsstøttede byggeri.

De anførte begrænsninger gælder boligbyggeriet, og eventuelle yderligere forøgelser eller indskrænkninger af udnyttelsesgraderne for dette må ske med byplaner eller reguleringsplaner. For erhvervsbyggeri, og for blandet byggeri, der opføres inden for områder, der i en bygningsvedtægt er udlagt hertil, foreslås, at der i vedtægten kan fastsættes særlige, og det vil bl. a. sige højere, udnyttelsesgrader eller træffes andre bestemmelser, der efter helt andre principper f. eks. med hensyn til etageantal, regulerer bebyggelsens omfang.

Til § 27.

Stk. 1 svarer til den københavnske lovs § 52, stk. 1. De foreslåede beregningsmetoder, hvorefter bygningsafstande og højder bestemmes i visse indbyrdes forhold, svarer til den københavnske lovs tilsvarende metoder, der iøvrigt er overtaget fra den ældre bygningslovgivning, men de foreslåede forhold mellem disse faktorer afviger såvel fra den københavnske lov som fra den ældre lovgivning. Der foreslås et vist forhold mellem udnyttelsesgrader og bygningshøjde og afstande, således at bebyggelser med lavere udnyttelsesgrad skal iagttage større afstande i forhold til højden end bebyggelser med højere udnyttelsesgrader.

De foreslåede afstande til anden bebyggelse på samme grund er i alle tilfælde de samme som foreslås i forhold til vej, hvilket er i overensstemmelse med princippet i følge den københavnske lov.

De foreslåede forhold mellem højde og afstand til vej og anden bebyggelse er:

0,40 svarende til udnyttelsesgraden 0,20 eventuelt forhøjet indtil 0,50.

0,60 svarende til udnyttelsesgraden 0,40 eventuelt forhøjet til 0,80.

0,80 svarende til udnyttelsesgraden 1,00.

Det vil heraf ses, at udnyttelsesgradens forhøjelse i forbindelse med planlægning ifølge det foreslåede system ikke umiddelbart medfører nogen ændring af forholdet mellem højde og afstand. Man har ment, at ændring af dette forhold kun kan være nødvendig i ældre og tættere byområder og ikke på de friere områder med den laveste udnyttelsesgrad, selv om denne tillades forøget.

De tilsvarende forhold ifølge den københavnske lov er 1,00, 2/3 og 1/2 for henholdsvis 1—2, 3 og 4 grundkreds. Man har ment, at den foreslåede mindre nedsættelse i forhold til de københavnske regler er rimeligt begrundet i ønsket om bedre indbyrdes lysforhold, end de københavnske forhold har muligjort.

De foreslåede højdebegrænsninger i forhold til skel er henholdsvis:

3 m + 0,50	gange	afstand	til	skel.
3 m + 0,65	—	—	-	—
3 m + 0,80	—	—	-	—

De tilsvarende københavnske regler er:

3 m + 1/2	gange	afstand	til	skel.
3 m + 2/3	—	—	-	—
4 m + 1	—	—	-	—

Også disse beskedne nedsættelser menes rimeligt begrundet i fornævnte hensyn. Den i stk. 3 foreslåede adgang til lempelse har navnlig hensyn til villagrunde, hvis facadebredde ofte gør det vanskeligt at overholde de foreslåede afstande til side-skellene.

Til § 28.

Den foreslåede bestemmelse svarer til princippet i den københavnske lovs § 30.

Til § 29.

Den foreslåede bestemmelse svarer til den københavnske lovs § 50, stk. 7, men i en noget simplificeret redaktion.

Beslutninger i henhold til den foreslåede § vil kunne indankes i henhold til forslaget § 9, 1. og 2. stk. for henholdsvis amtsbygningsrådet (for sognekommuners vedkommende) og boligministeren (for købstædernes og de dermed sidestillede kommuners vedkommende).

Til § 30.

Paragraffen svarer med redaktionelle ændringer til den københavnske lovs § 54, stk. 1 og 3.

Til § 31.

I overensstemmelse med det i de indledende bemærkninger anførte om de principielle retningslinier for delingen af stoffet mellem loven og vedtægter med lokal gyldighed opstiller § 31 kun visse grundlæggende krav, der må stilles til beboelseslejligheder, medens mere detaljerede forskrifter henskydes til optagelse i bygningsvedtægt, jfr. stk. 5. Bestemmelser svarende til den københavnske lovs § 55, stk. 4 og 6 er ud fra denne betragtning ikke medtaget i loven. For områder, for hvilke kun loven er gældende, idet der ikke er vedtaget nogen bygningsvedtægt, må eventuelle krav til beboelseslejligheder stilles i henhold til bestemmelserne i § 30, stk. 1 og § 31, stk. 1, der må betragtes som rammebestemmelser, der kan tilpasses efter udviklingen.

Iøvrigt svarer paragraffens stk. 1—2 til den københavnske lovs § 55, stk. 1—2 med redaktionelle ændringer.

Bestemmelsen i stk. 3 svarer til bestemmelsen i den københavnske lovs § 55, stk. 3, men udvider kravet om isolering, således at der også kræves isolering i forhold til omliggende lokaliteter. Bestemmelsen i stk. 4, hvorefter ingen del af en beboelseslejlighed må have gulvet beliggende mindre end 20 cm over det omgivende terræn, er fortrinsvis begrundet i hensynet til træbjælkelag, men findes også iøvrigt hensigtsmæssig. Bestemmelsen er strengere end bestemmelsen i den københavnske lovs § 55, stk. 5, der kun foreskriver at ingen beboelseslejlighed må have gulvet liggende under det omgivende terræn.

Bestemmelsen i stk. 6 svarer til bestemmelsen i den københavnske lovs § 55, stk. 8.

Til § 32.

Stk. 1 svarer til den københavnske lovs § 58, stk. 1, dog at „ændring af terrænhøjde“ udtrykkelig er medtaget.

Stk. 2—4 svarer med redaktionelle ændringer til den københavnske lovs § 58, stk. 2, 3 og 8.

I stk. 5 fastsættes i lighed med den tilsvarende bestemmelse i den københavnske lovs § 58, stk. 9, at bestemmelserne i stk. 1—2 også kommer til anvendelse på arbejder, der udføres i vej.

De øvrige bestemmelser i den københavnske lovs § 58 er ikke medtaget i loven, men vil i henhold til paragraffens stk. 6 helt eller delvis kunne optages i bygningsvedtægt.

Tu § 33.

Bestemmelsen i stk. 1, 1. led giver bygningsmyndigheden mulighed for at udøve en vis facade-censur, men er i så henseende mindre vidtgående i sin formulering end den tilsvarende bestemmelse i den københavnske lov § 60, stk. 2. Bl. a. er bygningsmyndighedens adgang til at stille krav til en bebyggelses ydre udformning og farve indskrænket til kun at angå bebyggelsen „i sine væsentlige træk“, således at det er fremhævet, at bestemmelsen ikke åbner adgang til udøvelse af en censur af detailler, løvrigt hjemler bestemmelsen lige så lidt som den københavnske lovs § 60, stk. 2, adgang til en censur af den enkelte, isolerede bygning, idet der kun er tale om en bedømmelse af en bebyggelses forhold til den omliggende bebyggelse.

Bestemmelsen i stk. 1, 2. led svarer til dels til den københavnske lovs § 60, stk. 1, dog at ordet „sømmelig“ er erstattet med „rimelig og forsvarlig“.

Bestemmelsen i stk. 2, hvorefter det, når de i stk. 1 nævnte hensyn eller arkitektoniske hensyn iøvrigt kræver det, kan forlanges, at en bebyggelses ydre fremtræden bevares i samme skikkelse, i hvilken den forefindes, er ikke nogen fredningsbestemmelse og hindrer derfor ikke nedrivning. Den bygger på bestemmelsen i den københavnske lovs § 60, stk. 3, men er af praktiske grunde suppleret med et krav om, at ændringer af disse forhold kun må foretages med bygningsmyndighedens forudgående godkendelse.

Stk. 3 svarer til den københavnske lovs § 60, stk. 4, dog uden det der nævnte færdselsmæssige hensyn, som henvises til færdselslovgivningen.

Til § 34.

Stk. 1 svarer til den københavnske lovs § 61, stk. 1.

Stk. 2 svarer med redaktionelle ændringer til den københavnske lovs § 61, stk. 2, dog med den skærpe, at det ikke for at bringe bestemmelsen til anvendelse kræves, at den foreliggende fare for ejendommens beboere eller andre skal være „øjeblikkelig“.

Stk. 3—5 svarer til den københavnske lovs § 61, stk. 3—5.

Tu § 35.

Kapitel 8 svarer med visse redaktionelle ændringer til Københavns bygge Lovs kapitel 6 om regulering. Disse bestemmelser blev indført i Københavns bygge Lov af 1939 som en nydannelse. Ved gennemførelsen af denne lov måtte det forudses, at en væsentlig del af den fremtidige byggevirksomhed i hovedstaden ville komme til at an-

gå ombygningen af dennes ældre, i mange tilfælde usunde kvarterer, der både bebyggelsesmæssigt og i henseende til gadebredder m. v. er lidet egnet til at opfylde de af den stadig øgede erhvervs-mæssige koncentration, navnlig i byens indre dele, følgende krav såvel til bebyggelsen som til færdselsårerne.

Formålet med reguleringsbestemmelserne var at give det offentlige — kommunalbestyrelsen og magistraten — adgang til sammen med reguleringskommissionen og uden direkte anvendelse af ekspropriationsadgangen og de dermed følgende j. I betydelige udlæg af kommunens kasse at formidle mulighederne for sådanne ombygninger og reguleringer, ved i tilfælde, hvor i hvert fald nogle af de pågældende ejere var interesserede i og i stand til at deltage i ombygningen m. v., at tilvejebringe enten ved forhandling eller — om fornødent — ved anvendelsen af lovens regler den hertil fornødne opgørelse og udjævning af de forskellige ejeres og andre rettighedshaveres interesser, retigheder og forpligtelser i forbindelse med da pågældende bygge- og reguleringsopgaver. Siden Københavns bygge Lovs gennemførelse i 1939 har reguleringsinstituttet kun været anvendt i meget begrænset omfang i København, og fortrinsvis vedrørende mindre betydende sager angående vejbidrags afløsning o. lign. forhold, vel bl. a. fordi både de økonomiske forhold og forholdene inden for byggeriet hidtil ikke i større omfang har muliggjort den ombygning af de ældre kvarterer, som man oprindeligt havde for øje.

Derimod har reguleringsinstituttet været anvendt og med held ved de reguleringer, der har fundet sted i Rønne og Nexø i forbindelse med disse byers genopbygning efter bombardementerne i maj 1945. Lov nr. 350 af 20. juli 1945 gjorde reguleringsinstituttet og forskellige andre bestemmelser i Københavns bygge Lov anvendelige i Rønne og Nexø, idet samtidig flertallet af den københavnske reguleringskommissionens medlemmer fungerede ved reguleringerne i de to byer.

Man har ment, — selv om der, bortset fra Rønne og Nexø, hvor omstændighederne var af særlig karakter, ikke haves større erfaringer med hensyn til regulering, men under hensyn til, at de samme hensyn til fremtidig ombygning af ældre bykvarterer utvivlsomt må forekomme også i adskillige købstæder, — at burde foreslå, at det ved Københavns bygge Lov indførte reguleringsinstitut optages i en landsbygge Lov. Under hensyn til de manglende erfaringer har man ikke ment at kunne foreslå større ændringer af principperne i de bestemmelser i Københavns bygge Lov, som foreslås

lagt til grund. Forskellige ændringer af redaktionel karakter er dog foreslået.

Bestemmelsen i § 35 svarer til Københavns byggelovs § 31 med nogle ændringer af sproglig og redaktionel karakter.

Til § 36.

Bestemmelsen svarer med en redaktionel ændring i indledningen til Københavns byggelovs § 33, idet der som forslaget punkt 1) er tilføjet § 35, stk. 1 i Københavns byggelov.

Til § 37.

Bestemmelserne i forslagets stk. 1—4 svarer til Københavns byggelovs § 34.

Forslagets stk. 5 svarer til den københavnske lovs § 35, stk. 2. I forslaget stk. 2 er indføjet en bestemmelse om, at udgifterne til den i stykket omhandlede overtagelse også kan afholdes af de iøvrigt til reguleringens gennemførelse fornødne midler, jfr. forslaget § 36, punkt 1.

Til § 38.

Bestemmelsen svarer med nogle redaktionelle og sproglige ændringer til Københavns byggelovs § 32 og § 36, stk. 1.

Til § 39.

Forslagets stk. 1 optager de af bestemmelserne i Københavns byggelovs § 36, stk. 1, der ikke indgår i nærværende forslags § 34.

Forslagets stk. 2 svarer til den københavnske lovs § 36, stk. 2.

Til § 40.

Bestemmelsen svarer til Københavns byggelovs § 37 med nogle redaktionelle ændringer. Instituttet foreslås benævnt magelægsplan. Forslagets stk. 5 svarer til forslaget § 35, stk. 6.

Til § 41.

Bestemmelsen svarer med nogle redaktionelle ændringer til Københavns byggelovs § 38. Når en til Københavns byggelovs § 38, stk. 5 svarende bestemmelse ikke er optaget i forslaget, skyldes det, at man anser det i den nævnte bestemmelse i Københavns byggelov udtrykte princip for anerkendt i praksis, jfr. iøvrigt forholdet mellem § 10, stk. 2 og § 12, stk. 2 i byplanloven, således at man ikke har fundet det nødvendigt i forslaget at optage en sådan vejledende, men ikke udtømmende bestemmelse.

Til § 42.

Da man mener at måtte regne med, at reguleringsopgaver af de i dette kapitel omhandlede arter kun vil komme til at foreligge i forholdsvis

begrænset omfang, nemlig hovedsagelig i de større byer, og tillige for bedst muligt at sikre ensartethed i afgørelserne har man ment at kunne foreslå, at der — bortset fra København — kun oprettes to reguleringskommissioner for hele landet. Af de samme grunde har man foreslået, at medlemmerne delvis kan være fælles for den københavnske reguleringskommission og for reguleringskommissionen for østre landsretskreds.

De foreslåede reguleringskommissioners sammensætning svarer iøvrigt til sammensætningen af den københavnske reguleringskommission med nogle redaktionelle og andre mindre væsentlige ændringer.

Til § 43.

Bestemmelsen svarer til Københavns byggelovs § 39, stk. 3, 6 og 7.

TU § 44.

Bestemmelsen svarer til Københavns byggelovs § 39, stk. 4, 5, 8 og 9 samt § 40, stk. 4, med nogle redaktionelle og mindre væsentlige ændringer.

Til § 45.

Bestemmelsen i stk. 1 er affattet i overensstemmelse med Københavns byggelovs § 41, stk. 1, med de ændringer i ordvalget i slutningen af bestemmelsen, som følger af lovforslagets gyldighed uden for København. § 41, stk. 1 i Københavns byggelov var alene en videreførelse af den hidtil gældende ekspropriationsbestemmelse (§ 14) i Københavns bygningslov af 1889 med forskellige ændringer, senest i lov nr. 173 af 16. maj 1934, med en harmonisering i forhold til de øvrige bestemmelser i den københavnske byggelov af 1939, specielt reguleringsbestemmelserne.

Det bemærkes i denne forbindelse, at byplanlovens ekspropriationsbestemmelse (§ 12, stk. 1, i lov nr. 181 af 29. april 1938 om byplaner (nu lov bekendtgørelse nr. 242 af 30. april 1949) med hensyn til indhold, men ikke til formulering, har sit forbillede i den samme § 14 i den københavnske bygningslov af 1889. I 1947 foreslog boligministeriet en klargøring af den nævnte § 12, stk. 1 i byplanloven, der foresloges formuleret således: „De private tilhørende grunde, som det iøvrigt er af væsentlig betydning for det offentlige at råde over for at gennemføre planens bestemmelser og inden for dennes rammer at fremme en hensigtsmæssig bebyggelse på passende tid og sted, skal, når kommunalbestyrelsen derpå gør fordring, afstås mod erstatning efter denne lovs regler" (se folketingets forhandlinger 1947—48, tillæg A., sp. 4709—4716).

Den foreslåede aifattelse af byplanlovens § 12 blev ikke gennemført, idet det i det pågældende folketingsudvalgs betænkning af 5. april 1949 (folketingets forhandlinger 1948—49, tillæg B., sp. 1988) bl. a. anføres:

„I det oprindelige forslag til ændring af byplanloven var foreslået en klargøring af ekspropriationsbestemmelsen i lovens § 12. Ministeren har oplyst, at hensigten har været nærmere at præcisere muligheden for ekspropriation til boligbyggeri, og har i så henseende anført, at højesteret i den den 6. februar 1948 afsagt dom i en sag, der var anlagt mod Frederiksberg kommunalbestyrelse, har tiltrådt en af kommunen foretaget ekspropriation af et garageanlæg ved Frederiksberg Alle, der var foretaget for at få gennemført en samlet privat boligbebyggelse på de bomberamte ejendomme ved Maglekildevej. Da der i udvalget har været ytret nogen betænkelighed ved at røre ved en gældende ekspropriationsbestemmelse, er der enighed om at udelade den pågældende ændring“.

Man har herefter ikke fundet anledning til i forslaget til en landsbyggelo at foreslå en i forhold til Københavns byggelov § 41, stk. 1 ændret affattelse af ekspropriationsbestemmelsen, idet man har fundet, at bestemmelsen i den foreslåede affattelse giver tilstrækkelig hjemmel til ekspropriation i de tilfælde, hvor det på grund af den komplicerede karakter af udstykninger og bebyggelse i byerne må være nødvendigt for det offentlige at kunne gribe ind ved ekspropriation for at tilvejebringe de ordnede forhold (også økonomisk) i henseende til byens udvikling og bebyggelse, som det må påhvile det offentlige at søge sikret. I denne forbindelse bemærkes, at man ikke ved affattelsen af forslagens § 45, stk. 1 har fundet det nødvendigt udtrykkeligt at anføre, at en kommune vil kunne ekspropriere til fordel også for statslige eller koncessionerede eller andre institutioner, såfremt disse ikke selv måtte have en ekspropriationshjemmel.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer med en enkelt ændring til Københavns byggelovs § 41, stk. 2, således som den administreres, efter at forskellige bestemmelser vedrørende vejlovgivningen er overført til ministeriet for offentlige arbejder ved kgl. anordning af 2. december 1942, jfr. statsministeriets bekendtgørelse nr. 505 af 4. december 1942, og på grundlag af en aftale mellem indenrigsministeriet (boligministeriet) og ministeriet for offentlige arbejder, for så vidt angår bygnings- og byplanlovgivningen. Bestemmelsen i stk. 2 må iøvrigt ses i sammenhæng med de som stk. 3 og 6 foreslåede bestemmelser, hvorved det i over-

ensstemmelse med den forventede nye vejlov tilstræbes, at ekspropriationer til vejanlæg o. lign. i videst muligt omfang foretages med hjemmel i vejlovgivningen og ikke med hjemmel i bygge-loven.

Bestemmelsen i slutningen af stk. 2 om, at ekspropriationer til vejarbejder, der udføres efter beslutning af et sogneråd, kan indankes for vedkommende amtsråd, svarer til den nuværende retstilstand og har iøvrigt sit forbillede i forslag til lov om bestyrelsen af offentlige veje § 25, stk. 2 i den af vejlovsudvalget af 1951 afgivne betænkning.

Bestemmelserne i nærværende forslags stk. 4 og 5 svarer til Københavns byggelovs § 41, stk. 4 og 5.

Til § 46.

Bestemmelserne i stk. 1 og 3 svarer i princippet til Københavns byggelovs § 41, stk. 3; en tilsvarende bestemmelse er optaget i § 23, stk. 1 i det i bemærkningerne til § 45 nævnte udkast til forslag til lov om vejvæsenet.

Bestemmelsen i nærværende forslags stk. 2 tilsigter at begrænse det offentliges udgifter ved gennemførelsen af offentlige anlægsarbejder. Den pågældende grundejers sikring mod en urimelig forringelse af sin stilling må søges i bestemmelsen i stk. 3, hvorefter det er den uafhængige taksationskommission og ikke vedkommende kommune, der træffer afgørelse om ekspropriation udelukkende af økonomiske grunde.

Den som stk. 4 foreslåede bestemmelse svarer til § 13, stk. 2 og § 14, stk. 3 i byplanloven.

Til § 47.

Bestemmelsen i 1. pkt. svarer til en i nyere bygningsvedtægter optagen bestemmelse. Formålet med denne bestemmelse er at begrænse antallet af vurderingskommissioner, der virker jævnsides indenfor samme område med opgaver, der ikke er af indbyrdes forskellig karakter.

Bestemmelsen i 2. pkt. har ligeledes til hensigt at begrænse antallet af vurderingskommissioner.

Til § 48.

Bestemmelserne i stk. 1 og 2 svarer til Københavns byggelovs § 42, stk. 1 og stk. 2 a, b, f og g. Forslagets stk. 2, a—d er — som bestemmelserne i Københavns byggelov § 42, stk. 2 — ifølge deres indhold af vejledende karakter, idet hovedreglen, som kommissionen er forpligtet til at følge, er reglen i forslagens § 48, stk. 1 (Københavns byggelovs § 42, stk. 1) om, at det eksproprierede retsgode skal vurderes til dets værdi i handel og vandel

for en kyndig og forstandig erhverver. Dette følger af grundlovens § 73. Man har imidlertid som ved Københavns byggelov og andre love med ekspropriationsbestemmelser fundet det af værdi, at det af loven fremgår, hvilke forhold kommissionen skal fortrinsvis være opmærksom på ved fastsættelsen af erstatningsbeløbet. Imidlertid har man ment i nærværende forslag at kunne bortse fra § 42, stk. 2, c, d og e i Københavns byggelov.

Bestemmelserne i forslaget st. 3, 4, 5, 6, 1. pkt., stk. 7 og 8 svarer til Københavns byggelovs § 42, stk. 3—7. Forslagets stk. 6, 2 pkt., er en præcisering af det forudsætningsvis af forslaget § 45, stk. 4 og § 46, stk. 1 fremgående forhold, at kommunalbestyrelsens meddelelse om ekspropriationen er den i forhold til grundejerne retsstiftende kendsgerning, idet dette synspunkt dog under hensyn til den hidtidig forskellige praksis med hensyn til fremgangsmåderne ved ekspropriation og taksation er udvidet derhen, at en åstedsforretning ligeledes hermed. Forslagets stk. 6, 3. og 4. pkt. giver nogle regler om åstedsforretninger og pålægger vurderingskommissionen at føre en protokol over det ved forretningerne passerede.

Til § 49.

Paragraffen tilsigter i lighed med den københavnske lovs § 57 at fastsætte en yderste grænse for den frist, inden for hvilken en meddelt godkendelse af en bebyggelse skal kunne påberåbes overfor det offentlige forlangende om ældre bygningers forandringer i overensstemmelse med de til enhver tid gældende regler for nye bygninger. Begrundelsen herfor er det under hensyn til bebyggelsens gennemgribende betydning for såvel samfundet som for den enkelte bruger irrationelle i, at en bebyggelse, der ikke opfylder de krav, f. eks. i brandteknisk og sundhedsmæssig henseende, som en senere tid anser det for rigtigt at stille til ny bebyggelse, skal kunne eksistere i uændret skikkelse i et ubegrænset tidsrum. På den anden side må det tages i betragtning, at en rimelig afvikling af de til den enkelte bebyggelse knyttede økonomiske interesser vil kunne umuliggøres, hvis den levetid, der ved opførelsen tilsikres en bebyggelse, gøres alt for kort. Ved den københavnske lovs § 57 indførtes en frist på 100 år fra godkendelsens dato eller for ældre bebyggelser fra lovens ikrafttræden, således at enhver bebyggelse efter udløbet af denne frist af bygningsmyndigheden vil kunne forlanges bragt i overensstemmelse med den til den tid gældende lovgivning. Dette princip fra den københavnske lov er forbillede for forslaget § 49, men man har ment, at fristen uden tilsidesættelse

af berettigede økonomiske hensyn må kunne nedsættes til 80 år.

Bestemmelsen i § 7, stk. 2, jfr. § 14, har nødvendiggjort en særlig bestemmelse for bebyggelse, der opføres uden godkendelse efter lovens ikrafttræden. For sådan bebyggelse er det i stk. 2, 1. led fastsat, at fristen regnes fra det tidspunkt, da bebyggelsen er taget eller kunne tages i brug.

Med disse ændringer og tilføjelser svarer paragraffen iøvrigt til den københavnske lovs § 57.

Til § 50.

Paragraffen svarer til den københavnske lovs § 64 med den udvidelse, at stk. 2 foruden betingelser, der angår benyttelse af eller anden rådighed over bebyggelsen eller dele af denne, tillige medtager betingelser, der angår benyttelsen af eller anden rådighed over ejendommen eller dele af denne.

Til § 51.

Bestemmelsen indeholder hjemmel til, at der for den enkelte kommune kan vedtages og stadfæstes en vedtægt med bestemmelser om gebyrer for forretninger i medfør af loven og tilhørende vedtægter, men forudsætter i modsætning til den københavnske lovs § 66 ikke, at en sådan særlig vedtægt skal udfærdiges. For større kommuner med et mere udviklet administrationsapparat, for hvilke der i henhold til forslaget § 6, stk. 6, udfærdiges en administrationsvedtægt, vil det kunne være naturligt, at denne i forbindelse med bestemmelser om administrationens ordning også indeholder bestemmelser om gebyrer. For andre kommuner, for hvilke der udfærdiges bygningsvedtægt, vil gebyrbestemmelser eventuelt kunne optages i denne.

Til § 52.

Paragraffen svarer med redaktionelle ændringer til den københavnske lovs § 67.

Til § 53.

De i stk. 1 under a—g opregnede overtrædelser er i den københavnske lov delt i 3 grupper, med hver sit bødeminiimum, henholdsvis 25 kr., 50 kr. og 75 kr., der, hvis overtrædelserne er af særlig ringe beskaffenhed, kan nedsættes til henholdsvis 10 kr., 20 kr. og 30 kr., jfr. den københavnske lovs § 68, stk. 1, § 68, stk. 2 og § 69, stk. 1. Denne sondering er bl. a. under hensyn til den ret ringe forskel på de i sig selv temmelig lave minimumssatser opgivet, ligesom bødeminiima er foreslået opgivet.

En til forslaget st. 2 svarende bestemmelse, hvorefter der ved straffens fastsættelse vil være at tage hensyn til den økonomiske fordel, der er ind-

vundet eller tilsigtedes indvundet ved gennemførelsen af det ulovligt udførte arbejde, findes ikke i den københavnske lov. Noget principielt nyt betyder bestemmelsen dog for så vidt ikke. Den omstændighed, at der er indvundet eller tilsigtet indvundet en økonomisk fordel ved lovovertredelsen, og størrelsen af denne fordel vil kunne have indflydelse på bedømmelsen af grovheden af den begåede lovovertredelse og må derfor allerede i kraft af almindelige strafudmålingshensyn kunne tages i betragtning ved straffens fastsættelse, jfr. herved også forudsætningen i straffelovens § 50, stk. 2. Det er imidlertid fundet formålstjenligt ved optagelse af en direkte bestemmelse herom at understrege, at den opnåede eller tilsigtede vinding skal tages i betragtning ved strafudmålingen. Ved tilsidesættelse af visse af byggelovens forskrifter, f. eks. således, at der opnås en større udnyttelse af ejendommen end tilladt, kan der ofte påregnes en så betydelig fremtidig økonomisk gevinst, at en bøde på nogle få hundrede eller tusinde kroner ikke vil spille nogen væsentlig rolle, idet den navnlig ved større byggeforetagender kun vil være en i forhold til de samlede byggeomkostninger ringe merudgift.

Med hensyn til ansvaret for overtrædelser, der er begået ved udførelsen af et byggearbejde, fastsætter stk. 3, 1. punktum, i lighed med den københavnske lovs § 69, stk. 2 den hovedregel, at ansvaret påhviler den, der har forestået arbejdets udførelse, eller den, som har udført det, efter omstændighederne dem begge. Den, der har overdraget dem arbejdet til udførelse, drages derimod i almindelighed ikke til ansvar. Den pågældende vil jo ofte være uden den tekniske indsigt, der er en forudsætning for at kunne bedømme, om lovens krav er opfyldt, og det findes derfor rimeligt, at ansvaret for lovens overholdelse, når han ikke selv påtager sig at forestå arbejdets udførelse, overføres til den, der påtager sig arbejdet — eller hvor det drejer sig om direkte fejl ved udførelsen — den, der har udført det, efter omstændighederne dem begge. I lighed med den københavnske lov pålægger forslaget dog den, der har ladet arbejdet udføre, et subsidiært ansvar, således at strafansvaret kan gøres gældende mod ham, såfremt han ikke kan opgive nogen anden, mod hvem ansvaret kan gøres gældende. Endvidere skønnes det stemmende med almindelige retsgrundsætninger, jfr. straffelovens § 23, at ansvar kan gøres gældende imod den, der har ladet arbejdet udføre, hvis han direkte har gjort sig skyldig i meddelagtighed i overtrædelser. Efter den københavnske lovs § 69, stk. 2 er det tilstrækkeligt grundlag for at drage

bygherren selv til ansvar, at det godtgøres, at arbejdet er udført efter hans anvisning. Efter forslaget kræves derimod, for at den, der har ladet arbejdet udføre, kan gøres medansvarlig, at det godtgøres ikke blot, at han ved anvisning eller på anden måde har medvirket til overtrædelser men tillige, at de ifølge § 53, stk. 3, 1. pkt., principielt ansvarlige udtrykkeligt har gjort ham opmærksom på forholdets ulovlighed. Begrundelsen herfor er, at det, ud fra synspunktet, at den ikke teknisk kyndige bygherre skal kunne overlade ansvaret for arbejdets lovlige udførelse til de sagkyndige, til hvem han overdrager det, ikke bør være tilstrækkeligt til at statuere meddelagtighed, at bygherren rent faktisk har ønsket det pågældende arbejde udført på en måde, der viser sig ikke at være i overensstemmelse med loven. Det bør yderligere kræves, at han direkte er klar over, at den pågældende udførelse af arbejdet er i strid med loven, og det er herefter fundet rimeligt at lade det påhvile dem, til hvem han har overladt udførelsen og dermed ansvaret for arbejdets lovlighed, at gøre ham opmærksom på forholdets ulovlighed ved udtrykkelig meddelelse herom. Selv om sådan meddelelse er givet den, der lader arbejdet udføre, fastholdes principielt stadig strafansvaret for de i 1. pkt. nævnte personer, men forslaget åbner dog adgang til efter omstændighederne at lade strafansvaret for dem bortfalde.

Tu § 54.

Stk. 1 svarer med redaktionelle ændringer til den københavnske lovs § 70, stk. 1.

Med hensyn til den i stk. 1 omhandlede pengeydelse bemærkes, at en sådan må kunne fastsættes uafhængigt af, om den for etableringen af det lovstridige forhold ansvarlige er idømt bøde i overensstemmelse med bestemmelsen i § 53, stk. 2, og uden hensyn til, hvem der er eller har været strafansvarlig for overtrædelser. En eventuel pengeydelse i henhold til § 54, stk. 1 er ikke, som en eventuel bøde i henhold til § 53, reaktion overfor den ved byggearbejdets udførelse begåede forseelse, men erlægges af ejendommens ejer — uanset hvornår han har erhvervet ejendommen — for at opnå adgang til fortsat at opretholde det etablerede lovstridige forhold og derved også fremtidig oppebære den hermed eventuelt forbundne fordel. Bestemmelsen kan f. eks. tænkes anvendt, hvor opretholdelsen af et lovstridigt forhold medfører en betydelig gevinst, f. eks. i form af øget lejeindtægt, og hvor på den ene side dispensation til etablering af det lovstridige forhold normalt ikke ville kunne være forventet meddelt, hvis der på

forhånd var ansøgt herom, men hvor på den anden side et krav om berigtigelse, der måske eventuelt — i realiteten — kunne være ensbetydende med et krav om nedrivning, ville forekomme uforholdsmæssig hårdt.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til bestemmelsen i den københavnske lovs § 70, stk. 2.

Bestemmelsen i stk. 3, hvorefter ansvaret for berigtigelse af overtrædelser, der vedrører brugen af ejendommen, påhviler brugeren, når der af ejeren er meddelt ham fornøden underretning om forpligtelsen, findes ikke i den københavnske lov. Da det i disse tilfælde er brugeren, der skal ændre sin brug af ejendommen, forekommer det rimeligt, at eventuelle tvangsbøder bringes til anvendelse direkte overfor ham.

De i stk. 4 og 5 foreslåede bestemmelser svarer til den københavnske lovs § 72 med en begrænsning af politiets bistand til berigtigelse af lovstridige forhold til de tilfælde, i hvilke hensynet til offentligheden efter politiets skøn gør den påkrævet.

TU § 55.

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til den københavnske lovs § 73.

Til § 56.

Bestemmelsen i stk. 1 tilsigter at sikre en rimelig frist bl. a. til tilvejebringelse af de i loven omhandlede vedtægter og regulativer i de kommuner, hvor sådanne skønnes nødvendige til supplerung af lovens bestemmelser, samt til i det hele at sikre en vis overgangsperiode, inden for hvilken indførelsen af de nye regler og administrationen af disse nærmere kan forberedes og tilrettelægges.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til den københavnske lovs § 74, stk. 2.

Bestemmelsen i stk. 3 svarer til den københavnske lovs § 74, stk. 3, medens bestemmelsen i stk. 4 må ses som et supplement til bestemmelsen i stk. 3, nødvendiggjort af, at der ikke overalt

for det område, inden for hvilket loven kommer til at gælde, efter den nugældende lovgivning stilles krav om approbation, forinden byggearbejder må påbegyndes.

Stk. 5 svarer til bestemmelsen i den københavnske lovs § 74, stk. 4.

Til § 57.

Bestemmelsen ophæver alle love og enkelte bestemmelser vedrørende bygningsmæssige forhold i love, der hidtil har været gældende for købstæderne og landet, samt de i medfør af disse bestemmelser stadfæstede bygningsvedtægter og reglementer. For så vidt angår eksisterende bygningsvedtægter og reglementer, åbnes der dog adgang til, at boligministeren kan tillade, at de fortsat er gældende, dog normalt ikke udover 3 år, og i henhold til stk. 2 bevarer de inden lovens ikrafttræden stadfæstede bygningsvedtægter og reglementer i det omfang, de ikke inden lovens ikrafttræden måtte være afløst af nye bestemmelser i medfør af loven, deres gyldighed i indtil et år efter lovens ikrafttræden. Disse bestemmelser er indsat bl. a. under hensyn til, at en del nyere vedtægter og reglementer med hjemmel i den københavnske lovs § 75 i en vis udstrækning bygger på den københavnske lov og i flere henseender eventuelt indeholder mere udbyggede regler end de, der i henhold til de i de indledende bemærkninger anførte principielle retningslinier for delingen af stoffet mellem loven og vedtægter med lokal gyldighed har fundet optagelse i nærværende lovforslag. Et øjeblikkeligt bortfald af sådanne vedtægter eller reglementer ved lovens ikrafttræden ville derfor for enkelte kommuners vedkommende kunne medføre et tilbageskridt i tiden, indtil en ny bygningsvedtægt med bestemmelser til supplerung af lovens bestemmelser var stadfæstet i medfør af den nye lov, idet det må forudses, at det ikke i alle tilfælde vil være muligt at have en ny vedtægt klar allerede til lovens ikrafttræden.

Bygningsvedtægtsudkast I.

§ 1.

Bygningsvedtægtsens gyldighedsområde.

Denne vedtægt gælder for (følgende områder i).....kommune.

§ 2.

Bygningsmyndigheden.

Stk. 1. Bygningsmyndigheden i kommunen udøves af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Som rådgivende for kommunalbestyrelsen ved dennes udøvelse af bygningsmyndigheden nedsættes bygningsrådet, der består af medlemmer:¹⁾

Kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for rådet,
fire af kommunalbestyrelsen af eller uden for sin midte for sin valgperiode valgte medlemmer,
bygningsinspektøren,
stadsingeniøren,
stadsarkitekten,
brandinspektøren og
et af sundhedskommissionen valgt medlem.

Samtidig med valg af disse medlemmer vælges en suppleant for hver af dem. Genvalg kan finde sted.

Stk. 3. En repræsentant for direktøren for arbejds- og fabriktilsynet kan efter nærmere af boligministeren fastsatte regler tiltræde rådet som stemmeberettiget medlem.

Stk. 4. Boligministeren udfærdiger efter indstilling af kommunalbestyrelsen en instruktion, indeholdende nærmere bestemmelser om rådets forretningsgang og beslut-

ningsdygtighed, derunder om suppleanternes funktion.

Stk. 5. De med rådets virksomhed forbundne udgifter afholdes af kommunen.

§ 3.

Bygningsrådets myndighed.

Stk. 1. I sager vedrørende bebyggelse af nedennævnte arter skal bygningsrådets erklæring foreligge, inden byggetilladelse meddeles:

- a) bygninger såvel som større lokaler til brug for industri-, lager-, værksteds- eller forretningsvirksomhed,
- b) kirker, teatre, hoteller, sygehuse, fængsler, kaserner, bygninger for undervisnings-, udstillings- eller forlystelsesformål, samt i det hele bygninger eller større lokaler, hvori mange mennesker samles.

Stk. 2. I de i stk. 1 nævnte sager kan byggetilladelse betinges af ethvert krav, der begrundes i konstruktive, sundhedsmæssige, brandmæssige eller byplanmæssige hensyn, og bygningsrådets erklæring bør derfor indeholde en nærmere redegørelse for de krav af denne art, som rådet finder nødvendige. Bygningsrådet kan kræve sig meddelt enhver til en alsidig bedømmelse af et forelagt byggeprojekt nødvendig oplysning, derunder efter omstændighederne en samlet byggeplan for den pågældende virksomhed eller institution.

Stk. 3. Bygningsrådet bistår iøvrigt kommunalbestyrelsen efter dennes nærmere bestemmelse ved bygningsmyndighedens udøvelse, forså vidt angår sager, der ikke er af

¹⁾ Den nærmere angivelse af de tjenestemænd, der indtræder i rådet, må rette sig efter, hvilke tjenestemænd der inden for den kommunale forvaltning faktisk er beskæftiget med sager vedrørende byggeri.

mere underordnet betydning eller rent kulant karakter. Dets erklæring bør indhentes, inden der af kommunalbestyrelsen træffes afgørelse vedrørende ændringer i eller tilføjelser til bygningsvedtægten, ændring i fastlagte byggeområder, anvendelse af nye materialer eller konstruktioner, eller overhovedet i sager, hvis afgørelse skønnes at være af særegen eller principiel betydning.

§ 4.

Byggegrund.

Stk. 1. Hvis bebyggelsen af en grund som følge af dennes beliggenhed eller jordbundsforhold giver anledning til betænkelighed af sundhedsmæssig art, kan kommunalbestyrelsen efter forhandling med sundhedskommissionen stille krav om grundens forbedring, efter omstændighederne bringe bestemmelsen i byggelovens § 12, stk. 2, til anvendelse.

Stk. 2. I medfør af bygningsvedtægten § 17, stk. 1 og 2, kan der kræves sådan terrænregulering, som er fornøden for at opnå en forsvarlig vandafledning, eller som følge af grundens beliggenhed i forhold til vej. Ændring af terræn i forhold til nabogrund skal godkendes af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Når det for at opnå forsvarlige bebyggelsesforhold er nødvendigt, kan der kræves foretaget foranstaltninger til sænkning af grundvandspejlet, jfr. byggelovens § 13, stk. 2 og 3.

Stk. 4. Jordbundsundersøgelser, som er påkrævet til konstatering af en grunds beskaffenhed, derunder dens bæreevne, skal den byggende foretage efter nærmere anvisning og på egen bekostning.

§ 5.

Grundudgravning.

Stk. 1. Ved udgravning skal der ud over de i byggelovens § 32 omhandlede foranstaltninger til sikring af andenmands grund eller bygning træffes alle fornødne sikringsforanstaltninger til afværgelse af fare eller skade. Den byggende må skaffe sig underretning om eventuelle i grunden anbragte ledninger eller kabler og træffe fornøden aftale med ejeren af disse angående deres beskyttelse eller flytning, i hvilken hense-

ende iøvrigt forholdes i overensstemmelse med reglen i § 19 d, stk. 5.

Stk. 2. En byggende, hvem det påhviler at foretage de i byggelovens § 32 omhandlede sikringsforanstaltninger, kan, hvis det skønnes fornødent, kræve adgang til den tilstødende ejendom for der at udføre det påkrævede sikringsarbejde, dog således, at der derved forvoldes mindst mulig ulempe. Denne bestemmelse kommer også til anvendelse på arbejder, der udføres i vej.

Stk. 3. Den, der agter at foretage et arbejde, en grundudgravning eller nedrivning af en bygning, ved hvilket foranstående regler og reglerne i byggelovens § 32 kan komme til anvendelse, skal mindst 14 dage forud give vedkommende ejer meddelelse om arbejdets art og omfang samt om tidspunktet for dets påbegyndelse.

Andre sikringsarbejder.

Stk. 1. Medfører tilstedeværende eller ny bebyggelse i naboskel eller fjernelse af bebyggelse i dette, at en skorsten på en tilstødende ejendom må forhøjes, ombygges eller fjernes, kan den byggende ikke modsætte sig, at dette sker i umiddelbar tilslutning til det arbejde, som udføres på hans grund. Ej heller kan han modsætte sig, at en skorsten forankres til hans bygning, når dette skønnes påkrævet af konstruktive grunde, men han hindres ikke derved i at ombygge eller nedrive den mur, til hvilken forankringen sker. Tilsvarende regler kommer til anvendelse på allerede tilstedeværende bebyggelse.

Stk. 2. Skønnes det uden for de i § 5, stk. 1 og 2 og de i byggelovens § 32 omhandlede tilfælde påkrævet, at der ved et byggearbejde, derunder nødvendigt reparations- eller vedligeholdelsesarbejde, eller i anledning af foreskrevet rensning af en i henhold til stk. 1 forhøjet skorsten, midlertidigt gives adgang til andenmands grund eller til på denne at anbringe afstivning, stige, stillads, skærmtag el. lign. på eller ind over denne eller den derpå værende bebyggelse, kan kommunalbestyrelsen meddele tilladelse til med passende varsel og i påkrævet omfang at udøve den i så henseende fornødne rådighed over andenmands

ejendom. Denne skal, når sådan råden oplyses, snarest gørligt bringes i samme stand som forud.

Stk. 3. Alle tvivlsspørgsmål vedrørende anvendelse af ovenstående regler og af reglerne i byggelovens § 32 afgøres endeligt af kommunalbestyrelsen.

Sikring af vej under byggearbejder.

Stk. 1. Når et byggeforetagende foregår så nær vej, at der derved kan forårsages fare eller ulemper for vejfarende, skal byggepladsen hegnes mod vejen med et af kommunalbestyrelsen godkendt hegn, og om fornødent skal tillige anbringes skærmtag ud over fortovet.

Stk. 2. Det påhviler den byggende at træffe alle i forhold til arbejdets art og omfang efter kommunalbestyrelsens skøn fornødne foranstaltninger til sikring mod udskriden eller anden beskadigelse af vejterræn med de deri anbragte ledninger, kabler, standere m. v.

Stk. 3. Undlader den byggende at udføre et ham i henhold til denne paragraf påhvillende arbejde, kan kommunalbestyrelsen lade arbejdet udføre for vedkommendes regning med den i byggelovens § 52 omhandlede udpantningsret.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens afgørelser i medfør af denne paragraf er endelige.

o.

Nedrivning og flytning af bygninger.

Agtes en bygning nedrevet eller flyttet, skal skriftlig anmeldelse derom ske til kommunalbestyrelsen senest 8 dage før arbejdets påbegyndelse med angivelse af bygningens omtrentlige højde og grundflade samt oplysning om, hvem der som ansvarshavende leder arbejdet. Undtaget fra denne regel er nedrivning af udhuse, skure o. lign. mindre bygninger. Er bygningen forsynet med installationer for afløb, vand, gas, elektricitet, telefon el. lign., må arbejdet først finde sted efter skriftlig anmeldelse til vedkommende myndighed eller selskab. Findes der anledning dertil, kan der stilles krav om udryddelse af skadedyr, forinden arbejdet påbegyndes. Arbejdet skal udføres

på en i enhver henseende forsvarlig måde og i overensstemmelse med de forskrifter, som i det enkelte tilfælde måtte blive givet, derunder med hensyn til fjernelse af fundamenter m. v. i vejareal. Det skal særlig iagttages:

- a) at vindues- og udvendige døråbninger holdes tildækkede længst muligt,
- b) at støvulempe undgås mest muligt enten ved byggematerialernes oversprøjtning med vand eller ved særlig foranstaltning ved deres fjernelse, såsom gennem tæt skakt til lukket rum, hvorfra bortkørsel direkte kan foregå,
- c) at der til beskyttelse af såvel arbejdere som omboende og forbipasserende udvises særlig agtpågivenhed, f. eks. ved anbringelse af skærme, afspærringer, afstivninger el. lign. og navnlig iagttages den største forsigtighed ved omstyrning af samlede murpartier.

§ 9.

Særlige byggeområder.

Stk. 1. I medfør af byggelovens § 12 forbeholdes følgende områder til boligbebyggelse:

- a)
- b)
- c)
- d)

Stk. 2. På de i stk. 1 nævnte områder må kun opføres bygninger til beboelse med de dertil hørende, nødvendige udhuse, garager og lignende mindre bygninger, samt varmecentraler, centralvaskerier og lignende fællesanlæg i tilknytning til beboelsen. Kommunalbestyrelsen kan tillade indretning af de til kvarterets daglige forsyninger nødvendige forretningslokaler og mindre værksteder.

Stk. 3. Følgende områder forbeholdes til erhvervsbebyggelse:

- a)
- b)
- c)
- d)

Stk. 4. På de i stk. 3 omhandlede områder må kun opføres bygninger til forretninger, kontorer, fabrikker og værksteder, samt garager, udhuse og fællesanlæg som ifølge stk. 2. Med kommunalbestyrelsens tilladelse

kan indrettes nødvendige boliger for driftsleder, opsyn og lignende.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan indrømme afvigelser fra og lempelser af foranstående bestemmelser. Når der tillades bebyggelser eller anvendelse af sådanne af anden art end den, for hvilke området ifølge foranstående er bestemt, fastsættes vilkårene herfor i hvert enkelt tilfælde af kommunalbestyrelsen, der kan gøre sin tilladelse tidsbegrænset.

§ 10.

Blandet bebyggelse.

Stk. 1. På grunde uden for de i § 9 nævnte områder kan opføres bebyggelse til såvel bolig- som erhvervs- eller andre formål, når de forskellige bebyggelser ved deres anvendelse, udformning og indbyrdes placering ikke er til gensidig ulempe. Om fornødent kan boligbebyggelse og erhvervsbebyggelse kræves adskilt ved et beplantet bælte. Den for boligbebyggelse foreskrevne opholds- og legeplads skal holdes adskilt fra de til erhvervsvirksomheder, garager o. lign. knyttede gårdarealer og fri for trafikken til og fra disse.

Stk. 2. Tilladelse til erhvervsbebyggelse, der kan medføre særlige ulemper eller virke skæmmende, kan nægtes, når der i kvarteret forefindes eller forventes opført boligbebyggelse.

Stk. 3. Når der allerede forefindes erhvervsbebyggelse i et sådant omfang eller af en sådan art, at en ny tilkommende boligbebyggelse vil blive udsat for væsentlig ulempe, kan kommunalbestyrelsen efter forhandling med sundhedskommissionen nægte tilladelse til indretning af anden boligbebyggelse end enkelte boliger for driftsleder, opsyn eller andre personer, der på lignende måde er knyttet til erhvervsbebyggelsen.

Stk. 4. Når bestående boligbebyggelse og erhvervsbebyggelse er således beliggende i forhold til hinanden, at det giver anledning til ulempe, kan kommunalbestyrelsen træffe beslutning om regulering af forholdene, eventuelt ved, at den ene art af bebyggelse søges helt eller delvis fjernet, hvorved bestemmelserne i byggelovens §§ 35—41 kan bringes til anvendelse.

§ 11.

Afløbsregulativ.

Stk. 1. Indretning og benyttelse af afløb fra ejendomme med dertil knyttede anøbsinstallationer skal fyldestgøre de forskrifter, som kommunalbestyrelsen fastsætter efter forhandling med sundhedskommissionen.

Stk. 2. I afløbsregulativet kan der fastsættes bestemmelser, der sikrer, at en kloak ikke udnyttes på en måde, der ligger uden for forudsætningerne for dens indretning, såsom ved tilledning af skadelige stoffer eller vædsker. Denne bestemmelse gælder også for bestående afløb.

§ 12.

Ændring af bestående afløb.

Stk. 1. Bestående afløb og afløbsinstallationer kan inden for en nærmere af kommunalbestyrelsen fastsat tidsfrist kræves bragt i overensstemmelse med forskrifterne i kommunens afløbsregulativ. Der vil dog inden for en 5 års periode ikke kunne stilles krav om nyanlæg eller omlægning til en bekostning, der sammen med de ejendommen i henhold til byggelovens § 29 pålignede omkostninger overstiger 10 pct. af ejendommens bruttoårsleje eller dennes anslåede værdi i det senest afsluttede regnskabsår (heri ikke medregnet varmebidrag eller lignende ydelser).

Stk. 2. Ovenstående bestemmelser begrænser ikke den sundhedskommissionen i henhold til sundhedsvedtægt tilkommende ret til af sanitære hensyn at kræve bestående afløb ændret.

§ 13.

Godkendelse af veje til bebyggelse.

Stk. 1. I forbindelse med sin godkendelse af nye, private vejes udlæg og anlæg træffer kommunalbestyrelsen tillige bestemmelse om deres godkendelse til bebyggelse. Når godkendelsen angår veje med nedsat vejbredde, kan den betinges af særlige bestemmelser om bebyggelsens art, omfang, højde, tæthed og benyttelse.

Stk. 2. For offentlige vejes vedkommende forudsætter kommunalbestyrelsens godkendelse af en vej til bebyggelse vedkommende vejbestyrelsens samtykke.

Stk. 3. De ved vedtægtens ikrafttræden bestående veje, der må anses for godkendte til bebyggelse i henhold til den tidligere bygningslovgivning, anses fremdeles for godkendte som hidtil. Med hensyn til veje, der vel må anses for godkendte, men alene eller overvejende for at tjene en bebyggelse af en vis højde, tæthed eller benyttelse, kan kommunalbestyrelsen til vejens fortsatte godkendelse til bebyggelse knytte et tilsvarende forbehold med hensyn til yderligere bebyggelse ved vejen, for offentlige vejves vedkommende med vedkommende vejbestyrelses samtykke.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan nægte godkendelse af arealer, som ved vedtægtens ikrafttræden vel danner adgang til flere, særskilte ejendomme, men som under hensyn til deres bredde, anlægsmåde, afløbsforhold eller tilslutning til det øvrige vejnet må anses for uegnede til at tjene som vej for bebyggede ejendomme.

Stk. 5. Private bestemmelser om en grunds bebyggelse i forhold til en vej er kun bindende for det offentlige med vejbestyrelsens godkendelse.

§ 14.

Retningsplan.

Stk. 1. Kommunalbestyrelsen kan forlange, at anlæg af nye private veje skal ske i overensstemmelse med en godkendt retningsplan.

Stk. 2. En retningsplans godkendelse er betinget af, at vejene på hensigtsmæssig måde indgår i det øvrige system af godkendte veje, og at vandafledning og vandtilførsel kan ordnes på hensigtsmæssig måde. Alle spørgsmål herom afgøres endeligt af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Godkendelse af en retningsplan for større, sammenhængende, i det væsentlige ubebyggede områder kan betinges af, at der i planen optages bestemmelser om beliggenhed, omfang og udformning af bebyggelsen ved de pågældende af planen omfattede veje. Kommunalbestyrelsen kan modsætte sig, at et sådant område udstykkes eller bebygges, inden en sådan retningsplan er sikret eller godkendt.

Stk. 4. Når det af retningsplanen omfattede område er over 1 ha, kan det forlanges,

at der udover de nødvendige veje udlægges indtil 5 pct. af det samlede areal som fælles pladsareal til ophold, parkering el. lign.

§ 15.

Retningsplaners godkendelse og sikring.

Stk. 1. Retningsplaner udarbejdes sædvanligvis ved foranstaltning af den pågældende grunds ejer.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at en af en grundejer påtænkt retningsplan for hans ejendom tillige skal omfatte andre, tilstødende eller nærliggende ejendomme, hvorhos kommunalbestyrelsen selv kan lade udarbejde retningsplaner for private ejendomme.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen tilsender vedkommende ejere meddelelse om de af kommunalbestyrelsen foranledigede eller tilfaldte planer. De pågældende ejere er pligtige at tåle, at de til planens udarbejdelse fornødne forarbejder efter derom givet skriftligt varsel udføres på deres ejendomme, når det kan ske uden væsentlig ulempe. De herom opstående spørgsmål afgøres af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer bestemmelse om godkendelse af den af alle vedkommende rettighedshavere tiltrådte retningsplan med de deri indeholdte byggebestemmelser, og den godkendte plan skal ved ejerens foranstaltning være tinglyst anmærkningsfrit, før anlæg af de af planen omfattede veje kan finde sted.

Stk. 5. Kan den hertil fornødne tilslutning fra alle rettighedshavere ikke opnås, kan reguleringskommissionen efter kommunalbestyrelsens begæring og med forbundene virkning for alle vedkommende træffe endelig bestemmelse om, hvorvidt planen kan godkendes. Kommissionen kan foretage de efter dens skøn fornødne ændringer i planen eller fastsætte særlige vilkår angående fordelingen af de med planens sikring og gennemførelse forbundne byrder og omkostninger. Disse ændringer kan ikke uden kommunalbestyrelsens billigelse omfatte dennes bestemmelser i henhold til § 14, stk. 2 og byggelovens § 12.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen foranstalter den af reguleringskommissionen god-

kendte retningsplan tinglyst på de af planen omfattede ejendomme.

Stk. 7. Ændringer i tidligere godkendte retningsplaner sker efter foranstående regler.

§ 16.

Vejbredder.

Stk. 1. Nye veje skal have mindst følgende bredder:

i 1. grundkreds	m
i 2. grundkreds	m

Stk. 2. Når bebyggelsesforholdene ved en vej sikres på en af kommunalbestyrelsen godkendt måde, der gør en nedsat vej bredde forsvarlig, kan vejbredden tillades nedsat. Tilladelsen kan betinges af, at et areal, svarende til det, med hvilket vejbredden er nedsat, udlægges og anlægges enten som pladsareal eller som vej til udvidelse af andre veje. Tilladelsen kan meddeles som midlertidig, når der mellem bebyggelsen og den anlagte del af vejen forbliver et ubebygget areal af en sådan udstrækning, at der senere kan gives vejen den fulde bredde i henhold til stk. 1, og det sikres, at dette areal på kommunalbestyrelsens forlangende afgives uden vederlag til vejens udvidelse og anlægges som sådan.

Stk. 3. Bestemmelserne i denne paragraf gælder ikke for landeveje.

§ 17.

Anvisning af vejlinie og terrænhøjder.

Stk. 1. Inden nogen bebyggelse eller væsentlig terrænregulering påbegyndes, kan kommunalbestyrelsen forlange en i henhold til byggelovens § 20 eller § 24 fastsat afstand fra vej midten til bebyggelsen på grunden såvel som dennes hidtidige skel mod vejen afsat af en landinspektør. Kommunalbestyrelsen kan derhos forlange, at bebyggelse og terræn i eller ved denne linie holdes i nærmere angivne koter.

Stk. 2. Det kan ved allerede bebyggede grunde kræves, at terrænet i fornødent omfang hæves op over den højeste påregnede vandrej sningskote i afvandingssystemet.

§ 18.

Hegn mod vej.

Stk. 1. Kommunalbestyrelsen bestemmer, hvorvidt et grundstykke skal hegnes mod

tilstødende vej i det omfang, i hvilket det ikke er bebygget umiddelbart i vejlinien, eller om grundens tilslutning til vejen skal ordnes på anden måde.

Stk. 2. Hegnets art og højde bestemmes af kommunalbestyrelsen under hensyn til grundens benyttelse.

Stk. 3. Ved bebyggelse af industriel art, oplagspladser o. lign. kan kommunalbestyrelsen fordrre anbragt hegn i fornøden højde og efter omstændighederne tillige beplantning indenfor hegnet for at dække udsigten til grunden.

Stk. 4. Hegn skal udføres af passende svært materiale og befæstes således i grunden, at det får den fornødne stabilitet. Hegn, der som følge af niveauforskel mellem vej og grund skal tjene som støttemur, må konstrueres med fornøden hensyntagen hertil.

Stk. 5. Levende hegn skal plantes i en sådan afstand fra vejlinien, ca. 30 cm, at det til enhver tid kan holdes indenfor denne og skal til enhver tid holdes i en sådan stand, at det efter kommunalbestyrelsens skøn ikke er til ulempe for færdslen eller hindrer udsynet for vejfarende. Nyplantet levende hegn kan forlanges forsynet med midlertidigt støttehegn af passende materiale og udførelse.

Stk. 6. Låge eller port i hegn må ikke indrettes til at åbnes ud over vejareal.

Stk. 7. Når ældre hegn skal fornyes, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at dette skal ske efter bestemmelserne i denne paragraf.

Stk. 8. Når der efter kommunalbestyrelsens bestemmelse ikke anbringes hegn mod vej, kan kommunalbestyrelsen fastsætte nærmere regler for anlæg, vedligeholdelse og renholdelse af arealet mellem vejen og bebyggelsen.

Stk. 9. Alle spørgsmål om anvendelsen af foranstående bestemmelser afgøres endeligt af kommunalbestyrelsen.

§ 19.

Private vejes nedlæggelse.

Stk. 1. Nedlæggelse af privat vejareal kan ske ved retningsplan i henhold til denne vedtægts § 15. Retningsplanen skal angive, hvorledes der skal forholdes med det frigjorte areal, derunder om det helt eller

delvis skal henlægges til private grunde, jfr. stk. 2, i hvilket tilfælde det går ind under de for området fastsatte byggebestemmelser. Ved retningsplanen bestemmes tillige, hvorledes der skal forholdes med mulige i vejarealet anbragte ledninger, kabler m. v., samt med de i vejen anvendte materialer.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen er bemyndiget til at foretage tilskødning af arealer, der fremkommer ved nedlæggelse af veje i henhold til denne paragraf. Skødeomkostningerne kan pålægges den, der får grundareal tillagt.

Stk. 3. Bestemmelserne i denne paragraf kan bringes i anvendelse på ældre vejarealer, der i henhold til § 13 ikke godkendes til bebyggelse.

Stk. 4. Nedlæggelse af vejareal som led i en regulering sker efter bestemmelserne i byggelovens kapitel 8.

Midlertidige bestemmelser.

§ 19 a.

Vejfortegnelse.

Stk. 1. Offentlige veje optages på kommunens vejfortegnelse. Private veje kan godkendes som færdselsarealer ved optagelse på samme fortegnelse. Det skal i begge tilfælde angives, hvorvidt vejen i henhold til denne vedtægts § 13 er godkendt til bebyggelse.

Stk. 2. Nye private og offentlige veje — bortset fra landeveje — skal for at kunne optages i vejfortegnelsen opfylde de i byggeloven og i denne vedtægt fastsatte bestemmelser. De ved vedtægtsens ikrafttræden eksisterende veje optages i vejfortegnelsen, hvorved dog bestemmelserne i § 13, stk. 4 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Ikke anlagte vejstrækninger, hvis udlæg er godkendt af kommunalbestyrelsen, optages i et særligt afsnit af vejfortegnelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen bestemmer, — for offentlige vejes vedkommende med vejbestyrelsens samtykke — hvorvidt bestemmelser, der af private måtte være truffet med hensyn til en grunds forhold til en vej eller med hensyn til adgang fra grunden til vejen, kan optages i vejfortegnelsen, samt hvilke lempelser eller fritagelser der i den anledning kan tilstås grundens ejer i forhold til det offentlige med hensyn til hans

deltagelse i vejens vedligeholdelse, belysning, renholdelse m. v.

Stk. 5. Vejfortegnelsen bringes til offentlighedens kundskab ved en af kommunalbestyrelsen udfærdiget offentlig bekendtgørelse. Efter udløbet af hvert kalenderår udfærdiges en ny offentlig bekendtgørelse om de i det forløbne år stedfundne ændringer i eller tilføjelser til vejfortegnelsen.

§ 19 b.

Arbejdsplan for anlæg af veje.

Kommunalbestyrelsen kan forlange, at anlæg af en privat vej skal ske i overensstemmelse med en af kommunalbestyrelsen godkendt arbejds- og detailplan, indeholdende angivelse af profiler, tilslutning til andre veje og afvanding, samt nærmere bestemmelser om den tekniske udførelse af anlægsarbejdet og de materialer, som skal anvendes derved.

§ 19 c.

Vejes udlæg med øget bredde.

Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at en privat vej skal udlægges med større bredde end i § 16 fastsat mod erstatning for det hertil fornødne grundareal, medmindre dette udlægges i medfør af en i henhold til § 16, stk. 2 eller ved særlig aftale truffen ordning. Kommunen skal derhos deltage i de samlede udgifter til vejens anlæg i henhold til størrelsen af det areal, hvormed vejen udvides udover de i § 16 angivne bredder.

Såfremt der ikke opnås enighed om størrelsen af erstatningen for udvidelsesarealet, fastsættes den af vurderingskommissionen.

§ 19 d.

Forholdet til vej ved byggeforetagender.

Stk. 1. Ved ethvert byggeforetagende påhviler det den byggende at træffe alle i forhold til arbejdets art og omfang fornødne foranstaltninger til afværgelse af fare eller ulempe for vejfarende.

Stk. 2. Dersom der ved kørsel i anledning af et byggeforetagende i kendelig grad forårsages slid på private veje, bestemmer kommunalbestyrelsen, hvilke særlige bidrag til istandsættelse og vedligeholdelse der skal pålægges den ejendom, på hvilken byggeriet udføres.

Stk. 3. Når der ved et byggeforetagende ønskes midlertidigt udøvet en ellers ikke tilladt råden over vejareal, herunder indretning af indkørsel til byggeplads over fortov, cyklesti eller ridesti, må andragende herom senest 3 dage forinden indsendes til kommunalbestyrelsen. Findes der indenfor et areal, som ønskes indhegnet, ledninger, kabler, standere el. lign., må andragendet ledsages af de fornødne særlige tilladelser fra vedkommende institutioner. Kommunalbestyrelsen afgør — for offentlige vejes vedkommende med vejbestyrelsens samtykke — hvorvidt og på hvilke vilkår en således ansgt råden kan tillades.

Stk. 4. En af kommunalbestyrelsen i henhold til stk. 3 meddelt tilladelse til særlig råden over vejareal skal, forinden arbejdet påbegyndes, forevises for vedkommende politimyndighed.

Stk. 5. Skønnes flytning af de i stk. 3 omhandlede ledninger, kabler, standere m. v. nødvendig i anledning af et byggeforetagende, eller sker der skade på disse, skal den byggende godtgøre kommunen eller anden vedkommende institution udgiften herved efter regning. Det samme gælder alle ved byggeforetagendet nødvendiggjorte ekstraordinære vejarbejder, som udføres ved kommunalbestyrelsens foranstaltning. Viser noget af de her omhandlede arbejder sig senere nødvendigt som følge af byggeforetagendet, påhviler refusionspligten i forhold til det offentlige den, der på det pågældende tidspunkt er ejer af ejendommen. Kommunens krav i henhold til ovenstående bestemmelser kan inddrives ved udpantning i henhold til byggelovens § 52.

Stk. 6. Når:

- a) den af kommunalbestyrelsen for tilladelse til en særlig råden over vejareal fastsatte frist er udløbet, eller
- b) byggeforetagendet er afsluttet, eller
- c) byggeforetagendet standses på en sådan måde, at forudsætningen for den under a. nævnte tilladelse skønnes bortfaldet,

er den byggende forpligtet til uopholdelig at ryddeliggøre og efter kommunalbestyrelsens nærmere anvisning at istandsætte vejareal, hvorover der har været rådet i anledning af byggeforetagendet.

Stk. 7. Ønskes arbejdskørsel til eller fra en byggeplads foretaget ad private veje, forholdes der i henhold til denne paragrafs stk. 2 efter følgende regler:

- a. anmeldelse skal senest 8 dage, forinden kørslen agtes påbegyndt, ske til kommunalbestyrelsen, hvis anvisninger i enhver henseende nøje må følges,
- b. anser den byggende de pågældende vejes vejrmæssige tilstand for utilfredsstillende, kan han samtidig med den under a. omhandlede anmeldelse anmode kommunalbestyrelsen om at lade foretage et skøn i så henseende,
- c. den i denne paragraf stk. 2 omhandlede istandsættelse og vedligeholdelse af de pågældende private veje kan efter kommunalbestyrelsens nærmere bestemmelse pålægges den byggende, således at denne straks skal foretage enhver fornøden istandsættelse efter nærmere anvisning,
- d. hvis en istandsættelse efter kommunalbestyrelsens skøn kun delvis bør pålægges den byggende, bestemmer kommunalbestyrelsen, hvilke særlige bidrag der skal pålægges denne, medens arbejdet iøvrigt gennemføres og bidrag pålignes efter vej vedtægtens bestemmelser.

Stk. 8. Undlader den byggende at udføre et ham i henhold til bestemmelserne i nærværende paragraf påhvilende arbejde, kan kommunalbestyrelsen lade arbejdet udføre for vedkommendes regning med udpantningsret i henhold til byggelovens § 52.

§ 19 e.

Uindhegnede arealer.

Med hensyn til istandsættelse, vedligeholdelse og belysning af uindhegnede arealer kan vejlovgivningens bestemmelser bringes til anvendelse. Dele af sådanne arealer, der har karakter af færdselsarealer, skal på kommunalbestyrelsens forlangende holdes åbne for almindelig færdsel, hvorhos kommunalbestyrelsen bestemmer, i hvilket omfang de for veje iøvrigt gældende bestemmelser skal finde anvendelse. De i denne paragraf indeholdte bestemmelser kan bringes til anvendelse også på de ved vedtægtens ikrafttræden bestående færdselsarealer af denne art.

§ 19 f.

Forskellig råden over veje.

Stk. 1. Kommunalbestyrelsen kan, når omstændighederne taler derfor og det iøvrigt er foreneligt med vejens bestemmelse at tjene som adgangs- og lysningsareal, tillade, at dele af en anlagt vejs grund udnyttes på anden måde. Kommunalbestyrelsen fastsætter de nærmere vilkår for en sådan særlig råden, derunder om der for samme skal erlægges afgift. Når afgift betinges med hensyn til privat vej, skal den efter kommunalbestyrelsens nærmere bestemmelse anvendes til delvis dækning af grundejernes udgifter til vejens istandsættelse, belysning og renholdelse. Tilladelse til en sådan særlig råden over offentlige vejes arealer kan kun gives med vejbestyrelsens samtykke og på de af denne fastsatte vilkår.

Stk. 2. Regler for anbringelse af udhængsskabe, skilte, markiser m. v. samt anden lignende råden over vejareal kan optages i et af kommunalbestyrelsen udfærdiget regulativ, der for de af dette omfattede offentlige vejes vedkommende skal tiltrædes af vedkommende vejbestyrelse.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen eller anden vedkommende myndighed kan lade foretage sådanne forandringer af vejens indretning eller anlæg, som skønnes nødvendige eller tilrådelige af færdselsmæssige eller andre almene hensyn, derunder hel eller delvis afspærring af en vej for gennemgående færdsel. Foretages der i så henseende foranstaltninger, for hvilke der ikke er forudsat bidragspligt for grundejerne i den almindelige vejlovgivning, skal de udføres uden udgift for dem.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan lade de til vej belysning nødvendige belysningslegemer med tilhørende ledninger anbringe på bygninger tilhørende private, såvel som de til ophængning af luftledninger i forbindelse med offentlige samfærdsels- eller forsyningsanlæg fornødne bærtråde samt mærker for nivellement, ledningsanlæg o. lign., alt for såvidt det kan ske uden væsentlig ulempe for ejendommens ejer eller brugere. Det samme gælder færdselstavler, når de anbringes i overensstemmelse med de i henhold til færdselsloven derom fastsatte regler.

Stk. 5. I de til private og offentlige veje — bortset fra landeveje — hørende arealer kan

der, selvom de kun er udlagt og endnu ikke anlagt som vej, nedlægges ledninger og kabler og anbringes lignende efter kommunalbestyrelsens skøn nødvendige eller hensigtsmæssige anlæg, ligesom ejere af uanlagte veje er pligtige at tilstede adgang til disse i det omfang, som er fornødent til foretagelse af eftersyn og istandsættelse af de pågældende anlæg. Såfremt der ikke foreligger overenskomst med hensyn til mulig erstatning for skader, der måtte forvoldes i sådan anledning, afgøres spørgsmålet desangående, for såvidt det ikke henhører under vandløbslovgivningen, af vurderingskommissionen. Nødvendiggør nedlægning af ledninger eller kabler, at stikledninger til andre i vejen anbragte ledninger omlægges, kan ejerne af de pågældende ejendomme ikke modsætte sig dette.

§ 19 g.

Gadenavne og husnumre.

Stk. 1. Navngivning af veje sker i overensstemmelse med vejlovgivningens regler herom. Disse kan også bringes til anvendelse på færdselsarealer, der danner adgang til bebyggelse.

Stk. 2. Nærmere forskrifter angående navngivning af veje, tildeling af husnumre samt udførelse, anbringelse og belysning af skilte med vejnavne, husnumre og matrikelnumre, kan fastsættes i et af kommunalbestyrelsen udfærdiget regulativ. Anbringelse og vedligeholdelse af vej navneskilte og påligning af de dermed forbundne udgifter kan ske efter vejlovgivningens regler om vejens istandsættelse.

§ 19 h.

Forsåvidt der i vejlovgivningen eller i en i medfør af denne udfærdiget vedtægt optages bestemmelser svarende til de i §§ 19 a—h indeholdte, udgår disse af denne vedtægt efter nærmere bestemmelse derom i vej vedtægten.

§ 20.

Opholdsarealer.

Stk. 1. De i bygge-loven foreskrevne opholdsarealer skal såvidt muligt være således beliggende, at de i sommerhalvåret kan blive solbeskinnet. De skal på passende måde holdes adskilt fra færdselsarealer og andre nyttearealer og kan af kommunalbestyrelsen

forlanges beplantet og forsynet med bænke og lignende udstyr.

Stk. 2. Opholdsarealer, derunder legepladser, tillige med deres beplantning, udstyr og hegn, samt arealer, der tjener til færdsel for bebyggelsens brugere eller andre, skal vedligeholdes i forsvarlig stand, så at de farefrit kan anvendes efter deres bestemmelse.

Stk. 3. For anden bebyggelse end beboelsesbygninger med indtil 4 lejligheder kan betinges, at opholdsarealerne anlægges efter en af kommunalbestyrelsen godkendt plan for deres indretning og anvendelse, beplantning, udstyr og indhegning.

§ 21.

Særlige anlæg af opholdsarealer.

Stk. 1. Når det som følge af en grunds størrelse eller form eller beliggenhed i forhold til ældre bebyggelse ikke er muligt i forbindelse med dens bebyggelse i overensstemmelse med en tilfredsstillende helhedsplan at tilvejebringe de foreskrevne opholdsarealer på grunden, kan kommunalbestyrelsen enten:

- a. give midlertidig lempelse med hensyn til kravet herom, når der sikres en forpligtelse for den til enhver tid værende ejer af ejendommen til at medvirke til en samlet ordning af de ubebyggede arealer i forbindelse med ændring af bebyggelsen på nabogrundene eller af disses gårdforhold i henhold til byggelovens § 29, eller:
- b. godkende en ordning, hvorefter opholdsarealet sikres som et for flere grunde fælles areal, der i størrelse, form og beliggenhed er tilstrækkeligt til at opfylde forskrifterne for alle grundenes vedkommende, derunder i henseende til adgang fra de enkelte grunde til arealet.

Stk. 2. Når særlige forhold taler derfor, kan opholdsarealet undtagelsesvis tillades tilvejebragt på et overdækket eller efter omstændighederne hævet gårdareal eller tagareal.

§ 22.

Arealer til brandsikring.

Stk. 1. De til fremføring af brandvæsenets redningsmateriel og til sikring iøvrigt af dets redningsvirksomhed nødvendige dele af det ubebyggede areal skal anlægges og befæstes

efter kommunalbestyrelsens godkendelse. Nærmere forskrifter herom kan fastsættes i et af kommunalbestyrelsen efter forhandling med vedkommende brandmyndighed udfærdiget regulativ.

Stk. 2. Sådanne arealer skal stedse holdes ryddelige og må ikke anvendes på nogen måde, såsom til parkering eller oplagring af varer, affald eller andet, der efter brandmyndighedens skøn kommer i strid med deres formål.

Stk. 3. Ved de i bygningsvedtægtens § 3 omhandlede bebyggelser skal anlægget, indretningen og befæstelsen af de i stk. 1 og 2 omhandlede arealer i hvert enkelt tilfælde godkendes af kommunalbestyrelsen og af vedkommende brandmyndighed.

§ 23.

Parkeringsareal og holdeplads.

Stk. 1. Ved bygninger, der indeholder mere end 4 beboelseslejligheder, eller som indeholder forretningslokaler, værksteder o. lign., skal der findes et på passende måde dertil indrettet, let tilgængeligt sted, hvor cykler, trækvogne o. lign. midlertidigt kan henstilles.

Stk. 2. Ved større forretnings- eller værkstedsbygninger samt ved de øvrige i bygningsvedtægtens § 3 omhandlede bygninger eller lokaler skal indretning af parkerings- og holdeplads også for automobiler i hvert enkelt tilfælde godkendes af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Angående anlæg af parkeringsarealer og holdepladsarealer kan nærmere forskrifter gives i et af kommunalbestyrelsen udfærdiget regulativ, hvorved bestemmelser, som måtte blive udfærdiget i medfør af brandvedtægten, bliver at iagttage.

§ 24.

Adgang fra vej til ubebygget areal.

Stk. 1. Fra vej til en ejendoms ubebyggede areal skal være en adgang eller tilkørsel, der i henseende til beliggenhed, retning, bredde og højde skal godkendes af kommunalbestyrelsen under hensyntagen til bebyggelsens art og færdslen på de tilstødende veje. Brandvæsenets redningsmateriel skal **til** enhver tid uhindret kunne indføres på grunden.

Stk. 2. Port eller gennemkørsel, der er krævet i henhold til stk. 1, skal, hvor særlige forhold ikke gør sig gældende, have mindst 2,8 m fri bredde og 3,2 m fri højde.

Stk. 3. Gennemgang eller passage, der er krævet i henhold til stk. 1, skal overalt have mindst 1,25 m fri bredde og 2,4 m fri højde og må ikke uden særlig tilladelse have gulvet beliggende under eller over terræn.

Stk. 4. Port eller gennemgang skal være omgivet af brandfri væg og loftet mindst være forsynet med puds med indlæg af galvaniseret trådvæv. I væg, loft eller gulv må der ikke uden særlig tilladelse anbringes dør, vindue eller anden åbning. Denne regel gælder også for indkørsler og passager, når disse helt eller delvis begrænses af mur.

Stk. 5. Den foreskrevne adgang fra vej til gård skal til enhver tid være tilstrækkeligt belyst og farbar for fri og uhindret passage og må ikke udnyttes på nogen måde, såsom til parkerings- eller studeplads, udsalg, oplagring el. lign., der kommer i strid med formålet for dens indretning. Aflåsning af porte, der er udført af jerngitterværk el. lign., må af brandmæssige hensyn kun finde sted efter særlig tilladelse. Disse bestemmelser gælder også de før denne vedtægts ikrafttræden indrettede adgange. Tilstedeværende hindringer for fri og uhindret passage i sådanne, f. eks. afvisersten, kan kræves fjernet.

§ 25.

Gårdkælder.

Stk. 1. Når omstændighederne taler derfor, og formålet med bestemmelserne i §§ 20—24 ikke derved tilsidesættes, kan kommunalbestyrelsen tillade, at der under en ejendoms frie areal indrettes kælder på nærmere fastsatte betingelser, hvorved det i al fald bliver at iagttage:

- overdækningen skal med hensyn til styrke, vandtæthed, brandsikkerhed og betryggelse for færdsel være fyldestgørende,
- der skal tilvejebringes afløb fra overfladen og iøvrigt træffes fornøden foranstaltning til forhindring af vands indtrængen i kælderen,
- den indvendige højde skal være mindst 2 m, ligesom der kan kræves tilvejebragt fornøden ventilation. Kælderen

må ikke uden særlig tilladelse indrettes til opvarmning og må kun benyttes til lagerrum o. lign., herunder dog ikke til oplagring, hvorved der udvikles ilde-lugt eller skadelige luftarter,

- der må ikke uden særlig tilladelse indrettes direkte forbindelse mellem gårdkælder og huskælder og kun mod betryggende, brandtekniske sikkerhedsforanstaltninger.

Stk. 2. Når omstændighederne taler derfor, kan det tillades, at gårdkælderens overdækning hæves indtil 1,5 m over det omgivende terræn.

Stk. 3. Gårdkælder skal medregnes ved opgørelsen af bebyggelsens etageareal, når ikke andet godkendes af kommunalbestyrelsen.

§ 26.

Grundkredse.

Kommunen indeles i følgende grundkredse:

1. grundkreds begrænses af:
2. grundkreds begrænses af:

§ 27.

Udnyttelsesgrader.

Stk. 1. Udnyttelsesgraden må, når andet ikke godkendes i henhold til stk. 2 og 3, ikke overstige:

1. grundkreds 0,20,
2. grundkreds 0,40.

Stk. 2. a) Når bebyggelsen i hvert enkelt tilfælde udføres på grundlag af en bebyggelsesplan, hvis udstrækning og indhold godkendes af kommunalbestyrelsen, og ved hvilken der sikres bebyggelsen de i bygge-loven foreskrevne friarealer og afstandsforhold, kan kommunalbestyrelsen tillade følgende udnyttelsesgrader:

1. grundkreds indtil 0,40,
2. grundkreds indtil 0,80.

b) Når særlig vanskelige bebyggelsesforhold begrunder det, kan disse udnyttelsesgrader inden for de i litr. c nævnte områder og iøvrigt under den under litr. a anførte forudsætning tillades øget til 0,50, forsåvidt angår 1. grundkreds, og til 1,00, forsåvidt angår 2. grundkreds.

c) Bestemmelserne i litr. b er anvendelige inden for følgende områder:

- i 1. grundkreds:
- i 2. grundkreds:

Stk. 3. a. Inden for de områder, der i henhold til denne vedtægts § 9, stk. 3, er udlagt til erhvervsbebyggelse, kan kommunalbestyrelsen tillade udnyttelsesgrader indtil 1,50.

b. Inden for de områder, der i henhold til § 10 er udlagt til blandet bebyggelse, kan kommunalbestyrelsen tillade udnyttelsesgrader indtil 1,25, når bebyggelsen udføres i henhold til en bebyggelsesplan, der er godkendt af kommunalbestyrelsen, og ved hvilken der sikres en sådan begrænsning og regulering af boligbebyggelsens omfang og beliggenhed, at der opnås tilfredsstillende friarealer og afstandsforhold for denne.

§ 28.

Bebyggelsens højde- og afstandsforhold.

Stk. 1. Når ikke andet godkendes i henhold til stk. 2, gælder:

- a. I 1. grundkreds må ingen bebyggelse opføres med mere end 2 etager, og ingen del af en bygnings ydermure eller tag være hævet mere end 8,5 m over det omgivende terræn.
- b. I 1. grundkreds skal al bebyggelse udføres fritliggende, d. v. s. være fjernet mindst 2,5 m fra skel. Herfra undtages garager, skure og mindre udhuse uden ildsted, når disse bygningers højde i skel ikke overstiger 2,5 m, og deres flademål ikke overstiger 25 m².
- c. I 2. grundkreds kan bebyggelsen uden begrænsning af etageantallet opføres i de i følge byggeloven tilladte højder, og bebyggelsen kan opføres sluttet, når fritstående gavle og bagmure udføres efter kommunalbestyrelsens nærmere godkendelse i bedst mulig overensstemmelse med det samlede bybillede, og tilsvarende bebyggelse på nabogrunden iøvrigt kan påregnes inden for overskuelig fremtid.

Stk. 2. a. I retningsplaner samt i de i § 27, stk. 2 og 3 omhandlede, godkendte bebyggelsesplaner kan bestemmelserne i stk. 1 a og b tillades fraveget, når det påses, at ingen bebyggelses højde overstiger, hvad

der må anses for rimeligt under hensyn til bebyggelsens art og beliggenhed eller — i allerede bebyggede områder — til den i området værende bebyggelse, og når iøvrigt afstands- og højdebestemmelserne i byggelovens § 27, stk. 2, overholdes.

b. I sådanne planer kan endvidere fastsættes begrænsninger af højderne i følge stk. 1, c, eller træffes bestemmelser om bygningernes opførelse til ensartede højder for at sikre en passende indbyrdes overensstemmelse mellem bygningerne på forskellige grunde eller mellem ny bebyggelse og allerede bestående bebyggelse på samme eller andre grunde.

Stk. 3. Ved beregning af den tilladelige højde i medfør af byggelovens § 27 må i intet tilfælde regnes med større vej bredde end 20 m, medmindre kommunalbestyrelsen godkender andet. Kommunalbestyrelsen kan tillade, at afstanden måles i forhold til fastsatte udvidelses- eller byggelinier.

Stk. 4. Afstanden måles som bestemt i byggelovens § 27. Når der inden for et grundstykke findes større niveauforskelle, eller når grundstykket grænser til flere veje med forskellig terrænhøjde, kan kommunalbestyrelsen fastlægge flere niveauplaner for samme grundstykke. Herved skal iagttages, at niveauplaner for to bygninger, hvis indbyrdes beliggenhed er af betydning for deres lysforhold, ikke får større højdeforskel end 1 m.

Stk. 5. Over lovligt bygningsprofil kan:

- a. brandkamme, skorstene og tagkviste opføres, når de derom givne forskrifter overholdes.
- b. Trappehuse, elevatorskakte, ventilationsanlæg, tårn- og gavlparterier, frontoner, spir, skilte, lysreklamer o. lign. opføres med kommunalbestyrelsens godkendelse i hvert enkelt tilfælde, når praktiske, arkitektoniske eller andre rimelige hensyn taler derfor.

Stk. 6. For de i denne vedtægts § 3, stk. 1 omhandlede bebyggelser kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde tillade en større højde end iøvrigt hjemlet.

§ 29.

Indadgående hjørner.

Stk. 1. De i byggelovens § 27 foreskrevne bygningsafstande til skel eller til anden

bebyggelse på samme grund kan kræves forøget, når dette er nødvendigt for at opnå forsvarlige lysadgangsforhold for vinduer i ydermure, der er mere end 4 m høje, og som danner et nordvendt indadgående hjørne med en vinkel på under 120°. Et hjørne anses for nordvendt, når hjørnevinklens halveringslinie afviger mindre end 60° fra nordretningen.

Stk. 2. De i byggeloven foreskrevne bygningsafstande kan lempes med hensyn til den indbyrdes afstand mellem mure, der danner et indadgående hjørne på mindre end 90°, når dette ikke er nordvendt.

§ 30.

Lempelser af afstande.

Stk. 1. Ved godkendelse af en fælles bebyggelsesplan for forskellige ejendomme kan der bortses fra bestemmelserne i byggelovens § 27 om bygningsafstande til skel, når det sikres, at afstanden mellem bygningerne ikke bliver ringere end bestemt i loven for bebyggelser på samme grund.

Stk. 2. Lempelser af de i byggeloven foreskrevne bygningsafstande til anden bebyggelse på samme grund kan indrømmes for mure eller dele af sådanne:

- i hvilke der ikke er anbragt vinduer eller kun vinduer til trappe, køkken, birum (jfr. byggelovens § 30, stk. 2 b), lager- og arkivrum (sammes § 30, stk. 2 c), eller lignende rum, beregnet til kortvarigt ophold, eller
- i hvilke der er anbragt vinduer til andre rum, når disse dog får tilfredsstillende lysadgang gennem andre vinduer.

Stk. 3. Når rimelige hensyn taler derfor, og lysforholdene ikke derved væsentligt forringes, kan det tillades, at en gavlmurs afstand til skel eller byggelinie bestemmes i forhold til højden af et vandret plan, der skærer gavltrekanten i dennes halve højde.

Stk. 4. Den for afstandsforholdet bestemmende højde af en mur kan, når omstændighederne taler derfor, tillades beregnet:

- Når muren vender imod et overbygget areal, fra et niveau plan i overbygningens højde,
- Når der i den underste del af muren intet vindue findes, eller kun findes vinduer til

rum af den i stk. 2 omhandlede art, fra guldplanet i de rum, for hvilke afstandsforholdet skal overholdes.

Stk. 5. Midlertidig lempelse af foreskrevne bygningsafstand til en ved vedtægtens ikrafttræden bestående bebyggelse på samme eller på anden grund kan tilstås, når foreskrevne afstandsforhold kan forventes tilvejebragt inden for en overskuelig tid ved bebyggelse i henhold til en godkendt bebyggelsesplan.

§ 31.

Bebyggelsens ydre fremtræden.

Stk. 1. Alle frie ydersider af en bygning skal udføres af sådant materiale og behandles således, f. eks. ved fugning eller pudning, at de fyldestgør bestemmelserne i byggelovens § 33, stk. 1. Fritagelse herfor kan meddeles, når omstændighederne taler derfor, navnlig når det drejer sig om et midlertidigt forhold.

Stk. 2. Blotlægges en skelmur som følge af fjernelse af en tilstødende bygning, påhviler den i stk. 1 omhandlede pligt ejeren af den blotlagte mur.

Stk. 3. Det kan tillades, at en i naboskel beliggende mur ud over skellinien forsynes med en foroven afsluttende gesims af brandfrit materiale med eventuelt dertil hørende tagrende, men uden anbringelse af nedløbsrør. Når naboen ved de pågældende bygningsdele hindres i noget byggeforetagende på egen grund, eller når de i særegne tilfælde iøvrigt skønnes at være til væsentlig ulempe for naboen, skal de fjernes, og derved nødvendiggjorte ændringer af tagform og vandafledning udføres af ejeren.

Stk. 4. Facadearbejder, herunder pudning og maling af facader, må kun udføres med godkendelse af kommunalbestyrelsen, der kan kræve sig forelagt farveprøve af puds eller maling.

Stk. 5. Opførelse af nye eller mere omfattende ydre forandring af eksisterende bebyggelse på grunde, der er beliggende ved torve, pladser, boulevarder, særlig brede veje, kaj gader og lignende steder, samt ved sådanne veje, hvor bebyggelsen frembyder særprægede skønhedsværdier, må kun udføres med kommunalbestyrelsens godkendelse i henhold til byggelovens § 33, stk. 2. Inden endeligt byggeandragende indsendes,

kan kommunalbestyrelsen til foreløbig godkendelse kræve indsendt skitseforslag, der viser, hvorledes den arkitektoniske tilslutning til den eksisterende bebyggelse er tænkt løst, således at det er muligt at skønne over, hvorvidt der er taget behørigt hensyn i så henseende. Dette gælder også bebyggelse mod arealer, der efter vedtægten skal holdes frie. Skønnes det, at ovennævnte hensyn ikke på tilfredsstillende måde er varetaget, kan kommunalbestyrelsen nægte byggesagen fremme. Nægtelsen skal gives en begrundelse, der så vidt muligt kan være vejledende for den byggende ved projektets omarbejdelse.

§ 32.

A Imindelige bygnings fremspring.

Stk. 1. Ud over en grænselinie mod vej, bortset fra landeveje, eller ud over de i byggelovens §§ 20 og 24 omhandlede udvidelseslinier, hvor sådanne er pålagt, kan der anbringes de nedenangivne bygningsdele:

1. Bygningsfundamenter kan gives et fremspring af indtil:
 - a) 35 cm, når fundamentets overkant ligger mindst 50 cm under fortovets niveau,
 - b) 60 cm, når overkanten ligger mindst 1,25 m under fortovets niveau,
 - c) 80 cm, når overkanten ligger mindst 2 m under fortovets niveau.
2. Sokler med en højde af ikke over 1,5 m kan tillades med et fremspring af indtil 10 cm, når hensynet til færdselsforholdene ikke taler derimod.
3. Hovedgesims og tagudhæng med tagrende kan gives et samlet fremspring af indtil 80 cm, når de anbringes i en højde af mindst 2,8 m.
4. Tagedløb kan gives et fremspring af indtil 20 cm.
5. Bånd, vinduesindfatninger, sålbænke o. lign. kan gives indtil 15 cm fremspring.
6. Udvendige trapper kan med vedkommende vejbestyrelses samtykke gives indtil 25 cm fremspring, når der mellem trappens nederste kant og fortovets yderkant bliver en afstand af mindst 1,25 m. Nuværende trapper med større fremspring end 50 cm skal i tilfælde af fortovets omlægning i henseende til niveau eller bredde forandres i overensstemmelse med foranførte regler, hvorfra dog,
 - a) Indfatningsmuren må højst have 25 cm tykkelse og skal nøjagtig i fortovets plan og med samme fald som dette afdækkes med indfatningssten af slidfast materiale.
 - b) Lysåbningen skal afdækkes nøjagtigt i fortovets plan med rist eller lignende til formålet svarende godkendt konstruktion, efter omstændighederne forsynet med værn ind imod vinduet. Tilsvarende bestemmelse gælder, hvor lyskasser anbringes på færdselsareal på privat grund. Ved hovedfærdselsårer såvel som ved alle veje i 1. grundkreds kan der til afdækningen kræves anvendt prisme-glas.
 - c) Lyskassens bund må højst føres 1 m ned under fortovets niveau og skal være beliggende mindst 1 m over kældergulvet. Afvigelse herfra kan, når omstændighederne taler derfor, indrømmes af kommunalbestyrelsen.
 - d) Lyskasser må ikke uden særlig tilladelse gives større bredde end det pågældende vindue.
 - e) Ved butiksruder, der er gennemgående fra stue- til kælderetage, kan foruden det under b nævnte værn kræves anbragt forsvarligt værn foran butiksruden.
 - f) Lyskasser kan forlanges forsynet med forsvarligt afløb og skal til enhver tid holdes tilbørligt rene.
 - g) Når en lyskasse ikke længer benyttes efter sin hensigt, kan den forlanges fjernet og vejen retableret.
 - h) De under b, e, f og g anførte bestemmelser kan bringes i anvendelse ved allerede bestående bebyggelse. Det samme gælder bestemmelsen under a om indfatningsmurens afdækning.
7. Lyskasser, t jenende til at skaffe lys til vinduer, der er ført ned under fortovet, kan under samme forudsætning som i pkt. 6 angivet gives et fremspring af indtil 50 cm, målt i lysåbningen. Løvrigt gælder for deres anbringelse følgende regler:
 - a) Indfatningsmuren må højst have 25 cm tykkelse og skal nøjagtig i fortovets plan og med samme fald som dette afdækkes med indfatningssten af slidfast materiale.
 - b) Lysåbningen skal afdækkes nøjagtigt i fortovets plan med rist eller lignende til formålet svarende godkendt konstruktion, efter omstændighederne forsynet med værn ind imod vinduet. Tilsvarende bestemmelse gælder, hvor lyskasser anbringes på færdselsareal på privat grund. Ved hovedfærdselsårer såvel som ved alle veje i 1. grundkreds kan der til afdækningen kræves anvendt prisme-glas.
 - c) Lyskassens bund må højst føres 1 m ned under fortovets niveau og skal være beliggende mindst 1 m over kældergulvet. Afvigelse herfra kan, når omstændighederne taler derfor, indrømmes af kommunalbestyrelsen.
 - d) Lyskasser må ikke uden særlig tilladelse gives større bredde end det pågældende vindue.
 - e) Ved butiksruder, der er gennemgående fra stue- til kælderetage, kan foruden det under b nævnte værn kræves anbragt forsvarligt værn foran butiksruden.
 - f) Lyskasser kan forlanges forsynet med forsvarligt afløb og skal til enhver tid holdes tilbørligt rene.
 - g) Når en lyskasse ikke længer benyttes efter sin hensigt, kan den forlanges fjernet og vejen retableret.
 - h) De under b, e, f og g anførte bestemmelser kan bringes i anvendelse ved allerede bestående bebyggelse. Det samme gælder bestemmelsen under a om indfatningsmurens afdækning.
8. Porte og døre samt skodder, vinduer, luger m. v., hvis underkant ikke er holdt

i en højde af mindst 2,2 m over terrænet, må ikke indrettes til at åbnes udover gade eller færdselsareal på privat grund. Undtagelse herfra kan tillades, når der træffes foranstaltning til betryggelse af uhindret passage.

Stk. 2. På bygninger ved landeveje er de foranstående bestemmelser kun anvendelige med vejbestyrelsens (amtsrådets) samtykke, der udkræves til, at bygninger eller dele af disse (herunder op- eller nedgange), faste genstande, skilte eller lignende opføres eller anbringes på vejarealet eller udover dette eller over en i medfør af lov nr. 275 af 28. november 1928 fastsat byggelinie.

§ 33.

Særlige bygningsfremspring.

Stk. 1. Når det er begrundet i praktiske eller arkitektoniske hensyn, og når færdselsforholdene ikke taler derimod, kan nedenævnte bygningsdele tillades anbragt ud over en grunds grænselinie mod vej, jfr. § 32:

Stk. 2. Altaner, hvis bund er hævet mindst 2,8 m over fortovet, kan tillades givet et fremspring af indtil 1 m på veje med en bredde af fra 10 m til 16 m og af indtil 1,25 m på veje med en bredde af over 16 m, jfr. endvidere stk. 5. De skal holdes i en afstand af mindst 1,5 m fra naboskel, jfr. dog stk. 6. Indretninger eller genstande, som anvendes til deres udstyr, beplantning m. v., må ikke være til mispryd eller frembyde fare.

Stk. 3. Karnapper, hvis underkant er hævet mindst 2,8 m over fortovet, kan tillades givet et fremspring af indtil 60 cm på veje med en bredde af fra 12,5 m til 16 m og af 1 m på veje med en bredde af over 16 m, jfr. endvidere stk. 5. De skal holdes i en afstand af mindst 1,5 m fra naboskel, jfr. dog stk. 6, og deres bredde må sammenlagt ikke udgøre mere end y_3 af den pågældende facades længde.

Stk. 4. Udhængstage kan, når de holdes i en højde af mindst 2,8 m over fortovet, tillades på nærmere i hvert enkelt tilfælde fastsatte vilkår.

Stk. 5. De i stk. 2, 3 og 4 omhandlede altaner, karnapper og udhængstage skal holdes i en afstand fra fortovets yderkant af mindst 1,25 m, hvis deres højde over fortovet ikke er mindst 4 m. På veje, hvor

sporvogns- eller omnibilkørsel kræver det, skal sidstnævnte højde være mindst 6 m.

Stk. 6. Når en bebyggelse opføres efter en fælles bebyggelsesplan, kan kommunalbestyrelsen tillade, at de i stk. 2 og 3 omhandlede afstande til naboskel fraviges.

Stk. 7. Indgangspartier, søjler, pilastre o. lign. kan tillades på nærmere i hvert enkelt tilfælde fastsatte vilkår.

Stk. 8. Facadebeklædninger kan — dog kun på før vedtægtens ikrafttræden opførte bebyggelser — tillades givet et fremspring af indtil 12 cm på nærmere i hvert enkelt tilfælde fastsatte vilkår.

Stk. 9. Bestemmelsen i § 32, stk. 2, gælder også de i denne § omhandlede fremspring.

§ 34.

Beboelseslejlighed.

Stk. 1. En beboelseslejlighed skal have en indvendig højde af mindst 2,5 m og skal indeholde mindst eet opholdsrum med et gulvareal af ikke under 15 m².

Stk. 2. Når en beboelseslejlighed består af flere opholdsrum, eller det sikres, at den kun benyttes af enlige personer uden husstand, kan kommunalbestyrelsen tillade de i stk. 1 indeholdte bestemmelser fravegne for enkelte rums vedkommende, når lejligheden som helhed frembyder så gode forhold, at den fyldestgør formålet i følge byggelovens § 31, stk. 1.

Stk. 3. Ingen del af en beboelseslejlighed må have gulvet liggende mindre end 20 cm over det omgivende terræn.

Stk. 4. Til enhver beboelseslejlighed skal høre køkken, klosetrum samt de fornødne udenomsrum. Kravet om køkken kan, når forholdene taler derfor, frafaldes, når der på en af kommunalbestyrelsen godkendt måde indrettes fælles køkken for flere beboelseslejligheder, eller lempes, således at de enkelte lejligheder tillades forsynet med mindre kogerum (tekøkken). Når lejligheden beboes af højst 2 personer, kan køkkenets gulvareal uanset bestemmelsen i § 35, pkt. 5, tillades indskrænket til 4 m².

Stk. 5. De til en beboelseslejlighed hørende rum må kun udlejes til selvstændig benyttelse (logerende, kontor el. lign), såfremt de for lejligheden som sådan gældende bestemmelser ikke derved tilsidesættes.

Stk. 6. Pensionater, hotel garnis, klinikker og lignende virksomheder, der ikke falder ind under bestemmelserne i § 3, stk. 1, skal indrettes efter kommunalbestyrelsens forskrifter i hvert enkelt tilfælde.

Stk. 7. De til en beboelseslejlighed hørende opholds- og arbejdsrum skal, for så vidt ikke andet følger af foranstående bestemmelser, fyldestgøre forskrifterne i § 35.

Stk. 8. Når enkelte til en beboelseslejlighed hørende rum ikke står i umiddelbar forbindelse med denne, såsom gæste- eller pigeværelser, vaske- eller strygerum el. lign., skal der være en i hvert enkelt tilfælde godkendt trappeadgang, og sådanne rum må ikke udlejes til selvstændig beboelse.

§ 35.

Egentlige opholds- og arbejdsrum.

De i byggelovens § 30, stk. 2 a, omhandlede rum bestemt til varigt dag- eller natophold for mennesker, skal foruden at opfylde lovens og denne vedtægts andre bestemmelser såvel som iøvrigt i lovgivningen for sådanne rum givne forskrifter, indrettes i overensstemmelse med nedenstående bestemmelser:

1. Gulvet må ikke ligge højere, end at den øverste etage kan nås ved hjælp af brandvæsenets stiger. Denne højdebestemmelse kan af kommunalbestyrelsen ændres eller en yderligere højde i det enkelte tilfælde tillades, når særlige brandtekniske sikringsforanstaltninger skønnes at gøre det tilstedeligt.
2. På hanebjælkelag af træ eller på mansardbjælkelag, der hviler på trækonstruktion, må ikke indrettes rum bestemt til natophold for mennesker, og andre opholdsrum eller arbejdsrum kun efter særlig tilladelse.
3. Rum til natophold eller anden egentlig beboelse for mennesker må ikke have gulvet beliggende lavere end 20 cm over det omgivende terræn. Rum til arbejdsformål eller lignende begrænset dagophold kan tillades indrettet i kældere på betingelse af, at kælderen ved dræning eller på anden fyldestgørende måde er beskyttet med fugtighed fra grunden. Gulvet i sådanne kælderrum må ikke uden særlig tilladelse ligge mere end 1,5 m under terrænet.
4. Højden fra gulv til loft skal være mindst 2,5 m. I enfamiliehuse kan beboelsesrum tillades indrettet med mindst 2,3 m loftshøjde i almindelige, fulde etager og med mindst 2,2 m i tagetager, når de enkelte rum — derunder køkken — får et rumindhold af mindst 15 m³, og når beboelsesforholdene iøvrigt skønnes at blive tilfredsstillende, jfr. også § 34, stk. 2.
5. Ethvert opholds- eller arbejdsrum, derunder køkkener, skal med den i § 34, stk. 4, sidste pkt. hjemlede undtagelse have mindst 6 m² gulvareal. I rum med skråvægge skal loftsarealet i foreskrevne højde udgøre mindst halvdelen af det foreskrevne gulvareal. Højden mellem gulv og skråvæg må over det foreskrevne gulvareal ikke være under 1 m. Fast køkkeninventar samt gasbord må ikke indskrænke gulvarealet til mindre end halvdelen af foreskrevet gulvareal.
6. Ved installation af w. c. i en ældre bygning kan køkkenets gulvareal tillades indskrænket til 4 m², når forholdene i lejligheden som helhed taler derfor.
7. Ethvert opholds- eller arbejdsrum, derunder køkkener, skal være forsynet med mindst eet velbelyst vindue, indrettet til at åbnes til fri luft og med et lysningsareal (indvendigt karm mål) svarende til mindst 10 pct. af rummets gulvareal. Hvor lysforholdene findes mindre gode, kan lysningsarealet kræves forøget eller rummets udformning ændret. Vinduet skal være indrettet med mindst een lodret, ikke under 50 cm bred og 1 m høj, sidehængt og oplukkelig ramme, anbragt i passende højde over gulvet. I fritliggende huse med ikke over 2 etager kan kravet til den oplukkelige rammes størrelse lempes.
8. Tekøkkener, som benyttes i tilslutning til kontor, butik eller lignende lokale, samt værkmasterkontorer, billetkontorer og lignende rum, som anvendes i tilslutning til anden virksomhed, kan tillades indrettet med mindre højde, lysning og gulvareal end i pkt. 4, 5 og 7 angivet, når rummene forsynes med godkendt ventilation.
9. Ethvert vindue skal være indrettet på

en sådan måde, at der bliver forsvarlig adgang til vinduespuddning.

10. Den foreskrevne lysadgang kan endvidere tilvejebringes ved ovenlys, når dette er indrettet efter de forskrifter, som derom måtte gives i det i medfør af byggelovens § 8 udfærdigede bygningsreglement. Hvor anvendelse af ovenlys tillades, vil kravet om lysningsareal kunne lempes efter forholdene i hvert enkelt tilfælde.
11. Rummet skal kunne forsynes med godkendt opvarmningsindretning.
12. Alle rum med gasinstallation og alle køkkener skal forsynes med aftræk 10x15 cm ført op over taget. Køkkener, hvis gulvareal er under 6 m², må ikke opvarmes ved kakkelovn eller andet iltforbrugende ildsted.
13. Alkover kan tillades indrettet, når de i deres fulde bredde og højde — bortset fra en eventuel drager — er i fri og åben forbindelse med det tilstødende opholdsrum.

§ 36.

Birum.

De i byggelovens § 30, stk. 2 b, omhandlede rum skal foruden at opfylde de i bygge-loven, i denne vedtægt og i bygningsreglementet såvel som andet sted i lovgivningen for sådanne rum givne forskrifter, indrettes i overensstemmelse med nedenstående bestemmelser:

1. Rummet skal fyldestgøre de for egentlige opholdsrum og arbejdsrum i § 35, pkt. 1 og 4, fastsatte bestemmelser.
2. Rummet skal, når ikke andet godkendes, have en højde fra gulv til loft af 2,5 m.
3. Rummet skal forsynes med den under hensyn til dets benyttelse nødvendige lys- og lufttilførsel.
4. Opvarmning, dog ikke ved kakkelovn eller andet iltforbrugende ildsted, kan tillades, selv om rummet ikke er forsynet med vindue til fri luft, når rummet forsynes med en tilstrækkelig ventilation.
5. Vaske- og strygerum til almindelig husbrug kan indrettes med en indvendig højde på mindst 2,2 m, hvoraf for kælderrums vedkommende mindst 30 cm

over det omgivende terræn. Rummene skal forsynes med et til fri luft oplukkeligt vindue med et lyningsareal (indvendigt karmsmål), svarende til mindst 10 pct. af det pågældende rums gulvareal, der skal være mindst 6 m². Gulve i vaskerum skal udføres i vandtæt konstruktion. I bygninger med indtil 3 beboelseslejligheder kan den indvendige højde i vaske- og strygerum til almindelig husbrug samt i rum til husflid, billardværelse o. lign. nedsættes til mindst 2 m, og vinduet kan uanset gulvarealet tillades udført med 0,6 m² lysningsareal (indvendigt karmsmål), når forholdene mellem vinduets højde og bredde iøvrigt kan godkendes af bygningsmyndigheden. I bygninger, der indrettes til bolig for kun een familie, kan yderligere ses bort fra bestemmelsen om, at loftet i de pågældende skal ligge mindst 30 cm over det omgivende terræn, når der i rummene på anden måde tilvejebringes tilstrækkeligt gode lysforhold.

6. For så vidt der for visse arter af rum, såsom baderum eller nødtørftsrum, gives særlige forskrifter, kommer disse til anvendelse i tilslutning til eventuelt i stedet for de ovenfor anførte bestemmelser.
7. I kælder- og tagetager skal gange og rum, der danner adgang til de i nærværende paragraf omhandlede birum eller andre brugsrum, have en sådan indvendig højde og være indrettet på en sådan måde, at de frembyder en let og fri passage, hvis højde dog intet sted må være mindre end 1,90 m.

§ 37.

Lager- og arkivrum m. m.

De i byggelovens § 30, stk. 2 c, omhandlede rum skal, når de forsynes med opvarmningsindretning, have en indvendig højde af mindst 2 m og et gulvareal af mindst 6 m² samt fyldestgøre de i § 36, pkt. 3 indeholdte forskrifter.

§ 38.

Nødtørftsrum.

Stk. 1. De til en beboelseslejlighed hørende vandkloset- og andre nødtørftsrum

skal udføres og indrettes i overensstemmelse med forskrifter, der udfærdiges af kommunalbestyrelsen efter sundhedskommissionens indstilling.

Stk. 2. Når klosetrum indrettes ved ombygning af bygninger, der er opført før vedtægtens ikrafttræden, og hvor pladsforholdene er vanskelige, eller andre særlige hensyn gør sig gældende, kan det tillades, at et klosetrum er fælles for 2 familier, når der tilvejebringes tilfredsstillende adgang til klosettet fra fælles gang eller trappe.

Stk. 3. På enhver ny beboelsesejendom skal der, med mindre den udelukkende benyttes til beboelse for højst 6 familier, være adgang for håndværkere o. lign., der lejlighedsvis beskæftiges på ejendommen, til et kloset, der kan være fælles for flere beboelsesejendomme, når disse har fælles gård.

Stk. 4. Nødtørftsrum hørende til de i bygningsvedtægtens § 3 omhandlede bygninger og lokaler skal indrettes efter sundhedskommissionens nærmere afgørelse i hvert enkelt tilfælde og med hensyntagen til sådanne bestemmelser, som måtte indeholdes i andre gældende forskrifter. Gårdkloset og pissoir kan kræves indrettet på enhver sådan ejendom, der ikke er forsynet med nødtørftsrum i de på ejendommen værende bygninger og iøvrigt, hvor nødtørftsrum ikke er let tilgængelige fra det fri, efter nærmere bestemmelser i hvert enkelt tilfælde.

Stk. 5. Klosetter skal indrettes som vandklosetter, men hvor afløbsforholdene ikke tillader indretning af sådanne, kan der midlertidigt indrettes tøndeklosetter efter de herom gældende bestemmelser, dog skal rum, hvori sådanne klosetter indrettes, opfylde de for vandklosetrum gældende forskrifter.

§ 39.

Skarnkasserum og affalds skakter.

Stk. 1. Til affalds midlertidige opbevaring skal forefindes et efter kommunalbestyrelsens skøn tilstrækkeligt antal forsvarlige beholdere. Nærmere regler herom såvel som angående bortførslen af affald fastsættes i et af kommunalbestyrelsen udfærdiget regulativ.

Stk. 2. Anbringes beholderne i det fri, skal pladsen holdes i mindst 5 m afstand

fra vej samt fra vindue til opholdsrum, behørig afskærmes fra omgivelserne og iøvrigt indrettes, efter omstændighederne afvandes, således som kommunalbestyrelsen måtte foreskrive i det i stk. 1 nævnte regulativ. Denne bestemmelse gælder, bortset fra allerede afskærmede pladser, også den ved vedtægtens ikrafttræden bestående bebyggelse. Ved bebyggelse, indrettet til højst 2 familier, kan kommunalbestyrelsen, når forholdene taler derfor, indrømme afvigelser fra disse bestemmelser.

Stk. 3. Anbringes beholderne i bygning, skal rummet være vel belyst og må kun have dørforbindelse direkte til det fri. Gulvet skal være af beton med fald til afløbsrist, væggene glatpudsede og loftet over rummet udført i brandfri konstruktion. I rummet skal anbringes spulehane, og rummets udluftning skal mindst ske ved en 500 cm² stor åbning til det fri, anbragt højst 15 cm over gulvet, og en ved loftet anbragt 15 cm X 15 cm stor aftrækskanal, der skal føres op til en sådan højde, at udluftningen ikke medfører ulempe. Der skal træffes fyldestgørende foranstaltninger til sikring mod rotter.

Stk. 4. Affaldsskakter med tilhørende opsamlingsbeholdere skal udføres efter forskrifter, der fastsættes i det i stk. 1 nævnte regulativ.

§ 40.

Erklæring angående en bebyggelses lovmæssighed.

Stk. 1. I tilfælde af ejerskifte eller belåning af en fast ejendom kan der over for kommunalbestyrelsen fremsættes krav om foretagelse af et eftersyn til konstatering af, hvorvidt den på grunden værende bebyggelse fyldestgør de i byggeloven indeholdte eller i medfør af samme givne bestemmelser. Når eftersyn er foretaget, udsteder kommunalbestyrelsen til rekvirenten en erklæring angående de nævnte forhold.

Stk. 2. Ud over de i stk. 1 nævnte tilfælde kan kommunalbestyrelsen, når en derom fremsat anmodning skønnes at burde imødekommes, foretage lignende eftersyn og derom udstede erklæring.

Stk. 3. For de i stk. 1 og 2 omhandlede erklæringer erlægges gebyr i henhold til de derom givne vedtægtsbestemmelser.

Bygningsvedtægtsudkast II.

§ 1.

Vedtægtens gyldighedsområde.

Denne vedtægt gælder for (følgende områder i).....kommune:

Bygningsmyndigheden.

Stk. 1. Bygningsmyndigheden i kommunen udøves af kommunalbestyrelsen. Som rådgivende for kommunalbestyrelsen ned sættes bygningsrådet, bestående af medlemmer: kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for rådet, og af kommunalbestyrelsen for sin valgperiode af eller uden for sin midte valgte medlemmer. Samtidig med valg af disse medlemmer vælges en suppleant for hver af dem. Genvalg kan finde sted.

Stk. 2. I sager vedrørende bebyggelse af nedennævnte arter skal bygningsrådets erklæring foreligge, inden byggetilladelse kan meddeles:

- a) bygninger såvel som større lokaler til brug for industri-, lager-, værksteds- eller forretningsvirksomhed,
- b) kirker, teatre, hoteller, sygehuse, fængsler, kaserner, bygninger for undervisnings-, udstillings- eller forlystelsesformål, samt i det hele bygninger eller større lokaler, hvori mange mennesker samles.

Stk. 3. I de i stk. 2 nævnte sager kan byggetilladelse betinges af ethvert krav, der begrundes i konstruktive, sundhedsmæssige, brandmæssige eller byplanmæssige hensyn, derunder også ordning af tilkørsels-, parkerings- og gårdforhold. Bygningsrådet kan kræve sig meddelt enhver til en alsidig bedømmelse af et forelagt byggeprojekt nød-

vendig oplysning, derunder efter omstændighederne en samlet byggeplan for den pågældende virksomhed eller institution.

Stk. 4. Bygningsrådet bistår iøvrigt kommunalbestyrelsen efter dennes nærmere bestemmelse ved bygningsmyndighedens udøvelse, forsåvidt angår sager, der ikke er af mere underordnet betydning eller rent kulant karakter. Dets erklæring bør indhentes, inden der af kommunalbestyrelsen træffes afgørelse vedrørende ændringer i eller tilføjelser til bygningsvedtægten, ændring i fastlagte byggeområder, anvendelse af nye materialer eller konstruktioner, eller overhovedet i sager, hvis afgørelse skønnes at være af særegen eller principiel betydning.

§ 3.

Anmeldelse til kommunalbestyrelsen.

Stk. 1. Når en bygning ønskes opført, eller noget af byggelovens eller af denne vedtægts bestemmelser omfattet bygningsarbejde ønskes udført, skal der derom ske anmeldelse til kommunalbestyrelsen, og arbejdet må ikke påbegyndes, før byggetilladelse er erhvervet.

Stk. 2. Anmeldelse skal være skriftlig, ledsaget af genpart, og skal indeholde:

- a) angivelse af ejendommens matrikelnummer og beliggenhed samt, når kommunalbestyrelsen måtte finde særlig anledning til at forlange det, oplysning — efter omstændighederne ledsaget af tegning — angående bebyggelsen på tilstødende eller omliggende grunde;
- b) en tydelig forklaring over det arbejde, der agtes udført, herunder også den måde, hvorpå funderingen tænkes udført;
- c) angivelse af, hvornår arbejdet agtes påbegyndt.

Stk. 3. Anmeldelsen skal være bilagt med:

- a) en plan, der viser byggegrundens størrelse og form, beliggenheden af de derpå værende og projekterede bygninger, og som derhos indeholder beregning af udnyttelsesgraden før og efter foretagelsen af de projekterede bygningsarbejder. Denne beregning kan forlanges attesteret af en landinspektør;
- b) en plan udvisende eventuelle eksisterende og projekterede afløbsledninger og disses tilslutning til bebyggelsen;
- c) tegning i 2 eksemplarer med indskrevne mål efter målestok mindst 1:100 udvisende plan, snit og facader i det omfang, som er fornødent til at bedømme byggeforetagendets lovlighed;
- d) detailtegninger i 2 eksemplarer af eventuelle særlige konstruktioner, ledsagede af alle de oplysninger, der behøves til sikker forståelse af samme.

Stk. 4. Anmeldelsen og samtlige bilag skal være underskrevne af den, der er ansvarlig for deres udarbejdelse.

§4.

Betingelse for meddelelse af byggetilladelse.

Stk. 1. Før kommunalbestyrelsen meddeler byggetilladelse, må den indhente bygningsrådets erklæring vedrørende de forhold, der i medfør af denne vedtægt er undergivet dets medvirken.

Stk. 2. En for grunden fastlagt bygge-linie kan af kommunalbestyrelsen forlanges afsat af en landinspektør, før arbejdet påbegyndes.

Stk. 3. Såfremt noget forhold måtte henhøre under sundhedskommissionen, indhenter kommunalbestyrelsen dennes erklæring herom.

Stk. 4. Forsåvidt angår virksomheder, for hvilke der i medfør af brandlovgivningen er udfærdiget særlige forskrifter, må kommunalbestyrelsen, inden byggetilladelse gives, påse, at bygningsmæssige krav i disse forskrifter er overholdt.

§ 5.

Byggetilladelsers gyldighed.

Stk. 1. En byggetilladelse er gyldig for et år fra godkendelsens dato. Er bygge-

arbejdet ikke påbegyndt inden den tid, må ny byggetilladelse erhverves.

Stk. 2. Standses et påbegyndt byggearbejde i to måneder eller mere, må der, før det genoptages, ske anmeldelse derom til kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Varer standsningen mere end et år, må ny byggetilladelse indhentes.

Bygningsattest.

Stk. 1. Når et bygningsarbejde er afsluttet, skal der derom gøres anmeldelse til kommunalbestyrelsen og dennes attest erhverves om, at bygningsarbejdet er udført i overensstemmelse med bygge-loven, bygningsvedtægten og de ved byggetilladelsen stillede særlige betingelser.

Stk. 2. Ingen bygning må tages i brug, før den er tilstrækkelig udtørret.

Stk. 3. Før udstedelsen af denne attest påser kommunalbestyrelsen, eventuelt efter indhentet erklæring fra sundhedskommissionen, at afløbs- og kloakforholdene samt vejforholdene er ordnede, samt at der foreligger attest fra skorstensfejeren om, at intet er til hinder for rensning af skorstene, ildsteder og aftræksrør.

Stk. 4. I tvivlstilfælde er kommunalbestyrelsen berettiget til at kræve godtgjort ved attest fra en landinspektør, at de forlangte afstandsbestemmelser samt den fastsatte udnyttelsesgrad er overholdt.

Stk. 5. Foreløbig tilladelse til at tage enkelte dele af en bygning i brug kan meddeles af kommunalbestyrelsen, når den pågældende del er udført forskriftsmæssigt, er tilstrækkelig udtørret, og når afløbsforholdene er ordnede, således at brugen i det hele ikke er forbundet, med fare eller væsentlige ulemper.

Afgifter.

Stk. 1. For forretninger i anledning af byggesager efter loven og nærværende vedtægt svares følgende afgifter:

Stk. 2. For mindre bygningsforandringer i en bestående bygning erlægges 10 kr. pr. etage.

Stk. 3. For opførelse af ny bygning, tilbygning eller påbygning af en ny etage på

en ældre bygning eller mere omfattende bygningsforandringer i en sådan erlægges for hver etage:

- Når grundplanen
- a) ikke er over 40 m² 20 kr.
 - b) er over 40 m², men ikke over 80 m² 30 -
 - c) er over 80 m², men ikke over 120 m² 40 -
 - d) og derefter yderligere 10 kr. for hver 40 m² eller dele deraf, hvormed ny- eller påbygningens grundplan overstiger 120 m².

Stk. 4. For godkendelse af planer til vandafledning erlægges de i stk. 3 fastsatte afgifter.

Stk. 5. For de i § 2 omhandlede særlige bygninger er afgiften såvel af bygnings- som af kloakarbejder mindst 1 pct. af anlægssummen.

Stk. 6. Som fuldt afgiftspligtig etage regnes enhver kælder eller tagetage, der forsynes med ildsted eller anden opvarmningsindretning, idet dog herved bortses fra centralvarmekedler, vaskekædler og strygeovne.

Stk. 7. I følgende tilfælde beregnes kun halv afgift.

- a) andre kælder- eller tagetager, derunder de ifølge foranstående undtagne;
- b) garager, udhuse, lysthuse og skure, når der ikke i disse findes ildsted eller skorsten.

Stk. 8. For avlsbygninger og drivhuse betales $\frac{1}{4}$ af de normale afgifter.

§ 8.

Alle gebyrer efter denne vedtægt tilfalder kommunens kasse, der afholder alle med byggesagers behandling forbundne udgifter.

§ 9.

Byggegrund.

Hvis bebyggelse af en grund som følge af dennes beliggenhed eller jordbundsforhold giver anledning til betænkelighed af sundhedsmæssig art, kan kommunalbestyrelsen, efter forhandling med sundhedskommissionen, stille krav om grundens forbedring, efter omstændighederne bringe bestemmelsen i byggelovens § 12, stk. 2, til anvendelse.

§ 10.

Grundudgravning.

Stk. 1. Ved udgravning skal der ud over de i byggelovens § 32 omhandlede foranstaltninger til sikring af andenmands grund eller bygning træffes alle fornødne sikringsforanstaltninger til afværgelse af fare eller skade. Den byggende må skaffe sig underretning om eventuelle i grunden anbragte ledninger eller kabler og træffe fornøden aftale med ejeren af disse angående deres beskyttelse eller flytning.

Stk. 2. En byggende, hvem det påhviler at foretage de i byggelovens § 32 omhandlede sikringsforanstaltninger, kan, hvis det skønnes fornødent, kræve adgang til den tilstødende ejendom for der at udføre det påkrævede sikringsarbejde, dog således, at der derved forvoldes mindst mulig ulempe. Dette gælder også arbejder, der udføres i vej.

§ 11-

Andre sikringsarbejder.

Stk. 1. Skønnes det uden for de i § 10 og i byggelovens § 32 omhandlede tilfælde påkrævet, at der ved et byggearbejde, derunder nødvendigt reparations- eller vedligeholdelsesarbejde, midlertidigt gives adgang til andenmands grund eller til på denne at anbringe afstivning, stige, stillads, skærmtag el. lign. på eller ind over denne eller den derpå værende bebyggelse, kan kommunalbestyrelsen meddele tilladelse til med passende varsel og i påkrævet omfang at udøve den i så henseende fornødne rådighed over andenmands ejendom. Denne skal, når sådan råden ophører, snarest gørligt bringes i samme stand som forud.

Stk. 2. Alle tvivlsspørgsmål vedrørende anvendelse af ovenstående regler og af reglerne i byggelovens § 32 afgøres endeligt af kommunalbestyrelsen.

§ 12.

Sikring af vej under byggearbejder.

Stk. 1. Når et byggeforetagende foregår så nær vej, at der derved kan forårsages fare eller ulemper for vejfarende, skal byggepladsen hegnes mod vejen med et af kommunalbestyrelsen godkendt hegn, og om fornødent skal tillige anbringes skærmtag ud over fortovet.

Stk. 2. Det påhviler den byggende at træffe alle i forhold til arbejdets art og omfang efter kommunalbestyrelsens skøn fornødne foranstaltninger til sikring mod udskriden eller anden beskadigelse af vejterræn med de deri anbragte ledninger, kabler, standere m. v.

Stk. 3. Undlader den byggende at udføre et ham i henhold til denne paragraf påhvilende arbejde, kan kommunalbestyrelsen lade arbejdet udføre for vedkommendes regning med den i byggelovens § 52 hjemlede udpantningsret.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens afgørelser i henhold til denne paragraf er endelige.

§ 13.

Blandet bebyggelse.

Stk. 1. Tilladelse til erhvervsbebyggelse, der kan medføre særlige ulemper eller virke skæmmende, kan nægtes, når der i samme område forefindes eller forventes opført boligbebyggelse.

Stk. 2. Når der allerede forefindes erhvervsbebyggelse i et sådant omfang eller af en sådan art, at en ny tilkommende boligbebyggelse vil blive udsat for væsentlig ulempe, kan kommunalbestyrelsen efter forhandling med sundhedskommissionen nægte tilladelse til indretning af anden boligbebyggelse end enkelte boliger for driftsleder, opsyn eller andre personer, der på lignende måde er knyttet til erhvervsbebyggelsen.

Stk. 3. Når bestående boligbebyggelse og erhvervsbebyggelse er således beliggende i forhold til hinanden, at det giver anledning til ulempe, kan kommunalbestyrelsen træffe beslutning om regulering af forholdene, eventuelt ved, at den ene art af bebyggelse søges helt eller delvis fjernet, hvorved bestemmelserne i byggelovens §§ 35—41 kan bringes til anvendelse.

§ 14.

Godkendelse af veje til bebyggelse.

Stk. 1. I forbindelse med sin godkendelse af nye, private vejes udlæg og anlæg træffer kommunalbestyrelsen tillige bestemmelse om deres godkendelse til bebyggelse. Når godkendelsen angår veje med nedsat vejbredde, kan den betinges af særlige bestemmelser om bebyggelsens art, omfang, højde, tæthed og benyttelse.

Stk. 2. For offentlige vejes vedkommende forudsætter kommunalbestyrelsens godkendelse af en vej til bebyggelse vedkommende vejbestyrelsens samtykke.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan nægte godkendelse af arealer, som ved vedtægtens ikrafttræden vel danner adgang til flere, særskilte ejendomme, men som under hensyn til deres bredde, anlægsmåde, afløbsforhold eller tilslutning til det øvrige vejnet må anses for uegnede til at tjene som vej for bebyggede ejendomme.

Stk. 4. Private bestemmelser om en grunds bebyggelse i forhold til en vej er kun bindende for det offentlige med vejbestyrelsens godkendelse.

§ 15.

Vejbredder.

Stk. 1. Enhver ny vej skal udlægges med en bredde af mindst 12 m.

Stk. 2. Veje, der af kommunalbestyrelsen skønnes at kunne blive hovedfærdselsveje, kan kræves udlagt med indtil 20 m bredde.

Stk. 3. Når færdselsforholdene tillader det, og når bebyggelsesforholdene ved en vej sikres på en af kommunalbestyrelsen godkendt måde, der gør en nedsat vej bredde forsvarlig, kan vejen tillades udlagt i nedsat bredde. Veje, der efter kommunalbestyrelsens skøn kan få nogen færdselsmæssig betydning, kan ikke tillades udlagt i mindre bredde end 10 m. I andre tilfælde kan kommunalbestyrelsen tillade, at vejens udlægsbredde nedsættes til 8 m, og for korte, blinde veje, ved hvilke der kun er mulighed for en meget begrænset bebyggelse, kan kommunalbestyrelsen tillade, at vejbredden nedsættes til 6 m. Tilladelsen kan betinges af, at et areal, svarende til det, med hvilket udlægsbredden er nedsat, udlægges og anlægges enten som pladsareal eller som vej til udvidelse af andre veje. Tilladelsen kan meddeles som midlertidig, når der mellem bebyggelsen og den anlagte del af vejen forbliver et ubebygget areal af en sådan udstrækning, at der senere kan gives vejen den fulde bredde i henhold til stk. 1, og det sikres, at dette areal på kommunalbestyrelsens forlangende afgives uden vederlag til vejens udvidelse og anlægges som sådan. Kommunalbestyrelsen kan endvidere tillade,

at veje, der uden for bebyggede områder alene skal tjene som driftsveje for landbrugs-, skovbrugs- eller lignende ejendomme, udlægges med 4,5 m bredde.

Stk. 4. Uanset den for en vej forlangte udlægsbredde kan kommunalbestyrelsen i henhold til byggelovens § 24 bestemme, at bebyggelse ved vejen skal holdes i en afstand af 10—15 m fra vejens midtlinie.

Stk. 5. Bestemmelserne i denne § gælder ikke for landeveje.

§ 16.

Anvisning af vejlinie og terrænhøjder.

Stk. 1. Inden nogen bebyggelse eller væsentlig terrænregulering påbegyndes, kan kommunalbestyrelsen forlange en i henhold til byggelovens § 20 eller § 24 fastsat afstand fra vej midten til bebyggelsen på grunden såvel som dennes hidtidige skel med vejen, vejlinien, afsat af en landinspektør. Kommunalbestyrelsen kan derhos forlange, at bebyggelse og terræn i eller ved disse linier holdes i nærmere angivne koter.

Stk. 2. Det kan ved allerede bebyggede grunde kræves, at terrænet i fornødent omfang hæves op over den højeste påregnede vandrej sningskote i afvandingssystemet.

§ 17.

Hegn mod vej.

Stk. 1. Kommunalbestyrelsen bestemmer, hvorvidt et grundstykke skal hegnes mod tilstødende vej i det omfang, i hvilket det ikke er bebygget umiddelbart i vejlinien, eller om grundens tilslutning til vejen skal ordnes på anden måde.

Stk. 2. Hegnets art og højde bestemmes af kommunalbestyrelsen under hensyn til grundens benyttelse.

Stk. 3. Ved bebyggelse af industriel art, oplagspladser o. lign. kan kommunalbestyrelsen forlange anbragt hegn i fornøden højde og efter omstændighederne tillige beplantning inden for hegnet for at dække udsigten til grunden.

Stk. 4. Hegn skal udføres af passende svært materiale og befæstes således i grunden, at det får den fornødne stabilitet. Hegn, der som følge af niveauforskel mellem vej og grund skal tjene som støttemur, må konstrueres med fornøden hensyntagen hertil.

Stk. 5. Levende hegn skal plantes i en sådan afstand fra vejlinien, ca. 30 cm, at det til enhver tid kan holdes inden for denne og skal til enhver tid holdes i en sådan stand, at det efter kommunalbestyrelsens skøn ikke er til ulempe for færdslen eller hindrer udsynet for vejfarende. Nyplantet levende hegn kan forlanges forsynet med midlertidigt støttehegn af passende materiale og udførelse.

Stk. 6. Låge eller port i hegn må ikke indrettes til at åbnes ud over vejareal.

Stk. 7. Når ældre hegn skal fornyes, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at dette skal ske efter bestemmelserne i denne paragraf.

Stk. 8. Når der efter kommunalbestyrelsens bestemmelse ikke anbringes hegn mod vej, kan kommunalbestyrelsen fastsætte nærmere regler for anlæg, vedligeholdelse og renholdelse af arealet mellem vejen og bebyggelsen.

Stk. 9. Alle spørgsmål om anvendelsen af foranstående bestemmelser afgøres endeligt af kommunalbestyrelsen.

Midlertidige bestemmelser.

§ 17 a.

Forholdet til vej ved byggeforetagender.

Stk. 1. Ved ethvert byggeforetagende påhviler det den byggende at træffe alle i forhold til arbejdets art og omfang fornødne foranstaltninger til afværgelse af fare eller ulempe for vejfarende.

Stk. 2. Dersom der ved kørsel i anledning af et byggeforetagende i kendelig grad forårsages slid på private veje, bestemmer kommunalbestyrelsen, hvilke særlige bidrag til istandsættelse og vedligeholdelse der skal pålægges den ejendom, på hvilken byggeriet udføres.

§ 17 b.

Forskellig råden over veje.

Stk. 1. Kommunalbestyrelsen kan, når omstændighederne taler derfor, og det iøvrigt er foreneligt med vejens bestemmelse at tjene som adgangs- og lysningsareal, tillade, at dele af en anlagt vejs grund udnyttes på anden måde. Kommunalbestyrelsen fastsætter de nærmere vilkår for en sådan særlig råden, derunder om der for samme skal erlægges afgift. Når afgift be-

tinges med hensyn til privat vej, skal den efter kommunalbestyrelsens nærmere bestemmelse anvendes til delvis dækning af grundejernes udgifter til vejens istandsættelse, belysning og renholdelse. Tilladelse til en sådan særlig råden over offentlige vejes arealer kan kun gives med vejbestyrelsens samtykke og på de af denne fastsatte vilkår.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan lade de til vej belysning nødvendige belysningslegemer med tilhørende ledninger anbringe på bygninger tilhørende private, såvel som de til ophængning af luftledninger i forbindelse med offentlige samfærdsels- eller forsyningsanlæg fornødne bæretråde samt mærker for nivellement, ledningsanlæg o. lign., alt for så vidt det kan ske uden væsentlig ulempe for ejendommens ejer eller brugere. Det samme gælder færdselstavler, når de anbringes i overensstemmelse med de i henhold til færdselsloven derom fastsatte regler.

Stk. 3. I de til private og offentlige veje — bortset fra landeveje — hørende arealer kan der, selv om de kun er udlagt og endnu ikke anlagt som vej, nedlægges ledninger og kabler og anbringes lignende efter kommunalbestyrelsens skøn nødvendige eller hensigtsmæssige anlæg, ligesom ejere af uanlagte veje er pligtige at tilstede adgang til disse i det omfang, som er fornødent til foretagelse af eftersyn og istandsættelse af de pågældende anlæg. Såfremt der ikke foreligger overenskomst med hensyn til mulig erstatning for skader, der måtte forvoldes i sådan anledning, afgøres spørgsmålet desangående, for så vidt det ikke henhører under vandløbslovgivningen, af vurderingskommissionen. Nødvendiggør nedlægning af ledninger eller kabler, at stikledninger til andre i vejen anbragte ledninger omlægges, kan ejerne af de pågældende ejendomme ikke modsætte sig dette.

§ 17 c.

Gadenavne og husnumre.

Stk. 1. Navngivning af veje sker i overensstemmelse med vejlovgivningens regler herom. Disse kan også bringes til anvendelse på færdselsarealer, der danner adgang til bebyggelse.

Stk. 2. Nærmere forskrifter angående navngivning af veje, tildeling af husnumre

samt udførelse, anbringelse og belysning af skilte med vej navne, husnumre og matrikelnumre, kan fastsættes i et af kommunalbestyrelsen udfærdiget regulativ. Anbringelse og vedligeholdelse af vej navne-skilte og påligning af de dermed forbundne udgifter kan ske efter vejlovgivningens regler om vejes istandsættelse.

§ 17 d.

For så vidt der i vejlovgivningen eller i en i medfør af denne udfærdiget vedtægt optages bestemmelser svarende til de i §§ 17 a—d indeholdte, udgår disse af denne vedtægt efter nærmere bestemmelse derom i vej vedtægten.

§ 18.

Opholdsarealer.

Stk. 1. De i byggeloven foreskrevne opholdsarealer skal så vidt muligt være således beliggende, at de i sommertiden kan blive solbeskinnet, og skal på passende måde holdes adskilt fra færdsels- og andre nyttearealer.

Stk. 2. Opholdsarealer og arealer, der tjener til færdsel for bebyggelsens brugere eller andre, skal vedligeholdes i forsvarlig stand, så at de farefrit kan anvendes efter deres bestemmelse.

§ 19.

Arealer for brandsikring.

Stk. 1. De til sikring af brandvæsenets redningsvirksomhed nødvendige dele af det ubebyggede areal kan kræves anlagt og befæstet i overensstemmelse med forskrifter, der fastsættes af kommunalbestyrelsen efter forhandling med brandmyndigheden. Sådanne arealer skal stedse holdes ryddelige og må ikke anvendes på nogen måde, såsom ved parkering, ved oplagring af varer, affald eller andet, der efter brandmyndighedens skøn kommer i strid med deres formål.

Stk. 2. Ved de i bygningsvedtægtens § 2 omhandlede bebyggelser skal anlæg m. v. af de i stk. 1 omhandlede arealer i hvert enkelt tilfælde godkendes af kommunalbestyrelsen.

§ 20.

Parkeringsarealer.

Stk. 1. Ved bygninger som indeholder mere end 4 beboelseslejligheder, eller som

indeholder forretningslokaler, værksteder o. lign., skal der findes et på passende måde dertil indrettet, let tilgængeligt sted, hvor cykler, trækvogne o. lign. midlertidigt kan henstilles.

Stk. 2. Ved større forretnings- eller værkstedsbygninger samt ved de øvrige i bygningsvedtægtens § 2 omhandlede bygninger eller lokaler skal indretning af parkerings- og holdeplads også for automobiler i hvert enkelt tilfælde godkendes af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Angående anlæg af parkerings- og holdepladsarealer kan nærmere forskrifter gives af kommunalbestyrelsen, hvorved bestemmelser, som måtte blive udfærdiget i medfør af brandvedtægten, bliver at iagttage.

§ 21.

Adgang fra vej til gård.

Stk. 1. Fra vej til en ejendoms ubebyggede areal skal der være en med hensyn til bredde, højde, retning og beliggenhed efter kommunalbestyrelsens skøn fyldestgørende adgang — port, indkørsel, gennemgang eller passage — og således indrettet, at brandvæsenets redningsmateriel til enhver tid uhindret vil kunne indføres på grunden.

Stk. 2. Den i stk. 1 foreskrevne adgangsvej skal til enhver tid være tilstrækkeligt farbar for fri og uhindret passage og må ikke udnyttes på nogen måde, såsom til parkerings- eller stadeplads, udsalg, oplagring el. lign., der kommer i strid med formålet for dens indretning. Disse bestemmelser gælder også de før denne vedtægts ikrafttræden indrettede adgange.

Stk. 3. De ved denne vedtægts ikrafttræden eksisterende adgange fra vej til gård må ikke nedlægges uden tilladelse.

§ 22. (1. alternativ).

Udnyttelsesgrad.

Stk. 1. Udnyttelsesgraden må ikke overstige 0,20.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade udnyttelsesgrader indtil 0,40, når bebyggelsen i hvert enkelt tilfælde udføres i henhold til en bebyggelsesplan, der er godkendt af kommunalbestyrelsen, og ved hvilken der sikres bebyggelsen de i byggeloven foreskrevne friarealer og afstandsforhold.

§ 22. (2. alternativ).

Grundkredse og udnyttelsesgrad.

Stk. 1. Bygningsvedtægtens område inddeles i 2 grundkredse:

- a. 1. grundkreds er den del af gyldighedsområdet, som ligger mellem dettes ydre begrænsning og en grænse, dannet af følgende veje:
- b. 2. grundkreds udgør den øvrige del af gyldighedsområdet.

Stk. 2. Udnyttelsesgraden må ikke overstige følgende tal:

- a) i 1. grundkreds: 0,20,
- b) i 2. grundkreds: 0,40.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan tillade, at bebyggelser inden for 1. grundkreds opføres med udnyttelsesgrader indtil 0,40 og inden for 2. grundkreds med udnyttelsesgrader indtil 0,80, når bebyggelsen i hvert enkelt tilfælde udføres i henhold til en bebyggelsesplan, der er godkendt af kommunalbestyrelsen, og ved hvilken der sikres bebyggelsen de i byggeloven foreskrevne friarealer og afstandsforhold.

§ 23.

Bebyggelsens højde og afstande.

Stk. 1. (1. alternativ) Ingen bebyggelse må opføres med mere end 2 etager og ingen del af en bygnings ydermure eller tagflader være hævet mere end 8,5 m over det omgivende terræn.

Stk. 1. (2. alternativ) I 1. grundkreds må ingen bebyggelse opføres med mere end 2 etager og ingen del af en bygnings ydermure eller tagflader være hævet mere end 8,5 m over det omgivende terræn. I 2. grundkreds kan bebyggelser uden begrænsning af etageantallet opføres i de ifølge byggeloven tilladte højder.

Stk. 2. (1. alternativ) Al bebyggelse skal udføres fritliggende, d. v. s. være fjernet mindst 2,5 m fra skel. Herfra undtages garager, skure og mindre udhuse uden ildsted, når disse bygningers højde i skel ikke overstiger 2,5 m, og deres flademål ikke overstiger 25 m².

Stk. 2. (2. alternativ) I 1. grundkreds skal al bebyggelse udføres fritliggende, d. v. s. være fjernet mindst 2,5 m fra skel. Herfra undtages garager, skure og mindre udhuse,

når disse bygningers højde i skel ikke overstiger 2,5 m, og deres flademål ikke overstiger 25 m². I 2. grundkreds kan bebyggelserne udføres sluttet, når fritstående gavle og bagmure udføres efter kommunalbestyrelsens nærmere godkendelse i bedst mulig overensstemmelse med det samlede bybillede og tilsvarende bebyggelse på nabogrunden iøvrigt kan påregnes inden for overskuelig fremtid.

Stk. 3. Ved beregning af den tilladelige højde i medfør af byggelovens § 27 må i intet tilfælde regnes med større vej bredde end 20 m, medmindre kommunalbestyrelsen godkender andet. Kommunalbestyrelsen kan tillade, at afstanden måles i forhold til fastsatte udvidelses- eller byggelinier.

Stk. 4. Afstanden måles som bestemt i byggelovens § 27. Når der inden for et grundstykke findes større niveauforskelle, eller når grundstykket grænser til flere veje med forskellig terrænhøjde, kan kommunalbestyrelsen fastlægge flere niveauplaner for samme grundstykke. Herved skal iagttages, at niveauplaner for to bygninger, hvis indbyrdes beliggenhed er af betydning for deres lysforhold, ikke får større højdeforskelle end 1 m.

Stk. 5. Over lovligt bygningsprofil kan:

- brandkamme, skorstene og tagkviste opføres, når de derom givne forskrifter overholdes,
- trapehuse, elevatorskakte, ventilationsanlæg, tårn- og gavlparterier, frontoner, spir, skilte, lysreklamer o. lign. opføres med kommunalbestyrelsens godkendelse i hvert enkelt tilfælde, når praktiske, arkitektoniske eller andre rimelige hensyn taler derfor.

Stk. 6. For de i denne vedtægts § 2, stk. 1 omhandlede bebyggelser kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde tillade en større højde end iøvrigt hjemlet.

§ 24.

Bebyggelsens ydre fremtræden.

Alle frie ydersider af en bygning skal udføres af sådant materiale og behandles således, f. eks. ved fugning eller pudning, at de fyldestgør bestemmelserne i byggelovens § 33, stk. 1. Fritagelse herfor kan

meddeles, når omstændighederne taler derfor, navnlig når det drejer sig om et midlertidigt forhold.

§ 25.

Almindelige bygnings fremspring.

Stk. 1. Udvendige trapper kan med vedkommende vejbestyrelsens samtykke gives indtil 25 cm fremspring, når der mellem trappens nederste kant og fortovets forkant bliver en afstand af mindst 1,25 m.

Nuværende trapper med større fremspring end 25 cm skal i tilfælde af fortovets omlægning i henseende til niveau eller bredde forandres i overensstemmelse med foranførte regler, hvorfra dog, såfremt det ville medføre en større bygningsforandring, kan indrømmes fritagelse.

Stk. 2. Lyskasser, t jenende til at skaffe lys til vinduer, der er ført ned under fortovet, kan under samme forudsætning som i stk. 1 angivet gives et fremspring af indtil 50 cm, målt i lysåbningen. Iøvrigt gælder for deres anbringelse følgende regler:

- Indfatningsmuren må højst have 25 cm tykkelse og skal nøjagtig i fortovets plan og med samme fald som dette afdækkes med indfatningssten af slidfast materiale,
- Lysåbningen skal afdækkes nøjagtig i fortovets plan med rist eller lignende til formålet svarende godkendt konstruktion, efter omstændighederne forsynet med værn ind imod vinduet. Tilsvarende bestemmelse gælder, hvor lyskasser anbringes på færdselsareal på privat grund.

Stk. 3. Porte og døre samt skodder, vinduer, luger m. v., hvis underkant ikke er holdt i en højde af mindst 2,2 m over terrænet, må ikke indrettes til at åbnes ud over gade eller færdselsareal på privat grund. Undtagelse herfra kan tillades, når der træffes foranstaltning til betryggelse af uhindret passage.

Stk. 4. På bygninger ved landeveje er de foranstående bestemmelser kun anvendelige med vejbestyrelsens (amtsrådets) samtykke, der udkræves til, at bygninger eller dele af disse (herunder op- eller nedgange), faste genstande, skilte eller lignende opføres eller anbringes på vejarealet eller ud over dette eller over en i medfør af lov nr. 275 af 28. november 1928 fastsat byggelinier.

§ 26.

Særlige bygnings fremspring.

Stk. 1. Karnapper, åbne altaner, udbuede vinduer og lignende dele af bygningen kan af kommunalbestyrelsen tillades anbragt ud over en grunds grænselinie mod vejen, når de er hævet mindst 4 m over vejen, er fjernet mindst 1,5 m fra nabogrund, holdes i mindst 1,25 m afstand fra fortovets forkant og iøvrigt er forsvarligt forbundet med bygningen. Karnappers bredde må sammenlagt ikke udgøre mere end $\frac{1}{3}$ af den pågældende facades længde.

Stk. 2. Bestemmelsen i § 25, stk. 4 gælder også de i denne § omhandlede fremspring.

§ 27.

Beboelseslejlighed.

Stk. 1. En beboelseslejlighed skal have en indvendig højde af mindst 2,5 m og skal indeholde mindst eet opholdsrum med et gulvareal af ikke under 15 m².

Stk. 2. Ingen del af en beboelseslejlighed må have gulvet beliggende mindre end 20 cm over det omgivende terram.

Stk. 3. Til enhver beboelseslejlighed skal høre køkken, klosetrum samt de fornødne udenomsrum.

Stk. 4. De til en beboelseslejlighed hørende rum må kun udlejes til selvstændig benyttelse (logerende, kontor el. lign.), såfremt de for lejligheden som sådan gældende bestemmelser ikke derved tilsidesættes.

Stk. 5. Pensionater, hotel garnis, klinikker og lignende virksomheder, der ikke falder ind under bestemmelserne i § 2, stk. 2, skal indrettes efter kommunalbestyrelsens forskrifter i hvert enkelt tilfælde.

Stk. 6. Når enkelte til en beboelseslejlighed hørende rum ikke står i umiddelbar forbindelse med denne, såsom gæste- eller pigeværelser, vaske- eller strygerum el. lign., skal der være en i hvert enkelt tilfælde godkendt trappeadgang, og sådanne rum må ikke udlejes til selvstændig beboelse.

§ 28.

Egentlige opholds- og arbejdsrum.

De i byggelovens § 30, stk. 2 a, omhandlede rum bestemt til varigt dag- eller natophold for mennesker skal, foruden at op-

fylde lovens og denne vedtægts andre bestemmelser indrettes i overensstemmelse med nedenstående bestemmelser:

1. På hanebjækelag af træ eller på mansardbjækelag, der hviler på trækonstruktion, må ikke indrettes rum, bestemt til natophold for mennesker, og andre opholdsrum eller arbejdsrum kun efter særlig tilladelse.
2. Intet til natophold for mennesker benyttet rum må have gulvet beliggende lavere end 20 cm over det omgivende terræn. Rum benyttede til dagophold kan kun indrettes i kældere efter særlig tilladelse og da kun på betingelse af, at kælderen ved dræning eller på anden fyldestgørende måde er beskyttet mod fugtighed fra grunden. Gulvet i sådanne kælderrum må ikke uden særlig tilladelse ligge mere end 1,5 m under terrænet.
3. Højden fra gulv til loft skal være mindst 2,5 m. I eenfamiliehuse kan beboelsesrum tillades indrettet med 2,3 m lofthøjde i almindelige, fulde etager og med mindst 2,2 m i tagetager, når det enkelte rum har et rumindhold af mindst 15 m³, og når beboelsesforholdene iøvrigt skønnes at blive tilfredsstillende.
4. Ethvert opholds- eller arbejdsrum, derunder køkkener, skal have mindst 6 m² gulvareal. I rum med skråvægge skal loftsarealet i foreskrevne højde udgøre mindst halvdelen af det foreskrevne gulvareal. Højden mellem gulv og skråvæg må over det foreskrevne gulvareal ikke være under 1 m. Fast køkkeninventar samt gasbord må ikke indskrænke gulvarealet til mindre end halvdelen af foreskrevet gulvareal.
5. Ved installation af w. c. i en ældre bygning kan køkkenets gulvareal tillades indskrænket til 4 m², når forholdene i lejligheden som helhed taler derfor.
6. Ethvert opholds- eller arbejdsrum, derunder køkkener, skal være forsynet med mindst eet velbelyst vindue, indrettet til at åbnes til fri luft og med et lysningsareal (indvendigt karmsmål) svarende til mindst 10 pct. af rummets gulvareal. Hvor lysforholdene findes

- mindre gode, kan lysningsarealet kræves forøget eller rummets udformning ændret. Vinduet skal være indrettet med mindst een lodret, ikke under 50 cm bred og 1 m høj sidehængt og oplukkelig ramme, anbragt i passende højde over gulvet.
7. Ethvert vindue skal være indrettet på en sådan måde, at der bliver forsvarlig adgang til vinduespudsning.
 8. Den foreskrevne lysadgang kan endvidere tilvejebringes ved ovenlys, når dette er indrettet efter de forskrifter, som derom måtte gives i det i medfør af byggelovens § 8 udfærdigede bygningsreglement. Hvor anvendelse af ovenlys tillades, vil kravet om lysningsareal kunne lempes efter forholdene i hvert enkelt tilfælde.
 9. Rummet skal kunne forsynes med godkendt opvarmningsindretning.
 10. Alle rum med gasinstallation og alle køkkener skal forsynes med aftræk 10×15 cm ført op over taget. Køkkener, hvis gulvareal er under 6 m^2 , må ikke opvarmes ved kakkelovn eller andet iltforbrugende ildsted.

§ 29.

Birum.

De i byggelovens § 30, stk. 2 b, omhandlede rum, skal, foruden at opfylde de i byggeloven og i bygningsreglementet givne forskrifter, indrettes i overensstemmelse med nedenstående bestemmelser:

1. Rummet skal fyldestgøre de for egentlige opholdsrum og arbejdsrum i § 28, pkt. 1 og 2 fastsatte bestemmelser.
2. Rummet skal, når ikke andet godkendes, have en højde fra gulv til loft af 2,5 m.
3. Rummet skal forsynes med den under hensyn til dets benyttelse nødvendige lys- og lufttilførsel.
4. Opvarmning, dog ikke ved kakkelovn eller andet iltforbrugende ildsted, kan tillades, selv om rummet ikke er forsynet med vindue til fri luft, når rummet forsynes med en tilstrækkelig ventilation.
5. Vaske- og strygerum til almindelig husbrug kan indrettes med en indvendig højde på mindst 2,2 m, hvoraf for kælder-rums vedkommende mindst 30 cm over

det omgivende terræn. Rummene skal forsynes med et til fri luft oplukkelig vindue med et lysningsareal (indvendigt karm mål) svarende til mindst 10 pct. af det pågældende rums gulvareal, der skal være mindst 6 m^2 . Gulve i vaskerum skal udføres i vandtæt konstruktion. I bygninger med indtil 3 beboelseslejligheder kan den indvendige højde i vaske- og strygerum til almindelig husbrug samt i rum til husflid, billardværelse o. lign. nedsættes til mindst 2 m, og vinduet kan uanset gulvarealet tillades udført med $0,6 \text{ m}^2$ lysningsareal (indvendigt karm mål), når forholdene mellem vinduets højde og bredde iøvrigt kan godkendes af bygningsmyndigheden. I bygninger, der indrettes til bolig for kun en familie, kan der i ovennævnte rum yderligere ses bort fra bestemmelsen om, at loftet i de pågældende rum skal ligge mindst 30 cm over det omgivende terræn, når der i rummene på anden måde tilvejebringes tilstrækkeligt gode lysforhold.

6. For så vidt der for visse arter af rum, såsom baderum eller nødtørftsrum, gives særlige forskrifter, kommer disse til anvendelse i tilslutning til, eventuelt i stedet for de ovenfor anførte bestemmelser.
7. I kælder- og tagetager skal gange og rum, der danner adgang til de i nærværende paragraf omhandlede birum eller andre brugsrum, have en sådan indvendig højde og være indrettet og belyst på en sådan måde, at de frembyder en let og fri passage, hvis højde dog intet sted må være mindre end 1,90 m.

§ 30.

Lager- og arkivrum m. m.

De i byggelovens § 30, stk. 2 c, omhandlede rum skal, når de forsynes med opvarmningsindretning, have en indvendig højde af mindst 2 m og et gulvareal af mindst 6 m^2 , samt fyldestgøre de i § 29, pkt. 3, indeholdte forskrifter.

§ 31.

Nødtørftsrum.

Stk. 1. De til en beboelseslejlighed hørende vandkloset- og andre nødtørftsrum skal udføres og indrettes i overensstemmelse

med forskrifter, der udfærdiges af kommunalbestyrelsen efter sundhedskommissionens indstilling.

Stk. 2. Når klosetrum indrettes ved ombygning af bygninger, der er opført før vedtægtens ikrafttræden, og hvor pladsforholdene er vanskelige, eller andre særlige hensyn gør sig gældende, kan det tillades, at et klosetrum er fælles for 2 familier, når der tilvejebringes tilfredsstillende adgang til klosettet fra fælles gang eller trappe.

Stk. 3. Nødtørftsrum hørende til de i bygningsvedtægtens § 2 omhandlede bygninger

og lokaler skal indrettes efter sundhedskommissionens nærmere afgørelse i hvert enkelt tilfælde og med hensyntagen til sådanne særlige bestemmelser, som måtte indeholdes i andre gældende forskrifter.

Stk. 4. Klosetter skal indrettes som vandklosetter, men hvor afløbsforholdene ikke tillader indretning af sådanne, kan der midlertidigt indrettes tøndeklosetter efter de herom gældende bestemmelser, dog skal rum, hvori sådanne klosetter indrettes, opfylde de for vandklosetrum gældende forskrifter.

Udkast til Bygningsreglement.

Bemærkninger til udkastet.

Udkastet til bygningsreglement er — som foran nævnt — udarbejdet af et underudvalg af udvalgets teknisk sagkyndige medlemmer.

Ved affattelsen er det tilstræbt i dette at angive de grundlæggende principper for husbyggeriet ud fra det synspunkt, at disse principper må være gældende for alt byggeri. Reglementet er derfor udformet som en udførlig beskrivelse af det traditionelle byggeri, d. v. s. det almindelige hus, der udføres af mursten, beton, træ og lignende materialer på et gennem lang tid indvundet erfaringsgrundlag. Reglementet forudsætter en almindeligt forekommende anvendelse af husene — i reglen at de indrettes til beboelse eller andet dermed ligestillet formål —, og det forudsætter, at der udføres de normalt til en sådan anvendelse hørende installationer o. l.

Der er tilstræbt en klar opstilling og en udførlig beskrivelse, der i første række kan anvendes som grundlag for opførelsen af traditionelle huse, men som også kan danne det normgrundlag, hvorpå det til stadighed vil være nødvendigt at udforme regler for det utraditionelle byggeri.

Den udførlige beskrivelse af det traditionelle byggeri tilsigter ikke en begrænsning af den fulde frihed til at anvende andre byggematerialer og andre byggemetoder, men at skabe et grundlag for de regler, hvorefter disse nye materialer og metoder kan anvendes på betryggende måde.

Det er tilstræbt at udforme reglementets bestemmelser, således at de skulle kunne træde i stedet for landbrandpolitilovens bygningsbestemmelser i deres helhed, men da der ikke har kunnet opnås enighed herom i udvalget, er man enedes om at foreslå, at deres anvendelse i så henseende over-

lades til de stedlige myndigheders bestemmelse ifølge lovudkastets § 8, stk. 3, men man regner dog med, at de faktisk vil kunne være til nyttig — omend for så vidt frivillig — vejledning også for byggeriet på landet.

Med henblik på dette er der optaget forskellige bestemmelser, der tilsigter at lempe kravene til småhusbyggeriet, men således at de kan komme alt sådant byggeri til nytte, uanset dets beliggenhed i by eller på land.

Som eksempler på sådanne bestemmelser nævnes § 6, stk. 2 og 3 og stk. 8 og 9, § 8, stk. 2, 3. sidste pkt., § 15, stk. 2, § 17, stk. 1, § 20, stk. 8, § 24, stk. 3, 6 og 7, § 34, stk. 2, § 35, stk. 1, 2 og 3.

Forslaget tilsigter ikke at være udtømmende, men forudsætter, at der endvidere udf. ær diges særlige bestemmelser for visse byggerier af særlig art, såsom utraditionelt byggeri, sommerhuse og stalde, men udvalget har for sit vedkommende ment at måtte begrænse sit forslag til det foreliggende.

Udkastet omhandler for en væsentlig del (kapitlerne 6, 7, 8, 9 og 11) kun bygninger, der er indrettet til beboelse eller andet dermed ligestillet formål, og indeholder således ikke de i landbrandpolitilovens kapitel I givne brandforebyggende bestemmelser om stalde, brandfarlige virksomheder, træarbejdningsværksteder, kogerum i stalde og lader, limovne, bagerier m. v. Man er indforstået med, at disse bestemmelser ikke bør ophæves, uden at de erstattes af nye, i det væsentlige tilsvarende bestemmelser til forebyggelse af brand.

De af justitsministeriet i medfør af landbrandpolitilovens § 60 udfærdigede bekendtgørelser vil uanset ophævelsen af lovens kapitel I fortsat have gyldighed, indtil de

måtte blive ophævet af justitsministeriet i medfør af samme lovbestemmelse. Den i juli 1952 afgivne betænkning fra en af justitsministeriet nedsat kommission angående organisationen af brandvæsenet i Danmark, indeholder som bilag 13 en oversigt over de nævnte af justitsministeriet udfærdigede bekendtgørelser og endvidere (betænkningens side 54, sidste stykke) et forslag om fortsat opretholdelse af disse bekendtgørelser i tilfælde af fuldstændig ophævelse af landbrandpolitiloven og gennemførelse af en ny lov om brandvæsenet udenfor København.

Udvalget er opmærksomt på, at justitsministeriet ved den hidtidige administration af bestemmelserne i landbrandpolitilovens kapitel I har haft en værdifuld bistand af de sagkyndige institutioner „Bygningsbrandforsikringsnævnet“ og „Dansk Brandværns-Komité“. Det vil betyde en alvorlig svækkelse af det brandforebyggende arbejde, såfremt der ikke — efter en eventuel

gennemførelse af udvalgets forslag — ved administrationen af de bestemmelser, der kommer til at erstatte landbrandpolitilovens kapitel I, søges en lignende brandsagkyndig bistand. Såfremt det i ovennævnte betænkning fremsatte forslag til lov om brandvæsenet udenfor København gennemføres, derunder forslagets § 20 om udnævnelse af amtsbrandinspektører, bør disse formentlig være medlemmer af amtsbygningsrådene. Det forudsættes endvidere, at der i videst muligt omfang ved anvendelse af brandinspektørerne som medlemmer af bygningsrådene drages nytte af brandinspektørernes indsigt på det brandforebyggende område, jfr. byggeLovsforslagets § 6, stk. 3.

Med hensyn til den skorstensfejerattest, der omhandles i udkastets § 46, er udvalget enig om at forudsætte, at betalingen for denne kan fastsættes i henhold til brandpolitilovene af kommunalbestyrelsen eller amtsrådet.

Bygningsreglementsudkast.

Kapitel 1.

Almindelige bestemmelser.

§ 1-

Reglementets omfang.

Stk. 1. Nærværende reglement fastsætter bestemmelser om bygningers indretning, opførelse og brug.

Stk. 2. Boligministeren kan på grundlag af de til enhver tid indvundne erfaringer udsende regler og anvisninger om de af dette reglement omfattede forhold.

Byggematerialer og byggearbejdes udførelse.

Stk. 1. Ethvert byggearbejde skal udføres på teknisk og håndværksmæssig forsvarlig måde af gode og til formålet velgnede materialer.

Stk. 2. Byggearbejde skal i almindelighed udføres i henhold til de i dette reglement givne bestemmelser eller i henhold til regler eller anvisninger, der er udsendt af boligministeren, jfr. § 1.

Stk. 3. Anvendelse af andre materialer eller andre byggemetoder end de i stk. 2 forudsatte er betinget af, at boligministerens godkendelse af det pågældende materiale eller den pågældende byggemethode foreligger.

§ 3.

Byggepladsens indretning.

Stk. 1. Ved udførelse af et byggearbejde, derunder grundudgravning og nedrivning, skal der træffes de fornødne foranstaltninger til sikring af de ved byggeriet beskæftigede og til sikring af anden mands person og ejendom.

Stk. 2. Når hensynet til den almene sikkerhed begrunder det, skal en byggeplads være forsvarligt indhegnet.

Stk. 3. Når arbejdets art, omfang, årstiden eller andre hensyn begrunder det, skal en byggeplads være forsynet med fyldestgørende rum til brug for de ved byggeriet beskæftigede til opbevaring af klæder og værktøj og til ophold i arbejds pauser.

Stk. 4. En byggeplads skal være forsynet med fornødne nødtørftsrum, der skal være

således beliggende og indrettet, at de ikke er til ulempe for forbipasserende eller omboende.

Stk. 5. På byggepladsen skal alle materialer opbevares og beskyttes på en under hensyn til vejrliget hensigtsmæssig måde.

Stk. 6. Indkørsel til og kørebane på en byggeplads skal være befæstet på hensigtsmæssig måde og holdes i forsvarlig stand. Vej, fortov og cyklesti må ikke beskadiges eller forurenes ved til- eller bortkørsel af jord, materialer eller affald.

Stk. 7. Vejarealer må i almindelighed ikke anvendes til byggeplads eller til oplagring af materialer.

Stk. 8. De til et byggearbejdes udførelse anvendte hjælpemidler, så som stilladser, ophejsningstårne, afstivninger, støbeforskalinger, overdækninger, afdækninger o. l., skal have tilstrækkelig styrke og være udført på forsvarlig måde.

Stk. 9. Hejseværker, kraner, rambukke o. l. mekaniske hjælpemidler skal være forsynet med de fornødne sikringsforanstaltninger og må kun betjenes af kyndigt personale.

Kapitel 2.

Grundudnyttelse.

§ 4.

Udnyttelsesgradens beregning.

Stk. 1. I beregningen af den til en grund hørende udnyttelsesgrad indgår grundens areal, tillægsarealet og den opførte bebyggelses etageareal.

Stk. 2. Ved grundens areal forstås nettoarealet efter afgivelse af areal indtil den for vejen fastlagte udvidelseslinie.

Stk. 3. Ved tillægsarealet forstås det areal, der er beliggende mellem den for vejen fastlagte udvidelseslinie og vejens midtlinie. Tillægsarealet begrænses i længden af linier igennem grundgrænsens endepunkter vinkelret på vejens midtlinie.

Stk. 4. Som tillægsareal kan kun medregnes areal i indtil 10 m afstand fra den for vejen fastlagte udvidelseslinie. Herfra undtages dog arealer, der tillades medregnet i henhold til byggelovens § 23, stk. 5, og arealer ved hjørneafskæringer, der ikke overstiger de i byggeloven foreskrevne størrelser.

Stk. 5. I henhold til byggelovens § 23, stk. 4 kan tillægsarealet i intet tilfælde medregnes med mere end en fjerdedel af grundens nettoareal.

Stk. 6. Et tillægsareal kan ikke være fælles for flere grunde.

Stk. 7. En bebyggelses etageareal beregnes ved sammenlægning af samtlige etager, der indrettes til ophold. For bebyggelser, der omfattes af en bygningsvedtægt, medregnes samtlige etager, der har en sådan højde og en sådan beliggenhed i forhold til terræn, at de opfylder vedtægtens bestemmelser for opholdsrum.

Stk. 8. Arealet af den enkelte etage regnes til ydersiden af de begrænsende murflader. Brandmure el. lign., der er fælles for to bygninger, medregnes til hver af disse med halvdelen af murens tykkelse.

Stk. 9. Arealet af tagetager, mansardetager og lign. medregnes med samme etageareal som den nærmest underliggende etage, dog kan tagetager uden trimpel og tagetager med trimpel, der ikke overstiger 50 cm, hvor udnyttelsen i det væsentlige holdes indenfor normalt tagprofil, beregnes til 80 pct. af den nærmest underliggende etage. Kviste medregnes til den udvendige side af disse.

Stk. 10. Rum, der går gennem flere etager, medregnes kun til den etage, i hvilken gulvet er beliggende.

Stk. 11. Til etagearealet medregnes altid:

- stalde, udhuse, garager og lign. bygninger,
- større overdækkede udvendige trappeanlæg og lign. overdækkede arealer i forbindelse med bygninger,
- indskudte etager, indvendige balkoner, gallerier og lign.,
- trapper, elevatorer og lign. for hver af de etager, de betjener,
- lysgårde og lysskakter, der helt er omgivet af bebyggelse,
- bygningsfremspring, der omgiver lukkede rum f. eks. karnapper og lign.,
- kælder og loftsrum, der udnyttes på en måde, der ikke falder ind under stk. 12 c.

Stk. 12. Til etagearealet medregnes ikke:

- altaner, der er hævet mindst 2,8 m over terræn og har højst 1,25 m fremspring,
- læskure ved opholdsarealer, skærmtage ved parkeringspladser og lign., der har

en naturlig tilknytning til en grunds frie arealer,

- c. kælderrum og loftsrum, der udnyttes som birum til boliger og arbejdssteder.

Kapitel 3.

Bebyggelsens forhold til nabogrund.

§ 5-

Bygningers brandmæssige adskillelse i naboskel.

Stk. 1. Enhver bygning, der opføres nærmere naboskel end 2,5 m, skal med de i § 6 nævnte undtagelser udføres med brandmur mod skellet.

Stk. 2. Taget på de i stk. 1 nævnte bygninger må ikke have hældning mod skellet i større omfang, end dette er beskyttet af brandmurens brandkam. Er brandmuren uden brandkam, eller har denne ikke tilstrækkelig højde, skal der på tagets underside anbringes en fritbærende mindst 8 cm tyk plade af jernbeton. Pladen skal være forsvaret forankret til brandmuren eller til anden brandsikker konstruktion.

Stk. 3. Åbninger i en brandmur må, når de er mere end 600 cm² store, kun udføres med naboens skriftlige tilladelse, og sådanne åbningers tilstedeværelse indskrænker ikke naboens ret til på et senere tidspunkt at bygge direkte i skel.

Stk. 4. Ethvert arbejde, hvorved en bestående brandmur gennembrydes, skal fremmes mest muligt, således at foreskrevne dækning af åbningerne straks kan finde sted.

§6-

Bygningers konstruktion i forhold til naboskel.

Stk. 1. Enhver bygning skal med de i denne paragraf nævnte undtagelser udføres med ydermure af murværk eller beton hvilende på betonfundamenter eller af anden lige så brandsikker konstruktion.

Stk. 2. Fritliggende bygninger med 1 etage og udnyttet tagetage kan udføres med ydervægge af træbindingsværk udmuret med y_2 stens murværk. Afstanden fra sådanne bygninger til naboskel må ikke være mindre end 2,5 m.

Stk. 3. Fritliggende bygninger med 1 etage, men uden tagetage, kan udføres af trækonstruktion med beklædning af brædder på begge sider eller af anden konstruktion eller med anden beklædning, der ikke er ringere i brandmæssig henseende. Afstanden fra sådanne bygninger til naboskel må ikke være mindre end 6 m, og afstanden mellem sådanne bygninger på samme grund må ikke være mindre end den samlede højde af de to mod hinanden vendende sider af bygningerne og ikke mindre end 4 m. Afstanden til skel kan nedsættes til 2,5 m, såfremt bygningen forsynes med muret gavlmur mod skellet, og afstanden til grundmuret eller med brandmur forsynet bygning på nabogrunnen er mindst 5 m.

Stk. 4. Verandaer, vinterhaver, drivhuse, vindfang, terrasser og lign. småbygninger kan udføres af træ, når grundarealet ikke overstiger 10 m², og de er fjernet mindst 2,5 m fra naboskel.

Stk. 5. Tagudhæng, vindskeder, gesimser og lign. mindre udvendige bygningsdele kan udføres af træ, når de er fjernet mindst 2,5 m fra naboskel.

Stk. 6. Terrasser og opholdsarealer på flade tage skal være fjernet mindst 2,5 m fra naboskel.

Stk. 7. Altaner og karnapper skal holdes i en afstand af 2,5 m fra naboskel. Ved sluttet bebyggelse kan afstanden fra siden af altan eller karnap til naboskel nedsættes til 1 m.

Stk. 8. Udhuse, garager, skure og lign. bygninger kan opføres af ethvert til formålet egnet materiale. Afstanden fra sådanne bygninger til naboskel må med de i stk. 1, 2 og 3 nævnte undtagelser ikke være mindre end 6 m.

Stk. 9. De i stk. 8 omtalte bygninger kan føres helt ud i naboskel uden brandmur mod skellet, når:

- det bebyggede areal ikke overstiger 25 m²,
- bygningens største højde ikke overstiger 2,5 m,
- den mod skellet vendende side af bygningen ikke har en større længde end 6 m,
- der ikke opføres mere end een sådan bygning for hver 600 m² grundareal.

§7.

Fælles brandmur.

Stk. 1. Brandmur kan være fælles for to bygninger, der opføres samtidig. Bygninger med flere end 3 etager foruden eventuel kælder kan dog kun udføres med fælles brandmur, såfremt etageadskillelserne udføres af jernbeton eller tilsvarende brand-sikker konstruktion.

Stk. 2. Brandmur kan være fælles for to bygninger, selv om de ikke opføres samtidig, under forudsætning af, at den nye bygning ikke får større højde end den ældre, og under forudsætning af, at det kan godtgøres, at bygningernes stabilitet, herunder fundering og den nye bygnings forbindelse med den eksisterende brandmur, er forsvarlig.

Stk. 3. Opføres en fælles brandmur over skellinien, må det sikres, at den hverken helt eller delvis fjernes af nogen af ejerne, og at der ikke foretages nogen forhøjelse eller anden bygningsmæssig ændring ved den, uden at de to ejere er enige herom.

Stk. 4. Ved nedrivning af den ene af to bygninger, der er opført med fælles brandmur i henhold til reglerne i stk. 3 påhviler det ejeren af den bygning, der nedrives, at afholde udgifterne ved ændring af den fælles brandmur til udvendig brandmur af forskriftsmæssig tykkelse.

Stk. 5. En fælles brandmur, der er be-

liggende helt på den ene grund, kan fjernes ved nedrivningen af bygningen på denne grund, når ejeren af denne bygning mindst 3 måneder før nedrivningen underretter naboen herom. Naboen er da pligtig til på egen bekostning straks efter nedrivningen at forsyne sin bygning med udvendig brandmur.

Stk. 6. De i nærværende paragraf indeholdte betingelser for fælles brandmure må tinglyses på de pågældende ejendomme.

Kapitel 4.

**Fundamenter, kældermure og lign.
Beton og jernbeton.**

§8.

Fundamenter.

Stk. 1. Enhver bygning skal funderes på en sådan måde, at det under hensyn til dens konstruktion og anvendelse og under hensyn til grundens bæreevne kan anses for fuldt forsvarligt.

Stk. 2. Grundmurede bygninger med indtil 6 etager, foruden eventuel kælder, som indrettes til beboelse eller andet dermed i statisk henseende ligestillet formål, kan — når belastningen på byggegrunden er jævnt fordelt, og grunden har en beskaffenhed, der tillader et tryk af mindst 3 kg/cm² — opføres på fundamenter af beton med følgende bredder:

Fundamentsbredder

Under bygninger med	Under bærende ydermure med eller uden muråbninger	Under ikke bærende ydermure med eller uden muråbninger	Under bærende skille- rum med 5,2 m belastningsbredde (enkelt hovedskillerum), jfr. § 17, stk. 2, eller bærende tværskillerum, jfr. § 17, stk. 4	Under bærende skille- rum dimensioneret i henhold til § 17, stk. 1, eller under bærende skillerum med 3,6 m belastningsbredde (dobbeltskille- rum, jfr. § 17, stk. 3 eller bærende tværskillerum, jfr. § 17, stk. 4)	Under trappe- skillerum
	cm	cm	cm	cm	cm
1 etage og kælder			30	25	25
2 — — —	50	45	45	35	35
3 — — —	60	45	60	45	35
4 — — —	70	50	75	55	40
5 — — —	80	50	90	65	45
6 — — —	90	60	105	75	55

Under bygninger med 1 etage foruden eventuel kælder kan fundamentsklods udelades, når ydermuren føres ned til underkanten af kældergulvet, og funderingsforholdene iøvrigt er som ovenfor angivet. Under ikkebærende, murede skillerum kan, hvor murtykkelsen er y_2 eller $\frac{3}{4}$ sten, anvendes 25 cm brede fundamenter, og hvor murtykkelsen er 1 sten, 35 cm brede fundamenter. Sådanne skillerum kan dog, når de kun opføres i kælderen, anbringes på dennes betongulv.

Stk. 3. Fundamentsklodsens højde skal være mindst 1,5 gange dens fremspring fra murens yderside, under bygninger med 2 etager dog mindst 30 cm og under højere bygninger mindst 40 cm.

Stk. 4. Fundamenter skal være gennemgående, og de skal føres til frostfri dybde. Som frostfri dybde anses, når ikke særlige jordbundsforhold eller klimatiske forhold begrunder en større dybde, mindst 90 cm under terræn. Gennemgående understøtninger for ydermure, der anvendes ved pælefundering, skal på tilsvarende måde føres til frostfri dybde.

Stk. 5. Ved udvendige kældernedgange, lysgange og lign. skal fundamentet føres mindst 60 cm ned under nedgangens bund, trin eller ramper, og mindst 60 cm til hver side i forhold til nedgangens samlede udstrækning.

Stk. 6. Ydermure skal anbringes centralt på fundamentsklodsen, d. v. s., at fundamentsklodsens fremspring skal være lige stort til begge sider i forhold til muren. Brandmure i naboskel i bygninger med indtil 3 etager og ikke belastede ydermure i bygninger med indtil 4 etager kan dog opføres på fundamenter som angivet i stk. 2, selv om muren anbringes ensidigt på fundamentet.

Stk. 7. Belastningen på grunden vil som regel kunne anses for jævnt fordelt, når muren anbringes centralt på fundamentsklodsen, jfr. stk. 6, og højden fra dennes underside til underkanten af hver enkelt muråbning i kælderen, subsidiært stueetagen, mindst er halvdelen af muråbningens bredde, og når fundamentet i den til muråbningens bredde svarende dybde føres ind under de tilstødende piller i en udstrækning, der til

hver side svarer til en fjerdedel af muråbningens bredde. Hvis undersiderne af et fundaments forskellige afsnit, f. eks. på grund af muråbningers forskellige bredde, kommer til at ligge i forskellig dybde, skal det dybeste fundamentsafsniit føres under den pågældende åbnings murpiller som ovenfor angivet.

§9-

Kældermure og lign.

Stk. 1. Kælderydermure kan udføres af betonstøbning, når de gives samme tykkelse som angivet for tilsvarende murværk i § 15.

Stk. 2. Vangemure ved kældernedgange, lyskassemure og lign. kan udføres af betonstøbning eller af murværk i bastardmørtel i følgende dimensioner:

- 30 cm betonstøbning eller 1 y_2 stens mur af hårdbrændte sten i bastardmørtel, når murens areal indvendigt målt ikke overstiger 8 m²,
- 20 cm betonstøbning eller 1 stens mur af hårdbrændte sten i bastardmørtel, når murens areal indvendigt målt ikke overstiger 5 m², og det tilstødende terræn indenfor en afstand, der er lig med murens højde, ikke kan blive udsat for vognkørsel eller anden tilsvarende belastning.

Stk. 3. Indvendige vægge, der danner støtte for jordfyld og lign., og som er forvarligt afstivet, mindst for hver 5,5 m, kan, når jordfyldens højde ikke overstiger 2 m, udføres af 30 cm betonstøbning eller af 1½ stens mur af hårdbrændte sten i bastardmørtel.

§10.

Betonstøbning.

Stk. 1. Betonstøbning ved lavere temperatur end -i- 2° må kun udføres under iagttagelse af de særlige regler for vinterbyggeri.

Stk. 2. Betonstøbning til de i §§ 8 og 9 omtalte fundamenter, kældermure og lign. kan udføres af beton med singels eller naturstensskærver i blandingsforhold mindst 1:5:8 eller af færdigblandet beton med garanteret terningstyrke efter 28 dages hærkning af mindst 56 kg/cm².

Stk. 3. Fundamenter kan endvidere udføres af beton med murstensskærver i blandingsforhold mindst 1:4:7.

§ 11-

Jernbetonkonstruktioner.

Stk. 1. Bygningsdele af jernbeton skal udføres i henhold til beregninger på grundlag af normer, der er godkendt af boligministeren, og det skal ved disse beregninger i hvert enkelt tilfælde kunne godtgøres, at den enkelte bygningsdel og den samlede bygningskonstruktion i enhver henseende er forsvarlig.

Kapitel 5.

Ydermure og skillerum. Murværk.

§ 12.

Materialer til murværk.

Stk. 1. Reglementet forudsætter, at murværk udføres af fuldbrændte teglsten med en rumvægt af mindst 1160 kg/m^3 og en trykstyrke på mindst 150 kg/cm^2 .

Stk. 2. De angivne murtykkelser forudsætter mursten, der med de af forskellige brændingsgrader følgende mindre afvigelser, svarer til det danske normalmurstensmål, $23 \text{ X } 11 \text{ X } 5,2 \text{ cm}$. Bredden af det såkaldte $\frac{3}{4}$ stens format forudsættes at være 15 cm .

Stk. 3. Til opmuring kan anvendes følgende mørtelarter:

- kalkmørtel, fremstillet af læsket kalk og skarpt sand eller grus. Kalkmørtel skal efter prøve foretaget med Holmblads kalkprøveapparat udvise et kalkhydratindhold på mindst $7\frac{1}{2}$ pct,
- bastardmørtel, fremstillet af 1 mål cementmørtel og 2 mål kalkmørtel med de for cementmørtel og kalkmørtel angivne blandingsforhold,
- cementmørtel, fremstillet af 1 mål cement og 3 mål skarpt sand eller grus.

Stk. 4. I stedet for teglsten kan anvendes natursten, støbte eller pressede sten og tilsvarende materialer, hvis styrke svarer til den for teglsten angivne, og som iøvrigt er velegnede til formålet.

§ 13.

Murværks udførelse.

Stk. 1. Når temperaturen er lavere end -2° C , må murerarbejde kun udføres under

iagttagelse af de særlige regler for vinterbyggeri.

Stk. 2. Murværk skal opmures i forsvarligt forbandt, således at de lodrette fuger i to på hinanden følgende skifter ingen steder falder over hinanden. Fuger skal have en tykkelse på $1\text{—}1,5 \text{ cm}$. Murede skillerum skal opmures i forbandt med ydermurene. Stående fortanding må ikke anvendes.

Stk. 3. Alle murflader skal fuges, pudses eller i det mindste berappes og afkostes.

Stk. 4. Muråbninger skal på forsvarlig måde overdækkes med muret stik, jernbeton eller jerndrager, indmuret i ren cementmørtel. Er åbningens bredde større end $1,5 \text{ m}$, eller gør særlige belastningsforhold sig gældende, må det kunne godtgøres, at overdækningen har tilstrækkelig styrke.

Stk. 5. Udsparinger og udhugninger i murværk skal udføres på håndværksmæssig forsvarlig måde, og foreskrevne pillebredder må ikke derved formindskes.

Stk. 6. Ydermure skal forankres til etageadskillelser og tagværk, jfr. § 23 og § 26. Forankring i kælderbjælkelag kan bortfalde, når kælderens loft ikke er hævet mere end $1,5 \text{ m}$ over terræn.

Stk. 7. Når en bygnings ydermure og skillerum udføres af murværk, skal der i en højde af ca. 15 cm over terræn, og, når der findes kælder, tillige ca. 10 cm over kældergulvet anbringes et for fugtighed uigennemtrængeligt isoleringslag. Isoleringslaget skal udføres i murens fulde bredde. I hule mure skal det øverste isoleringslag aftrappes, således at det fra den angivne højde i formuren føres op igennem hulrummet til en 4 skifter højere beliggende fuger i bagmuren. I bygninger med kælder skal den mod jord vendende side af murværket beskyttes mod fugtighed ved asfaltering med påfølgende udkastning med bastardmørtel eller på anden lige så betryggende måde. Er kælderens ydermure udført af tæt beton, kan det nederste isoleringslag og ydersidens beskyttelse mod fugtighed udelades. Er kælder-ydermure eller fundamenter af beton ført mindst 15 cm op over terræn, anbringes det øverste isoleringslag i denne højde. Er den nederste etageadskillelse anbragt lavere end øverste isoleringslag, skal der træffes særlige foranstaltninger til isolering af denne.

Stk. 8. Hule mure kan udføres,

- a. med ståltrådsbindere af mindst 5 mm galvaniseret tråd, anbragt i hvert 4. skifte med højst 50 cm indbyrdes afstand,
- b. med faste bindere med højst 48 cm mellem binderkolonnerne.

Hule mure skal udmures fuldt ud for alle murede skillerum, ud for etageadskillelser, mindst 3 skifter under bjælkelag og i y_2 stens bredde omkring alle muråbninger.

§14.

Murdimensioner.

Stk. 1. Reglementets bestemmelser om mures dimensioner gælder for bygninger, der har indtil 6 etager, og som er indrettet til beboelse eller til andet dermed i statisk henseende ligestillet formål.

Stk. 2. Bestemmelserne forudsætter endvidere:

- a. at etagehøjden målt fra gulv til gulv ikke er over 3,1 m. Højden kan dog i en enkelt etage tillades forøget til 3,5 m,
- b. at afstanden fra bærende ydermurs yderside til midten af bærende skillerum er højst 5,5 m,
- c. at afstanden mellem murede tværskillerum, der forbinder ydermure og hovedskillerum, er højst 15 m, eller at bygningen er afstivet på anden lige så betryggende måde,
- d. at muråbningerne i de forskellige etager i det væsentlige ligger over hverandre,
- e. at muråbninger, bortset fra stueetagen, i almindelighed ikke føres længere ned end til 80 cm fra den underliggende etageadskillelse. Enkelte åbninger for karnapper, altandøre og lign. kan dog føres helt ned til etageadskillelsen, når der tages fornødent hensyn til bygningens stabilitet overfor såvel lodrette som vandrette påvirkninger. I alle etager undtagen kælder kan brystningsmure under muråbninger udføres af 1 stens mur, når brystningen opmures samtidig med pillerne og i forbandt med disse. I kældere må ikke afsættes blændinger eller muråbninger i mindre højde over fundamentets underkant end halvdelen af blændingens eller åbningens bredde,

- f. at bredden af piller i ydermure er mindst $2\frac{1}{2}$ sten, medmindre de er forsvarligt afstivet af tværgående murede skillerum eller på anden lige så betryggende måde, og at bredden af sådanne piller er mindst $\frac{1}{3}$ af afstanden fra midte til midte af de tilstødende muråbninger. En hjørnepilles bredde skal være mindst $\frac{1}{3}$ af afstanden fra hjørnet til midten af den tilstødende muråbning. Når der udføres muråbninger i begge de til og hjørne stødende ydermure, skal hjørnepillens bredde tillige opfylde reglen for mellempiller, idet afstanden målt i de to mures midtlinier til skæringspunktet sammenlægges,
- g. at bredden af piller i bærende skillerum er mindst 2 sten, medmindre de er forsvarligt afstivet af tværgående murede skillerum eller på anden lige så betryggende måde, og at bredden af sådanne piller er mindst $\frac{3}{5}$ af afstanden fra midte til midte af de tilstødende muråbninger,
- h. at bygninger, hvis etageadskillelser hovedsagelig bæres af tværskillerum, afstives i bygningens længderetning med murede længdeskillerum eller på anden lige så betryggende måde,
- i. at bærende skillerum i bygninger med mere end 3 etager opføres centralt over hverandre. Sådanne skillerum kan dog opføres bindige til den ene side, når de i de pågældende etager opmures i bastardmørtel. Kravet om bastardmørtel gælder ikke de 3 øverste etager, heri medregnet eventuel mansardetage,
- j. at de anvendte etageadskillelser ikke vejer mere end 300 kg pr. m^2 , og at lette skillerum, der bæres af etageadskillelser, ikke vejer mere end 100 kg pr. m^2 af skillerummets lodrette flade,
- k. at ydermure ikke i højere grad end normalt modtager belastning fra tagværk, karnapper, altaner eller lign.

Stk. 3. Når en bygning opføres med flere end 6 etager, er reglerne i stk. 1 og 2 anvendelige på de 6 øverste etager. For de øvrige etagers vedkommende og ved opførelse af bygninger og bygningsdele, på hvilke reglerne i stk. 1 og 2 ikke naturligt kan finde anvendelse i deres fulde omfang, må det i hvert enkelt tilfælde kunne godtgøres, at der ved murværkets dimensionering er taget fornødent hensyn til bygningens stabilitet.

§15.

Murede ydermure.

Stk. 1. Ydermure skal i det mindste udføres med de nedenfor angivne dimensioner.

Stk. 2. I bygninger med 1 etage kan kælderens udføres af $1\frac{1}{2}$ stens fuld mur af hårdbrændte sten i bastardmørtel eller af 30 cm beton og stueetagen af 1 stens mur eller 30 cm hul mur med ståltrådsbindere. Fra sokkel til etageadskillelse over kælderens muren udføres af 30 cm hul mur med ståltrådsbindere, når denne højde ikke overstiger 1 m.

Stk. 3. I bygninger med 2 etager kan kælderens udføres af $1\frac{1}{2}$ stens fuld mur af hårdbrændte sten i bastardmørtel eller af 35 cm beton. Stueetagen kan udføres af 35 cm hul mur med stenbindere. Øverste etage af 30 cm hul mur med ståltrådsbindere.

Stk. 4. I bygninger med 3—6 etager kan bærende ydermure med muråbninger i øverste etage udføres af 35 cm hul mur med stenbindere, de to følgende etager af $1\frac{1}{2}$ stens mur og de to derefter følgende etager af 2 stens mur. I hver af de derefter følgende etager forøges murens tykkelse med $\frac{1}{2}$ sten. I kælderen kan muren, når dens tykkelse ikke derved bliver mindre end i den overliggende etage, udføres med $\frac{1}{2}$ stens mindre tykkelse end foran angivet, når det i § 14, stk. 2 f angivne forholdstal, $\frac{1}{3}$, for de bærende pillers bredde, i kælderen forøges til $\frac{2}{5}$, eller kældermuren i hele højden udføres af hårdbrændte sten i bastardmørtel eller af beton med terningstyrke mindst 70 kg pr. cm^2 .

Stk. 5. I bygninger med 3—6 etager kan bærende ydermure uden muråbninger over øverste etageadskillelse og i de 3 øverste etager udføres af 35 cm hul mur med stenbindere og i de øvrige etager af $1\frac{1}{2}$ stens mur. Overstiger murens højde over øverste etageadskillelse 3,5 m, må det underliggende murværk forstærkes tilsvarende.

Stk. 6. I bygninger med 3—6 etager kan ikke-bærende ydermure med muråbninger over øverste etageadskillelse og i de 3 påfølgende etager udføres af 35 cm hul mur med stenbindere og i de øvrige etager af $1\frac{1}{2}$ stens fuld mur. Når det i § 14, stk. 2 f angivne forholdstal $\frac{1}{3}$ for pillernes bredde ændres til $\frac{1}{2}$, kan de 5 øverste etager udføres af 35 cm hul mur med stenbindere.

Stk. 7. I bygninger med 3—6 etager kan ikke-bærende ydermure uden muråbninger udføres i alle etager af 35 cm hul mur med stenbindere.

Stk. 8. Som bærende ydermure regnes mure, der modtager belastning fra etageadskillelser.

Stk. 9. Ved anvendelse af reglementets regler for ydermures dimensionering medregnes tagetagen som etage, når tagets højde over tagetagens gulv overstiger 6 m. På samme måde medregnes tagetagen ved dimensionering af bærende ydermure, når der udføres trimpelmur med mere end 1 m højde. Når der i tagetagen udføres murede opbygninger over ydermuren, forstærkes denne tilsvarende i den under opbygningen værende del af bygningen. En mansardetage medregnes altid som en etage.

Stk. 10. Ydermure, der begrænser trapperum af almindelig størrelse, kan nedsættes til $1\frac{1}{2}$ stens mur i de etager, hvor de almindelige regler ville medføre en større murtykkelse. Den fornødne sammenhæng imellem de enkelte dele af trapperummets murværk må sikres på betryggende måde.

Stk. 11. Karnapmure kan, når de understøttes for hver etage, udføres af 1 stens mur i bastardmørtel.

Stk. 12. Trimpelmure med indtil 1 m højde kan udføres af 1 stens mur i bastardmørtel.

Stk. 13. Udfyldningsvægge af murværk kan i almindelighed udføres i følgende dimensioner i forhold til feltstørrelsen:

indtil 4 m^2 feltstørrelse:	$\frac{1}{2}$ stens mur
4— 7 m^2	$\frac{3}{4}$ stens mur
7— 16 m^2	1 stens fuld mur
16— 36 m^2	35 cm hul mur med stenbindere;

når udfyldningsvæggen opmures i bastardmørtel, kan de ovennævnte tilladelige feltstørrelser forøges til det dobbelte.

§16.

Brandmure.

Stk. 1. Udvendige brandmure, d. v. s. brandmure, der er opført i skel uden fællesskab med naboejendommen, eller brandmure, hvis udvendige side danner facade, skal i det mindste udføres med de i stk. 2 og 3 angivne dimensioner. Når konstruktive hen-

syn gør det nødvendigt, skal brandmurens tykkelse forøges.

Stk. 2. I bygninger med indtil 2 etager kan brandmure udføres af 1 stens mur, 30 cm hul mur med ståltrådsbindere, eller 35 cm hul mur med stenbindere.

Stk. 3. I bygninger med mere end 2 etager skal brandmure udføres af mindst 35 cm fuld mur eller, når konstruktive hensyn tillader det, af 35 cm hul mur med stenbindere.

Stk. 4. Indvendige brandmure skal i beboelsesbygninger opføres mindst for hver henholdsvis 50 m eller 600 m², såfremt sådanne bygninger har en større udstrækning i nogen retning end 50 m eller i nogen etage et større areal end 600 m². Sådanne indvendige brandmure skal udføres af mindst 1 stens mur. Når konstruktive hensyn gør det nødvendigt, skal brandmurens tykkelse forøges.

Stk. 5. Brandhæmmende skillerum, mindst udført af pløjede 1" brædder, slaggeplader eller tilsvarende godkendt materiale, skal opstilles til opdeling af tagetager mellem de i stk. 4 nævnte indvendige brandmure efter følgende retningslinier, som i almindelighed bør følges:

- a. Almindelige tagetager (sadeltag) med eller uden mansardetage:
 1. Anvendes tagetagen helt eller delvis til beboelse, bør det overliggende tagrum opdeles for hver opgang.
 2. Anvendes tagetagen helt eller delvis til pulterrum eller lignende, bør hele tagrummet fra tagbjælkelaget til tagfladen opdeles for hver anden opgang.
- b. Tagrum med gitterspær:
 1. Er etageadskillelsen over øverste, murede etage af træ, bør tagrummet opdeles for hver opgang.
 2. Er denne etageadskillelse brandsikker, bør tagrummet opdeles for hver anden opgang.

I de brandhæmmende skillerum i tagetager kan udføres lemme af højst 0,5 m bredde og 1,3 m højde. Sådanne lemme skal være hævet mindst 0,5 m over gulvet, være tophængte, tætsluttende og af mindst 1" pløjede brædder samt være påmalet påbud om at holdes lukkede, når de ikke benyttes til gennemgang.

Stk. 6. Fælles brandmure, d. v. s. brandmure, der anvendes til adskillelse imellem sammenbyggede huse, jfr. § 7, skal udføres af mindst 1½ stens mur. Når konstruktive hensyn gør det nødvendigt, skal brandmurens tykkelse forøges. Fælles brandmure, der adskiller rækkehuse og anden sammenhængende bebyggelse med højst 2 etager foruden kælder, kan, når bygningerne på begge sider af brandmuren opføres samtidig, udføres med de i stk. 4 for indvendige brandmure angivne dimensioner.

Stk. 7. Enhver brandmur skal føres op over taget med en mindst 1 sten tyk forsvarligt afdækket brandkam, opmuret med vandrette skifter og med en højde, der målt vinkelret på tagfladen er mindst 30 cm. Dog kan brandkam, når brandmæssige hensyn ikke taler derimod (jfr. således § 29, stk. 6 vedrørende trætage dækket med tagpap), udelades:

- a. ved opførelse af udhuse, garager, skure og lign. småbygninger,
- b. ved opførelse af beboelsesbygninger med indtil 2 etager, når tagfladens underside i en bredde af mindst 50 cm fra brandmuren forsynes med 3 cm monierpuds, eller der i samme udstrækning udføres udstøbning imellem lægterne,
- c. ved opførelse af beboelsesbygninger med mere end 2 etager, når der hen over brandmuren indtil en afstand af 50 cm fra denne udføres en selvberende mindst 8 cm tyk plade af jernbeton. Pladen skal være forsvarligt forankret til brandmuren.

Stk. 8. Murlægter eller tilsvarende træværk, der lægges ind i en brandmur, skal holdes i en afstand af mindst 24 cm fra murens modsatte side. Denne afstand kan, når der er tale om ender af dragere, bjælker, tagtømmer eller lign., nedsættes til 12 cm. Mellem tilsvarende træværk, som lægges ind i en brandmur fra hver sin side, skal der ligeledes være mindst 12 cm afstand.

Stk. 9. Når skorstene eller luftkanaler indbygges i en brandmur, medregnes kun murværket i kanalens vægge til den murtykkelse, der er foreskrevet for den pågældende brandmur. Denne regel kan fraviges, når den enkelte kanal ikke føres dybere ind end 24 cm fra brandmurens modsatte side, hver enkelt kanal ikke får større

indvendig bredde end 24 cm, der ikke anbringes mere end 2 kanaler ved siden af hinanden, og der holdes en afstand af mindst 60 cm imellem de enkelte kanaler eller kanalkolonner.

Stk. 10. Rørnicher kan anbringes i brandmur, når de ikke føres dybere ind end 24 cm fra brandmurens modsatte side, bredden ikke overstiger 24 cm, og den frie side lukkes med brandsikkert materiale.

Stk. 11. Brandmure kan gennembrydes med åbninger efter følgende regler, idet de under punkterne a og b nævnte åbninger kun kan anbringes i udvendige brandmure:

- ventilationsåbninger indtil 600 cm² med en indbyrdes afstand af mindst 1,5 m. Den enkelte åbning skal dækkes med indmuret rist, der ikke kan åbnes og ikke tillader udsigt over nabogrund;
- lysåbninger indtil 0,5 m² med en indbyrdes afstand af mindst 60 cm. Den enkelte åbning skal dækkes med fast indmuret monierglas eller glasbyggningssten;
- døråbninger indtil 1 m bredde og 2,2 m højde lukket med selvlukkende jernsbestdør af godkendt type. Døren skal sidde i solidt indmuret jernkarm;
- åbninger til gennemføring af ledninger. Der skal omkring de enkelte gennemføringer tilvejebringes fuldstændig tæthed;
- ovennævnte åbninger må ialt højst udgøre y_3 af brandmurens længde.

§ 17.

Bærende skillerum.

Stk. 1. Bygninger med indtil 2 etager foruden kælder og en husdybde, der ikke overstiger 8 m, kan, når etagehøjden målt fra gulv til gulv i de to etager højst er 2,9 m og i kælderen højst 2,5 m, udføres med bærende hovedskillerum i følgende dimensioner:

- skillerum, der kun bærer taget, kan udføres af y_2 stens mur,
- skillerum, der bærer een etageadskillelse, skillerum i den overliggende etage og taget, kan udføres af $\frac{3}{4}$ stens mur eller $\frac{1}{2}$ stens mur i bastardmørtel,
- skillerum, der bærer to etageadskillelser, skillerum i de overliggende etager og taget, kan udføres af $\frac{3}{4}$ stens mur.

Stk. 2. Andre bygninger med indtil 2 etager end de i stk. 1 nævnte og bygninger med 3—6 etager og forsynet med eet bærende skillerum, der sammen med ydermuren bærer etageadskillelserne, kan udføres med bærende skillerum i følgende dimensioner:

- i øverste etage $\frac{3}{4}$ stens mur,
- i de to følgende etager 1 stens mur, hvorefter dimensionen forøges med $\frac{1}{9}$ sten for hver to følgende etager,
- er etagehøjden i tredieøverste etage forøget udover 3,1 m, jfr. § 14, stk. 2 a, skal skillerummet i denne etage forøges til mindst $1\frac{1}{2}$ stens mur eller 1 stens mur i bastardmørtel.

Stk. 3. Bygninger med 3—6 etager og forsynet med to bærende skillerum med højst 2 m indbyrdes afstand, målt fra midte til midte, kan udføres med bærende skillerum i følgende dimensioner:

- i øverste etage $\frac{3}{4}$ stens mur,
- i de fire følgende etager 1 stens mur,
- i de øvrige etager $1\frac{1}{2}$ stens mur,
- er etagehøjden i femteøverste etage forøget udover 3,1 m, jfr. § 14, stk. 2 a, skal skillerummet i denne etage forøges til mindst $1\frac{1}{2}$ stens mur eller 1 stens mur i bastardmørtel.

Stk. 4. Når en bygnings etageadskillelser alene bæres af murede tværskillerum med indtil 5,2 m indbyrdes afstand, målt fra midte til midte, skal disse skillerum dimensioneres efter reglerne i stk. 2. Er den indbyrdes afstand mindre end 3,6 m, kan reglerne i stk. 3 anvendes.

Stk. 5. Bærende skillerum, der i henhold til reglerne skal udføres af 2 eller $2\frac{1}{2}$ stens mur, kan reduceres med y_2 sten, når de pågældende mure opmures i bastardmørtel. Et skillerums dimension må ikke derved blive mindre end skillerummet i den overliggende etage.

Stk. 6. Tagetagen medregnes som øverste etage ved dimensionering af skillerum, der er bærende i denne etage. Er et skillerum ikke belastet i tagetagen, kan det, når det i denne etage er solidt afstivet i tværretningen med højst 5,5 m afstand, udføres af y_2 stens mur, og den nedenunder liggende etage kan da ved dimensionering af de bærende skillerum regnes for øverste etage.

§18.

Trappeskillerum.

Stk. 1. Når det enkelte trappeløbs frie bredde ikke er mere end 1,25 m, og trappeskillerummet kun er belastet af simpelt understøttede trappeløb og reposer, kan det i øverste etage udføres af $\frac{1}{2}$ stens mur. I de tre påfølgende etager kan trappeskillerum udføres af $\frac{3}{4}$ stens mur og iøvrigt af 1 stens mur. Som øverste etage regnes den etage, der er belastet af trappens øverste løb.

Stk. 2. Føres et trappeskillerum som ubelastet skillerum een etage op over øverste trappeløb, kan det i denne etage udføres af $\frac{1}{2}$ stens mur uden forstærkning af de nedenunder liggende skillerum.

Stk. 3. Er etagehøjden i fjerde-øverste af de etager, i hvilke trappen findes, forøget udover 3,1 m, jfr. § 14 stk. 2 a, skal trappeskillerum i denne etage udføres af 1 stens mur.

§ 19.

Ikke-bærende, murede skillerum.

Stk. 1. Murede skillerum, der føres igenem flere etager uden at være bærende, kan udføres af $\frac{1}{2}$ stens mur i de tre øverste etager, af $\frac{3}{4}$ stens mur i de tre følgende etager og iøvrigt af 1 stens mur.

Stk. 2. De i stk. 1 angivne murdimensioner forudsætter, at det enkelte skillerum kun gennembrydes af een højst 1 m bred muråbning. Skillerum af $\frac{1}{2}$ stens mur må ikke have større fri længde end 5,5 m. Føres murede skillerum op i tagetagen, regnes denne for en etage.

Stk. 3. Murede skaktvægge omkring elevator og lign. vægge af ringe udstrækning kan udføres af $\frac{1}{2}$ stens mur i de 3 øverste etager og af $\frac{3}{4}$ stens mur i de øvrige etager. Murede skaktvægge, der begrænser opholds- og arbejdsrum, skal udføres af mindst 1 stens mur.

§20.

Andre ikke-bærende skillerum.

Stk. 1. Lette, ikke-bærende skillerum, der bæres af etageadskillelser og er fastgjort omhyggeligt til disse og til eventuelle tilstødende ydermure og skillerum, kan udføres af de nedenfor angivne konstruktioner.

Stk. 2. Pladeskillerum kan udføres af mindst 5 cm tykke plader af slaggebeton, letbeton eller lign. opmuret i bastardmørtel og pudset på begge sider. Sådanne skillerums frie længde må ikke overstige 5,5 m og højden ikke 3,5 m. I alle vandrette fuger skal anbringes 5 mm rund jern, og i hjørner skal udføres forbandt for hver pladehøjde. Udadgående hjørner og samlinger mellem pladeskillerum og andet materiale, der skal pudses, skal forsynes med mindst 15 cm brede strimler af trådnat og udkastes med cementmørtel.

Stk. 3. Bræddeskillerum kan udføres af lodret opsatte mindst 31 mm ($\frac{5}{4}$ ") tykke brædder, forskallet på den ene side med mindst 19 mm ($\frac{3}{4}$ ") tykke brædder. Bræddeskillerum skal på begge sider forsynes med rørvæv og puds. Er et bræddeskillerums areal mindre end 10 m², kan de lodrette brædders tykkelse nedsættes til 25 mm (1").

Stk. 4. Lægteskillerum kan, når den frie længde ikke overstiger 5,5 m og højden ikke 3,5 m, udføres som træskelet af mindst 5,6 cm X 5,6 cm ($2\frac{1}{4}$ " X $2\frac{1}{4}$ ") lodrette og vandrette lægter med højst 60 cm afstand fra midte til midte i såvel lodret som vandret retning. Tilsvarende skillerum kan udføres af 5 cm X 5 cm (2" X 2") lodrette lægter med højst 40 cm afstand fra midte til midte. Den opsatte lægtekonstruktion skal beklædes på begge sider med dertil egnede plader f. eks. mindst 9 mm tykke pudsplader eller mindst 12 mm tykke træfiberplader eller mindst 25 mm tykke plader af træuldbeton. Træfiberplader og plader af træuldbeton skal forsynes med mindst 10 cm brede netstrimler over samlingerne, og de skal pudses i mindst 15 mm tykkelse. Træfiberplader skal vende den ru side udad og udkastes med cementmørtel, forinden de pudses.

Stk. 5. Skillerum kan udføres af upudset træværk, når højden ikke overstiger 2,2 m, og overkanten af skillerummet holdes i en afstand af mindst 50 cm fra loftet (spansk væg). Sådanne skillerum kan føres helt til loftet, og den angivne begrænsning af højden kan bortfalde, når de ikke begrænser opholdsrum eller rum, der anvendes til oplag af letantændelige materialer.

Stk. 6. Glasskillerum kan udføres af træ og glas, når glasset udgør den overvejende del af skillerummets areal.

Stk. 7. Skydedørsskillerum kan udføres af to lag pløjede mindst 31 mm ($\frac{5}{4}$ "") brædder med indbyrdes afstand i forhold til dørens tykkelse og med forskalling på begge de udvendige sider af mindst 19 mm ($\frac{3}{4}$ "") brædder med rørvæv og puds. Den del af hulrummet, der ikke optages af døren, skal underinddeles med lægter med højst 60 cm indbyrdes afstand.

Stk. 8. Skillerum i centralopvarmede bygninger med kun een etage og i tagetagen i tilsvarende bygninger med een etage og tagetage kan, når den pågældende bygning kun indrettes til brug for een familie, udføres af eller beklædes med ethvert egnet materiale, f. eks. 19 mm ($\frac{3}{4}$ "") tykke høvlede brædder eller hårde træfiberplader. Skal der i forbindelse med sådanne skillerum udføres en supplerende isolering mod kulde og varme, må der hertil kun anvendes brandsikre isoleringsmaterialer. De her beskrevne skillerum kan ikke anvendes til begrænsning af kloset- eller baderum.

Stk. 9. Lette, ikke-bærende skillerum kan endvidere udføres som angivet i kapitel 10 under isolering.

Kapitel 6.

Etageadskillelser.

§21.

Almindelige bestemmelser om etageadskillelser.

Stk. 1. Eeglementets bestemmelser om etageadskillelser gælder for bygninger, som er indrettet til beboelse eller andet dermed i statisk henseende ligestillet formål.

Stk. 2. Bestemmelserne forudsætter endvidere

- at den enkelte etageadskillelses egenvægt, hvor de i kap. 4 (fundamenter og kældermure) og kap. 5 (ydermure og skillerum, murværk) angivne dimensioner anvendes, ikke overstiger 300 kg/m².
- at vægten af de på etageadskillelsen hvilende skillerum ikke overstiger 100 kg/m² af skillerummets lodrette flade,
- at den bevægelige belastning på etageadskillelsen ikke overstiger 200 kg/m².

§ 22.

Træbjælkelag.

Stk. 1. Træbjælkelag skal udføres af sundt og godt nåletræ. Bjælkerne skal på midten have fuldt tværsnit, og topendernes plane sider må ikke være mindre end halvdelen af det fulde mål. Bjælkernes vandindhold må ved gulvlægningen ikke overstige 22 pct. af træets tørvægt.

Stk. 2. Træbjælkelag skal på de dele, der anbringes i eller mod mur eller beton, isoleres mod fugtighed med et trækonserverende, uopløseligt imprægneringsmiddel.

Stk. 3. Træbjælker må ikke udføres med mindre højde end 15 cm (6") og ikke med mindre bredde end 7,5 cm (3"). Underliggere med mindre dimensioner må kun anvendes, når det underliggende frie rums højde er mindre end 1 m.

Stk. 4. Træbjælker må ikke lægges direkte på mur, men enten på en gennemgående murlægte eller på klodser af hårdt træ, hvis længde mindst skal svare til bjælkernes bredde, men dog ikke må overstige 30 cm, og hvis tykkelse ikke må overstige et skiftes højde. Gennemgående murlægte må ikke anvendes på steder, hvor to på hinanden følgende etager har samme murtykkelse.

Stk. 5. Træbjælker og underliggere kan dimensioneres efter følgende tabel, (se s. 98).

Stk. 6. Bjælker med andet rektangulært tværsnit end det i tabellen angivne kan anvendes, når produktet for det pågældende tværsnit: bredde X højde X højde er mindst lige så stort som det tilsvarende produkt for det i tabellen angivne tværsnit. Iøvrigt kan bjælker af andre dimensioner anvendes, når det i hvert enkelt tilfælde kan godtgøres, at den tilladelige spænding, 90 kg/cm², og den tilladelige nedbøjning for den bevægelige belastning, 1/500 X spændvidden, ikke er overskredet.

Stk. 7. Uden særlige foranstaltninger må der som bjælker ikke anvendes tømmer eller planker, hvis højde overstiger den dobbelte bredde med mere end 2,5 cm.

§ 23.

Udveksling, udskæring, forankring m. m.

Stk. 1. Udvekslinger for skorstene og andre åbninger i etageadskillelser skal foretages, således at der såvel for bjælkens som for

Træbjælkelag

Dimensioneringstabel for træbjælker og underliggere

Bjælkeafstand cm		50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100
Dimension b × h		Fritliggende i meter										
cm	tommer											
6,2 × 12,5	2½ × 5	2,21	2,10	2,00	1,92	1,85	1,78	1,72	1,66	1,61	1,57	1,53
10 × 12,5	4 × 5	2,82	2,68	2,56	2,46	2,37	2,29	2,21	2,14	2,07	2,01	1,96
12,5 × 12,5	5 × 5	3,11	2,99	2,87	2,76	2,66	2,57	2,48	2,40	2,33	2,27	2,21
7,5 × 15	3 × 6	2,91	2,78	2,66	2,55	2,45	2,36	2,28	2,20	2,13	2,07	2,02
8,8 × 15	3½ × 6	3,15	2,99	2,86	2,75	2,65	2,55	2,46	2,38	2,31	2,25	2,19
12,5 × 15	5 × 6	3,74	3,61	3,46	3,32	3,19	3,07	2,96	2,87	2,79	2,72	2,65
10 × 17,5	4 × 7	3,94	3,76	3,59	3,44	3,31	3,19	3,09	2,99	2,90	2,82	2,75
15 × 15	6 × 6	3,98	3,86	3,74	3,62	3,50	3,38	3,27	3,17	3,08	2,99	2,91
10 × 20	4 × 8	4,49	4,28	4,10	3,93	3,78	3,65	3,53	3,42	3,31	3,22	3,14
11,2 × 20	4½ × 8	4,79	4,56	4,36	4,18	4,02	3,88	3,75	3,64	3,53	3,43	3,34
15 × 17,5	6 × 7	4,64	4,50	4,36	4,23	4,07	3,94	3,81	3,69	3,58	3,48	3,39
10 × 22,5	4 × 9	5,07	4,83	4,62	4,43	4,26	4,11	3,97	3,84	3,73	3,63	3,54
17,5 × 17,5	7 × 7	4,88	4,73	4,59	4,47	4,35	4,23	4,11	3,99	3,88	3,78	3,68
11,2 × 22,5	4½ × 9	5,38	5,12	4,89	4,69	4,52	4,36	4,22	4,09	3,97	3,86	3,75
17,5 × 20	7 × 8	5,58	5,41	5,25	5,11	4,99	4,87	4,72	4,57	4,44	4,32	4,21
20 × 20	8 × 8	5,86	5,67	5,50	5,35	5,21	5,09	4,98	4,88	4,75	4,62	4,49
12,5 × 25	5 × 10	6,23	6,00	5,75	5,52	5,31	5,12	4,96	4,80	4,66	4,53	4,42
20 × 22,5	8 × 9	6,58	6,38	6,19	6,02	5,87	5,73	5,60	5,48	5,35	5,20	5,07
22,5 × 22,5	9 × 9	6,86	6,64	6,44	6,26	6,10	5,96	5,83	5,71	5,59	5,49	5,38
22,5 × 25	9 × 10	7,61	7,35	7,14	6,95	6,78	6,62	6,48	6,35	6,23	6,12	5,97
25 × 25	10 × 10	7,89	7,63	7,40	7,21	7,03	6,87	6,73	6,59	6,46	6,34	6,23

vekslers vedkommende tages fornødent hensyn til forøgede belastninger og til svækkelse på grund af taphuller og lign.

Stk. 2. Udskæring i bjælker for vandrette ledninger, gennemgående ankre og lign. må ikke udføres i større afstand fra understøtningspunkterne end $\frac{1}{4}$ af fritliggendet, og nedskæringen i bjælkens over- eller underside må ikke være dybere end 2 cm. Udskæring eller gennem boring for lodrette ledninger skal ligeledes holdes inden for en afstand af $\frac{1}{4}$ af fritliggendet, og der må ikke bortskæres mere end $\frac{1}{4}$ af tværsnittet.

Stk. 3. Når bjælkerne anbringes på tværs af en bygnings længderetning og forbinder de bærende ydermure, skal der med mindst 3 m afstand udføres gennemgående bjælker fra ydermur til ydermur. Den bjælke, der i et sådant bjælkelag ligger langs en ikke bærende ydermur eller den næstfølgende bjælke, skal altid være gennemgående.

Stk. 4. De bjælker, der i henhold til stk. 3 skal være gennemgående, skal i begge ender forsynes med mur ankre. Almindelige murankre skal være lige så lange, som den mur er tyk, hvori de anbringes. Murankre skal

fortrinsvis anbringes i eller i umiddelbar nærhed af murpillerne.

Stk. 5. Bjælker langs ikke-bærende ydermure skal forankres til disse med samme afstand som angivet i stk. 4. Murankre, der i sådanne tilfælde anbringes på tværs af bjælkeretningen, skal være så lange, at de kan fastgøres til 2 bjælker.

Stk. 6. Murankre skal udføres af 8 mm X 38 mm fladjern med 30 cm lange forskudsjern af 16 mm rundjern, og de skal fastgøres til bjælkerne med 2 svære, smedede søm og en krampe. Alle murankre skal, inden de anbringes, være rustbeskyttede, og de skal føres ind til y_2 stens afstand fra ydersiden af den mur, hvori de anbringes. Ved indmuringen må der omkring ankeret kun anvendes cementmørtel.

Stk. 7. Kræver et bjælkelags forankring, at ankre anbringes i større afstand fra bjælkernes understøtningspunkter end $\frac{1}{4}$ af fritliggendet, må de udføres som rundjernsankre af 20 mm rundjern, der bores igennem bjælkernes midte og fastholdes med 8 mm X 80 mm spændskiver.

§24.

Indskud, gulve og forskalling.

Stk. 1. I træbjælkelag, i træunderlag og i hanebjælkelag over og under boliger og arbejdssteder skal anbringes indskud af tæt sammenslåede mindst 19 mm ($\frac{3}{4}$ ") tykke kantskårne brædder. Indskudet skal anbringes i en afstand af 7 cm fra bjælkens overside, og det skal hvile på lister, der er sømmet på bjælkens sider. Er bjælken mere end 17,5 cm bred, kan disse lister erstattes af noter. Er den frie afstand mellem bjælkerne mindre end 55 cm, kan indskud udføres af 15 mm ($\frac{5}{8}$ ") brædder.

Stk. 2. Når bygningen er under tag, skal der på indskudet anbringes et lag rent ler eller andet velegnet, brandsikkert indskudsmateriale. Lerlaget skal i faststampet tilstand have en tykkelse af mindst 5 cm, og det skal slutte tæt til bjælker og mur. Indskudslerets vandindhold må umiddelbart før gulvlægningen ikke overstige 8 pct. af lerets tørvægt. Alle langs ydermur liggende bjælker skal holdes i mindst 6 cm

afstand fra muren, og mellemrummet mellem bjælke og mur udfyldes med uorganisk isoleringsmateriale.

Stk. 3. I bygninger, der indrettes til brug for kun een familie, kan indskud i træbjælkelag udelades, når lerlaget henlægges på forsvarligt underlag på forskallingen. Forskallingen skal i så tilfælde udføres af 25 mm (1") tykke brædder og fastgøres i hver bjælke med med 2 stk. 9 cm søm. Hvis der i stedet for lerindskudet anvendes isoleringsmætter eller tilsvarende lette indskudsmaterialer, kan forskallingens tykkelse nedsættes til 19 mm ($\frac{3}{4}$ ").

Stk. 4. Gulvbrædder skal være pløjede og mindst 31 mm ($\frac{5}{4}$ ") tykke. Når afstanden mellem bjælkerne, målt fra midte til midte, ikke overstiger 80 cm, kan gulvbræddernes tykkelse nedsættes til 22 mm (1"). Gulve af hårdt træ kan udføres i mindre tykkelse, dog ikke under 22 mm i færdig stand.

Stk. 5. Undersider af træbjælkelag, undersider af hanebjælkelag og tagundersider, der begrænser de til boliger og arbejdssteder hørende rum, skal forskalles med 19 mm ($\frac{3}{4}$ ") tykke brædder, der røres og pudses. Når afstanden mellem bjælkerne, målt fra midte til midte, ikke overstiger 75 cm, kan forskallingens tykkelse nedsættes til 15 mm ($\frac{5}{8}$ ").

Stk. 6. I centralopvarmede bygninger, der indrettes til brug for kun een familie, kan undersider af træbjælkelag, undersider af hanebjælkelag og tagundersider i det i § 20, stk. 8 angivne omfang i stedet for forskalling og puds beklædes med ethvert egnet materiale, f. eks. 19 mm ($\frac{3}{4}$ ") tykke høvlede brædder eller hårde træfiberplader. Skal der i forbindelse med en sådan beklædning udføres supplerende isolering mod kulde og varme, må der hertil kun anvendes brandsikre isoleringsmaterialer. De her beskrevne beklædninger kan ikke anvendes til begrænsning af kloset- eller baderum.

Stk. 7. I de i stk. 6 omtalte bygninger kan forskalling og puds på undersiden af træbjælkelag mellem kælder- og stueetagen udelades, når der røres og pudses på indskudet. Opstilles der i kælderen i sådanne bygninger ildsteder (kedelrum og lign.), skal også bjælkerne i disse rum pudses.

§25.

Kælder gulve, støbte etageadskillelser og lign.

Stk. 1. Kældergulve skal udføres af beton i mindst 10 cm tykkelse, heri medregnet slidlaget. Når grunden under en stueetage med trægulve ikke udgraves til kælder, skal muldjorden fjernes, og grunden belægges med et mindst 8 cm tykt betonlag. Rummet mellem dette betonlag og stuegulvet skal ventileres på hensigtsmæssig måde.

Stk. 2. Gulve i kloset-, bade- og vaskerum og i andre rum, der jævnlig udsættes for fugtighed, skål udføres af og belægges med vandtæt materiale.

Stk. 3. Etageadskillelser over kedelrum, bagerier, butikker og lokaler, der rummer virksomheder af brandfarlig karakter, skal udføres brandsikre. Etageadskillelser over vaskerum, kogerum og andre lokaler, hvis anvendelse medfører stærk dampudvikling, skal udføres af jernbeton eller anden lige så damptæt konstruktion. Disse bestemmelser finder ikke anvendelse overfor kedelrum og vaskerum i bygninger, der kun indeholder indtil 4 boliger.

Stk. 4. Altaner må ikke udføres af træ* **Til** støbning af altanplader skal anvendes beton i blandingsforhold 1:2:3 med ærte- eller nøddesten. Alt jern skal dækkes med 2 cm beton. Betonstøbning skal føres ind til bagkanten af altandørens underkarm, og der skal ved dørtrin og mur udføres en mindst 5 cm høj hulkehl, der foroven holdes mindst 1 cm bag murens forside, xlltanrækværker skal udføres og befæstes på forsvarlig måde og med en **fri** højde af mindst 1 m. Den fri afstand mellem lodrette balustre må højst være 12 cm, og der må ikke udføres vandrette inddelinger på en sådan måde, at børn kan kravle op på rækværket.

Kapitel 7.

Tagværker og tage.

§26.

Almindelige bestemmelser om tagværker.

Stk. 1. Reglementets bestemmelser om tagværker gælder for bygninger, som er indrettet til beboelse eller andet dermed i statisk henseende ligestillet formål.

Stk. 2. Tagværker af træ skal udføres af sundt og godt nåletræ. De enkelte spær, hanebånd og andre dele af tagværket skal på midten have fuldt tværsnit, og topendernes plane sider må ikke være mindre end halvdelen af det fulde mål.

Stk. 3. Tagværkets frie spændvidde er den indvendige afstand mellem spærene målt, hvor disse understøttes af etageadskillelsen eller af en rem. Den frie spændvidde kan uden forøgelse af bjælke dimensionen nedsættes ved særlige understøtninger, som kan anbringes indtil 1 m inden for de førstnævnte understøtninger og udføres som stolkonstruktion eller som stolper eller skråbånd under hvert spær.

Stk. 4. Ved dimensionering af den underliggende etageadskillelse må der iøvrigt tages fornøden hensyn til belastningen fra taget.

Stk. 5. Benyttelse af de i de efterfølgende paragraffer indeholdte dimensioneringstabeller forudsætter, at tagværket ikke modtager nogen belastning fra maskiner, løbekatte, transmissionsanlæg eller lign.

Stk. 6. Hanebånd skal i almindelighed udføres af to stykker halvtømmer eller planker, hvis samlede tværsnit er lig med spær dimensionen, der boltes på siderne af spærene med mindst 16 mm bolte og forbindes i hvert trediedelspunkt med en udfyldningsklods af mindst 20 cm længde. Hanebåndets planker skal fra hver side sømmes til klodsen med mindst 3 stk. søm, hvis længde skal være mindst det dobbelte af plankens tykkelse, dog mindst 10 cm (4"). Hanebånd kan dog udføres af eet stk. tømmer, indstemmet i spærene med tap og bryst, når spærenes dimension forøges med 2,5 cm (1") i højden, og hanebåndet udføres af samme dimension som spærene. Er hanebåndet belastet, skal det understøttes på forsvarlig måde.

Stk. 7. Udvekslinger skal udføres på en sådan måde, eventuelt med forstærkninger, at det i hvert enkelt tilfælde kan godtgøres, at tagværket får tilstrækkelig styrke.

Stk. 8. Tage skal forankres forsvarligt til ydermure og til etageadskillelsen under tagværket såvel imod løftning ved vindsugning som overfor vandrette kræfter. Ankrene skal i dimension, antal og anbringelse svare til de i § 23 for træbjælkelag foreskrevne.

Sadeltage

Dimensionering stabel for lette tage

Spærafstand cm.		50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100
Dimension b × h		<i>Frilliggende i meter</i>										
cm	tommer											
6,2 × 12,5	2½ × 5	9,95	9,54	9,19	8,88	8,61	8,37	8,15	7,95	7,76	7,58	7,40
10 × 10	4 × 4	9,70	9,35	9,03	8,73	8,45	8,19	7,95	7,74	7,55	7,38	7,24
10 × 12,5	4 × 5	12,12	11,68	11,27	10,89	10,55	10,24	9,95	9,68	9,44	9,23	9,05
12,5 × 12,5	5 × 5	13,30	12,80	12,35	11,96	11,60	11,27	10,96	10,68	10,42	10,18	9,95
7,5 × 15	3 × 6	12,95	12,40	11,92	11,50	11,14	10,82	10,53	10,27	10,04	9,83	9,63
8,8 × 15	3½ × 6	13,82	13,27	12,77	12,32	11,92	11,56	11,24	10,96	10,71	10,48	10,26
12,5 × 15	5 × 6					13,89	13,49	13,13	12,80	12,49	12,20	11,92
10 × 17,5	4 × 7							13,92	13,54	13,20	12,91	12,66
15 × 15	6 × 6								13,86	13,49	13,19	12,95
10 × 20	4 × 8											14,48

begyndt 10 m af væggenes længde med mindst 2 indtappede skråbånd med indbyrdes modsat hældning, og trimpelvæggen forankres på forsvarlig måde, jfr. bestemmelserne i § 26,

- c. skråbånd anbringes for hvert andet spær og samles med disse ved forsats og med trimpelstolen ved tappe, forsats eller på anden lige så betryggende måde,
- d. der for hvert skråbånd udføres to tænger af mindst 5 cm X 12,5 cm (2" x 5") planke fastgjort til spær og skråbånd med 19 mm (¾") bolte. Når tagets fri spændvidde ikke overstiger 7,5 m, kan tænger udføres af 3,1 cm x 12,5 cm brædder fastgjort til spær og skråbånd med 4 stk. søm 38/100 (4"),
- e. den samlede trimpelkonstruktion, med undtagelse af de under d. nævnte tænger, udføres af tømmer med mindst samme tværsnit som tagværkets spær.

Stk. 5. Mansardtage med udnyttet mansardloft kan dimensioneres efter tabellerne i stk. 2 og 3, når

- a. taget over mansardbjælkelaget har højst 10,5 m fri spændvidde,
- b. mansardbjælkelaget har højst 5,5 m fri spændvidde og dimensioneres efter de

for almindelige bjælkelag gældende regler,

- c. mansardvæggens højde ikke overstiger 3 m, og den udføres som en lodret bindingsværksvæg med toprem af mindst 12,5 cm x 15 cm (5" X 6") tømmer og stolper af mindst 12,5 cm X 12,5 cm (5" X 5") tømmer med højst 1,5 m afstand fra midte til midte. Fodrem eller eventuelle trimpelstykker udføres af tømmer med mindst samme tværsnit som topremmen,
- d. mansardvæggen afstives i længderetningen for hver påbegyndt 10 m af sin længde med mindst 2 indtappede skråbånd af 12,5 cm X 12,5 cm (5" X 5") tømmer med indbyrdes modsat hældning eller anden lige så betryggende længdeafstivning,
- e. mansardvæggen afstives i tværetningen af solide trævægge i forsvarlig forbindelse med mansard væggen og med højst 10 m indbyrdes afstand eller anden lige så betryggende tværafstivning,
- f. de til mansardvæggen hørende skråspær udføres af mindst 6,2 cm X 12,5 cm (2½" X 5") planker, der anbringes med højst 1 m afstand fra midte til midte,

g. etageadskillelsen under mansardvæggen forstærkes i forhold til den øgede belastning.

Stk. 6. Når en mansardetage udføres uden udnyttet mansardloft, og taget udføres som fladt tag eller gltterspærfag efter reglerne i § 28, stk. 3, kan mansardvæggens stolpevæg udføres med toprem af 10 cm X 12,5 cm (4" X 5") tømmer og stolper af 10 cm X 10 cm (4" x 5") tømmer.

§28.

Andre tagformer.

Stk. 1. Flade tage med en taghældning under 30° og med beklædning af brædder og tagpap eller anden tagbeklædning af til-

svarende vægt kan, når de udføres med underbeklædning af forskalling og puds, men uden tunge indskudsmaterialer, udføres med simpelt understøttede spær, dimensioneret efter nedenstående tabel.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte flade tage kan, når de udføres uden underbeklædning og uden indskud, udføres med simpelt understøttede spær, dimensioneret efter følgende tabel, (se side 104).

Stk. 3. Tage uden tilfældig belastning i tagetagen kan udføres med gitterspær af træ, når

- den fri spændvidde højst er 5,5 m,
- afstanden mellem spærerne fra midte til midte højst er 1 m,

Flade tage med underbeklædning

Dimensioneringstabel

Spærafstand cm.		50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100
Dimension b × h		Fritliggende i meter										
cm	tommer											
7,5 × 7,5	3 × 3	2,71	2,59	2,48	2,38	2,30	2,23	2,16	2,10	2,04	1,98	1,93
5 × 10	2 × 4	2,95	2,81	2,69	2,59	2,50	2,42	2,35	2,28	2,21	2,14	2,08
7,5 × 10	3 × 4	3,59	3,43	3,29	3,17	3,06	2,95	2,86	2,77	2,69	2,62	2,56
5 × 12,5	2 × 5	3,67	3,51	3,36	3,23	3,11	3,01	2,92	2,83	2,75	2,68	2,61
6,2 × 12,5	2½ × 5	4,08	3,91	3,75	3,61	3,48	3,36	3,25	3,16	3,07	2,99	2,92
10 × 10	4 × 4	4,10	3,92	3,76	3,62	3,50	3,39	3,29	3,20	3,11	3,03	2,95
10 × 12,5	4 × 5	5,08	4,86	4,67	4,50	4,35	4,21	4,08	3,97	3,86	3,76	3,67
7,5 × 15	3 × 6	5,30	5,06	4,86	4,68	4,52	4,38	4,25	4,13	4,02	3,92	3,82
12,5 × 12,5	5 × 5	5,63	5,39	5,18	4,99	4,82	4,67	4,53	4,40	4,29	4,18	4,08
8,8 × 15	3½ × 6	5,68	5,45	5,22	5,03	4,86	4,71	4,57	4,44	4,32	4,21	4,11
12,5 × 15	5 × 6	6,66	6,39	6,15	5,93	5,73	5,55	5,39	5,25	5,12	4,99	4,87
10 × 17,5	4 × 7	6,99	6,70	6,44	6,21	6,01	5,83	5,66	5,50	5,35	5,22	5,09
15 × 15	6 × 6	7,22	6,92	6,67	6,45	6,24	6,05	5,87	5,71	5,56	5,43	5,31
10 × 20	4 × 8	7,90	7,58	7,30	7,05	6,82	6,60	6,41	6,23	6,06	5,91	5,78
11,2 × 20	4½ × 8	8,31	7,96	7,68	7,43	7,19	6,97	6,77	6,58	6,41	6,25	6,10
15 × 17,5	6 × 7	8,30	7,97	7,68	7,42	7,19	6,98	6,79	6,61	6,44	6,28	6,13
10 × 22,5	4 × 9	8,81	8,46	8,15	7,87	7,62	7,39	7,17	6,97	6,79	6,63	6,47
17,5 × 17,5	7 × 7	8,83	8,49	8,19	7,92	7,68	7,46	7,26	7,07	6,89	6,73	6,57
11,2 × 22,5	4½ × 9	9,26	8,90	8,57	8,27	8,00	7,77	7,56	7,36	7,17	7,00	6,84

Flade tage uden underbeklædning

Dimensioneringstabel

Spærafstand cm.		50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100
Dimension b × h		Fritliggende i meter										
cm	tommer											
7,5 × 7,5	3 × 3	3,08	2,95	2,83	2,72	2,62	2,53	2,45	2,38	2,32	2,26	2,20
5 × 10	2 × 4	3,35	3,20	3,07	2,95	2,85	2,76	2,67	2,59	2,51	2,44	2,38
7,5 × 10	3 × 4	4,05	3,88	3,73	3,59	3,46	3,35	3,25	3,16	3,07	2,98	2,91
5 × 12,5	2 × 5	4,16	3,98	3,82	3,68	3,55	3,43	3,32	3,22	3,13	3,05	2,98
6,2 × 12,5	2½ × 5	4,62	4,42	4,24	4,08	3,94	3,82	3,70	3,59	3,49	3,40	3,32
10 × 10	4 × 4	4,63	4,43	4,26	4,10	3,96	3,84	3,73	3,62	3,52	3,43	3,35
10 × 12,5	4 × 5	5,72	5,49	5,28	5,09	4,92	4,76	4,62	4,49	4,37	4,26	4,16
7,5 × 15	3 × 6	5,97	5,72	5,50	5,31	5,13	4,97	4,82	4,68	4,55	4,44	4,33
12,5 × 12,5	5 × 5	6,31	6,06	5,83	5,63	5,44	5,27	5,12	4,98	4,85	4,72	4,61
8,8 × 15	3½ × 6	6,39	6,13	5,90	5,68	5,49	5,32	5,17	5,02	4,89	4,76	4,65
12,5 × 15	5 × 6	7,45	7,17	6,91	6,67	6,45	6,26	6,08	5,92	5,77	5,63	5,50
10 × 17,5	4 × 7	7,82	7,51	7,24	6,99	6,76	6,55	6,36	6,19	6,03	5,89	5,76
15 × 15	6 × 6	8,03	7,73	7,46	7,22	6,99	6,78	6,59	6,42	6,26	6,11	5,97
10 × 20	4 × 8	8,83	8,48	8,17	7,89	7,65	7,43	7,22	7,03	6,85	6,68	6,52
11,2 × 20	4½ × 8	9,27	8,91	8,59	8,31	8,06	7,83	7,62	7,42	7,23	7,05	6,88
15 × 17,5	6 × 7	9,23	8,87	8,56	8,29	8,04	7,81	7,60	7,41	7,23	7,06	6,91

- c. taghældningen ved tunge tage, d. v. s. tage, der udføres med teglsten på lægter eller teglsten på brædebeklædning med lister, eller tage af tilsvarende vægt, er mindst 1 : 1,5 (ca. 34°),
- d. taghældningen ved lette tage, d. v. s. tage, der udføres med almindelig skifer eller asbestskifer på lægter eller brædebeklædning eller af kobber, zink, jernblik eller tagpap på brædebeklædning, eller tage af tilsvarende vægt, er mindst 1 : 6 (ca. 9°),
- e. spærene udføres trekantformede med hoved (overdel) og fod (underdel) af mindst 6,2 cm X 12,5 cm (2½" x 5") planker,
- f. hoved og fod forbindes med tænger, hver bestående af 2 stk. mindst 3,1 cm x 12,5 cm (5/4" X 5") brædder (1 bræt på hver side), der, hvis tangens længde over-
- stiger 1,5 m, forbindes med udfyldningsklodser med højst 75 cm indbyrdes afstand (jfr. § 26, stk. 6 om udfyldningsklodser i hanebånd),
- g. tænger anbringes, dels hvor hoved og fod mødes, dels som en indbyrdes understøtning af hoved og fod, således at tængernes midtlinie danner en siksaklinie,
- h. hoved og fod skæres stramt sammen og sammenholdes med mindst 2 korte tænger (4 brædder) så nær understøtningen som muligt og med hældning højst 1 : 1,5 i forhold til det vandrette plan,
- i. hoved og fod understøttes af tænger i punkter med højst 1,4 m afstand målt vandret,
- j. tagets øverste punkt understøttes med mindst een tang,

- k. alle tænger fastgøres ved hver ende med 4 stk. søm 38/100 (4"),
- l. tængerne i spær, der understøttes af skillerum, dragere eller lign., anbringes således, at mindst 2 tænger mødes ved hver mellemunderstøtning, og
- m. gitterspær i tage med ensidigt fald afsluttes i den højeste ende med en lodret tang.

§29.

Tagdækning.

Stk. 1. Tagdækning skal udføres af tagsten, metal, tagpap eller andet materiale på en sådan måde, at der opnås tilstrækkelig tæthed mod vand og sikkerhed mod ild og storm og mod gennemtrængning ved færdsel på taget.

Stk. 2. Tage skal af hensyn til vandafledningen udføres med hensigtsmæssig hældning, som ved anvendelse af tagdækningsmaterialer af nedennævnte arter ikke må være mindre end:

Materiale:	Tilladelig hældning:	
	mindst	højest
a. støbeasfalt	1:50	1:3
b. tagpap, enkelt dækning . . .	1:10	1:1,75
c. — , dobbelt — . . .	1:20	1:1,75
d. — , listedækning	1:2,75	1:1,75
e. vingetagsten	1:1,20	6:1
f. falstagsten	1:1,50	6:1
g. tagsten på brædder og pap .	1:2,75	6:1
h. metal, falset	1:30	lodret
i. — , listedækket	1:12	—
k. glas	1:4	—
l. rektangulære plader	1:2	—
m. diagonale plader	1:1,20	—
n. bølgeplader	1:4	—
o. strå, rør o. lign.	1:1,20	6:1

Stk. 3. Tagdækningen skal befæstes på forsvarlig måde.

Stk. 4. Taglægte til dækning med tagsten skal udføres af mindst 38 mm X 56 mm (1½" X 2¼") træ. Afstanden mellem lægterne skal fastsættes efter tagdækningsmaterialet og taghældningen.

Stk. 5. Bræddebeklædning til tagdækning med tagpap og lign. materialer skal udføres af mindst 25 mm (1") tykke pløjede brædder.

Stk. 6. Tagpap skal være tjærefrit, have en mindste vægt af 2 kg/m² og et råpapindhold af mindste vægt 650 g/m². Såfremt trætage dækkes med tagpap, er det en forudsætning, at brandmurene føres gennem taget med brandkam. Tjæretagpap kan dog anvendes til dækning af jernbetontage samt til dækning af trætage over udhuse, garager, skure og lignende bygninger.

Stk. 7. Tage skal ventileres på forsvarlig måde. Når tage af træ dækkes med dampæt beklædning, såsom metal, tagpap eller lign. og forskalles på undersiden, skal der anbringes ventilationsåbninger foroven og forneden i hvert spærfag. Betonstøbte tage med isolering skal ventileres i fornødent omfang mellem betonstøbningen og isolationslaget.

Stk. 8. Tage, der dækkes med andet materiale end tegl, og som har en hældningsvinkel mellem 20° og 70°, skal imod færdselsarealer i passende omfang forsynes med snegitre af galvaniseret jern.

Stk. 9. Tage skal — såvel på nye bygninger som på ældre, der gives nyt tag — forsynes med tagrender og nedløbsrør af brandsikkert materiale og af passende størrelse. Kravet om tagrende kan frafaldes, når det drejer sig om bygninger med særlig fri beliggenhed, samt når det drejer sig om stalde, udhuse, garager, skure og lign. bygninger. Det må i sådanne tilfælde sikres, at tagvandet ikke kan blive til ulempe for vejareal eller for anden mands grund.

Stk. 10. Til ethvert tag skal der være adgang for eftersyn og reparation gennem lemme, tagvinduer eller lign. åbninger.

§30.

Tagkviste og ovenlys.

Stk. 1. Tagkviste af træ skal være fjernet mindst 1 m fra naboskel, og den samlede kvistbredde målt ved forsidens tilslutning til taget må ikke overstige den halve længde af den tagflade, hvori kvistene anbringes.

Stk. 2. Såfremt der for en enkelt tagkvist udveksles for mere end et enkelt spær, eller såfremt afstanden imellem to kviste bliver mindre end bredden af den bredeste af disse, skal tagværket forstærkes på passende måde.

Stk. 3. En tagkvists forside skal, når den ikke i hele sin udstrækning udføres som vin-

due, udføres af udmuret bindingsværk eller af en tilsvarende konstruktion.

Stk. 4. Kvistflunker skal være udført af eller beklædt med brandsikkert materiale. Dette krav kan frafaldes i fritliggende bygninger, der indrettes til brug for kun een familie.

Stk. 5. Ovenlys og tagvinduer kan anbringes i det omfang, det er foreneligt med hensynet til tagværkets stabilitet og brandsikkerheden. Lysskakter af træ fra ovenlys eller tagvinduer skal pudses eller på anden måde beskyttes mod brand. I tagflader med en hældning, der er mindre end 30°, skal ovenlys og tagvinduer hæves mindst 15 cm over tagfladen eller omgives med betryggende værn i mindst 75 cm højde.

Kapitel 8.

Trappeadgang og trapper.

§31.

Almindelige bestemmelser om trapper.

Stk. 1. Reglementets bestemmelser om trappeadgang og trapper gælder for bygninger, der er indrettet til beboelse eller andet dermed ligestillet formål.

Stk. 2. Fra hver selvstændig bolig eller andet brug skal til enhver tid være den i reglementet foreskrevne trappeadgang eller adgang direkte til det fri, uden at det er nødvendigt at passere andre boliger eller brug.

Stk. 3. Trapper skal indrettes på en sådan måde og til enhver tid være i en sådan tilstand, at de i deres fulde bredde kan passeres uhindret og farefrit.

§ 32.

Trapperum.

Stk. 1. Trapper skal indrettes i trapperum med brandsikre vægge. Loft eller tagflade, der begrænser trapperum, skal mindst være forskallet og pudset.

Stk. 2. Fra trapperum skal der i almindelighed være direkte adgang til det fri. Døråbninger fra trapperum til det fri skal have en fri bredde af mindst 90 cm, fra bitrapper dog kun mindst 60 cm, og en fri højde af mindst 2 m. Døren skal forsynes med lås,

der kan åbnes inde fra uden anvendelse af nøgle. Går adgang fra trapperum til det fri gennem et forrum, skal dettes fri bredde være mindst 1,25 m og højden mindst 2,2 m. Forrummet skal være omgivet af brandsikre vægge, og loftet skal mindst være forsynet med puds med indlæg af galvaniseret trådnet. Der må ikke være adgang fra forrummet til andre rum.

Stk. 3. Trapperum skal i almindelighed have vinduer til det fri, således at trappen bliver tilstrækkeligt belyst. I hver etage skal en mindst 0,5 m² stor del af vinduet være indrettet til at åbne.

Stk. 4. Trapperum, der alene forsynes med ovenlys, skal have en sådan størrelse og form, at fuldt ud tilfredsstillende belysning opnås. Der skal tillige i sådanne trapperum sørges for tilfredsstillende ventilation.

Stk. 5. Trapperum skal forsynes med forvarlig og tilstrækkelig lysinstallation.

Stk. 6. Støder to trapperum umiddelbart op til hinanden, skal de adskilles indbyrdes med mindst 1-stens mur uden muråbninger. Har en bolig eller brug adgang til 2 trapper, skal der foruden dørene fra trapperummene anbringes mindst een dør, således at der er mindst 3 døre mellem trapperne.

Stk. 7. For døre fra trapperum gælder følgende regler:

- a. Døråbninger fra hoved- og enetrappenum skal have en fri bredde af mindst 80 cm og en fri højde af mindst 1,97 m. Fra bitrapper kan døråbningens fri bredde nedsættes til 60 cm.
- b. I døre fra trapperum, må ikke anbringes glas udover et almindeligt kighul, og der må ikke udskæres åbninger udover det til anbringelse af et almindeligt brev-kasseskilt nødvendige.
- c. Døre fra enetrappenum skal udføres som tætsluttende, glatte, massive, mindst 35 mm (1½") tykke trædøre eller anden lige så brandsikker konstruktion.
- d. Når der i bygninger udføres to trapper, kan døre fra trapperum udføres som tætsluttende mindst 35 mm (1½") tykke fyldingsdøre med fyldinger af 12 mm krydsfiner eller 25 mm (1") træ.
- e. Døre fra trapperum til andre kælderrum og rum i tagetager end selvstændige lejligheder eller brug, skal foruden at

opfylde de nævnte krav udføres som selvslukkende døre.

- f. Døre fra trapperum til kælderrum skal i bygninger med 3 eller flere etager udføres som tætsluttende, glatte massive 35 mm ($1\frac{1}{2}$ ") tykke trædøre beklædt på begge sider med 0,45 mm jernplade.
- g. Døre fra de enkelte boliger eller brug til trapperum skal forsynes med lås, der kan åbnes indefra uden anvendelse af nøgle.

Stk. 8. Når der ikke på anden måde er fornøden adgang til loftsrummet, skal denne tilvejebringes ved anbringelse af en lem i trapperummet. Sådanne lemme skal være hængslede og i bygninger med mere end 2 etager beklædt med jernplade på den mod trappen vendende side.

Stk. 9. Der må i trapperum ikke anbringes andre åbninger end de foran omtalte, og der må fra den enkelte bolig eller brug kun anbringes een dør til hvert trapperum.

Stk. 10. Der må ikke være direkte dørforbindelse fra trapperum til kedel- eller brændselsrum, og der må ikke i trapperum opstilles ildsteder eller indrettes indfyringsåbninger til ildsteder i andre rum.

§33.

Trapper s indretning og konstruktion.

Stk. 1. Når der ikke på grund af bygningens højde eller indretning er stillet krav om brandsikre trapper, kan trapper udføres af træ.

Stk. 2. Trapper af træ skal udføres med mindst 50 mm (2") trin og forvange, 35 mm ($1\frac{1}{2}$ ") bagvange og 18 mm ($\frac{3}{4}$ ") stødtrin. Trappeundersiden skal i det mindste beskyttes med forskalling og puds.

Stk. 3. Brandsikre trapper skal udføres med trin og reposer af sten eller beton. Vægge i brandsikre trapper må ikke beklædes med brandbart materiale, og der må ikke opsættes gasmålere eller transformatorer eller lign. elektriske installationer. Almindelige elektricitetsmålere kan dog anbringes i trapperum med brandsikre trapper, når måleren er monteret i en dertil hørende jernkasse.

Stk. 4. Trapper skal have en fri højde over trinfor kanter og reposer af mindst 2 m, målt i ganglinjen.

Stk. 5. Enetrapper og hovedtrapper i 3—7 etagers bygninger skal udføres med højst 18 cm stigning og mindst 25 cm grund. Enetrapper i 2 etagers bygninger samt bitrapper må højst have 21 cm stigning og ikke mindre grund end stigning.

Stk. 6. Alle trapper skal på de frie sider forsynes med et solidt rækværk, der er mindst 80 cm højt, målt over trinfor kanterne ved løbene, og mindst 90 cm højt ved reposerne. Den frie afstand mellem balustre må ikke være mere end 12 cm.

Stk. 7. Foran vindue eller anden muråbning, der ikke er hævet mindst 80 cm over trin eller reposer, skal anbringes rækværk eller andet betryggende værn.

Stk. 8. Ved trapper med større gennemsigt end 20 cm skal rækværkets højde forøges passende. Ved særlig brede eller særlig stejle trapper skal der anbringes håndliste på begge sider. Ved trapper, der på anden måde afviger fra det normale, skal i hvert enkelt tilfælde træffes fornødne sikkerhedsforanstaltninger, således at de kan passeres farefrit.

§ 34.

Trappeadgang.

Stk. 1. I enhver bygning med mere end een etage og med mere end een selvstændig bolig eller brug, skal der til de enkelte boliger eller brug være trappeadgang efter følgende regler.

Stk. 2. I bygninger med 2 etager skal trappens frie bredde være mindst 90 cm. Trappen kan udføres af træ.

Stk. 3. I bygninger med 3 etager skal trappens frie bredde,

- når gulvet i de enkelte boliger eller brug er beliggende mindre end 7,5 m over det omgivende terræn,
- når vinduesunderkanten i de enkelte boliger eller brug er beliggende mindre end 8,5 m over det omgivende terræn, og
- når der ikke i nogen etage er adgang til trappen fra mere end 3 selvstændige boliger eller brug,

være mindst 90 cm. Trappen kan udføres af træ.

Stk. 4. I bygninger med 3 etager skal trappen, når nogen af de i stk. 3 a—c angivne betingelser ikke er opfyldt, udføres brand-

sikker, eller der skal være adgang til to trætrapper med en fri bredde af mindst 90 cm og 70 cm for henholdsvis hovedtrappe og bitrappe.

Stk. 5. Bygninger med 4—7 etager kan udføres med een brandsikker trappe af mindst 100 cm fri bredde. Denne trappe må ikke føres i kælderen, men skal være adskilt fra denne ved brandsikker etageadskillelse. Trappen kan dog føres i kælderen, når der fra de enkelte boliger eller brug bliver adgang til to altaner anbragt på hver sin side af bygningen. Disse altaner skal have en størrelse af mindst 1 m² og måle mindst 60 cm på den korteste led, og de skal på en væsentlig del af længden være adskilt fra bygningen med muret brystning eller anden konstruktion, der kan yde beskyttelse mod brand.

Stk. 6. Bygninger med 4—7 etager kan udføres med den i stk. 5 beskrevne trappe som hovedtrappe og en mindst 70 cm bred brandfri trappe som bitrappe. Bitrappen kan føres i kælderen.

Stk. 7. Bygninger med mere end 7 etager skal udføres med trappeadgang i det mindste efter reglerne i stk. 5 og 6, idet der dog skal gennemføres de yderligere forholdsregler, som er nødvendige for at sikre betryggende trappeadgang for de boliger eller brug, der er beliggende over 7. etage. Når sådanne bygninger er indrettet til beboelse, skal der udføres elevator for hver opgang.

§35.

Interne trapper.

Stk. 1. I bygninger, der kun indeholder een enkelt bolig eller brug, skal de til bolig eller brug hørende opholds- eller arbejdsrum, når de er beliggende i to etager, forbindes med en mindst 80 cm bred trappe.

Stk. 2. Sådanne trapper må højst have 21 cm stigning og mindst 21 cm grund, og den frie højde over trappen kan nedsættes til 1,9 m. Vanger og trin kan udføres af 35 mm (1½") træ, og pudning af trappeundersider og reposer kan udelades.

Stk. 3. Sådanne trapper kan omgives med skillerum, der udføres som dobbelt bræddeskillerum med puds på begge sider eller som 5 cm pladeskillerum, overspændt med galvaniseret trådnæt på den mod trappen vendende side og pudset på begge sider.

Stk. 4. Åbne forbindelsestrapper, d. v. s. trapper, der enten er helt åbne, eller trapper, der ikke er omgivet af brandsikre skillerum, må kun udføres mellem to umiddelbart over hinanden liggende etager. Sådanne trapper kan ikke tjene som trappeadgang i henhold til § 34.

Stk. 5. Stiger, der anvendes som adgang til underordnede loftsrum eller kælderrum, skal have tilstrækkelig styrke, og de skal indrettes således, at de kan passeres farefrit. Stiger må ikke indrettes til fælles brug for flere husstande.

§ 36.

Udvendige trapper.

Stk. 1. Udvendige trapper skal udføres af sten eller beton.

Stk. 2. Udvendige trapper med mere end tre stigninger skal i fornøden udstrækning forsynes med rækværk, således at de kan passeres farefrit.

Stk. 3. Udvendige kældertrapper skal forsynes med håndliste langs den ene side, når de er mere end 1,5 m dybe.

Kapitel 9.

Ildsteder, skorstene og røgaftræk.

§37.

Almindelige bestemmelser.

Stk. 1. Reglementets bestemmelser om ildsteder, skorstene og røgaftræk gælder for bygninger, det er indrettet til beboelse eller andet dermed ligestillet formål.

Stk. 2. Alle ildsteder med dertil hørende røgaftræk og skorstene skal indrettes på en sådan måde og til enhver tid være i en sådan tilstand og stadig betjenes på en sådan måde, at brandfare, forgiftningsfare og anden ulempe undgås.

Stk. 3. Reglementets bestemmelser om ildsteder omfatter alle former for lukkede og åbne ildsteder, herunder også almindelige og mere specielt indrettede opvarmnings- og kogeapparater.

§ 38.

Mindre, lukkede ildsteder.

Stk. 1. Mindre, lukkede ildsteder, såsom kakkelovne, komfurer, vaskekedler, stryge-

ovne og lign. skal anbringes på en jernfod, således at der under ildstedet i mindst 12 cm højde bliver uhindret luftcirkulation, eller på et underlag af jernplade, hvorpå hennemures mindst 3 skifter mursten på fladen. Fyrstedets bund (bundristen) skal være hævet mindst 25 cm over gulvet.

Stk. 2. Gulvet under og foran ildstedet skal i dettes fulde bredde og indtil en vandret afstand af mindst 30 cm fra døren over bundristen samt i en vandret afstand af mindst 15 cm til hver side for døråbningen være udført af eller fast belagt med sten, metal eller andet brandsikkert materiale. Gulvbelægningen kan udføres med afrundede hjørner.

Stk. 3. Ildsteder, hvis ydersider er udført af jern, skal udmures med ildfaste sten omkring fyrstedet. Findes der dør ud for selve fyrstedets brændselsmagasin, skal der indenfor denne anbringes en forrist. I ildsteder, der specielt er indrettet til fyring med brænde (brændeovne), kan udmuringen og forristen udelades.

Stk. 4. Hvor ildsted opsættes nærmere væg end 1 m, skal væggen bag dette i sin fulde tykkelse og højde udføres af brandfrit materiale, og ildstedet skal overalt holdes i en afstand af mindst 30 cm fra træværk og andet brændbart materiale. Når ildstedets yderside er udført af murværk, porcelæn o. l., samt ved kappeovne, regnes afstanden fra grisens yderside. Den vandrette udstrækning af en kakkelovnsplads skal mindst måle 30 cm udover projektionen af kakkelovnens kontur på enhver bygningsdel. Afstanden til træværk kan nedsættes til 20 cm for smalle lister, der opsættes til afgrænsning af kakkelovnspladser, og for fodbrædder, hvis højde ikke overstiger 15 cm. Kakkelovnspladser må ikke tapetseres eller beklædes med andet brændbart materiale.

Stk. 5. Ildsteder skal have aftræk til muret skorsten. Afstand fra ildsted til skorsten må i almindelighed ikke være mere end 2 m. Røgrør skal dimensioneres i forhold til ildstedets størrelse, de skal udføres af 0,9 mm jernplade eller som støbejernsrør, de skal forsynes med fornødne rensedæksler og understøttes på forsvarlig måde. Røgrør skal overalt holdes mindst 30 cm fra træværk og andet brændbart materiale, de må ikke passere etageadskillelser, trappe-

rum, andre boliger eller brug eller rum, som på grund af deres beliggenhed eller indretning vanskeliggør et stadigt tilsyn. I bygninger med blødt tag skal røgrør holdes i en afstand af mindst 1 m fra taget.

Stk. 6. Ildsteder og røgafræksrør må ikke forsynes med reguleringsspjæld, hvorved i denne forbindelse forstås anordninger, der tjener til at regulere trækken ved formindskelse af aftræksystemets lysningsareal. Undtaget herfra er dog spjæld i røgafræksrør fra vaskekedler. Såfremt vaskekedler tilsluttes skorstene, der modtager aftræk fra andre ildsteder, skal der i vaskekedlernes røgafræksrør anbringes tætsluttende spjæld.

§39.

Varmekammerovne.

Stk. 1. Varmekammerovne, hvorved forstås ildsteder med lukket indfyring, bestemt til opvarmning af flere rum og anbragt i et fra disse adskilt, dertil særligt indrettet rum, er i henseende til indretning og anbringelse underkastet de i § 38 indeholdte regler, for så vidt disse naturligt kan finde anvendelse.

Stk. 2. Etageadskillelser over og under varmekammeret skal udføres brandsikre, og de omgivende vægge af mindst $\frac{1}{2}$ stens mur eller 5 cm armeret beton. Døråbninger til varmekamre skal dækkes med tætsluttende jerndøre i jernkarm og ind- og udstrømningsåbninger i de omgivende vægge med metalgitter.

§40.

Centralvarmeanlæg.

Stk. 1. Reglementets bestemmelser gælder for centralvarmeanlæg, til hvis fyring der anvendes fast brændsel, brændselolie eller gas, eller anlæg, som fra en varmecentral modtager fjernvarme i form af varmt vand eller damp.

Stk. 2. Det til et centralvarmeanlæg hørende kedelanlæg skal installeres i et særskilt kedelrum, dog kan mindre kedelanlæg med en hedeblade, der ikke overstiger 5 m², installeres i rum, der tillige anvendes som birum, eller som opholds- eller arbejdsrum. Kedelrum må ikke benyttes som garage eller til andre formål, der kan medføre brandfare.

Stk. 3. Gulv, vægge og loft i kedelrum skal udføres af brandsikker konstruktion, dog kan mindre kedelanlæg med en hedeplade, der ikke overstiger 5 m², installeres i kedelrum, hvor etageadskillelsen er udført af træ med forskalling og puds. Ved indretning af større kedelrum i ældre bygninger kan en allerede udført etageadskillelse af træ bibeholdes som loft, når den pudses med 3 cm monierpuds. Loft af træ med 3 cm monierpuds kan ligeledes anvendes, når kedelrum indrettes i særskilt kedelbygning uden udnyttet tagrum.

Stk. 4. Etageadskillelsen over kedelrum skal være røgtæt. Er der over kedelrum indrettet opholds- eller arbejdsrum, skal etageadskillelsen varmeisoleres på en sådan måde, at ulempe fra kedelrummet undgås.

Stk. 5. Åbninger mellem kedelrum med de dertil hørende brændselsrum, pumperum og lign. og andre rum skal lukkes med tætsluttende døre eller lemme i karm. Har kedelanlægget en større samlet hedeplade end 5 m², skal sådanne døre eller lemme beklædes med jernplade og udføres selvlukkende.

Stk. 6. Er kedelanlæggets hedeplade mere end 30 m², skal der af hensyn til fyringspersonalets sikkerhed være direkte udgang til det fri.

Stk. 7. Kedelrum skal have vindue, rist eller lign. friskluftsåbning til det fri. Vinduesarealet skal mindst svare til det samlede lysningsareal af kedelanlæggets røgaftræk, og det må ikke være mindre end 0,2 m².

Stk. 8. Kedelrum af tilstrækkelig størrelse kan indrettes til oplagring af fast brændsel i begrænset omfang, når brændslet adskilles fra kedelpladsen med en solid 1 m høj mur, der ikke må være udført af brændbart materiale. Åbningen i muren skal holdes i mindst 1 m afstand fra kedlen. Brændselstransportører, stokere og lign. kan sættes i fast forbindelse med brændselsoplaget, når der træffes foranstaltning mod tilbagebrænding fra fyrsted til brændselsoplag.

Stk. 9. Kedelrum skal holdes rene og ryddelige, og der må ikke henligge brændbare materialer i nærheden af kedlerne.

Stk. 10. Afstanden målt fra den udvendige side af kedlers fyrkammer, brændsels-

magasin, røgkanaler, røgtud og lign. til ikke-brandfrit loft skal være mindst 50 cm. Afstanden fra kedlers indfyringsåbninger, rensekapper og lign. til ikke-brandfrit loft samt til træværk eller andet brændbart materiale, herunder døre — også i oplukket stand — skal dog være mindst 1 m. Nævnte afstande kan indskrænkes til henholdsvis 30 cm og 50 cm, såfremt loftet eller træværket beskyttes af en mindst 0,5 mm tyk galvaniseret jernplade med et underlag af asbestplade i mindst 6 mm tykkelse. Loftbeklædningens udstrækning skal til alle sider være mindst 50 cm større end kedlens vandrette udstrækning.

Stk. 11. Mindre centralvarmekedler med en hedeplade, der ikke overstiger 5 m², kan opstilles på etageadskillelser af træ, når de i § 38, stk. 1 og 2 angivne regler for opstilling af mindre ildsteder overholdes. Er kedlens fyrsted og dens eventuelle askerum på undersiden omgivet af vandfyldte kanaler, kan kravet om muret underlag eller luftcirkulation under ildstedet bortfalde.

Stk. 12. Centralvarmekedler skal have røgaftræk til muret skorsten eller muret røgkanal efter de i § 38, stk. 5, angivne regler for røgaftræk fra mindre ildsteder. Røgrør fra centralvarmekedler skal dog mindst udføres af 3 mm jernplade og holdes i en afstand af mindst 50 cm fra træværk og andet brændbart materiale. For så vidt det drejer sig om gasfyrede kedler, skal afstanden fra disses røgrør til træværk eller andet brændbart materiale mindst være 30 cm, hvilken afstand kan nedsættes til 10 cm, såfremt den maximale varmeydelse ikke overstiger 40 000 kilokalorier pr. time.

Stk. 13. Centralvarmekedler, der indrettes til fyring med fast eller flydende brændsel, kan forsynes med røgspjæld, hvorved forstås en anordning, der tjener til at regulere trækken ved formindskelse af aftrækssystemets lysningsareal. Dog må røgspjæld ikke anbringes, såfremt indfyringen sker fra rum, der benyttes som eller står i direkte forbindelse med opholdsrum eller baderum. Røgspjæld skal være indrettet og anbragt således, at de ikke er til hinder for rensning af aftrækssystemet. Røgspjæld skal være forsynet med udkæring i spjældpladen eller på anden måde være udformet således, at størrelsen af det fri gennemstrømningsareal

for røgen ved alle stillinger af spjældet udgør mindst 20 cm² og iøvrigt fastsættes efter nedenstående tabel.

Stk. 14. Ved alle mekanisk drevne olie-fyringsanlæg, ved gasfyrede kedler samt ved kedler, indrettet til fyring med gasholdigt, fast brændsel, skal anbringes eksplosionsklap i aftrækssystemet. Ved gasholdigt, fast brændsel forstås i denne forbindelse alle faste brændselssorter med undtagelse af koks og cinders. Eksplosionsklappen skal udføres som selvlukkende faldklap af jern i jernkarm, og den frie åbning må normalt ikke være mindre end $\frac{5}{6}$ af skorstenens lysningsareal. Eksplosionsklappen skal normalt anbringes i røgkanalen i størst mulig afstand fra skorstenen. Såfremt der ikke findes røgkanal, kan klappen anbringes i skorstenen, eventuelt som erstatning for en rensedør. Klappen skal anbringes i samme rum som ildstedet og holdes i mindst 50 cm

afstand fra træværk eller andet brændbart materiale. Den frie bevægelighed skal sikres, f. eks. ved anbringelse af en solid jernbøjle med mindst 5 cm større fremspringend klappens udsving. Hvor en eksplosionsklap erstatter en rensedør, skal klappen under rensningen kunne anøftes eller fastholdes i åben stilling. Ved installation af oliefyrt i ildsteder til fast brændsel med højst 5 m² hedeblade, kan indfyringslågen tillades benyttet som eksplosionsklap, når eventuelle hasper fjernes eller sættes ud af funktion, og lågen gøres selvlukkende ved påsætning af en fjederanordning eller lign.

Stk. 15. Rørledninger og andre installationsdele skal efter deres temperatur (d. v. s. temperaturen for den færdige — eventuelt isolerede — installationsdels yderside) holdes i nedennævnte afstande fra træværk eller andet brændbart materiale, idet der ved afstand forstås mindste afstand fra henholds-

Mindste tilladelige udskæringer, f i cm², i røgspjæld for kedler.

Skorstens- højde H m	Maksimal varmeafgivelse fra kedlen, Q keal pr. time													
	10 000	15 000	20 000	25 000	30 000	40 000	50 000	60 000	70 000	80 000	90 000	100 000	200 000	500 000
5	20	20	22	28	34	45	»	»	»	»	»	»	»	»
6	20	20	20	25	30	40	»	»	»	»	»	»	»	»
7	20	20	20	24	28	38	48	57	»	»	»	»	»	»
8	20	20	20	22	27	35	45	53	»	»	»	»	»	»
9	20	20	20	21	25	33	42	50	58	67	»	»	»	»
10	20	20	20	20	24	32	40	48	55	64	»	»	»	»
11	20	20	20	20	23	30	38	45	53	60	»	»	»	»
12	20	20	20	20	22	29	36	43	51	58	65	72	»	»
13	»	»	20	20	21	28	36	42	49	56	63	70	»	»
14	»	»	20	20	20	27	34	40	47	54	60	67	»	»
15	»	»	20	20	20	26	33	39	45	52	58	65	129	»
16	»	»	»	»	20	25	32	38	44	50	57	63	125	»
17	»	»	»	»	20	25	31	37	43	48	55	61	122	»
18	»	»	»	»	20	24	30	36	42	47	53	59	118	295
19	»	»	»	»	»	»	29	35	40	46	52	57	115	286
20	»	»	»	»	»	»	28	34	39	45	50	56	112	280
25	»	»	»	»	»	»	»	»	35	40	45	50	100	250
30	»	»	»	»	»	»	»	»	32	37	41	46	92	228
35	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	38	42	85	212
40	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	36	40	79	198
45	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	75	186
50	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	70	177

Tabellen er beregnet efter formlen $f = 25 \cdot \frac{Q}{10^4 \cdot \sqrt{H}}$ cm², hvor f er udskæringen i cm², Q den maksimale varmeafgivelse fra kedlen i keal pr. time og H skorstenens højde i meter.

vis installationsdelens eller isoleringslagets yderside, og ved rørdiameter forstås den uvendige diameter af henholdsvis rørledningen eller dennes isolation:

Temperatur i °C	Mindste afstande til træværk og lign.
indtil 100	ingen særlige krav
101—150	3 cm
151—200	6 cm
201—300	rørdiameteren, dog mindst 10 cm
301—400	— — 20 -
401—500	- — 30 -

Ovennævnte afstande gælder under forudsætning af, at installationsdelene ligger frit, således at der er mulighed for luftcirkulation omkring dem. Hvor dette ikke er tilfældet, må afstandene forøges i det omfang, hensynet til brandsikkerheden gør det nødvendigt.

Stk. 16. Uisolerede damp- eller varmtvandsledninger (med undtagelse af tapledninger i varmtvandsforsyningsanlæg) betragtes som opvarmningsindretning af de rum, hvori de er anbragt. Ledninger for strålevarme, der indstøbes i beton- eller jernbetonkonstruktioner, skal udføres af dertil egnede, holdbare materiale. Inden indstøbningen skal ledningerne trykprøves for et vandtryk på mindst 30 atm. i 12 timer.

§41.

Åbne ildsteder.

Stk. 1. Åbne ildsteder, såsom kamin, pejs og lign. skal udføres på forsvarligt, isolerende og brandfrit underlag. Når åbne ildsteder opføres på træbjælkelag, skal dette have tilstrækkelig styrke, og det brandsikre underlag skal være af mindst 30 cm tykkelse og udføres med 2 indskudte lag af jernplade og 3 mm asbest med et mellemliggende ventileret 5 cm højt luftmelletrum.

Stk. 2. Fyrstedet skal omgives med vægge af mindst 22 cm murværk, der på den indvendige side skal bestå af eller være beklædt med ildfaste sten. Såfremt det åbne fyrsted er fritstående, kan dets vægge udføres af jern eller lignende egnede materiale, når disse udmures med ildfaste sten. Fyrstedet skal til opfangelse af forbrændingsprodukterne

forsynes med en kappe af murværk eller jernplade. Er fyrstedet hævet mere end 30 cm over gulvet, skal dets åbne side forsynes med gitter i passende højde.

Stk. 3. Når forbrændingsprodukterne fra et åbent ildsted på vejen til skorstenen føres igennem et røgrør, skal dette udføres af mindst 2 mm jernplade.

Stk. 4. Fyrstedets indvendige sider, bund og røgrøret skal overalt holdes i en afstand af mindst 30 cm fra træværk og andet brændbart materiale.

Stk. 5. Gulvet foran ildstedet skal i en udstrækning af mindst 50 cm fra forkanten og mindst 15 cm til hver side af indfyringsåbningen være fast belagt med brandfrit materiale (sten eller metal).

§42.

Løst anbragte flammeildsteder.

Stk. 1. Fritstående flammeildsteder f. eks. primusapparater, flammeildsteder, der med slange er forbundet til et ledningsnet f. eks. gasapparater og lign. løst anbragte ildsteder, skal stå på en bordplade, der er udført af brandsikkert materiale eller af træ beklædt med 6 mm asbest og jernplade. Er bordpladen af træ, og er der under denne anbragt en hylde af træ, skal der foruden den ovenfor beskrevne beklædning af bordpladens overside udføres tilsvarende beklædning såvel af hyldens overside som af bordpladens underside.

Stk. 2. Gashaner skal være anbragt mindst 1 m fra ubeskyttede bræddeskillerum, køkkeninventar af træ og lign.

Stk. 3. Hvor de i stk. 1 omtalte bordplader og hylde støder op til væg, skal denne fra hyldens overside til 30 cm over bordpladen beskyttes ved beklædning med fliser, cementasbestplader eller lign. Støder bordpladen eller hylde ikke tæt til beklædningen, skal denne yderligere føres 10 cm ned under henholdsvis bordpladens og hyldens overside.

Stk. 4. Den i stk. 3 omtalte beklædning kan udelades, når bordplade og hylde holdes i en afstand af mindst 20 cm fra pudse og upudsede bræddeskillerum og fra køkkeninventar af træ.

§43.

Skorstenes konstruktion.

Stk. 1. Skorstene skal opføres på fundament eller hvile på brandsikker konstruktion. Skorstene skal udføres med vanger af massive mursten i overensstemmelse med bestemmelserne i §§ 12 og 13 om murværk i omhyggeligt forbandt og med fyldte fuger, således at fuldstændig tæthed opnås, eller af andet dertil godkendt materiale. Skorstensrørets indvendige side skal være glat og tæt og med berappet og afskuret overflade. De 4 vanger i et muret skorstensrør skal opmures samtidig.

Stk. 2. Skorstensrør skal have et rektangulært eller cirkulært lysningsareal, og lysningens form og størrelse skal være den samme i hele skorstenens højde. Skorstensrør med rektangulært tværsnit skal have et lysningsareal på mindst 144 cm², lysningens sidelinie må ikke være mindre end 12 cm og bredden ikke mindre end $\frac{2}{3}$ af længden. Skorstensrør med cirkulært tværsnit må ikke have mindre diameter end 12 cm. Skorstene med mindre end 23 X 23 cm lysning må kun udføres med cirkulær eller kvadratisk lysning. Det enkelte skorstensrørs størrelse skal iøvrigt afpasses efter ildstedernes art og samlede maksimale varmeydelse samt skorstenens højde.

Stk. 3. Skorstene må i almindelighed ikke trækkes. Når særlige forhold nødvendiggør undtagelser herfra, skal skorstenen understøttes af grundmur eller anden brandsikker konstruktion.

Stk. 4. Murede skorstensvanger skal udføres af mindst $\frac{1}{2}$ stens murværk, dog skal vanger, der vender direkte til det fri, udføres af 1 stens murværk. Når et skorstensrør bortleder forbrændingsprodukter fra fyringsanlæg, hvis samlede varmeydelse kan overstige 80 000 kilokalorier pr. time, skal det udføres med mindst 1 stens eller 2 x $\frac{1}{2}$ stens vanger og udformes på en sådan måde, at murværket ved temperaturvariationer kan bevæge sig uafhængigt af tilstødende murværk, etageadskillelser, tagkonstruktioner m. m.

Stk. 5. Skorstenspiber skal udføres af mindst 1 stens murværk, og murværket skal afdækkes mod fugtighed fra oven. Skorstenspibens højde skal afpasses efter

den omkringliggende bebyggelses højde og beliggenhed, og den skal i alle tilfælde føres mindst 75 cm op over tagryggen. Desuden skal skorstenspibens føres mindst 75 cm over tagryggen på enhver inden for en afstand af 6 m liggende bygning med blødt tag.

Stk. 6. Fritstående skorstenspiber med vanger af 1 stens murværk kan dimensioneres efter følgende tabel, idet højden måles fra skorstenspibens overside til laveste punkt af tagfladen, hvor skorstenen føres igennem denne.

Vangetykkelse under taget:	Lysningens mindste bredde:	Skorstenspibens største højde:
$\frac{1}{2}$ sten	$\frac{1}{2}$ sten	2,3 m
$\frac{1}{2}$ —	$\frac{3}{4}$ —	2,7 -
$\frac{1}{2}$ —	1 —	3,3 -

For andre skorstene end de i ovenstående tabel nævnte skal stabiliteten kunne eftervises ved beregning. Er højden af skorstenspibens over 3,3 m over tagfladen, kan skorstenen ikke regnes afstivet af tagfladen ved almindelige tage af træ, men den skal — medmindre murede skillerum yder tilstrækkelig effektiv afstivning — regnes fritstående fra bjælkelaget over øverste fulde etage.

Stk. 7. I bygninger med blødt tag, såsom strå, rør, spån eller lign., skal skorstenen fra 30 cm under tagfladen og op igennem denne udføres med vanger af 1 stens murværk eller med vanger, der udvendig forsynes med mindst 3 cm monierpuds.

Stk. 8. Træværk og andet brændbart materiale skal holdes i afstand fra skorstene efter følgende regler, og skorstenens udvendige side skal med de angivne undtagelser være tilgængelig for eftersyn.

- Træværk i bjælkelag, trapper, skillerum og tagværker skal overalt holdes mindst 22 cm fra skorstensrørs indvendige side.
- Hvor en skorsten passerer bjælkelag af træ, skal den i bjælkens højde udkrages til en vangetykkelse af mindst 1 stens murværk.
- Loftsforskalling, gulvbrædder, lægter og bræddeunderlag for tagbeklædning kan føres umiddelbart ind til skorstensvanger af $\frac{1}{2}$ stens murværk.

- d. Skillevægge af enkelt lag brædder, skabsvægge, reoler, hylder, borde og lign. af træ kan føres umiddelbart hen til skorstensvanger af y_2 stens murværk, når kun kanten støder op til vangen, og der ikke foretages fastgørelse til denne. Anbringelsen må ikke hindre eftersyn af skorstensvangens udvendige side.
- e. Dørindfatninger kan anbringes umiddelbart op til skorstensvanger af y_2 stens murværk, når selve dørkarmen holdes mindst 22 cm fra skorstensrørets indvendige side.
- f. Fodbrædder, hvis højde ikke overstiger 15 cm, og væg- og gesimslisters, hvis højde ikke overstiger 5 cm, kan anbringes på den udvendige side af skorstensvanger af y_2 stens murværk.
- g. Tapet og lign. påklistede beklædninger i kan anbringes på den udvendige side af skorstensvanger, dog ikke bag ildsteder.
- h. Træpanel, betræk på blændlister eller anden brændbar beklædning, der dækker større dele af skorstenens udvendige side, skal være aftagelige og må kun anbringes, når skorstensrørets vange-tykkelse er mindst 1 sten.

Stk. 9. Jernbjælker og -dragere skal holdes i en afstand af mindst $\frac{1}{2}$ sten fra skorstensrørets inderside. Såfremt det drejer sig om søjler eller licener af jern, der anbringes langs et skorstensrør, skal afstanden til dettes inderside være mindst 1 sten.

Stk. 10. Når en skorsten passerer tagrum eller andre rum, der ikke benyttes regelmæssigt, skal der tilvejebringes hensigtsmæssig adgang til disse rum for eftersyn af skorstenens udvendige side. Kan en sådan adgang på et kortere stykke ikke tilvejebringes, skal skorstenen her udføres af mindst 1 stens murværk.

Stk. 11. Når en skorsten passerer rum, der er bestemt til opbevaring af stråfoder, spåner eller andet let antændeligt materiale, skal det oplagrede materiale ved en hensigtsmæssig, fast afspærring holdes i en afstand af mindst 65 cm fra skorstenens yderside.

§44.

Ildsteders tilslutning til skorsten.

Stk. 1. Til en skorsten med 23 X 23 cm lysning må ledes røgaftræk fra

- indtil 12 mindre lukkede ildsteder, der dog skal være anbragt således, at der i samme etage kun føres aftræk til samme skorsten fra 3 ildsteder, eller
- centralvarmekedler med en samlet hede- flade, der ikke overstiger 5 m², selv om der samtidig føres aftræk fra andre ild- steder til skorstenen, eller
- eet enkelt åbent ildsted.

Stk. 2. Til en skorsten med lysning på mellem 15 X 15 cm og 23 X 23 cm må ledes røgaftræk fra

- indtil 2 mindre lukkede ildsteder, der opstilles inden for samme bolig eller brug, eller
- een centralvarmekedel med højst 3 m² hede- flade (modstrømskedler dog indtil 5 m² hede- flade) samt fra een vaskekedel, beregnet til fyring med fast brændsel, eller
- eet større ildsted, når skorstenslysningen dimensioneres efter tabellen i stk. 5.

Stk. 3. Til en skorsten med mindre lysning end 15 x 15 cm må kun ledes røgaftræk fra eet mindre lukket ildsted.

Stk. 4. Åbne ildsteder, centralvarmeked- ler eller kedelanlæg med en samlet hede- flade, der overstiger 5 m², samt tilsvarende større ildsteder skal have røgaftræk til egen skor- sten, hvilket ligeledes gælder kedelanlæg til fyring med fast brændsel, hvor fyringsan- ordningen er udstyret med mekaniske hjæl- pemidler for transport af forbrændingsluft eller røg.

Stk. 5. Enhver skorsten skal kunne præ- stere den for fyringsanlægget nødvendige træk.

For kedelanlæg, hvis maksimale ydeevne ikke overstiger 800 000 kcal pr. time, kan tabellen side 115 anvendes ved skorstenens dimensionering, idet det for den anvendte kedeltype nødvendige træk ikke må over- stige det maksimalt opnåelige træk i skor- stenens.

Det for kedlen nødvendige træk skal præ- steres ved skorstensspjældet lige bag kedlen. Hvis der mellem spjældet og den lodrette skorsten ligger strømningmodstande, må disse modstande fradrages tabellens angi- velse.

Der kan regnes med en modstand på:

Dimensionering af skorstene for kedelanlæg.

Tabelværdierne angiver *det maksimalt opnåelige skorstenstræk* i mm vandsøjle ved en temperaturforskkel på 300° C. mellem røgen ved spjældet og yderluften, idet det for den anvendte kedeltype nødvendige træk ikke må overstige det maksimalt opnåelige træk i skorstenen.

Maksimal kedelydelse Q kcal pr. time	Skorstenslysning		Skorstenshøjde H i m					
	Firkantet cm	cirkulær diameter cm	6	9	12	15	18	21
Under 10 000	15 × 15	15	1,5	2,2	3,0	»	»	»
10 000—20 000	15 × 15	15	1,8	2,7	3,6	4,5	»	»
20 000—30 000	15 × 24	20	2,1	3,1	4,2	5,2	»	»
30 000—80 000	24 × 24	25	»	3,4	4,6	5,7	6,8	»
80 000—120 000	24 × 36	30	»	3,8	5,0	6,3	7,2	9,0
120 000—180 000	36 × 36	35	»	»	5,4	6,7	8,1	9,5
180 000—240 000	36 × 48	40	»	»	5,4	6,7	8,1	9,5
240 000—320 000	48 × 48	48	»	»	»	6,7	8,1	9,5
320 000—500 000	48 × 60	54	»	»	»	6,7	8,1	9,5
500 000—800 000	60 × 60	60	»	»	»	6,7	8,1	9,5

Forudsætningerne for tabellens gyldighed er, at følgende er opfyldt:

Skorstenen er lige og lodret, bygget af massive, tunge teglsten.

Brændslet er kul, koks eller olie.

Luftoverskudstallet er for kul og koks 2 og for olie 2,5.

Forskellen mellem røgens temperatur ved skorstensspjældet og yderluftens temperatur er 300° C.

Røgens hastighed er i middel ca. 2 m pr. sekund.

Hvis disse forudsætninger ikke er opfyldt, må tabellens værdier korrigeres:

Hvis temperaturforskellen ikke er 300° C., findes det opnåelige træk ved at multiplicere den i tabellen aflæste værdi med forholdet mellem den virkelige temperaturforskelle og 300° C.

$$(Pt = \frac{tR}{300} P 300 \text{ mm VS}).$$

Hvis skorstenen er godt isoleret, f. eks. med kerne og mineraluldsmåtter mellem kerne og kappe, bliver trækket større, men hvis skorstener er våd og utæt, eller der fyres med indenlandsk brændsel, bliver trækket mindre, end tabellen angiver. Der kan regnes med nedenstående procentvise ændringer:

Skorstenshøjde H i m	6	9	12	15	18	21
isolerede skorstene tillæg i pct.....	+ 5	+ 10	+ 15	+ 20	+ 20	+ 20
våde skorstene fradrag i pct.....	÷ 10	÷ 15	÷ 20	÷ 25	÷ 30	÷ 30

0,15 mm VS for hver løbende meter vandret røgkanal,

0,30 mm VS for hver blød bøjning ved røgrør, røgkanal eller i skorsten, og

0,50 mm VS for hver skarp bøjning ved røgrør, røgkanal eller i skorsten.

Stk. 6. Røgrørets indføring i skorstene skal ske igennem en indmuret jernbøsning, hvis længde ikke må være større end skorstensvangens tykkelse. Bøsningen skal på skorstenens udvendige side være forsynet med en fremspringende krave og indvendig med

mindst 3 solide fremspringende knaster, som hindrer enden af røgrøret i at trænge ind i skorstenen. Det underste røgrør skal indføres i en sådan højde, at der mellem dette og skorstens bund fremkommer et sodfang, hvis højde ikke må være mindre end skorstenslysningens diagonal eller diameter.

Stk. 7. Røgrør, der indføres i samme skorsten, skal forsættes for hinanden, således at der bliver en fri højdeforskel mellem hver indføring på mindst 25 cm.

Stk. 8. Til skorstene, der anbringes imellem boliger eller brug, må der inden for samme etage kun tilsluttes ildsteder fra een af de tilstødende boliger eller brug.

Stk. 9. Ventilationsrør må ikke indføres i skorstene. Hvor sådanne allerede findes, skal de fjernes inden 3 år. Det samme gælder for aftræksrør fra gasildsteder, med mindre disse aftræksrør — umiddelbart før indføringen i skorstenen — er forsynet med et af justitsministeriet godkendt spjæld, der skal være tætsluttende og selvlukkende i de perioder, gasildstedet ikke er i brug.

§45.

Skorstenes rensning.

Stk. 1. Skorstene skal være udført på en for deres rensning hensigtsmæssig måde. Der skal igennem lem eller tagvindue eller på anden måde være bekvem adgang til skorstenspipen.

Stk. 2. Skorstene skal forsynes med det til en hensigtsmæssig rensning nødvendige antal rensedøre. Alle rensedøre skal være dobbelte med mindst 10 cm luftmelletrum mellem dørene, som skal udføres af mindst 2 mm støbejern eller smedejern. Dørene skal være tætsluttende, anbragt i indmuret jernkarm og forsynet med false og lukketøj. Rensedøres størrelse skal mindst svare til skorstenens lysningsareal, dog behøver de ikke være mere end 47 x 47 cm.

Stk. 3. Rensedøre skal så vidt muligt anbringes i alment tilgængelige rum, så som fællesgange, fælles cyklerum eller lign., og den nederste rensedør skal anbringes højst 2 skifter over skorstens bund. Rensedøre skal overalt være fjernet mindst 20 cm fra bygningens træværk eller andet brændbart materiale. Afstanden til fodpanel eller væglist er kan indskrænkes til 10 cm. I bygninger med blødt tag, såsom strå, rør, spån eller lignende, må rensedøre ikke anbringes nærmere ved taget end 1 m.

§46.

Skorstensattest.

Stk. 1. Udstedelse af bygningsattest eller ibrugtagen iøvrigt af en skorsten kan betinges af, at det ved attest fra en autoriseret skorstensfejermester godtgøres, at de af hen-

syn til behørig skorstensrensning givne forskrifter er iagttaget.

Stk. 2. Samtidig kan det af skorstensfejermesteren kræves attesteret, at fornøden røgtrykprøvnng af skorstenen har fundet sted.

Kapitel 10.

Isolering.

§47.

Isolering over for fugtighed.

Stk. 1. Ydermure, skillerum og kældergulve skal i fornødent omfang isoleres mod fugtighed fra grunden, jfr. § 13, stk. 7 og § 25, stk. 1.

Stk. 2. Udvendige bygningsdele skal udføres af et mod påvirkning af fugtighed velegnet materiale, eller de skal ved maling, imprægnering eller på anden hensigtsmæssig måde beskyttes mod fugtighed.

Stk. 3. Udvendige bygningsdele skal udføres og om fornødent ventileres på en sådan måde, at ulemper ved kondensfugt undgås.

§48.

Isolering over for kulde og varme.

Stk. 1. Ydervægge, skillerum, etageadskillelser, tage og andre bygningsdele, der omgiver arbejds- og opholdsrum, skal, hvis konstruktionen ikke i sig selv i henhold til nedenstående regler er tilstrækkeligt isolerende, isoleres over for kulde og varme i et sådant omfang, at transmissionstallet ikke er højere end nedenfor angivet:

Stk. 2. Ydervægge:

Teglstensmure k = 1,2 kcal/m². h.C.

Letbetonmure k — 1,05

Jernbeton eller grovbetonvægge med isolering k = 1,05

Andre vægge end de ovenfor nævnte k = 0,9

Stk. 3. Etageadskillelser:

Mod ikke særlig kolde, uopvarmede rum, f. eks. kældre, hvor igennem der løber isolerede varmeledninger k = 0,65

Over det fri eller mod særlig kolde rum, såsom: Portrum, skarnkasserum, brændselsrum, tørrerum og gennemgange og direkte mod jord eller mod særlig varmerum, såsom: Kedelrum og bagerier . . . $k = 0,5 \text{ kcal/m}^2 \cdot \text{h.C.}$

Stk. 4. Indervægge:

Mod uopvarmede rum uden for den egentlige lejlighed $k = 1,7$ —

Tage og tagvægge . . . $k = 0,7$ —•

Det skal i hvert enkelt tilfælde kunne godtgøres, at isoleringsevnen er tilstrækkelig, dog er dette ikke nødvendigt ved følgende konstruktioner:

Stk. 5. Ydervægge:

- 2 stens mur af almindelige teglsten,
- $1\frac{1}{2}$ stens mur af mangehulsten,
- $1\frac{1}{2}$ stens hul mur med stenbindere udført af mangehulsten såvel i den udvendige som i den indvendige murdel,
- $1\frac{1}{2}$ stens mur udført med såvel løberskifter som binderskifter i den inderste del af molermursten eller letbeton i normalt murstensformat og i den udvendige del af almindelige teglsten,
- 30 cm tyk, hul mur med ståltrådsbindere med såvel den udvendige som den indvendige del af mangehulsten,
- $1\frac{1}{2}$ stens mur af almindelige teglsten, isoleret indvendig med 12 mm tyk træfiberplade,
- $1\frac{1}{2}$ stens hul mur med stenbindere, udført af almindelige teglsten med mellemrummet mellem murens dele udfyldt med uorganisk, kornformet isoleringsmateriale,
- 30 cm hul mur med ståltrådsbindere, udført af almindelige teglsten med mellemrummet mellem murens dele udfyldt med uorganisk, kornformet isoleringsmateriale,
- y_2 stens mur af almindelige teglsten, herunder udmuret bindingsværk, isoleret indvendig med 5 cm tyk plade af træuldbeton,
- beton eller jernbeton, isoleret indvendig med 7,5 cm tyk plade af træuldbeton,

- beton eller jernbeton, isoleret udvendig med 12 cm letbeton med rumvægt højst 600 kg/m^3 ,
- 19 cm tyk væg, opmuret af bloksten af letbeton med rumvægt højst 800 kg/m^3 ,
- 15 cm tyk væg, opmuret af bloksten af letbeton med rumvægt højst 600 kg/m^3 ,
- 2 lag brædder med en 25 mm tyk måtte af mineraluld imellem.

Stk. 6. Skillerum:

Mod normalt uopvarmede rum, f. eks. trapperum:

- $\frac{3}{4}$ stens mur af almindelige teglsten,
- y_2 stens mur af almindelige teglsten, isoleret med ca. 2,5 cm tyk plade af træuldbeton,
- beton eller jernbeton, isoleret med ca. 3,5 cm tyk plade af træuldbeton.

Skillerum mod særligt kolde rum, f. eks. porte, gennemgange, skarnkasserum, luftsluser og lign skal isoleres som ydervægge og kan uden beregning udføres som de i stk. 5 under punkterne a. til o. nævnte.

Stk. 7. Etageadskillelser over normalt uopvarmede kælderrum, krybekældere og lign.:

- Etageadskillelse af træ udført i overensstemmelse med bestemmelserne i kap. 6.
- Etageadskillelse som under a), når der i stedet for indskudsier og indskudsbrædder er oplagt en 3,5 cm tyk måtte af mineraluld eller lign.
- Beton eller jernbeton med bræddegulv på strøer, mellem hvilke der som isolering er udlagt en 2,5 cm tyk måtte af mineraluld eller lign.
- Beton eller jernbeton, isoleret med en 7,5 cm tyk plade af træuldbeton.
Etageadskillelser mod særlig kolde rum eller særlig varme rum:
- Etageadskillelse af træ, udført i overensstemmelse med bestemmelserne i kap. 6, når der på indskudsbrædderne i stedet for indskudsier er oplagt en 2,5 cm tyk måtte af mineraluld eller lign.
- Beton eller jernbeton med bræddegulv på strøer, mellem hvilke er udlagt en 4 cm tyk mineraluldmåtte.
- Beton eller jernbeton, isoleret med en 12,5 cm tyk plade af træuldbeton.

Stk. 8. Tage, skråvægge, tagterrasser og lign. samt etageadskillelser under normalt uopvarmede rum, f. eks. tagrum:

- a. Spærkonstruktion eller lign. dækket med en i dette reglement hjemlet tagdækning og isoleret med en 3,5 cm tyk mineraluldsmåtte samt forskalling og puds.
- b. Beton eller jernbeton dækket med tagpap eller asfalt og isoleret med et 20 cm tykt lag letbeton med rumvægt højst 600 kg/m^3 , når isolationslaget ventileres, således at kondensvand kan bortføres.
- c. Etageadskillelse af træ udført i overensstemmelse med bestemmelserne i kap. 6.
- d. Bjælker, der er forskallet og pudset på undersiden, og mellem hvilke er udlagt en 2,5 cm tyk mineraluldsmåtte.

Stk. 9. Gulve direkte mod jord:

- a. Beton eller jernbeton isoleret med et 20 cm tykt afdrænet lag slagge eller lign. og forsynet med en gulvbelægning, der under hensyn til det pågældende rums anvendelse er egnet.
- b. Beton eller jernbeton, over hvilken er udført etageadskillelse som angivet i stk. 7.

Vægge direkte mod jord må højst have transmissionstal som angivet for ydervægge.

Vinduer og glasdøre til det fri skal udføres således, at de i lukket stand danner 2 lag glas med luftmellemrum mellem lagene. Fra disse bestemmelser er dog undtaget mindre ventilationsruder, døre og vinduer til butikker og lign.

§49.

Isolering over for lyd.

Stk. 1. Skillerum og etageadskillelser, der adskiller eller afgrænser boliger og arbejdssteder, skal isoleres over for luftlyd og trinlyd i et sådant omfang, at den enkelte bygningsdel tilfredsstiller de nedenfor angivne krav. Når der anvendes andre konstruktioner end de angivne, må det i hvert enkelt tilfælde kunne godtgøres, at den lyd-isolerende evne ikke er ringere.

Stk. 2. Skillerum, der adskiller boliger og arbejdssteder, skal have en lyd-isolerende evne over for luftlyd, der mindst svarer til 1 stens mur af massive teglsten med puds på begge sider.

Stk. 3. Skillerum, der afgrænser boliger og arbejdssteder fra trapperum, fælles gange,

fælles birum og lign., skal have en lyd-isolerende evne over for luftlyd, der mindst svarer til $1/2$ stens mur af massive teglsten med puds på begge sider.

Stk. 4. Etageadskillelser kan udføres af træ i overensstemmelse med bestemmelserne i kap. 6.

Stk. 5. Andre etageadskillelser end de i stk. 4 nævnte skal, når de adskiller eller afgrænser boliger og arbejdssteder, have en lyd-isolerende evne over for luftlyd og trinlyd, der mindst svarer til en massiv jernbetonetageadskillelse (mindst 250 kg/m^2) med trægulv på strøer, der er henlagt på klodser af mindst 12 mm tykke træfiberplader.

Stk. 6. Etageadskillelser, der adskiller wc-rum, vaske-, bade- og lign. rum, kan udføres uden særlige lyd-isolerende foranstaltninger.

Stk. 7. Skillerum og etageadskillelser, der afgrænser boliger og arbejdssteder fra forretnings-, værksteds- eller andre lokaler, i hvilke der frembringes særlig generende luftlyd, skal udføres med de yderligere lyd-isolerende foranstaltninger, som måtte være nødvendige for at undgå ulemper på grund af lyd gennemgang.

Stk. 8. For at opnå den bedst mulige lyd-isolering skal skillerum, etageadskillelser og lign. bygningsdele udføres således, at de slutter tæt indbyrdes.

Stk. 9. Fodpanel, lister og lign. må ikke fastgøres både til skillerum og gulvbelægning.

Stk. 10. Når der for at opnå den fornødne isoleringsevne anvendes et blødt isoleringsmateriale, f. eks. bløde træfiberklodser, til at adskille to bygningsdele, må der ikke ved søm, bolte, træklodser, mørtel eller lign. dannes forbindelse, såkaldte lydbroer, mellem de to bygningsdele.

Stk. 11. Gulvbelægning, loftforskalling, vægforskalling og lign. må ikke være gennemgående, således at de passerer skillerum, der adskiller boliger eller brug.

Stk. 12. Hulrum ved dørkarme, rørgennemføringer, kanaler og lign. skal udfyldes helt, således at de slutter tæt til skillerum eller etageadskillelser.

Stk. 13. Ved installationer i køkkener, wc-rum, bade- og vaskerum og lign. må der ved anbringelse af installationens enkelte dele træffes de fornødne lydisolerende foranstaltninger. Dette krav vil i almindelighed være opfyldt, når det i størst muligt omfang undgås at anbringe rør eller andre installationsdele på skillerum, der adskiller boliger eller arbejdssteder eller er gennemgående fra etage til etage.

Stk. 14. Ledninger, kanaler og lign. skal, når de føres igennem skillerum eller etageadskillelser, der adskiller boliger eller brug, fastgøres på en sådan måde til disse, at skillerummets eller etageadskillelsens isoleringsevne overfor luftlyde eller trinlyd ikke nedsættes.

Tekniske installationer. Aftræk og ventilation.

Kapitel 11.

§ 50.

Tekniske installationer.

Stk. 1. Reglementets bestemmelser om tekniske installationer gælder for bygninger, som er indrettet til beboelse eller andet dermed ligestillet formål.

Stk. 2. Tekniske installationer omfatter anlæg til produktion, opbevaring og fordeling af vand, gas og elektricitet, opvarmingsanlæg, køleanlæg, ventilationsanlæg, telefonanlæg, anlæg til bortførsel af spildevand, affald, forbrændingsprodukter og lign. anlæg.

Stk. 3. Tekniske installationer i eller i umiddelbar nærhed af bygninger skal udføres på en sådan måde, at de ikke svækker eller på anden måde udøver nogen skadelig virkning på bygningens konstruktion, og således at de ikke er til skade for de menneskers sundhed og velbefindende, som opholder sig i bygningen eller færdes i dens nærhed.

Stk. 4. Tekniske installationer skal udføres således, at de ikke medfører brandfare, og der skal ved rørgennemføringer, kanaler og lign. træffes foranstaltninger til at hindre gennemgang af ild, røg og skadelige luftarter.

Stk. 5. Tekniske installationer skal udføres således, at de ikke nedsætter virkningen af de i henhold til kap. 10 udførte isolerende foranstaltninger. Motorer, pumper og lign. skal udføres og opstilles således, at generende rystelser ikke overføres til bygningen eller til tilstødende bygninger.

§ 51.

Aftræk og ventilation.

Stk. 1. I ethvert opholdsrum skal der tilvejebringes mulighed for en i forhold til rummets størrelse fornøden ventilation. Dette krav vil i almindelighed være opfyldt, når der udføres enten

- en aftrækskanal udført i henhold til § 52 eller
- en mindst 150 cm² stor ventil indmuret i ydermuren eller
- en i vinduet indbygget, mindst 600 cm² stor særlig ventilationsrude, forsynet med hensigtsmæssigt beslag.

Stk. 2. Aftrækskanaler udført i henhold til § 52 skal endvidere anbringes fra følgende rum:

- Køkkener.
- Kloset- og baderum, når disse ikke har vindue til det fri.
- Vaske- og tørrerum i bygninger, der er indrettet til bolig for mere end een familie.
- Skarnkasserum.
- Andre rum, hvori der anbringes gasildsteder.

Stk. 3. Gasildsteder skal forsynes med fast ovnaftræk til aftrækskanaler, udført i henhold til § 52, med undtagelse af:

- varmeovne med forbrug indtil 500 l/h,
- varmtvandsovne af forrådstype med forbrug indtil 1000 l/h,
- varmtvandsovne af gennemstrømnings-type med forbrug indtil 2400 l/h opsat i køkkener,
- transportable vaskemaskiner til husholdningsbrug med forbrug indtil 2000 l/h opsat i køkkener,
- øvrige apparater med forbrug indtil 1500 l/h, samt
- særlige apparater, hvis opstilling i hvert enkelt tilfælde kan godkendes af gasværkerne.

§52.

Aftrækskanalers udførelse.

Stk. 1. Aftrækskanaler for naturlig ventilation skal have et lysningsareal på mindst 150 cm², og de må ikke i nogen retning have et mindre tværmål end 10 cm. Sådanne aftrækskanaler skal udføres i henhold til reglerne i stk. 2—8.

Stk. 2. En aftrækskanal må kun modtage aftræk fra eet rum.

Stk. 3. Aftrækskanaler må ikke anbringes udvendig på bygninger.

Stk. 4. Aftrækskanaler kan udføres af y₂ stens murværk, af betonrør med 2,5 cm godstykkelse eller af asbestcimentrør med 6 mm godstykkelse. Fra 15 cm over den øverste etageadskillelse, der begrænser boliger eller brug, kan aftræksrøret, når det varmeisoleres på hensigtsmæssig måde, udføres af galvaniseret jernplade med 0,7 mm godstykkelse.

Stk. 5. Aftrækskanalers indvendige sider skal overalt holdes i en afstand af 4 cm fra træværk og andet brændbart materiale, dog kan træværk i det rum, hvorfra den enkelte kanal modtager aftræk, føres direkte ind til denne. På samme måde kan loftsforskalling, gulybrædder, fodlister og lign. føres umiddelbart ind til den enkelte aftrækskanal.

Stk. 6. Aftrækskanalers åbning mod det rum, hvorfra de modtager aftræk, kan forsynes med et aftageligt messingtrådnet med en maskevidde på ca. 10 mm.

Stk. 7. Aftrækskanaler skal føres lodret op igennem taget indtil 30 cm over tagryggen og afsluttes med en hætte af zink eller lign. Ved tage med mindre hældning end 30° kan denne regel fraviges, når aftrækskanalen føres 50 cm op over tagfladen og forsynes med hætte.

Stk. 8. I stedet for den i stk. 7 nævnte

afslutning med hætte kan den enkelte aftrækskanal allerede i tagrummet forbindes med en vandret kanal, der er ført til tudsten i to modstående tagflader. Den vandrette kanal skal have et lysningsareal på mindst 100 cm², og forbindelsen mellem den vandrette og den lodrette kanal skal danne en ret vinkel. Den vandrette kanals udmundning igennem tudstenene skal dækkes med messingtrådnet med en maskevidde på ca. 10 mm.

Stk. 9. Aftrækskanaler for gasildsteder og lign. skal udover reglerne i stk. 2—8 udføres i henhold til reglerne i stk. 10—14.

Stk. 10. Aftrækskanaler for gasildsteder skal have mindst samme lysningsareal som gasildstedets ovnafræksrør.

Stk. 11. Aftrækskanaler af betonrør eller asbestcimentrør må kun modtage aftræk fra gasildsteder med et gasforbrug på højst 10.000 l pr. time.

Stk. 12. Gasildsteder må ikke tilsluttes aftrækskanaler, der er udført af betonrør, der før opstillingen er sammenstøbt i kolonner, såfremt der til kolonnen føres aftræk fra andre rum end det, hvori gasildstedet er anbragt.

Stk. 13. Aftrækskanaler af asbestcimentrør skal, når de modtager aftræk fra gasildsteder, omgives med murværk eller mindst 4 cm armeret beton.

Stk. 14. Aftrækskanalers indvendige sider skal, når de modtager aftræk fra gasildsteder, holdes mindst 10 cm fra træværk og andet brændbart materiale, dog kan loftsforskalling, gulybrædder, fodlister og lign. føres indtil en afstand af 4 cm fra aftrækskanalens indvendige side.

Stk. 15. Aftrækskanaler, der modtager aftræk fra gasildsteder, skal føres op over taget og afsluttes med hætte i henhold til reglerne i stk. 7. De må ikke føres til de i stk. 8 omtalte tudsten.